thriller & mystery

BORIS AKUNIN

AZAZEL

SERIA ERAST FANDORIN

La fel de rusesc și de internațional precum caviarul și votca.

Anne Perry

HUMANITAS
fiction

AZAZEL

Boris Akunin, un fenomen: publicat în peste 40 de țări, 18 milioane de exemplare vândute

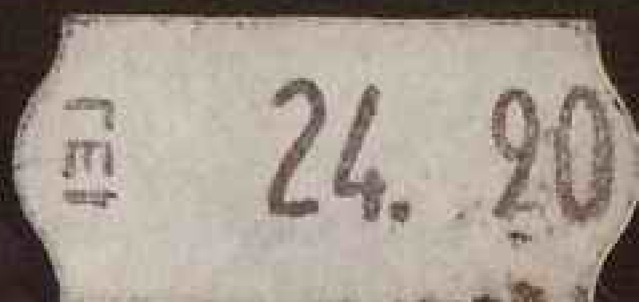
Pe 13 mai 1876, într-un parc din Moscova, un student se apropie de o fată frumoasă ca un înger. După ce îi face complimente și îi cere zadarnic un sărut, tânărul se împușcă sub privirile îngrozite ale trecătorilor. Așa se declanșează o adevărată furtună care ne poartă, pe firul unei complicate conspirații internaționale, de la Moscova la Londra și retur. În mijlocul ei se află carismaticul Erast Fandorin, agent în poliția țaristă, un James Bond *avant la lettre* înzestrat cu geniul lui Sherlock Holmes. *Azazel* este un splendid roman de suspans care preia în modul cel mai original moștenirea clasicilor ruși și a maeștrilor literaturii polițiste, de la Tolstoi și Bulgakov până la Conan Doyle și Ian Fleming.

„Pur și simplu un deliciu. Închipuiți-vă că Tolstoi ar fi creat o mixtură de James Bond și Sherlock Holmes."
GUARDIAN

„Cine caută o poveste polițistă sută la sută originală o va găsi aici."
SUNDAY TELEGRAPH

„Akunin scrie o proză strălucitoare și sofisticată, în stil presovietic, pătrunsă de melancolia slavă și demnă de marile condeie din secolul al XIX-lea, precum Gogol și Cehov."
TIME

„Un scriitor criminal de talentat."
FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG

thriller & mystery
www.thriller.ro

ISBN 978-973-50-1550-3

BORIS AKUNIN este pseudonimul literar al lui Grigori Șkartișvili (n. 1956, la Tbilisi), eminent editor, eseist și traducător rus de origine georgiană. Sub acest nume, autorul a devenit un fenomen literar, mai întâi în Rusia, unde romanele sale au atins tiraje de milioane de exemplare, apoi în Europa, în America și în restul lumii. Azi este tradus în peste treizeci și cinci de limbi, iar cărțile lui s-au vândut în optsprezece milioane de exemplare. *Azazel* (1998) este primul roman din seria ce îl are drept protagonist pe atipicul și carismaticul detectiv Erast Fandorin, ale cărui anchete nonconformiste rezolvă mistere ce zguduie Rusia țaristă și Europa la finele secolului al XIX-lea și în primele două decenii ale secolului XX. Din 1998 încoace, Akunin a publicat douăzeci și cinci de romane, în medie trei pe an. În anul 2000 a fost nominalizat la Premiul Smirnoff Booker, a fost numit „Scriitorul rus al anului" și a câștigat Premiul Antibooker.

BORIS AKUNIN

AZAZEL

Traducere din rusă și note de
DENISA FEJES

HUMANITAS
fiction

BORIS AKUNIN
AZAZEL

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/317 18 19, fax 021/317 18 24
www.humanitas.ro
Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel. 021/311 23 30, fax 021/313 50 35, C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.librariilehumanitas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
AKUNIN, BORIS
Azazel / Boris Akunin; trad.: Denisa Fejes. – Humanitas, 2007
ISBN 978-973-50-1550-3

I. Fejes, Denisa (trad.)

821.161.1-31=135.1

CAPITOLUL ÎNTÂI,

în care este descrisă o faptă de o cinică extravaganță

La ceasurile trei ale după-amiezii de luni, 13 mai 1876, o zi în care prospețimea primăverii se îngemăna cu plăcuta căldură a verii, numeroși vizitatori ai Grădinii Aleksandrovski au fost martorii unui episod scandalos, care a depășit orice limită.

Pe alei, printre tufe de liliac în floare și înflăcărate straturi de lalele roșii, ieșise la promenadă un public distins – doamne sub umbreluțe din dantelă (contra pistruilor), bone având în grijă copii în costumașe de marinar, tineri cu expresii blazate, în redingote la modă din șeviot, sau în jachete scurte după moda englezească. Nimic nu prevestea evenimente neplăcute – în văzduhul îmbibat de miresmele primăverii mature, sigure pe ea, se răspândeau încântate mulțumirea leneșă și plictisul desfătător. Soarele dogorea, nu glumă, încât băncile aflate la umbră erau toate ocupate.

Pe una din ele, așezată în apropiere de Grot, cu fața spre grilajul din spatele căruia pornea strada Neglinnaia de unde se zărea zidul galben al Manejului, ședeau două cucoane. Una din ele, foarte tânără (se prea poate să nu fi fost nici

pe departe cucoană, ci domnișoară), citea o cărțulie legată în marochin, aruncând întruna cu o curiozitate distrată ocheade împrejur. Cea de-a doua, cu mult mai vârstnică, purtând o rochie de lână albastru-închis, de bună calitate, și cizmulițe comode, legate cu șireturi, împletea concentrată un lucrușor de un roz-otrăvit, mișcând ritmic andrelele. În timpul ăsta apuca să-și învârtă capul când la dreapta, când la stânga, iar căutătura ei rapidă era atât de ageră, încât probabil că nu-i putea scăpa nimic cât de cât demn de atenție.

Astfel că atenția îi fu atrasă pe dată de tânărul îmbrăcat în pantaloni strâmți, cadrilați, redingotă aruncată neglijent peste vesta albă și pălărie-rotundă după moda elvețiană. Tânărul pășea mult prea ciudat pe alee: ba se oprea locului pironind cu privirea câte un trecător, ba făcea năvalnic câțiva pași, ba înlemnea iarăși. Brusc, individul dezorientat le privi pe cele două doamne ale noastre și, ca și când ar fi luat o decizie anume, se îndreptă cu pași mari spre ele. Se opri în fața băncii și, adresându-i-se tinerei domnișoare, exclamă într-un falset de paiață:

— Domniță! Ți-a spus oare până acum cineva că ești insuportabil de frumoasă?

Domnișoara care, ce-i drept, era frumoasă ca o cadră, își aținti privirea asupra neobrăzatului și, speriată, își întredeschise ușor buzele-fragă. Până și însoțitoarea ei mai în vârstă rămase cu gura căscată în fața unei asemenea nemaivăzute impertinențe.

— Am fost răpus de la întâia privire! continuă să se maimuţărească necunoscutul, altminteri un tânăr cât se poate de prezentabil (tâmple tunse cum cerea moda, frunte înaltă şi palidă, ochii căprui, arzând de excitare). Îngăduie-mi, deci, să depun pe inocenta-ţi frunte un sărut încă mai inocent, absolut frăţesc!

— Domnule, zuntet beat criţ! rosti, venindu-şi în fire, cucoana cu împletitura, prilej cu care se văzu că vorbeşte cu un accent tipic german.

— Sunt beat exclusiv de iubire, o asigură mizerabilul, şi pretinse pe acelaşi ton nefiresc, scâncit: Un sărut, un singur sărut, altminteri imi pun pe dată capăt zilelor!

Domnişoara se lipi de spătarul băncii, intorcându-şi căpşorul spre ocrotitoarea sa. Iar aceasta, fără a lua în seamă natura îngrijorătoare a situaţiei, dovedi o deplină stăpânire de sine:

— Plecaţ imediat de aici! Zunteţ nebun! ridică ea tonul şi-şi înălţă dinainte-i împletitura cu andrelele ieşite belicos în afară. Chem la vardist!

Şi în acel moment se petrecu ceva de-a dreptul absurd.

— Aşa, deci! Am fost respins! răcni tânărul cu falsă disperare, îşi acoperi teatral ochii cu mâinile şi, brusc, scoase din buzunarul interior un mic revolver sclipitor, din oţel. Mai merită oare să trăiesc după asta? Un singur cuvânt şi voi trăi! Un singur cuvânt şi voi cădea mort! se adresă el domnişoarei, care încremenise şi ea, nici vie, nici moartă. Taci? Adio deci!

Apariţia acelui domn care îşi tot agita arma nu putea scăpa atenţiei celor aflaţi la promenadă. Câţiva dintre cei care se plimbau prin apropiere – o cucoană rotofeie cu un evantai în mână, un domn impozant cu Crucea Ordinului Sf. Ana aninată la gât, două eleve de pension îmbrăcate aidoma, în rochiţe cafenii şi cu pelerine – înlemniră, ba chiar şi de partea cealaltă a grilajului, pe trotuar, se opri locului un student. Într-un cuvânt, existau toate motivele să se poată spera că se va pune neîntârziat capăt acelei scene revoltătoare.

Dar ceea ce urmă se petrecu fulgerător, încât nimeni nu apucă să intervină.

— Cum mi-o fi norocul! zbieră beţivul (sau, poate, şi nebunul), îşi ridică, din nu se ştie ce pricină, mâna cu revolverul mult deasupra capului, învârti butoiaşul armei şi îşi lipi ţeava de tâmplă.

— Mascariciule! Deşucheat scârbavnic! şuieră viteaza nemţoaică, dovedind că stăpâneşte destul de bine limba rusă vorbită curent.

Chipul tânărului, şi aşa palid, căpătă nuanţe cenuşii-verzui, el îşi muşcă buza de jos şi îşi miji ochii. Pentru orice eventualitate, domnişoara îşi închise la rându-i ochii.

Şi bine făcu – asta o scuti de o privelişte de coşmar: în secunda în care răsună împuşcătura, capul sinucigaşului se smuci brusc într-o parte, şi din gaura care apăruse în partea cealaltă, puţin desupra urechii stângi, irupse o mică arteziană roş-albă.

Urmă o scenă de nedescris. Nemţoaica începu să arunce priviri indignate în jur, chemându-i parcă pe toţi să fie martorii acestei infamii nemaiauzite, apoi se porni să chirăie cât o ţinea gura, alăturându-şi vocea zbieretelor stridente ale fetelor de pension şi ale doamnei durdulii, care scoteau de câteva secunde bune ţipete ascuţite. Domnişoara zăcea fără cunoştinţă – preţ de o clipă îşi întredeschise totuşi ochii, dar se înmuie imediat. De pretutindeni veneau în fugă oameni, iar studentul care stătuse până atunci lângă grilaj, fiind o natură simţitoare, din contră, se depărtă în goană de locul acela, luând-o peste caldarâm în direcţia străzii Mohovaia.

* * *

Ksaveri Feofilaktovici Gruşin, şeful Departamentului de Criminalistică de pe lângă Poliţia Centrală din Moscova, oftă uşurat şi puse deoparte în stânga lui, în vrafful cu „cazuri cercetate", lista cu cele mai importante delicte criminale din ajun. În nici una din cele douăzeci şi patru de secţii de poliţie ale oraşului care număra şase sute de mii de suflete nu se petrecuse în ultimele douăzeci şi patru de ore, adică în ziua de 13 a lunii mai, nimic demn de luat în seamă, care să fi făcut necesară intervenţia Departamentului. O crimă, urmare a unei încăierări la beţie între nişte meşteşugari (ucigaşul fusese arestat pe loc), două cazuri de tâlhărire a unor birjari (de asta n-au decât să se ocupe cei de la secţiile de poliţie), dispariţia a şapte mii opt sute cincizeci şi

trei de ruble și patruzeci și șapte de copeici din casieria Băncii Ruso-Asiatice (asta chiar că era de competența lui Anton Semionovici, de la secția de malversațiuni comerciale). Slavă Domnului, încetaseră să-i trimită la Departament toate flecușteţele – furturi din buzunare, jupânese spânzurate, copii abandonați; pentru asemenea delicte exista acum „Raportul poliției municipale privind incidentele petrecute în oraș", care era distribuit secțiilor în a doua jumătate a zilei.

Căscând mulțumit, Ksaveri Feofilaktovici se uită pe deasupra pince-nez-ului în ramă de baga la secretarul lui, Erast Petrovici Fandorin, funcționar de rangul 14, care tocmai copia pentru a treia oară raportul săptămânal destinat domnului șef al poliției din Moscova. Nu-i nimic, își zise Grușin, las' să deprindă de la fragedă vârstă acuratețea, o să-mi zică și bogdaproste mai târziu. Ia te uită cum a apucat acum – să pălăvrăgească în scris folosind peniță de oțel, și asta când se adresează direcțiunii. Nu, drăguță, nu mi te pripi, fă-mi mătăluță toate cele după obiceiul vechi, cu pană de gâscă și cu toate înfloriturile și colăceii ca la caligrafie. Înălțimea sa însuși s-a format sub împăratul Nikolai Pavlovici, știe ce înseamnă ordinea și disciplina funcționărească.

Ksaveri Feofilaktovici îi dorea sincer binele acestui flăcăiandru, era îngăduitor cu el ca un tată. Și, ce-i drept, amarnic îl încercase soarta pe proaspătul secretar. La doar nouăsprezece ani rămăsese orfan de ambii părinți – pe maică-sa o pierduse pe când era mic copil, iar taică-său, fire

aprinsă, își prăpădise averea în proiecte deșarte, ba mai dăduse apoi și ortul popii. Febra construcției de căi ferate il îmbogățise, dar febra bursei il ruinase. De cum începuseră în urmă cu un an să dea faliment, una după alta, băncile comerciale, mulți oameni respectabili ajunseseră în sapă de lemn. Cele mai sigure hârtii de valoare se transformaseră în gunoi, praful se alesese de ele. Încât și domnul Fandorin, locotenent în retragere, care se stinsese curând din viață în urma loviturii primite, nu-i lăsase unicului fiu nimic altceva decât polițe de plătit. Băiatul ar fi trebuit să termine gimnaziul, apoi să meargă la universitate, și-n loc de asta – binevoiește mătăluță să ieși în stradă din casa părintească și să-ți câștigi bucata de pâine. Ksaveri Feofilaktovici măcăi compătimitor. Orfanul dăduse examen pentru gradul de registrator de colegiu, fusese lucru simplu pentru un tânăr atât de instruit, dar de ce l-o fi tras ața la munca în poliție? Să-și fi luat o slujbă în statistică, sau barem în vreo judecătorie. Tuturor ne umblă numai istorii romantice prin cap, toți visăm să prindem niște misterioși Cardudali. Atâta doar că la noi, drăguțule, nu se prăsesc de-alde Cardudal (Ksaveri Feofilaktovici clătină dezaprobator din cap), la noi trebuie să-ți tocești căt poți mai mult turul pantalonilor tot scriind la rapoarte despre felul în care Golopuzov, mic proprietar, beat fiind, le-a venit de hac cu un topor nevestei legiuite și celor trei copilași ai lor.

De trei săptămâni era angajat tânărul domn Fandorin la Departamentul de Criminalistică, iar

Ksaveri Feofilaktovici, fost copoi trecut prin ciur și prin dârmon, era ferm încredințat că n-o să iasă nimic din flăcăiandrul ăsta. Prea era gingaș, prea era educat. Odată, chiar în prima săptămână, Grușin îl luase cu el la locul crimei (când fusese spintecată precupeața Krupnova), și Fandorin, de cum văzuse femeia ucisă, se înverzise tot și, pe lângă zid, pe lângă gard, ieșise în curte. Acum, ce-i drept, priveliștea oferită de precupeață nu era deloc îmbietoare – beregata îi era retezată de la o ureche la alta, limba îi atârna, ochii îi ieșiseră din orbite, iar sânge, se-nțelege, curgea gârlă. Așa că, până la urmă, Ksaveri Feofilaktovici trebuise să facă cercetarea prealabilă și să întocmească procesul-verbal. La drept vorbind, cazul nu fusese complicat. Rândașului Kuzikin îi fugeau ochii în cap așa de tare, încât Ksaveri Feofilaktovici îi poruncise pe dată vardistului să-l înșface de guler și, la zdup cu el. De două săptămâni imi șade acolo Kuzikin, el tot tăgăduiește, dar n-are a face, o să mărturisească, n-avea cine altul s-o taie pe precupeață – în privința asta, după treizeci de ani de slujbă, comisarul avea un miros care nu dădea greș. Cât despre Fandorin, e bun și la cancelarie. E un tânăr conștiincios, scrie fără greșeli, știe limbi străine, e isteț și are și o purtare plăcută, nu ca Trofimov, bețivanul ăla înrăit, care fusese luna trecută transferat din funcția de secretar în aceea de adjunct al comisarului de poliție de la secția de pe Hitrovka. N-are decât să-și bea acolo mințile și să-i înjure pe șefi.

Grușin bătu nervos darabana cu degetele în biroul îmbrăcat în pânză grosolană, fără culoare precisă, își scoase ceasul din buzunarul vestei (oh, mai era multișor până la prânz) și trase cu hotărâre spre el ultimul număr al „Gazetei de Moscova".

— Bu-un, să vedem ce ne mai uimesc azi, spuse el tare, iar tânărul secretar puse cu dragă inimă de-o parte nesuferita pană de gâscă, știind că acum șeful va începe să dea citire cu voce tare titlurilor și altor multe vrute și nevrute, însoțindu-și lectura cu propriile comentarii – Ksaveri Feofilaktovici avea năravul ăsta.

— Ia uite aici, Erast Petrovici, chiar pe prima pagină, la vedere!

CEL MAI NOU CORSET AMERICAN

„LORD BYRON"

din cele mai trainice oase de balenă
pentru bărbații
care doresc să arate bine legați.

TALIE DE UN ȚOL, UMERI DE UN STÂNJEN!

— Și uită-te la litere, litere de-o șchioapă. Și dedesubt, măruntel,

ÎMPĂRATUL PLEACĂ LA EMS.

— Te întrebi, de bună seamă, ce-o fi mai important, suveranul, sau „Lord Byron"?

Vorbele mormăite de preabunul Ksaveri Feofilaktovici produseră asupra secretarului un efect uimitor. Acesta se fâstâci, nu se știe din ce pricină, rumeneala îi invadă obrajii, iar lungile-i

gene fecioreInice tresăltară vinovate. Și dacă tot a venit vorba de gene, ar cam fi locul pentru o descriere mai amănunțită a înfățișării lui Erast Petrovici, dat fiind că îi va fi hărăzit să joace un rol-cheie în extraordinarele și înfricoșătoarele evenimente ce urmează a se petrece în curând. E un tânăr foarte plăcut la vedere, cu păr negru (e mândru în taină de părul lui) și cu ochi albaștri (oh, mai bine-ar fi fost tot negri), înalt de stat, cu piele albă și în obraji cu o blestemată rumeneală, cu neputință de înlăturat. Dar să dezvăluim cu această ocazie și pricina pentru care se făstâcise într-atât registratorul nostru de colegiu. Ea consta în aceea că în urmă cu două zile își cheltuise o treime din prima lui leafă pe o lună pe unul din corsetele atât de expresiv descrise. De două zile umbla cu un „Lord Byron" pe el, îndurând chinuri grozave în numele frumuseții, iar acum îl rodea bănuiala (absolut lipsită de temei) că perspicacele Ksaveri Feofilaktovici ghicise de unde venea ținuta de voinic din poveste a subalternului și voia să-și bată joc de el.

Comisarul însă citi mai departe:

ATROCITĂȚI COMISE DE BAȘBUZUCII TURCI ÎN BULGARIA

— Hm, asta nu-i o lectură potrivită înai tea prânzului...

EXPLOZIE PE LIGOVKA

Corespondentul nostru la Sankt-Petersburg ne informează că ieri, la ceasurile 6.30 ale dimineții, pe

strada Znamenskai , în casa de raport aparținând consilierului comercial Vartanov s-a produs o explozie care a făcut țăndări un apartament de la etajul 4. Poliția sosită la fața locului a descoperit rămășițele unui tânăr desfigurat, aproape de nerecunoscut. Apartamentul fusese închiriat unui anume domn P., privat-dozent, și, după toate probabilitățile, cadavrul era al lui. Judecând după aspectul locuinței, acolo fusese instalat ceva în genul unui laborator chimic secret. Consilierul de stat Brilling, care conduce ancheta, bănuiește că în apartament se fabricau mașinării infernale pentru o organizație teroristă a nihiliștilor. Ancheta continuă.

— Mda, slavă Domnului, Moscova nu-i Piter.[1]

Dacă e să judecăm după sclipirea ce-i apăruse în ochi, de data asta tânărul Fandorin era de altă părere. Expresia lui era grăitoare: iată, în capitala oamenii au cazuri importante de rezolvat, descoperă fabricanți de bombe, nu copiază de câte zece ori niște hârțoage în care, dacă e să fim cinstiți, nu e nimic interesant.

— Așa-a, reluă Ksaveri Feofilaktovici foșnind gazeta, să vedem ce avem în pagina cu orașul nostru.

PRIMUL ASTAIRNAT MOSCOVIT

Corespondentul nostru a fost informat de baroneasa Astair, faimoasa filantroapă englezoaică, prin a cărei osârdie ființează în felurite țări așa-numitele

1 Piter – Denumire populară, uzuală a Petersburgului. (N. tr.)

„astairnate", orfelinate-model pentru băieți, că și în orașul nostru cu-daurite-turle s-au deschis, în sfârșit, porțile primului așezământ de acest fel. Lady Astair, care și-a început activitatea în Rusia anul trecut și care a izbutit deja să inaugureze un astairnat la Petersburg, a hotărât să-i copleșească pe micii orfani din Moscova cu binefacerile ei...

— Hm-m-m...

Recunoștința sinceră a tuturor moscoviților...

Unde-s Owenii și Astairii noștri?

— ... Bun, Domnul fie cu ei, cu micii orfani. Dar ce-avem aici?

EXTRAVAGANȚĂ CINICĂ

Hm, interesant.

Ieri, în Grădina Aleksandrovski s-a petrecut o tragedie în stilul moravurilor cinice ale tineretului din ziua de azi. Dl. N., un tânăr prezentabil în vârstă de 23 de ani, student la Universitatea din Moscova și unic moștenitor al unei averi de milioane, s-a împușcat sub ochii celor aflați la promenadă.

— Oho!

*Potrivit martorilor oculari, în inte de a săvârși această faptă smintită, N. s-a maimuțărit în fața celor prezenți, agitându-și revolverul. Inițial, martorii oculari au luat comportamentul lui drept bravadă de bețiv, N. însă nu glumea. S-a împușcat în cap și a mu-

rit pe loc. În buzunarul sinucigaşului a fost găsit un răvaş cu un conţinut de un ateism scandalos, din care rezultă limpede că faptă lui N. nu a fost urmarea unei crize de moment sau consecinţa unui atac de delirium tremens. Iată, aşadar, cum această epidemie, la modă acum, de sinucideri nemotivate, flagel care până acum se abătuse doar asupra oraşului Petropol[1] bate acum şi la porţile măicuţei Moscova. O tempora, o mores! Pe ce treaptă a ateismului şi nihilismului a ajuns tânăra noastră generaţie de tineri de bani gata, încât să facă din propria moarte un spectacol de circ? Dacă faţă de propria lor viaţă aceşti Bruţuşi ai noştri au o asemenea atitudine, de ce să ne mirăm că nu dau două parale pe viaţa altor oameni, cu mult mai merituoşi? Cât de bine se potrivesc aici cuvintele preavenerabilului Fiodor Mihailovici Dostoievski, din cartea Jurnalul unui scriitor, *care abia ce a văzut, lumina tiparului în luna mai: „Încotro dragilor, bunilor, cinstiţilor (acestea toate sunt în voi!), de ce v-a devenit atât de drag acest mormânt întunecat şi părăsit? Priviţi, pe cer străluce al primăverii soare, copacii înfrunzit-au, şi voi aţi ostenit fără a trăi măcar."*

Ksaveri Feofilaktovici smârcâi îndufoşat din nas şi aruncă o privire aspră în direcţia tânărului său secretar, să vadă dacă nu cumva îl prinsese asupra faptului, după care urmă mult mai sec.

— Bun, şi aşa mai departe, şi aşa mai departe. Şi, la drept vorbind, chestiunea cu „o tempora" nici n-are ce căuta aici. Ce mare lucru. La noi,

1 Petropol – nume neoficial atribuit oraşului Petersburg, mai ales în scrierile literare. (N. tr.)

in Rusia, există din timpuri străvechi zicala „i s-a urât omului cu binele". Avere de milioane? Cine să fi fost individul? Că altfel, pungașii ăștia de la secții raportează toate flecuștețele, și evenimentul ăsta nici măcar nu l-au inclus în raport. Acum stai și așteaptă buletinul evenimentelor din oraș! Deși, sigur, aici cazul e limpede ca lumina zilei, omul s-a împușcat sub ochii martorilor... Și totuși, curios lucru. Grădina Aleksandrovski e în circumscripția noastră, la secția a doua. Uite ce e, Erast Petrovici, ți-o cer prietenește, nu ca sarcină, dă dumneata o fugă până la ei, pe Mohovaia. Le zici acolo că, așa și pe dincolo, e pe li ie de control, treburi de-astea. Vezi de află cine-i acest N. Și, mai cu seamă, drăguță, copiază neapărat răvașul de adio, să i-l arăt diseară Evdokiei Andreevna, că tare-i mai plac lucrurile ce-i induioșează sufletelul. Dar să nu zăbovești, întoarce-te cât mai degrabă.

Ultimele cuvinte fuseseră adresate de-acum spinării secretarului, intr-atât de grăbit să-și părăsească masa mohorâtă, îmbrăcată în mușama, încât mai-mai să-și uite chipiul.

* * *

Odată ajuns la secție, tânărul funcționar de la Departamentul de Criminalistică fu condus la însuși șeful poliției. Acesta insă, văzând că i-a fost trimisă nu cine știe ce persoană de vază, n-a stat să-și piardă vremea cu explicații, ci și-a chemat aghiotantul.

— Poftiți, vă rog, de mergeți cu Ivan Prokofievici, i se adresă șeful cu duioșie tinerelului (o

fi fiind el plevușcă, dar e, totuși, de la Departament). Dumnealui vă va arăta și vă va spune totul. Și apoi, dumnealui a fost ieri la apartamentul răposatului. Și transmiteți-i lui Ksaveri Feofilaktovici adânca mea plecăciune.

Fandorin fu instalat la un pupitru înalt, i se aduse un dosar voluminos cuprinzând datele cazului. Erast Petrovici citi titlul:

CAZUL privind sinuciderea onorabilului cetățean Piotr Aleksandrov KOKORIN, nobil prin descendență, 23 de ani, student la Facultatea de drept a Universității Imperiale din Moscova. Deschis în luna mai, ziua 13, anul 1876. Încheiat în luna... ziua... anul 18...

și, cu degetele tremurând de anticipată satisfacție, îi dezlegă șnurulețele.

— Era feciorul lui Aleksandr Artamanovici Kokorin, îi lămuri Ivan Prokofievici, un vrednic slujbaș slăbănog și lungan, cu o față boțită de-ai fi zis că-i rumegată de vacă. A fost om bogat rău. Proprietar de fabrică. Și-a dat duhul acum trei ani. Toată averea i-a lăsat-o feciorului. Să tot fi trăit studentul, trai pe vătrai. Ce le-o fi lipsind oamenilor ăstora?

Erast Petrovici clătină din cap, căci nu știa răspunsul la această întrebare, și se adânci în lectura depozițiilor date de martori. Procese-verbale erau destule, vreo zece, dar cele mai amănunțite erau cele întocmite după spusele Elizavetei von Evert-Kolokolțeva, 17 ani, fiica unui consilier titular privat, și ale guvernantei sale, Emma

Pfühl, 48 de ani, persoane cu care sinucigașul discutase nemijlocit înainte de a se împușca. Altminteri, Erast Petrovici nu culese din procesele-verbale vreo informație în plus față de cele cunoscute de-acum cititorului – toți martorii repetau, mai mult sau mai puțin, aceleași fapte, deosebindu-se unul de altul doar prin ascuțimea spiritului de observație: unii ziceau că aspectul tânărului le-a trezit pe loc un presentiment neliniștitor („De cum m-am uitat în ochii lui smintiți, m-am răcit toată pe dinăuntru" – relata d-na Hohriakova, nevastă de consilier titular, care, totuși, mărturisea ceva mai încolo că-l văzuse pe tânăr doar din spate); alți martori, din contră, relatau despre un tunet prăvălit din senin.

Ultimul în dosar era un răvășel mototolit scris pe o coală de hârtie albastră, cu monogram. Erast Petrovici își aținti privirea pe rândurile neregulate (așternute astfel, pesemne, din pricina tulburării sufletești).

Domnilor ce veți trăi după mine!

De veți citi mica mea scrisoare, se va chema că eu deja v-am părăsit și am aflat taina morții, care vouă vă este ascunsă sub șapte peceți. Eu sunt liber, pe când voi mai aveți încă de trăit, chinuiți de spaime. Și totuși, pun rămășag că acolo unde mă aflu eu acum – și de unde, așa cum s-a exprimat prințul Danemarcei, nici un călător nu s-a întors până astăzi – nu există absolut nimic. Pe cei care nu sunt de acord cu mine, îi conjur respectuos să verifice. De altfel, nu am nimic cu nici unul

dintre domniile voastre și scriu acest răvășel doar pentru ca nu cumva să vă treacă prin minte că mi-am luat zilele din cine știe ce fleac sentimental. Mi s-a scârbit de lumea voastră și, la drept vorbind, acesta este un temei arhisuficient. Iar despre faptul că nu sunt o brută patentată stă mărturie mapa mea de birou cu coperți din piele.

PIOTR KOKORIN

Nu prea pare scris ca urmare a unei tulburări sufletești – acesta fu primul gând ce-i veni în minte lui Erast Petrovici.

— În ce sens scrie despre mapa de birou? întrebă el.

Aghiotantul ridică din umeri.

— Nu avea asupra lui nici un fel de mapă. Dar ce vreți, omul nu era în toate mințile. Poate avusese de gând ceva în genul ăsta, și apoi și-o fi schimbat gândul sau o fi uitat. După cum se vede treaba, omul era cam smucit. N-ați citit cum îl învârtea butoiașul revolverului? Din cele șase locașe numai unul avea glonț în el. De fapt, eu unul cred că n-avea deloc gândul să se împuște, voia doar să-și gâdile un picuț nervii, ca să zic așa, ca să trăiască senzații mai tari. Ca să-i pice apoi mai bine mâncarea și mai cu chef distracția.

— Numai un glonț din șase? S-ar zice deci că a avut ghinion, observă, întristându-se pentru răposat, Erast Petrovici, căruia tot nu-i dădea pace gândul la mapa de piele.

— Unde locuiește? Vreau să spun, locuia...

— Într-un apartament de opt camere, într-o casă nouă de pe Ostojenka, apartament ultraluxos, ce mai, se porni cu dragă inimă Ivan Prokofievici să-și împărtășească impresiile. A moștenit de la taică-său o casă a lui, în Zamoskvoreci, un ditamai conacul cu acareturi cu tot, dar nu voia să locuiască acolo, s-a mutat ca să stea mai departe de negustorime.

— Și nici acolo nu s-a găsit mapa de piele?

Aghiotantul se minună:

— Cum vine asta, domnia voastră crede că ar fi trebuit să facem percheziție? Vă spun eu, ăla-i așa un apartament, că ți-e și frică să dai drumul agenților prin odăi – să nu-i împingă aghiuță spre alte celea. Și-apoi la ce bun? Egor Nikiforovici, judecătorul de instrucție de la procuratura districtului, i-a dat un sfert de ceas valetului să-și adune catrafusele – ba și asta sub supravegherea vardistului, să nu care cumva, ferească sfântul, să șterpelească ceva de la stăpân – și mi-a ordonat să pun sigiliu pe ușă. Până la înștiințarea moștenitorilor.

— Și cine-s moștenitorii? se interesă curios Erast Petrovici.

— Ei, aici e-aici. Valetul spune că domnul Kokorin n-avea nici frați, nici surori. Că ar exista niște veri de-al doilea, dar că pe ăștia nici pragul nu-i lăsa să-l treacă. Pe mâna cui o ajunge atâta bănet? se întrebă Ivan Prokofievici lăsând să-i scape un oftat pizmaș. Ți-e și groază să te gândești... Eh, dar asta nu-i treaba noastră. Apar ei mâine-poimâine, ori avocatul, ori executorii

testamentari. N-au trecut nici douăzeci şi patru de ore. Până atunci trupul lui zace la noi în ghețărie. Poate că mâine Egor Nikiforovici închide dosarul, şi abia atunci să te ţii.

— Şi totuşi, e ciudat, observă tânărul secretar, încruntându-se. Dacă înainte morţii a făcut referire specială la o mapă anume, omul acela nu a făcut-o întâmplător. Şi e ceva neclar şi în legătură cu „bruta patentată". Dacă în mapa aceea se află ceva important? Cum credeţi, dar eu aş fi percheziţionat neapărat apartamentul. Simt eu că mapa aceea a fost şi motivul pentru care a fost scris răvaşul. Aici se ascunde un mister, pe onoarea mea.

Erast Petrovici se îmbujoră temându-se că-i scăpase vorba cu misterul ca unui băieţandru, dar aghiotantul nu găsi nimic ciudat în aceste consideraţiuni.

— Ei da, ar fi trebuit să cercetăm barem hârtiile din cabinet, recunoscu el. Dar Egor Nikiforici e mereu zorit. Are o familie de opt suflete, de-asta are obiceiul să ne tot mâne din spate cu cercetarea şi ancheta, ca s-o şteargă mai repede acasă. E om bătrân, mai are un an pân' la pensie, ce vreţi... Dar uitaţi ce zic eu, domnule Fandorin. N-aţi dori să mergem acolo amândoi? Mergem împreună şi ne uităm. Şi aplic eu după aia sigiliu nou, că nu-i mare lucru. Lui Egor Nikiforici n-o să-i fie cu supărare. Da' de unde, o să ne spună şi bogdaproste că nu l-am tulburat din nou. O să-i spun că a fost cerere venită de la Departament, ce ziceţi?

Lui Erast Petrovici i se păru că amărâtul acela de aghiotant jinduieşte pur şi simplu să cerceteze mai cu de-amănuntul apartamentul „ultraluxos", şi că nici chestiunea cu „aplicarea" unui nou sigiliu nu era tocmai în regulă, dar ispita era prea mare. Aici chiar mirosea a mister.

• • •

Interiorul apartamentului în care locuise răposatul Piotr Kokorin (etajul luxos al unei bogate case de raport de lângă Precistenskie Vorota) nu produse asupra lui Fandorin o impresie deosebită – pe vremea bunăstării timpurii a tatălui său trăise şi el în palate cu nimic mai prejos. Drept pentru care registratorul de colegiu nu zăbovi în vestibulul de marmură, împodobit cu o oglindă venețiană înaltă de trei arşini şi cu stucaturi aurite pe tavan, ci o porni drept înainte spre camera de zi – o încăpere spațioasă, cu şase ferestre, mobilată în stil rustic rusesc, foarte în vogă: mici cufere pictate, gravuri din stejar sculptat pe pereți şi o sobă cu dichis din teracotă smălțuită.

— Binevoia să trăiască ultraluxos, v-am spus doar, vorbi, nu se ştie de ce, în şoaptă însoțitorul, suflându-i în ceafă.

Erast Petrovici aducea acum uimitor cu un setter de un an lăsat pentru întâia oară slobod în pădure, năucit de mirosul intens şi ispititor al sălbăticiunii aflate prin apropiere. După ce-şi suci capul la stânga şi la dreapta, el indică fără greş:

— Uşa aceea dă spre cabinet?

— Întocmai.

— Să mergem, deci.

Nu a fost nevoie de prea mult timp ca să găsească mapa de birou învelită în piele – aceasta se lăfăia în mijlocul mesei de scris masive, într-un serviciu de birou din malachit şi o scrumieră-scoică din sidef. Dar înainte ca mâinile nerăbdătoare ale lui Fandorin să atingă pielea maronie, scârţâitoare, privirea îi căzu pe fotografia în ramă de argint, aşezată tot acolo, pe birou, în locul cel mai vizibil. Chipul din fotografie era atât de ieşit din comun, încât Erast Petrovici uită până şi de mapă: cu faţa întoarsă pe jumătate, îl privea o Cleopatră cu o splendoare de păr, cu ochi imenşi, de un negru mat, cu gâtul lung, care-i dădea un aer trufaş, şi cu o umbră de cruzime abia schiţată în linia capricioasă a gurii. Cel mai mult îl vrăji însă pe registratorul de colegiu expresia de autoritate calmă şi siguranţă de sine, atât de surprinzătoare pentru un chip de fecioară (din cine ştie ce pricină, Fandorin şi-ar fi dorit ca acesta să nu fie o doamnă, ci neapărat o fecioară).

— Frumoasă-i, comentă fluierând Ivan Prokofievici, răsărit lângă el. Cine-i? Dacă permiteţi...

Şi fără dram de emoţie scoase cu mâna-i profanatoare icoana încântătoare din ramă şi întoarse cartonaşul pe dos. Acolo, cu litere înclinate, lăbărţate, era scris:

Lui Piotr K.
Şi Petru a ieşit afară şi a plâns cu amar. Iubind, nu te lepăda de mine!

A.B.

— Îl aseamănă pe el cu Apostolul Petru, care va să zică, dumneaei ar trebui să i se asemene lui Iisus? Da' ştiu că are pretenţie! fornăi aghiotantul. Nu cumva din pricina acestei persoane şi-a pus studentul nostru capăt zilelor? Aha, iacătă şi mapa, n-am venit degeaba.

După ce deschise coperta de piele, Ivan Prokofievici scoase dintr-însa o singură coală de hârtie albastră, cunoscută de-acum lui Erast Petrovici, de astă-dată însă purtând o ştampilă notarială şi câteva semnături în josul paginii.

— Excelent, spuse poliţistul, dând satisfăcut din cap. S-a găsit şi testamentul. Ca să vezi, ce interesant!

Parcurse într-un minut documentul, dar lui Erast Petrovici minutul ăsta i se păru o veşnicie. Socoti însă că este sub demnitatea lui să privească peste umăr.

— Ha, na-ţi-o frântă că ţi-am dres-o! Ce mai cadou le-a făcut verilor de-al doilea! exclamă Ivan Prokofievici cu o bucurie de neînţeles pentru necazul altuia. Bravo lui Kokorin, le-a scurtat nasul la toţi. Asta numai la noi, la ruşi, se poate! Numai că nu prea e patriotic. Ia uitaţi aici, lămureşte omul şi chestiunea cu „bestia".

Renunţând din nerăbdare la orice idee de bună-cuviinţă şi respect al ierarhiei, Erast Petrovici smulse hârtia din mâna superiorului în grad şi citi următoarele:

Testament

Eu, subsemnatul Piotr Aleksandrovici Kokorin, aflându-mă în plenitudinea facultăţilor mintale şi în deplinătatea memoriei, fac cu-

noscut, în prezența martorilor mai jos semnați, testamentul meu privitor la averea care îmi aparține.

Las prin testament întreaga avere aflată în posesia mea, a cărei listă se află la împuternicitul meu, Semion Efimovici Berenzon, doamnei baronese Margaret Astair, supusă britanic , spre folosința tuturor acestor bunuri așa cum va crede domnia sa de cuviință, în folosul instrucției și educației orfanilor. Sunt încredințat că doamna Astair va folosi aceste mijloace mai înțelept și mai cinstit decât generalii noștri care se ocupă de operele de caritate.

Acesta este testamentul meu ultim și irevocabil, are putere de lege și revocă testamentul meu anterior.

Îi desemnez drept executori testamentari pe avocatul Semion Efimovici Berenzon și pe Nikolai Stepanovici Ahtîrțev, student la Universitatea din Moscova.

Prezentul act testamentar este redactat în două exemplare, dintre care unul rămâne la mine, iar al doilea se înmânează spre păstrare biroului de avocatură al domnului Berenzon.

Moscova, 12 mai 1876
PIOTR KOKORIN

CAPITOLUL AL DOILEA,

care nu cuprinde nimic altceva decât conversații

— Cum doriți, Ksaveri Feofilaktovici, numai că e ciudat! repetă cu înflăcărare Fandorin. Aici se ascunde o taină, pe onoarea mea! exclamă el, și subli ie îndărătnic: Da, întocmai, o taină! Judecați și singur. În primul rând, s-a împușcat oarecum dintr-o întâmplare stupidă, a mers la „cum i-o fi norocul", cu singurul glonț aflat în butoiaș, ai zice că nici prin minte nu i-a trecut să se împuște! Ca să vezi ghinion fatal! Și, trebuie să fiți de acord cu mine, tonul răvașului scris înaintea morții este și el întrucâtva ciudat, pare să fi fost scris la repezeală, ca într-o doară, dar, altfel, face în el referire la chestiunea esențială. Nu-i de glumă! peroră Erast Petrovici, cu vocea gâtuită de emoție. Dar despre asta vorbim mai târziu, deocamdată – despre testament.

— Ce ți se pare, drăguță, suspect la el? mormăi Grușin, frunzărind plictisit „Raportul poliției municipale" privind incidentele din ultimele douăzeci și patru de ore.

De regulă, lectura raportului, nu lipsită de valoare instructivă, urma în a doua jumătate a zilei, dat fiind că documentul nu cuprindea chestiuni

de mare însemnătate – în principal, erau rapoartele tot felul de găinării, niște fleacuri de-a dreptul, dar se întâmpla să mai pice și câte ceva interesant. Era aici și o informare despre sinuciderea din ajun, din Grădina Aleksandrovski, dar, așa cum prevăzuse foarte experimentatul Ksaveri Feofilaktovici, fără nici un amănunt și, firește, fără textul răvașului scris înaintea morții.

— Uitați care-i problema! Kokorin s-a împușcat așa, ca-n glumă, și totuși, testamentul, în ciuda tonului sfidător, este întocmit după toate regulile – cu notar, cu semnăturile martorilor, cu indicarea executorilor testamentari, reluă Fandorin, îndoindu-și degetele unul după altul. Și, nimic de zis, averea e uriașă. M-am informat – două fabrici, trei uzine, case în mai multe orașe, șantiere navale în Libava[1], numai hârtii de valoare la Banca de Stat, jumătate de milion!

— Jumătate de milion? icni Ksaveri Feofilaktovici, întrerupând lectura hârțoagelor. Mare noroc pe englezoaică, mare noroc.

— Dar explicați-mi și mie, dacă tot veni vorba, ce legătură are lady Astair cu toate astea? De ce tocmai ei i-a lăsat averea, și nu altcuiva? Ce legătură exista între ea și Kokorin? Iată ce trebuie lămurit!

— Doar a scris omul că nu are încredere în delapidatorii noștri de bani publici, or, pe englezoaica asta o preamăresc ziarele de-atâtea luni încoace. Nu, drăguță, dumneata mai bine uite ce să-mi spui. Cum se face că generația voastră

1 Libava – vechiul nume al capitalei Letoniei, Liepaja. (N. tr.)

pune aşa mic preţ pe viaţă? Una-două, poc-poc, ba o mai fac şi cu aroganţă, cu pompă, în dispreţul întregii lumi. Ce merite anume îndreptăţesc dispreţul acesta, ce merite? se mânie Gruşin, amintindu-şi cât de necuviincios şi nerespectuos îi vorbise aseară iubita lui fiică, Saşenka, o liceană de şaisprezece ani.

Şi totuşi, întrebarea lui era mai curând retorică, opinia secretarului său în această privinţă îl interesa prea puţin pe onorabilul comisar, drept pentru care îşi vârî nasul iarăşi în raport.

Erast Petrovici, în schimb, se însufleţi mai abitir:

— Este chiar problema despre care aş fi dorit să discutăm în mod deosebit. Luaţi un om ca acest Kokorin. Soarta i-a dat totul – şi bogăţie, şi libertate, şi instrucţie, şi frumuseţe (despre frumuseţe Fandorin aminti şi el aşa, că tot s-a ivit prilejul, măcar că nu avea nici cea mai vagă idee despre aspectul exterior al răposatului). Iar el se joacă de-a moartea şi, în final, se sinucide. Vreţi să ştiţi pentru ce? Pe noi, pe tineri, ne scârbeşte lumea voastră – Kokorin a scris-o direct, doar că nu a dezvoltat subiectul. Idealurile voastre – cariera, banii, onorurile – nu înseamnă nimic pentru mulţi dintre noi. Nu acestea sunt acum năzuinţele noastre. Ce credeţi, degeaba se scrie acum despre această epidemie de sinucideri? Cei mai buni dintre tinerii instruiţi pleacă pentru că se sufocă în lipsa oxigenului dat de spirit, iar voi, stâlpii societăţii, nu trageţi din asta nici o învăţătură!

Părea că întreg acest rechizitoriu patetic era îndreptat împotriva lui Ksaveri Feofilaktovici

personal, dat fiind că prin preajmă nu se zăreau alți „stâlpi ai societății", și totuși Grușin nu se supără defel, ba chiar clătină din cap cu vădită satisfacție.

— Ascultă aici, icni el batjocoritor privind î raport, că veni vorba de lipsa oxigenului spiritual. *Pe stradela Cihacevskaia, în sectorul trei al raionului Mesceanskaia, la orele 10 ale dimineții, a fost descoperit cadavrul cizmarului Ivan Eremeev Buldîghin, 27 de ani, care s-a spânzurat. Conform mărturiei rândașului Piotr Silin, cauza sinuciderii a fost lipsa mijloacelor de trai când s-a trezit din mahmureală.* Uite, vezi cum pleacă dintre noi cei mai buni. Rămânem numai noi, proștii ăștia bătrâni.

— Râdeți, grăi cu amărăciune în glas Erast Petrovici. Dar la Petersburg și-n Varșovia nu e zi în care studenții, ba chiar și liceenii, să nu se otrăvească, să nu se împuște, să nu se înece... Vi se pare caraghios...

„Vă veți căi, Ksaveri Feofilaktovici, dar va fi prea târziu", gândi el răzbunător, deși până în acea secundă încă nu-i trecuse vreodată prin minte gândul sinuciderii - tânărul era prea plin de viață de felul lui. Se așternu tăcerea. Fandorin își imagina micul mormânt modest și fără cruce în spatele gardului care împrejmuia biserica, în vreme ce Grușin ba urmărea rândurile cu degetul, ba începea să foșnească paginile.

— Și totuși, chiar că-i o prostie, bodogăni el. Ce i-o fi apucat, au înnebunit cu toții? Uite-aici, două rapoarte, unul de la secția trei, raionul Miasnițkaia, pe pagina opt, celălalt de la secția unu, raionul Rogojskaia, pe pagina nouă. Vasă-

zică: *La ora 12 şi 35 de minute, pe stradela Podkolokolnii, a fost chemat la imobilul aparţinând „Societăţii de asigurare contra incendiilor" din Moscova comisarul de poliţie Fedoruk, la cererea moşieresei Avdotia Filippovna Spiţina, din Kaluga (care locuieşte temporar la hotelul „Boiarskaia"). D-na Spiţina a relatat că lângă intrarea în dugheana cu cărţi, chiar sub ochii ei, un domn de vreo 25 de ani, îmbrăcat cuviincios, a întreprins o tentativă de sinucidere – şi-dus la tâmplă un pistol, dar se pare că s-a produs un rateu şi, cum n-a fost să fie, sinucigaşul s-a făcut nevăzut. D-na Spiţina a cerut ca poliţia să-l găsească pe tânăr şi să-l predea autorităţii clericale, spre a fi supus penitenţei religioase. Nu s-au întreprins cercetări, dată fiind lipsa delictului.*

— Vedeţi, ce vă spuneam! jubilă Erast Petrovici, simţindu-se pe deplin răzbunat.

— Stai puţin, tinere, asta încă nu-i tot, ii stăvili comisarul avântul. Ascultă mai departe. Pagina nouă: *Raportează vardistul Semionov* (ăsta-i din raionul Rogojskaia). *La orele 11 a fost chemat de cetăţeanul Nikolai Kukin, vânzător la prăvălia „Brîkin şi fiii", vizavi de podul Iauzski. Kukin a declarat că mai devreme cu câteva minute, pe o bornă de piatră a podului s-a căţărat un student, şi-a dus un pistol la cap, exprimând prin asta intenţia clară de a se împuşca. Kukin a auzit un ţăcănit metalic, dar n-a urmat nici o împuşcătură. După ţăcănit, studentul a sărit iute pe caldarâm şi a luat-o la fugă spre strada Iauzskaia. Nu s-au găsit alţi martori oculari. Kukin stăruie să fie postat un vardist pe pod, fiindcă anul trecut s-a înecat, tot acolo, o fată de moravuri uşoare, şi de-asta comerţul suferă pierderi.*

— Nu înțeleg, mă minună Fandorin, desfăcându-și brațele. Ce ritual mai e și ăsta? N-o fi cumva vreo societate secretă de-a sinucigașilor?

— Care societate, rosti tărăgănat Ksaveri Feofilaktovici, după care prinse a vorbi mai iute, tot mai iute, animându-se treptat, cu fiecare cuvânt. Nu e vorba de nici o societate, domnul meu, totul este mult mai simplu. Și cu butoiașul m-am lămurit, până acum nici nu-mi trecea prin minte! E vorba de unul și același individ, de studentul dumitale și al meu, de Kokorin, el se ține de năzbâtii. La uite aici.

Comisarul se ridică și se apropie sprinten de harta Moscovei agățată pe perete, lângă ușă.

— Uite podul Iauzski. De-aici a luat-o pe Iauzskaia, a umblat hai-hui vreo oră și a ajuns în Podkolokolnii, lângă Societatea de asigurări. A speriat-o pe moșiereasa Spițina și a pornit mai departe, în direcția Kremlinului. Și la orele trei a ajuns în Grădina Aleksandrovski, unde voiajul lui a luat sfârșit în felul pe care-l cunoaștem.

— Dar de ce? Și ce înseamnă toate astea? întrebă Erast Petrovici, cu privirea ațintită pe hartă.

— Ce înseamnă asta – nu-i problema mea. Dar mă duce capul cum s-au petrecut lucrurile. Studentul nostru aristocrat, feciorul nostru de bani gata, a hotărât să le spună tuturor *adieu*. Dar înaintea morții a vrut să-și mai gâdile puțin nervii. Am citit pe undeva că jocul acesta se cheamă „ruleta americană". În America l-au inventat, la minele de aur. Bagi în butoiaș un singur cartuș, îl învârți și – poc! Ai noroc, ai spart banca,

vorba aia, ai ghinion – adio și n-am cuvinte. Așa că a pornit-o studentul nostru în voiaj prin Moscova să-și pună la încercare ursita. Este foarte posibil să nu fi tras numai de trei ori, ci de mai multe ori, atâta doar că nu toți martorii oculari cheamă poliția. Moșiereasa aceea, tămăduitoare a sufletelor, la fel și Kukin, cu interesul lui privat, au manifestat vigilență, dar câte tentative o fi intreprins Kokorin, numai Dumnezeu știe. Sau, poate, o fi făcut o înțelegere cu el însuși: adică, mă joc de atâtea ori cu moartea, după care, basta. Scap cu viață – așa să fie. De fapt, astea-s de-acum fantezii de-ale mele. În Grădina Aleksandrovski n-a fost vorba de nici un fel de ghinion fatal, pur și simplu la orele trei studentul își consumase deja întregul destin.

— Ksaveri Feofilaktovici, sunteți un veritabil talent analitic, declară Fandorin, sincer entuziasmat. Parcă și văd înaintea ochilor totul, așa cum s-a petrecut.

Lauda binemeritată, venită fie și din partea unui imberb, îi făcu plăcere lui Grușin.

— Mă rog, mă rog. Mai e câte ceva de învățat și de la proții ăștia bătrâni, rosti el pe un ton sentențios. Să fi lucrat dumneata cu mine la anchete, dar nu în vremurile astea atât de breze, ci pe vremea împăratului Nikolai Pavlovici. Pe vremea aceea nu mai alegeai – că-i poliție judiciară, că nu-i judiciară, în Moscova nu exista nici măcar departamentul nostru, nici secție de investigații nu exista. Azi căutai criminali, mâine te postai la iarmaroc să bagi spaima-n norod, poimâine fugăreai prin cârciumi indivizii fără acte. În schimb, te alegeai cu spirit de observa-

ție, învățat să te pricepi la oameni, mă rog, te alegeai și cu pielea tăbăcită, fără asta nu se poate nicicum să lucrezi în poliție, își încheie comisarul discursul cu o aluzie și, brusc, băgă de seamă că secretarul nu-l prea ascultă, ci se încruntă unui gând numai de el știut și, după toate probabilitățile, nu tocmai plăcut.

— Ei hai, ce ai mai clocit în minte, spune-o pe șleau.

— Păi, nu prea pricep ceva..., începu Fandorin, mișcându-și nervos sprâncenele-i frumoase, ca două semilune. Acest Kukin spune că pe pod era un student...

— Un student, sigur, cine altul?

— Dar de unde putea să știe Kukin că era student? Purta vestă și pălărie, nici unul din martorii de la Grădina Aleksandrovski nu l-a luat drept student... În procesele verbale scrie doar „tânărul" sau „acel domn". Enigmă!

— Dumitale numai enigme îți umblă prin cap, ripostă Grușin, dând din mână. Kukin ăsta al dumitale este un prostovan, și cu asta basta. A văzut și el un domnișor tinerel în haine civile și ce și-a zis – e student. Dar poate că vânzătorul are ochiul format și și-a dat seama că-i student, doar de dimineață până seara are de-a face cu tot soiul de cumpărători.

— În veci n-a văzut Kukin în dugheana aia cumpărători de soiul lui Kokorin, obiectă, întemeiat, Erast Petrovici.

— Și ce-are a face asta?

— Păi are, că n-ar fi stricat să fie mai bine descusuți moșiereasa Spițina și vânzătorul Kukin. Nu-i de rangul dumneavoastră, Ksaveri Feofi-

laktovici, să vă ocupaţi de asemenea fleacuri, dar dacă mi-aţi îngădui, eu aş...

Erast Petrovici chiar se săltă niţeluş din scaun, într-atât îşi dorea ca Gruşin să-i dea voie.

Ksaveri Feofilaktovici avea de gând să se arate sever, dar îşi schimbă gândul. Las' să dea băiatul cu nasul de munca activă, să înveţe şi el să discute cu martorii. Poate iese şi ceva bun din asta. Aşa că rosti pe un ton plin de importanţă:

— Nu-ţi interzic.

Şi, preîntâmpinând exclamaţia de bucurie a registratorului de colegiu, adăugă:

— Dar mai întâi fă bine şi termină raportul pentru excelenţa sa. Şi uite ce e, drăguţă. Sunt deja ceasurile patru. Dacă nu-ţi e cu supărare, eu merg acasă. Iar dumneata o să-mi povesteşti mâine de unde i s-a năzărit lui Kukin că-i vorba de un student.

în care apare „studentul zgârbov"

De pe strada Miasnițkaia, unde își avea sediul Departamentul de Criminalistică, până la hotelul „Boiarskaia", unde, potrivit raportului, „locuia temporar" moșiereasa Spițina, erau vreo douăzeci de minute de mers, și Fandorin, în pofida nerăbdării chinuitoare, decise totuși s-o ia pe jos. „Lord Byron", torționarul care încleșta nemilos în balenele sale coastele secretarului, îi făcuse o gaură atât de adâncă în buget, încât costul unei plimbări cu birja ar fi urmat să se reflecte cât se poate de drastic în rația zilnică de hrană. Mestecând din mers o plăcintă cu cozi de pește cumpărată la colțul străduței Gusiatnik (să nu uităm că, în febra cercetărilor, Erast Petrovici sărise peste prânz), el pășea sprinten pe Bulevardul Cistoprudnii, unde niște bătrânele antediluviene, în paltoane largi, demodate și cu bonete pe cap, presărau firimituri unor porumbei grași și obraznici. Pe caldarâmul pietruit goneau vertiginos birje și faetoane cu care Fandorin nu putea ține pasul, așa că în gândul lui se simți ofensat. În fond, unui copoi îi e imposibil să se descurce fără o caleașcă și niște trăpași. Tot e bine că „Boiarskaia" e pe Petrovka, dar de acolo, pe jos,

până pe lauzskaia, la vânzătorul Kukin, însemna încă o jumătate de oră în cap. În cazul ăsta, întârzierea poate fi de-a dreptul fatală, se aprinse Erast Petrovici (exagerând întrucâtva, dacă e să fim sinceri), iar domnul comisar se scumpeşte la cinşpe copeici acolo din vistieria statului. Păi sigur, lui departamentul îi alocă lunar câte optzeci de ruble numai pentru birjă permanentă. Astea-s privilegiile şefilor: unul merge cu birja personală acasă, şi altul – pe picioarele lui în interes de serviciu.

Dar la stânga, deasupra acoperişului cafenelei „Souchet", se ivise deja clopotniţa Bisericii Sfânta Treime, lângă care se înălţa „Boiarskaia", şi Fandorin iuţi pasul, savurând anticipat importantele sale descoperiri.

Jumătate de oră mai târziu, cu pas abătut şi înfrânt, îşi târa anevoie picioarele pe Bulevardul Pokrovski în jos, unde erau hrăniţi nişte porumbei la fel de ghiftuiţi şi de obraznici ca pe Cistoprudii, dar nu de nişte doamne nobile, ci de nişte precupeţe.

Discuţia cu martora fusese dezamăgitoare. Erast Petrovici o prinsese pe moşiereasă chiar în ultima clipă – tocmai se pregătea să urce într-o droşcă ticsită de cuferaşe şi pachete, urmând să părăsească primul oraş de scaun al Rusiei pentru gubernia ei, Kaluga. Din raţiuni de economie, Spiţina călătorea după moda veche, nu pe calea ferată, ci trasă de proprii ei bidivii.

Din acest punct de vedere, Fandorin avusese, fără îndoială, noroc, pentru că, dacă moşiereasa

s-ar fi grăbit la gară, discuţia nici măcar nu ar fi putut avea loc. Dar miezul discuţiei cu martora limbută, pe care o abordase în fel şi chip, se rezumase la un singur lucru: Ksaveri Feofilaktovici avusese dreptate. Spiţina îl văzuse chiar pe Kokorin – îşi amintise şi de jachetă, şi de melon, ba chiar şi de nişte pantofi de lac cu năsturei, despre care nu amintiseră martorii din Grădina Aleksandrovski.

Toată nădejdea îi stătea acum în Kukin, şi era foarte probabil ca Gruşin să fi avut dreptate şi în privinţa lui. Îl luase pe vânzătorul acela gura pe dinainte, şi acum bate tu, Fandorin, drumurile din pricina lui prin toată Moscova, fă-te tu de râs în faţa şefului.

Uşa cu geam a băcăniei „Brikin şi fiii", cu o căpăţână de zahăr zugrăvită pe ea, dădea chiar spre mal, încât de acolo podul se vedea ca-n palmă – Fandorin remarcă asta din prima clipă. Şi observă de asemenea că ferestrele băcăniei erau larg deschise (pesemne din pricina zăpuşelii), aşadar Kukin putuse auzi „ţăcănitul metalic", căci până la cea mai apropiată bornă de piatră nu puteau fi mai mult de cincisprezece paşi. Din uşă îl privea intrigat un bărbat de vreo patruzeci de ani, în cămaşă roşie, vestă neagră de postav, pantaloni de bumbac şi cizme cu carâmbi strălucitori.

— Aţi dori oarece, înălţimea voastră? întrebă el. Sau aţi binevoit cumva să vă rătăciţi?

— Kukin? întrebă cu asprime Erast Petrovici, neintrezărind nimic îmbucurător în viitoarele explicaţii.

— Chiar aşa, confirmă vânzătorul încordându-şi atenţia şi înălţându-şi sprâncenele stufoase, dar dumirindu-se imediat: Ei, dar înălţimea voastră trebuie să fie de la poliţie. Mulţumim prea plecat. Nu m-aşteptam la aşa grabnică atenţie. Domnul de la comisariat a zis că şefii or să cerceteze, dar nu m-aşteptam, nicicum nu m-aşteptam. Da' ce stăm aicea-n prag! Faceţi bine şi intraţi în băcănie. Oh, atâta-s de recunoscător, atâta-s de mulţumit!

Omul se ploconi, crăpă şi uşa, ba făcu şi un gest de poftire înăuntru – poftiţi, adică —, dar Fandorin nu se clinti din loc. I se adresă pe un ton plin de importanţă:

— Nu sunt de la poliţie, ci de la Departamentul de Criminalistică. Am ordin să-l găsesc pe stu... pe omul acela despre care l-ai informat pe inspectorul de poliţie.

— Pe scubent? ii suflă cu drag i imă vânzătorul. Cum nu, înălţimea voastră, ţin minte la perfecţie. Ce spaimă am tras, să-mi fie cu iertare! Cum am văzut că dumnealui se caţără pe bornă şi-şi lipeşte arma de cap, am înţepenit - gata, mi-am zis, o să fie ca mai an, să promiţi marea cu sarea că tot n-o să mai intre nimeni în băcănie. Şi ce vină avem noi? Ce-are locul ăsta, e unu cu miere, de vor toţi să-şi lase aici zilele? Du-te, dom'le, la râul Moscova, că-i şi mai adâncuţ, şi podu-i mai 'naltuţ.

— Opreşte-te o clipă, Kuki , ii reteză vorba Erast Petrovici. Mai bine descrie-mi-l pe student. Cum era îmbrăcat, cum arăta şi, în general, de unde-ai luat-o că era student.

— Păi, cum asta, era scubent în toată regula, înălţimea voastră, se minună vânzătorul. Şi mondir avea, şi nasturi, şi sticle pe nas.

— Ce mundir? exclamă Fandorin, săltându-şi brusc capul. Purta uniformă de student?

— Da' cum altfel? făcu uimit Kukin, privindu-l cu compasiune pe funcţionarul greu de cap. Dacă n-avea, de unde să-mi dea mie-n gând că-i scubent sau nu-i scubent? Adicătelea, ce, nu pot eu să deosebesc după mondir un scubent de-un conţopist?

La această judicioasă remarcă Erast Petrovici nu avu replică, îşi scoase din buzunar un mic blocnotes îngrijit, cu creion – special pentru consemnarea mărturiilor. Fandorin îşi cumpărase blocnotesul înainte de a intra în slujbă la departament, îl plimbase cu el trei săptămâni de pomană, şi abia azi îi era de trebuinţă – în cursul dimineţii, registratorul de colegiu umpluse deja trei păgănuţe cu scris mărunt.

— Povesteşte-mi cum arăta omul acela.

— Păi, om ca toţi oamenii. Nu tocmai chipeş, avea şi ceva bubuliţe pe faţă. Şi mai avea şi sticle la ochi...

— Ce fel de sticle – ochelari, sau pince-nez?

— De-alea cu şnurleţ.

— Deci, pince-nez, preciză Fandorin, hârşâind cu creionul în blocnotes. Avea şi alte semne particulare?

— Tare mai era gârbov dumnealui. Umerii aproape că-i avea mai sus de cap... Altfel, scubent ca toţi scubenţii, cum v-am zis...

Kukin îl privea nedumerit pe „conţopist", dar acela tăcu lungă vreme, îşi făcuse ochii mici,

mişca din buze, tot răsfoia caietul acela mititel. Gândea omul la ceva, de bună seamă.

„Uniformă de student, coşuri, pince-nez, foarte gârbov" – fu consemnat în blocnotes. Mă rog, câteva coşuri – asta-i un fleac. Despre pince-nez nu se spune un cuvânt în inventarul lucrurilor găsite asupra lui Kokorin. Să-l fi scăpat pe jos? Posibil. Nici martorii n-au amintit nimic despre un pince-nez, dar nici nu au fost chestionaţi în mod special în legătură cu aspectul exterior al sinucigaşului – şi la ce bun s-o facă? Gârbov? Hm. Ţin minte că în „Ziarul de Moscova" era descris ca fiind un tânăr chipeş şi prezentabil, dar reporterul nu fusese de faţă la incident, nu-l văzuse pe Kokorin, era deci posibil să fi lipit acel „chipeş şi prezentabil" de dragul efectului. Rămânea chestiunea cu mundirul studenţesc – la asta nu mai existau argumente. Dacă pe pod fusese Kokorin, ar reieşi că în intervalul dintre ora unsprezece şi ora douăsprezece şi jumătate se schimbase, nu se ştie de ce, în redingotă. Interesant, unde a făcut-o? De la râul Iauza până pe Ostojenka şi îndărăt, la „Societatea de asigurări contra incendiilor", nu e cale scurtă, n-o poţi dovedi într-o oră şi jumătate.

Şi pricepu atunci Fandorin, cu o strângere de inimă, că nu-i rămânea decât o ieşire: să-l înşfaсe de guler pe vânzător, să-l ducă la secţie, pe Mohovaia, unde, impresurat de gheaţă, zăcea în continuare la morgă cadavrul sinucigaşului, şi să aranjeze o recunoaştere. Erast Petrovici îşi imagină ţeasta sfărâmată, cu o crustă uscată de sânge şi creier, şi, printr-o asociere absolut firească,

își aminti de precupeața Krupnova, femeia aceea care fusese înjunghiată și care îi mai vizita și acum coșmarurile. Nu, hotărât lucru, nu voia să meargă la „ghețărie". Dar între studentul de pe podul lauzski și sinuciderea din Grădina Aleksandrovski exista o legătură pe care trebuia neapărat să o deslușească. Cine oare îi putea spune dacă acel Kokorin avea bubițe și era gârbov, dacă purta sau nu pince-nez?

În primul rând, moșiereasa Spițina, dar aceasta, fără îndoială că se apropia de-acum de granița guberniei Kaluga. În al doilea rând, valetul răposatului – cum l-o fi chemând oare? Nu contează, oricum anchetatorul l-a dat afară din casă, caută acum de poți acul în carul cu fân. Rămân martorii din Grădina Aleksandrovski și, înainte de toate, cele două doamne cu care Kokorin vorbise în ultimele clipe ale vieții sale. Doar ele îl putuseră admira, fără doar și poate, în toate amănuntele. Iată ce scrie în blocnotes: „Eliz. Aleksandr-na von Evert-Kolokolțeva, fiică consilier titular privat, 17 a., d-șoara Emma Gotlibovna Pfühl, 48 a., str. Malaia Nikitskaia, casă partic".

Și totuși, nu se putea descurca fără să dea bani pe o birjă.

* * *

Ziua se vădi a fi lungă. Mai de voie, mai de nevoie, inimosul soare de mai, care luminase neobosit orașul-cu-turle-de-aur, luneca spre linia acoperișurilor atunci când Erast Petrovici, mai sărac cu douăzeci de copeici, coborî din birjă

lângă o elegantă casă cu coloane dorice, fațadă ornamentată și verandă de marmură. Văzând că tânărul său client se oprise descumpănit, birjarul îi zise:

— Chiar asta-i casa generalului, să n-ai nici o îndoială. Nu-i primul an de când umblu prin Moscova.

„Dar dacă n-or să-mi dea drumul înăuntru?" gândi Erast Petrovici cu inima cât un purice. Apucă ciocănelul sclipitor de aramă și bătu de două ori. Ușa masivă, cu două boturi de leu din bronz aplicate pe ea, se dădu pe dată în lături și apăru un portar înveșmântat într-o livrea bogată, cu ceaprazuri aurite.

— La domnul baron? De la autorități? întrebă el cu un aer preocupat. Să-i raportați, sau numai să-i înmânați vreun document? Dar poftiți.

În vestibulul spațios, puternic luminat și de un candelabru, și de becuri cu gaz, vizitatorul se pierdu cu totul.

— De fapt, am venit la Elizaveta Aleksandrovna, îi explică el. Erast Petrovici Fandorin, de la Departamentul de Criminalistică. Într-o chestiune urgentă.

— De la Departamentul de Criminalistică? repetă, strâmbându-se disprețuitor, paznicul ușilor. Doar nu cumva pentru întâmplarea de ieri? Nici să nu vă gândiți. Domnișoara a plâns aproape jumătate de zi și a dormit și rău azi-noapte. Nu vă las și nici nu-i raportez. Înălțimea sa i-a și amenințat pe oamenii de la departamentul vostru că le ia capul, pentru că au chinuit-o ieri

pe Elizaveta Aleksandrovna cu audierile. Vă rog, poftiți în stradă, în stradă, rogu-vă.

Și nemernicul începu să-l împingă cu pântecele lui burduhănos spre ieșire.

— Dar guvernanta Pfühl? exclamă disperat Erast Petrovici. Emma Gotlibovna, patruzeci și opt de ani? Măcar cu dumneaei să schimb câteva cuvinte. E o problemă de stat!

Portarul plescăi cu importanță din buze.

— Fie, la dumneaei vă las. Uitați colo, sub scară. Pe coridor la dreapta, a treia ușă. Acolo stă doamna guvernantă.

La bătaia lui în ușă deschise o creatură înaltă și ciolănoasă, care își pironi asupra vizitatorului privirea ochilor ei rotunzi și căprui.

— De la poliție. Fandorin. Doamna Pfühl? rosti șovăielnic Erast Petrovici și, pentru orice eventualitate, repetă în germană:

— *Polizieamt. Sind Sie Fräulein Pfühl? Gutten Abend.*

— Buna seara, îi răspunse pe un ton sever ciolănoasa. Da, zunt Emma Pfühl. Intraț. Luaț loc la șcaun.

Fandorin luă loc acolo unde i se poruncise – pe un scaun vienez, cu spătar arcuit, lângă o măsuță de scris pe care erau rânduite în modul cel mai ordonat cu putință niște manuale și un mic top de hârtie de scris. Era o odaie bună, luminoasă, dar teribil de searbădă, parcă nu avea viață în ea. Doar pe pervaz tronau trei ghivece cu mușcate înfoiate – singura pată luminoasă din întreaga încăpere.

— Aţ venit pentru acel tiner care z-a împuşcat? întrebă guvernanta Pfühl. Am răspuns ieri la toate intrebari de la domnul poliţai, dar dacă mai vreţ intrebaţ, puteţ întrebaţ. Eu înţelegem foarte bine, munca de poliţai este foarte important. Unchiul meu, Günter, a fost în poliţia zaxonă, a fost *ober-vachtmeister*.

— Eu sunt registrator de colegiu, o lămuri Erast Petrovici, nedorind să fie luat tot drept vagmistru. Sunt funcţionar de rangul paisprezece.

— Da, ştiu să deosebesc la ranguri, încuviinţă din cap nemţoaica, arătând cu degetul petliţa de pe uniforma lui de funcţionar public. Aşadar, domnule registrator de colegiu, eu ascult.

În acel moment, fără vreo bătaie prealabilă, uşa se deschise de perete şi în odaie năvăli ca-n zbor o domnişoară cu păr bălai şi cu obrăjori îmbujoraţi fermecător.

— *Fräulein Pfühl! Morgen fahren wir nach Kuntsevo!*[1] Pe onoarea mea! Mi-a dat voie papa! debită ea într-un suflet încă din prag.

Văzându-l însă pe străin, îşi înghiţi brusc cuvintele şi amuţi făstâcită, dar ochii ei cenuşii se aţintiră cu vie curiozitate asupra tânărului funcţionar.

— Baronese educate nu aleargă, ele merg, îi spuse guvernanta cu prefăcută asprime. Mai ales dacă are zaptesprezece ani în cap. Dacă nu aleargă, ci mergea, avea vreme ză vadă domn străin şi ză zalute cuviincios.

1 „Mâine mergem la Kunţevo!" (germ.). (N. tr.)

— Bună ziua, domnule, șopti miraculoasa făptură apărută din senin.

Fandorin zvâcni din scaun și făcu o plecăciune, simțindu-se mizerabil. Fata îi plăcea peste măsură, și bietul registrator se temea că acuș-acuș se înamorează de ea la prima vedere, așa ceva nu se cădea defel. Nici chiar în fostele vremuri de prosperitate ale tatălui său o asemenea prințesă nu i-ar fi putut fi în nici un caz pereche, cu atât mai puțin acum.

— Bună ziua, i se adresă el foarte sec și se încruntă cu severitate, adăugând în sinea lui: „Îți trece cumva prin minte să mă pui într-o postură jalnică, ceva în genul «El – consilier titular, ea – fiică de general»? A, nu, domnișoară, să nu te aștepți la una ca asta! Și ca să ajung titular mai am încă de muncit, și încă foarte mult!"

— Registrator de colegiu Fandorin Erast Petrovici, Departamentul de Criminalistică, se prezentă el pe un ton oficial. Fac o anchetă suplimentară în legătură cu nefericitul eveniment de ieri, din Grădina Aleksandrovski. S-a dovedit necesar să mai punem unele întrebări. Dar dacă asta vă este neplăcut – căci înțeleg prea bine cât ați fost de tulburată – imi va fi de ajuns o discuție doar cu doamna Pfühl.

— Oh, da, a fost îngrozitor.

Ochii domnișoarei, și așa enormi, se făcură și mai mari.

— Ce-i drept, am închis ochii și apoi mi-am pierdut simțirea... Dar mă interesează foarte mult! *Fräulein* Pfühl, pot să rămân și eu? Te rog! De

altfel, sunt martoră în aceeași măsură ca și dumneata!

— În ce mă privește, în interesul anchetei, și eu aș prefera ca domnișoara baroneasă să asiste, spuse cam pierit Fandorin.

— Ordine e ordine, îl aprobă printr-un gest din cap Emma Gotlibovna. Eu, Lischen, mereu repet: *Ordnung muss sein*. Trebuie să fie supunere la lege. Poț rămâne.

Lizanka (astfel îi spunea deja în sinea lui Fandorin, care-și pierdea vertiginos stăpânirea de sine) se așeză hotărâtă pe divanul tapițat în piele, toată numai ochi pentru eroul nostru.

El își luă inima-n dinți și, întorcându-se spre Fräulein Pfühl, o întrebă:

— V-aș ruga să-mi descrieți aspectul exterior al acelui domn.

— Al domnului care z-a împușcat? preciză ea. *Na ja*. Ochi căprui, păr castaniu, destul de înalt, nu mușțață și nu barbă, nici favoriț, fața foarte tiner, dar nu foarte frumos. Acum, îmbrăcăminte.

— Despre îmbrăcăminte, mai târziu, o întrerupse Erast Petrovici. Spuneți că nu era frumos. De ce? Din pricina coșurilor?

— *Pickeln*, traduse, roșind, Lizanka.

— *A, ja*, coși, repetă cu plăcere guvernanta cuvântul pe care nu-l pricepuse la început. Nu, domnul acela nu avea coși. Avea piele bună, zănătos. Dar fața nu era foarte frumos.

— De ce?

— Era rău. Ze uita ca și cum nu pe zine voia ză omoare, pe cu totul altul. Oh, a fost un coșmar! mai zise Emma Gotlibovna, excitată de

această aducere-aminte. Primavara, zoare pe cer, doamne şi domni la promenada, gradi i minunate tot în floare!

La aceste ultime cuvinte Erast Petrovici fu năpădit de roşeaţă privi cu coada ochiului spre Lizanka, dar aceasta probabil că se obişnuise de mult cu felul special de a vorbi al guvernantei sale, încât privirea îi era la fel de încrezătoare şi luminoasă.

— Dar purta pince-nez? Poate că nu pus pe nas, poate se vedea că îl ţine în buzunar? Pe un şnuruleţ de mătase? îşi turna fără încetare Fandorin întrebările. Şi nu vi s-a părut că ar fi gârbov? Şi încă ceva. Ştiu că era în redingotă, dar arăta ceva din îmbrăcămintea lui că ar fi fost student? Pantaloni de uniformă, bunăoară? N-aţi observat?

— Eu observ întotdeauna totul, răspunse cu demnitate nemţoaica. Pantaloni avea cadrilaţi din ştofă scumpă. Pince-nez nu avea deloc. Nici zgârbov nu era. Domnul avea bună ţinută.

Chibzui preţ de o clipă, apoi, pe neaşteptate, întrebă:

— Zgârbov, pince-nez şi student? De ce spunaţi aşa?

— Dar care-i problema? replică Erast Petrovici cu atenţia încordată.

— Ciudat. Era acolo un domn. Un student zgârbov cu pince-nez.

— Cum aşa?! Unde? izbucni Fandorin.

— Am văzut aşa un domn... *jenseits*... pe partea cealaltă la grilaj, pe stradă. Stătea şi ze uita la noi. Chiar mă gândeam că domnul student o

ză ne ajute ză-l gonim pe omul acela ingrozitor. El era foarte zgârbov. L-am văzut mai târziu, după ce omul acela ze impușcase deja. Studentul z-a intors și z-a dus iute-iute. Și am văzut atunci ce zgârbov era. Așa ze intâmplă când copiii nu zunt învățați de mici ză stea corect. Ză stai corect este foarte important. Elevele mele stau intotdeauna corect. Ia priviț la *fräulein* baroneasa. Vedeți cum ține spinare? Foarte frumos!

În acel moment, Elizaveta Aleksandrovna se îmbujoră, dar atât de dulce, încât Fandorin pierdu pentru moment firul discuției, deși declarația guvernantei Pfühl era, neîndoielnic, de o importanță excepțională.

CAPITOLUL AL PATRULEA,

în care se vorbeşte despre puterea nefastă a frumuseţii

A doua zi, la orele unsprezece ale dimineţii, Erast Petrovici, binecuvântat de şef şi chiar înzestrat de acesta cu trei ruble pentru speze excepţionale, ajunse la clădirea zugrăvită în galben a Universităţii de pe Mohovaia. Misiunea nu era complicată, dar avea nevoie de ceva şansă: să-l dibuiască pe studentul cel gârbov, nu prea chipeş, cu ceva coşuri pe faţă, cu pince-nez prins pe şnurule de mătase. Era foarte posibil ca acest domn suspect să nici nu studieze pe Mohovaia, ci la Institutul Tehnic Imperial, la Academia de Silvicultură sau chiar la Institutul de Ingineri Hotarnici, şi totuşi, Ksaveri Feofilaktovici (care-l privise pe tânărul său secretar cu bucuroasă uimire) fusese pe deplin de acord cu supoziţia lui Fandorin, potrivit căreia „zgârbovul" şi răposatul Kokorin studiau cel mai probabil la Universitate şi, foarte posibil, la aceeaşi Facultate de Drept.

Îmbrăcat civil, Erast Petrovici zbură ca vântul pe treptele roase, din fontă, ale aripii principale, trecu pe lângă un slujbaş bărbos în livrea verde şi ocupă o poziţie foarte convenabilă în ambrazura semicirculară a unei ferestre, de unde

putea ține perfect sub observație și vestibulul unde se afla garderoba, și curtea, ba chiar și intrările în celelalte două aripi ale clădi 'i. Pentru întâia oară de când îi murise tatăl și viața tânărului se abătuse de la calea ei dreaptă și luminoasă, Erast Petrovici privea zidurile galbene sacre ale universității fără dorul acela lăuntric după ce s-ar fi putut împlini și nu se împlinise. Încă nu se știe care anume existență este mai atrăgătoare și mai folositoare societății – toceala studențească, sau viața dură a unui agent de investigații, care îndeplinește o importantă și periculoasă misiune. (Mă rog, poate nu chiar periculoasă, dar, totuși, de excepțională importanță și ultrasecretă.)

Cam tot al patrulea student care nimerea în raza vizuală a vigilentului nostru observator purta pince-nez, și mulți dintre ei îl aveau prins cu șnurulеț de mătase. Cam tot al cincilea avea fizionomia spuzită de o anumită cantitate de coșuri. Erau destul de mulți și dintre cei aduși de spate. Totuși, toate cele trei semnalmente nu doreau nicicum să se adune într-un singur individ.

La ora două, Fandorin, flămând, își scoase din buzunar un sandvici cu salam și mai prinse ceva puteri, fără însă a-și părăsi postul. La ora aceea apucase deja să stabilească relații cât se poate de amicale cu portarul bărbos, care îi ordonase să-i spună Mitrici și reușise să-i dea tânărului câteva sfaturi extrem de prețioase privind modul în care se intră la „nivirsitate". Fandorin, care se recomandase bătrânelului limbut drept un provincial care visează la nasturii sacrii cu

blazonul universității gravat pe ei, se întreba deja dacă nu ar trebui să schimbe versiunea și să-l interogheze direct pe Mitrici cu privire la „zgârbovi" și buboși, când portarul începu iarăși să se agite, își scoase chipiul de pe cap și deschise larg ușa. Mitrici executa acest ritual de câte ori trecea prin preajmă un profesor sau unul dintre studenții bogați, gest pentru care era răsplătit din când în când cu o copeică, ba cu un pitac. Erast Petrovici își aruncă privirea într-acolo și văzu îndreptându-se spre ieșire un student care tocmai primise de la garderobă o manta foarte elegantă din catifea, cu paftale în formă de labe de leu. Pe nasul fanteului sclipea un pince-nez, fruntea îi era împurpurată de o spuzeală de coșuri. Fandorin își încordă atenția, încercând să vadă cum stă studentul cu ținuta, dar blestemata pelerină a mantalei și gulerul ei ridicat îl împiedicau să pună un diagnostic.

— Bună seara, Nikolai Stepanici. Nu porunciți o birjă? îl întrebă, ploconindu-se, portarul.

— Ce-i, Mitrici, s-a oprit ploicica? întrebă bubosul cu glas subțirel. Atunci merg pe jos, m-am săturat de atâta stat.

Și cu două degete înmănușate în alb lăsă în palma întinsă o mică monedă.

— Cine-a fost acela? șopti Erast Petrovici, privind încordat spinarea filfizonului. Nu cumva e ghebos?

— Ahtîrțev Nikolai Stepanici. Bogat cât cuprinde, sânge de prinț, îl informă Mitrici cu evlavie. niciodată nu-mi lasă mai puțin de cinspe copeici.

Pe Fandorin îl trecură fiorii. Ahtirțev! Nu cumva era cel desemnat drept executor testamentar?

Mitrici se ploconi în fața următorului universitar – un profesor, magistru de fizică, cu plete lungi, dar când se întoarse îl aștepta o surpriză: pe onorabilul provincial parcă îl înghițise pământul.

Mantaua neagră de catifea se zărea de departe, și în doi timpi și trei mișcări Fandorin îl ajunse din urmă pe suspect, dar nu se hotărî să-l strige: ce învinuire îi putea aduce, de fapt, acestui Ahtirțev? Mă rog, să zicem că îl vor recunoaște și vânzătorul Kukin, și fata bătrână Pfühl (ajuns la acest gând, Erast Petrovici oftă amarnic, amintindu-și iarăși, a câta oară, de Lizanka). Așadar, cu ce s-ar alege? N-ar fi mai bine să urmeze învățăturile marelui Fouché, neîntrecutul corifeu al investigațiilor, și să purceadă la filajul individului?

Zis și făcut. Mai cu seamă că se vădi a fi cât se poate de simplu de urmărit: Ahtirțev mergea fără grabă, în pas de plimbare, spre Tverskaia, nu-și întorcea capul, doar când și când petrecea cu privirea câte o modistă drăgălașă. Luându-și inima-n dinți, Erast Petrovici se furișase în câteva rânduri, pe neobservate, chiar până lângă el, ba îl și auzise pe student fluierând serenada lui Smith din „Frumoasa fată din Perth". Se pare că sinucigașul căruia nu-i reușise tentativa (dacă el era acela) se afla într-o excelentă dispoziție. Lângă

tutungeria lui Korf, studentul se opri şi privi vreme îndelungată pachetele de ţigări din vitrină, dar de intrat nu intră. Fandorin începu să fie din ce în ce mai convins că „obiectivul" trage de timp până la o anumită oră. Această convingere i se întări atunci când Ahtîrţev îşi scoase ceasul de aur, îi deschise capacul cu un ţăcănit, după care, iuţind puţin pasul, o luă pe trotuar în sus, trecând la interpretarea energicului „Cor al băieţilor" din opera foarte la modă „Carmen".

După ce coti pe aleea Kamergherski, studentul încetă să fluiere şi începu să meargă atât de sprinten, încât Erast Petrovici se văzu nevoit să rămână puţin în urmă – altfel prea ar fi bătut la ochi. Din fericire, până să ajungă la salonul de modă de dame Darzans, „obiectivul" mai încetini pasul şi curând se opri cu totul. Fandorin traversă strada şi îşi fixă postul de observaţie lângă o brutărie, din care se răspândea o plăcută aromă de cozonac proaspăt.

Cincisprezece minute, poate chiar douăzeci, Ahtîrţev, dând semne tot mai vădite de nervozitate, se preumblă încoace şi încolo pe lângă uşile de stejar cu ornamente geometrice, pe care intrau cucoane cu un aer preocupat şi pe care ieşeau comisionari cu pachete şi cutii elegante. De-a lungul trotuarului aşteptau câteva echipaje, unele chiar cu blazoane zugrăvite pe portierele lăcuite. La orele paisprezece şi şaptesprezece minute (Erast Petrovici văzu cât era ora pe ceasul din vitrină), studentul tresări şi se repezi spre o doamnă zveltă, cu voaletă pe faţă, care tocmai ieşise din magazin. Îşi scoase şapca şi începu să-i

spună ceva, desfăcându-și brațele. Fandorin traversă strada cu un aer blazat – asta-i bună, poate avea și el chef să arunce o privire în magazinul lui Darzans.

— Nu am acum timp de dumneata, se făcu auzită vocea cristalină a doamnei îmbrăcate după ultima modă de la Paris – rochie liliachie de moar, cu trenă. Vorbim mai târziu. Vino la ora opt ca de obicei, vom hotărî acolo totul.

Fără să-i mai arunce vreo privire lui Ahtirțev, rămas tulburat locului, ea se îndreptă spre un faeton cu două locuri, cu coviltirul lăsat pe spate.

— Amalia! Amalia Kazimirovna, dar dă-mi voie! strigă studentul în urma ei. Eu mă așteptam oarecum la o discuție în particular!

— După, după! îi aruncă dama. Acum mă grăbesc!

O adiere ușoară îi ridică puțintel voaleta imponderabilă de pe față și Erast Petrovici încremeni. El văzuse deja acești ochi galeși, negri ca noaptea, acest oval egiptean al feței, această șerpuire capricioasă a gurii, și odată văzut, acest chip nu poate fi uitat în veci. Iat-o, deci, pe enigmatica A.B., care nu-i îngăduise nefericitului Kokorin să se lepede de ea! Cazul căpăta, pare-se, un cu totul alt talc și o altă culoare.

Ahtirțev înlemnise pierdut pe trotuar, îndesându-și dizgrațios capul între umeri (e gârbov, chiar e gârbov, se încredință Erast Petrovici), în timp ce faetonul o purta pe regina egipteană spre Petrovka. Trebuia să ia o decizie, și Fandorin, chitind că studentul oricum n-are unde să mai dispară acum, îl lăsă în plata Domnului și o luă

la goană înainte, spre colțul cu Bolșaia Dmitrovka, unde se înșirau câteva trăsuri de piață.

— Poliția! îi șopti el unui Vanka oarecare, u birjar ațipit, cu șapcă și caftan vătuit. Ia-te repede după echipajul ăla! Mișcă odată! Nu-ți fă griji, o să te plătesc cu vârf și-ndesat!

Vanka își compuse o mină plină de morgă, își suflecă mânecile cu zel exagerat, scutură hățurile, ba mai trase și-un răcnet, și căluțul bălțat prinse a-și tropoti sonor copitele pe caldarâm.

Colț cu Rojdestvenska se țâra de-a curmezișul străzii o căruță încărcată cu cherestea, blocând tot locul. Erast Petrovici sări din loc emoționat la culme, și chiar se săltă pe vârfuri, privind în urma faetonului, care izbutise cumva să se strecoare. Bine măcar că apucă să vadă cum cotește pe Bolșaia Lubianka.

Dar Dumnezeu e milostiv. Ajunseră din urmă faetonul chiar lângă strada Sretenka, și tocmai la timp – faetonul se înfundă într-o ulicioară îngustă și cu hârtoape. Roțile prinseră a sălta peste hopuri. Fandorin văzu faetonul oprindu-se și îi impunse în spinare pe birjar, dându-i de înțeles să mâne înainte, să nu-l dea de gol. Iar el se întoarse anume cu spatele, văzând însă cu coada ochiului cum, la intrarea într-o căsuță îngrijită, din piatră, cu curte, dama în liliachiu este întâmpinată de un individ înalt, în livrea. Chiar după primul colț, Erast Petrovici dădu drumul birjei și o porni agale, ca și cum s-ar fi plimbat, chipurile, în direcție opusă. Iată căsuța – acum o putea examina cum se cuvine: un mezanin cu acoperiș verde, mușcate la ferestre, scara prin-

cipală cu streașină ieșită în afară. Pe ușă nu părea să fie vreo tăbliță de aramă.

În schimb, pe o băncuță de lângă zid ședea de i se ura de atâta ședere un portar cu șorț dinainte și cu o șapcă mototolită pe cap. Spre el se îndreptă Erast Petrovici.

— Spune-mi, frățioare, începu el apropiindu-se și scoțând din buzunar o monedă de douăzeci de copeici din banii statului, a cui e casa asta?

— Se știe-a cui e, răspunse vag portarul, urmărind cu interes degetele lui Fandorin.

— Ține aici. Cine-i doamna care a intrat adineauri?

După ce luă moneda, portarul răspunse cu un aer solemn:

— Casa-i a generălesei Maslova, numai că 'mneaei nu șade aici, a dat-o cu chirie. Și de venit a venit chiriașa, doamna Bejețkaia Amalia Kazimirovna.

— Și cine-i dumneaei? insistă Erast Petrovici. De mult locuiește aici? Vine lume multă la ea?

Portarul îl privi în tăcere, molfăind din buze. În creierul lui avea loc o activitate ciudată.

— Uite ce-i, boierule, spuse el, ridicându-se din senin și înșfăcându-l strâns pe Fandorin de-o mânecă. la stai mătăluță nițel.

Cu toate că Erast Petrovici se împotrivi, acesta îl împinse spre verandă și smuci brusc limba clopoțelului de bronz.

— Ce te-a apucat? se îngrozi Fandorin, încercând zadarnic să se elibereze. Îți arăt eu... Știi tu cu cine ai...?!

Uşa se dădu de perete şi în prag se ivi o matahală în livrea, dotată cu uriaşi favoriţi nisipii şi cu bărbia rasă – se vedea cât de colo că nu are sămânţă de rus în el.

— Îmi umblă p-acilea şi-ntreabă de Amalia Kazimirovna, il denunţă cu voce mieroasă portarul netrebnic. Şi bani mi-a zis că-mi dă. Da' eu n-am luat. Că eu, Djon Karlici, aşa am chibzuit că...

Majordomul (majordom, asta fără doar şi poate, din moment ce era englez) il măsură pe cel reţinut cu privirea impasibilă a ochilor lui mici şi tăioşi, îndesă în tăcere în buzunarul lui luda o monedă de argint de cincizeci de copeici şi se trase puţin mai la o parte.

— Bine, dar e o neînţelegere la mijloc, protestă Fandorin, încă nereuşind să-şi vină în fire. *It's ridiculous! A complete misunderstanding!*[1] trecu el la engleză.

— A, nu, de ce, poftiţi, domnule, poftiţi, bâzâi în spatele lui portarul şi, pentru mai mare siguranţă, îl apucă pe Fandorin şi de cealaltă mânecă împingându-l înăuntru.

Erast Petrovici se pomeni într-un vestibul destul de spaţios, faţă-n faţă cu un urs împăiat care ţinea în labe o tavă de argint – acolo se depuneau cărţile de vizită. Ochii de sticlă ai fiarei imblânite il priveau fără urmă de compasiune pe registratorul aflat la ananghie.

---

1 E ·dicol. E o totală neinţelegere (eng.). (N. tr.)

— Cine? De ce? întrebă majordomul scurt, cu puternic accent, ignorând cu desăvârşire eticheta cât se poate de cuviincioasă a lui Fandorin.

Erast Petrovici păstră tăcerea, nedorind pentru nimic în lume să-şi deconspire identitatea.

— *What's the matter, John?*[1] răzbătu glasul limpede, cunoscut de-acum lui Fandorin.

Pe treptele acoperite cu traversă, ducând pesemne la mezanin, se afla gazda, care apucase să-şi scoată pălăria şi voaleta.

— A, tânărul brunet, rosti ea batjocoritor, adresându-i-se lui Fandorin, care o sorbea din ochi. Te-am observat încă de pe Kamergherski. Se poate să te holbezi în halul ăsta la nişte doamne necunoscute? Mare pişicher, nimic de zis. M-ai urmărit! Eşti student, sau vreun pierde-vară?

— Fandorin, Erast Petrovici, se prezentă el neştiind ce să adau e acestei recomandări, dar, pare-se, Cleopatra îi interpretase deja în felul ei apariţia.

— Îmi plac oamenii curajo i, spuse ea cu un surâs. Mai cu seamă dacă sunt şi atât de drăguţi. Dar nu-i frumos să spionezi. Dacă te interesează persoana mea în asemenea grad, vino diseară – doar mă vizitează atâta lume. Atunci îţi vei putea satisface pe deplin curiozitatea. Dar te îmbraci în frac, manierele mele sunt libertine, dar bărbaţii, dacă nu sunt militari, trebuie obligatoriu să se prezinte în frac – asta-i regula.

1 Ce se întâmplă, John? (engl.). (N. tr.)

* * *

Spre seară, Erast Petrovici era înarmat cu de toate. Ce-i drept, fracul de la tatăl lui se dovedise cam lărguț la umeri, dar preabuna Agrafena Kondratievna, nevasta secretarului gubernial, de la care Fandorin închiriase odaia, il prinsese in bolduri pe la cusături și ieșise cât se poate de onorabil, mai cu seamă dacă nu-l încheiai. Garderoba bogată care numai mănuși albe conținea cinci perechi, era singura avere moștenită de fiu de la investitorul ghinionist. Cel mai bine se prezentau vesta de mătase de la Burgess și pantofii de lac de la Pironet. Nu arăta rău nici țilindrul aproape nou de la Blanc, atâta doar că îi cam cădea pe ochi. Dar asta nu avea mare importanță – oricum i-l dă lacheului la intrare, și problema-i rezolvată. Decise să nu ia și bastonul – nu mai era de bon-ton. Se învârti în fața oglinzii știrbite din antreul întunecat și rămase mulțumit de sine, cu deosebire de talia pe care o sublinia ideal drasticul „Lord Byron". În buzunărașul vestei odihnea o rublă de argint, primită de la Ksaveri Feofilaktovici pentru un buchețel de flori („cuviincios, dar nu fantezist"). Ce mare fantezie îți poți permite de-o rublă, își spuse oftând Fandorin, și hotărî să adauge și propria sa monedă de cincizeci de copeici – așa o să-i ajungă de un buchețel de violete de Parma.

Din pricina buchețelului, se văzu nevoit să se lipsească de birjă, încât Erast Petrovici ajunse la palatul Cleopatrei (pentru dată i se potrivea de minune Amaliei Kazimirovna Bejeţkaia) abia la opt și un sfert.

Oaspeții se adunaseră deja. Odată lăsat de jupâneasă să intre, secretarul auzi încă din vestibul rumoare de voci bărbătești, dar din când în când răzbătea fermecătoare și vocea *aceea* cristalină. După ce rămase scurtă vreme în prag, Erast Petrovici își luă inima-n dinți și intră nonșalant, sperând să dea impresia că face parte din înalta societate și că e umblat prin lume. Strădania era de prisos – nimeni nu se întoarse spre noul sosit.

Fandorin văzu un salon mobilat cu divane confortabile din marochin, scaune tapițate în catifea, măsuțe cochete – totul foarte stilat și modern. În mijloc, călcând în picioare o blană de tigru așternută pe jos, ședea gazda ·atită ca o spanioloaică – rochie roșie cu corsaj și camelie purpurie în păr. Era atât de frumoasă, încât lui Erast Petrovici i se opri inima-n piept. Pe oaspeți nu îi examină la început, remarcă doar că în salon erau numai bărbați și că printre ei se afla și Ahtîrțev – așezat ceva mai departe și palid din cale-afară.

— Ei, dar iată-l și pe noul meu admirator, rosti Bejețkaia, privindu-l pe Fandorin cu un zâmbet ironic. Acum chiar avem duzina diavolului, suntem treisprezece. Nu ți-i voi prezenta pe toți, ar dura prea mult, prezintă-te singur. Țin minte că ești student, dar ți-am uitat numele de familie.

— Fandorin, piui Erast Petrovici cu vocea tremurându-i trădătoare, și repetă, de data asta mai ferm: Fandorin.

Îl privirä cu toții, dar în treacăt: era limpede că tânărul nou-sosit nu-i interesa. Destul de curând a reieșit că centrul interesului acestei so-

cietăți era unul singur. Oaspeții aproape că nu conversau între ei, adresându-i-se mai cu seamă gazdei, și toți, inclusiv un bătrânel cu aer solemn și cu o stea din briliante, se întreceau pe rupte să câștige un singur lucru – să atragă asupră-le atenția ei și să-i pună, preț de o clipă măcar, în umbră pe ceilalți. O purtare aparte aveau doar doi oaspeți: taciturnul Ahtîrțev, care trăgea neîntrerupt câte un gât de șampanie din cupă, și un ofițer de husari, un tânăr cu aspect înfloritor, cu ochi neastâmpărați, ușor bulbucați, și cu un zâmbet gen „dinți albi-mustață neagră". Acesta din urmă părea că se plictisește de moarte și aproape că nici n-o privea pe Amalia Kazimirovna, cercetându-i cu un zâmbet batjocoritor pe ceilalți. Cleopatra îi acorda în mod vădit o atenție deosebită obrăznicăturii ăsteia, îi spunea simplu „Ippolit", iar privirea pe care ea i-o lansă i vreo două rânduri îi strânse lui Erast Petrovici inima întristată.

Fandorin se încordă brusc. Un domn cu obrazul ras, cu o cruce albă agățată la gât, tocmai spunea, folosindu-se de o pauză în conversație:

— Dumneata, Amalia Kazimirovna, ne-ai interzis să mai trăncănim vreodată pe socoteala lui Kokorin, numai că eu am aflat ceva destul de interesant.

Domnul făcu o scurtă pauză, satisfăcut de efectul produs: toți se întorseseră spre el.

— Nu ne mai perpeli Anton Ivanovici, vorbește, nu mai putu răbda un grăsun cu fruntea bombată, părând, după aspect, să fie un avocat de succes.

— Da, da, nu ne perpeli, îl susținură ceilalți.

— Omul nu s-a împușcat pur și simplu, a făcut-o prin metoda numită „ruleta americană" – mi-a șoptit mie cineva astăzi la cancelaria generalului-guvernator, declară cu pompă bărbatul cel ras. Știți ce este asta?

— E lucru știut, interveni Ippolit, ridicând din umeri. Iei un revolver, îl incarci cu un singur cartuș. E o prostie, dar este excitant. Păcat că l-au scornit americanii, și nu ai noștri.

— Și ce legătură are asta cu ruleta, conte? nu pricepu bătrânul cu steaua de briliante.

— Cu soț, fără soț, roșu sau negru, totul sau nimic! zbieră Ahtirțev și izbucni în hohote nefirești de râs, privind-o sfidător pe Amalia Kazimirovna (cel puțin așa i se păru lui Fandorin).

— V-am prevenit: pe cel care va flecări pe tema asta îl dau afară! i-o reteză gazda, mâniată de-a binelea. Și-i interzic pentru totdeauna să-mi mai calce pragul! V-ați și găsit subiect de bârfă!

Se așternu o tăcere stânjenitoare.

— Și totuși, pe mine nu vei cuteza să mă dai afară din casă, o informă pe același ton obraznic Ahtirțev. Se pare că eu mi-am câștigat dreptul de a spune tot ce gândesc.

— Și prin ce anume, dacă-mi este îngăduit să aflu? se sâltă din loc un căpitan îndesat, în uniformă de ofițer de gardă.

— Prin faptul că s-a îmbătat criță, mucosul, răspunse pornit în mod clar pe scandal Ippolit, pe care bătrânelul îl numise „conte". Îmi permiți, Amélie, să-l scot un pic la aer curat?

— Când voi avea nevoie de intervenția dumitale, Ippolit Aleksandrovici, te voi înștiința neapărat, răspunse, nu fără venin în glas, Cleopatra, confruntarea fiind astfel înăbușită în fașă. Dar, domnii mei, mai bine uitați cum facem. Dat fiind că nu am a mă aștepta din partea domniilor voastre la o conversație interesantă, eu zic să jucăm gajuri. Data trecută a fost chiar nostim – Frol Lukici a pierdut și a cusut flori la gherghef, și-a împuns toate degetele cu acul.

Izbucniră cu toții veseli în râs, mai puțin un domn bărbos, tuns castron, pe care fracul stătea cam șui.

— Ei, și dumneata, Amalia Kazimirovna, ai făcutără haz de-un biet negustor. Asa mi-a trebuitără, prostul de mine, spuse el smerit, cu vădit accent provincial. Numai că-n negustoria cinstită, datornicul la plată se cunoaște. Deunăzi noi ne-am riscatără rangul în fața dumitale, acum n-ar strica să riști și dumneata.

— Dar știți că are dreptate consilierul nostru comercial? exclamă avocatul. Om cu scaun la cap! Să dea dovadă și Amalia Kazimirovna de curaj. Domnilor, iată ce propun! Acela dintre noi căruia ii va ieși gajul câștigător să-i ceară radioasei noastre doamne... păi... ceva deosebit.

— Just! Bravo! răzbătură voci de pretutindeni.

— Răzmeriță, așadar? Răscoala lui Pugaciov? izbucni în râs răpitoarea gazdă. Și ce doriți de la mine?

— Știu eu! exclamă Ahtirțev dezmeticindu-se. Un răspuns sincer la orice întrebare. Fără ocoliș,

fără jocuri de-a șoarecele și pisica. Și obligatoriu între patru ochi.

— De ce între patru ochi? dădu să protesteze căpitanul. Vom fi cu toții curioși să auzim.

— Dacă-i vorba de „toți", nu mai poate fi vorba de sinceritate, replică Bejețkaia, și ochii îi fulgerară. Bine, să ne jucăm de-a sinceritatea, fie așa cum doriți. Dar nu-i va fi teamă fericitului ales să audă adevărul din partea mea? Adevărul poate fi și dezagreabil.

Contele își dădu ironic cu părerea, graseind în cel mai pur stil franțuzesc:

— *J'en ai le frisson que d'y penser*[1]. Auzi acolo, adevărul. Cine are nevoie de el? N-ar fi mai bine să jucăm ruleta americană? Nu vă ispitește?

— Ippolit, dacă nu mă înșel, te-am avertizat! îl curmă zeița. Nu voi repeta! Despre *asta* – nici un cuvânt!

Ippolit amuți și chiar își ridică mâinile – voi fi mut ca peștele, adică.

În timpul ăsta, sprintenul căpitan aduna deja gajurile în cascheta sa. Erast Petrovici puse batista fină a tatălui său, cu monograma P.F.

Sarcina de a extrage gajurile îi fu încredințată lui Anton Ivanovici, cel cu obrazul ras.

Primul gaj extras din cascheta fu țigara pe care el însuși o depusese acolo, și el întrebă, cu voce insinuantă:

— Care-i primul gaj?

— Gaura de la covrig, răspunse Cleopatra, care se întorsese cu fața la perete, și toți, mai

1 Mi-e frică numai când mă gândesc (fr.) (N. tr.)

puţin domnul cel cu obrazul ras, izbucnirǎ într-un râs rǎutǎcios.

— Dar acesta? întrebǎ impasibil Anton Ivanovici, după ce extrase creionul din argint al căpitanului.

— Zăpada de mai an.

Au urmat un ceas-medalion („urechile peştelui"), o carte de joc (*mes condoléances*), chibriturí cu fosfor („ochiul drept al lui Kutuzov"), un ţigaret de chihlimbar („griji de pomană"), o bancnotă de o sută de ruble („de trei ori nimic"), un pieptănaş din baga („de patru ori nimic"), o boabă de strugure („chica bogată a lui Orest Kirilovici" - hohote prelungi de râs pe seama unui domn cu ordinul Sf. Vladimir prins pe petliţă, care era cu desăvârşire chel), o garoafă („pentru gajul ăsta - niciodată şi pentru nimic în lume"). În cascheta mai rămăseseră doar două gajuri - batista lui Erast Petrovici şi inelul de aur cu piatră preţioasă al lui Ahtirţev. Când între degetele celui care făcea anunţurile scânteie inelul, studentul îşi aplecă tot corpul înainte, şi Fandorin văzu cum fruntea-i acneică i se îmbrobonise de sudoare.

— Pe acesta să-l alegem oare? întrebă, întinzând mâna, Amalia Kazimirovna, căreia, se pare, i se cam urâse să distreze publicul.

Ahtirţev se săltă uşor din scaun şi, necrezându-şi propriei fericiri, îşi smulse pince-nez-ul de pe nas.

— A, nu, cu voia dumneavoastră, nu pe acesta, ci pe ultimul, încheie amfitrioana.

Toţi se întoarseră spre Erast Petrovici, privindu-l pentru întâia oară cu atenţie la modul serios. Cât despre el, în ultimele câteva minute, pe măsură ce şansele îi creşteau, chibzuia tot mai febril la ceea ce se va întâmpla în caz de reuşită. Îndoielile i se risipiseră. Trebuie că era mâna destinului.

În acel moment, Ahtîrţev, ţâşnind de pe scaun, se apropie în fugă de el şi-i şopti febril:

— Lasă-mi mie locul, te implor. Dumneata ce să... eşti pentru prima oară aici, pe când eu, soarta mea... La urma urmei, vinde-mi-l. Cât vrei? Cinci sute, o mie? Mai mult?

Cu o hotărâre calmă, surprinzătoare şi pentru el însuşi, Erast Petrovici îl îndepărtă pe cel care îi şoptea toate astea, se ridică în picioare, se apropie de amfitrioană şi o întrebă, cu o plecăciune:

— Unde porunceşti să stăm?

Ea îl privi cu o curiozitate amuzată pe Fandorin. Privire care îl ameţi de-a dreptul.

— Să zicem, în colţul acela. Pentru că mi-e teamă să rămân singură cu un domn atât de temerar ca dumneata.

Fără să ia în seamă hohotul batjocoritor de râs al celorlalţi, Erast Petrovici o urmă până într-un ungher îndepărtat al salonului şi se aşeză pe un divan cu spătar sculptat. Amalia Kazimirovna îşi înfipse ţigara într-un ţigaret de argint, şi-o aprinse şi trase cu nesaţ fumul în piept.

— Deci, cât ţi-a propus pentru mine Nikolai Stepanici? Doar ştiu ce ţi-a şoptit.

— O mie de ruble, îi răspunse cinstit Fandorin. Chiar mai mult.

— Oho, cât e de nerăbdător. Dar ce, dumneata ești milionar?

— Nu, nu sunt un om bogat, mărtu 'si cu modestie Erast Petrovici. Dar consider josnic să-ți târguiești șansa.

Oaspeții se săturaseră de tras cu urechea la conversația lor – oricum nu se auzea nimic – și, împărțindu-se în grupulețe, înfiripară propriile conversații, deși fiecare dintre ei făcea ce făcea și tot mai trăgea cu ochiul spre ungherul îndepărtat.

În acest timp, Cleopatra îl studia cu ironie nedisimulată pe vremelnicul ei stăpân.

— Ce dorești să mă întrebi?

Erast Petrovici ezita.

— Răspunsul va fi cinstit?

— Cinstea este apanajul celor cinstiți, iar în jocurile noastre afli prea puțină cinste, răspunse Bejețkaia surâzând cu o umbră de amărăciune. Dar sinceritate îți promit. Numai să nu mă dezamăgești întrebându-mă prostii. Te consider un exemplar interesant.

Iar Fandorin, fără o clipă de gândire, atacă:

— Ce știi despre moartea lui Piotr Aleksandrovici Kokorin?

Amfitrioana nu se sperie, nu tresări, dar lui Erast Petrovici i se păru că pentru o frântură de secundă ochii i se îngustaseră abia perceptibil.

— De ce vrei să știi asta?

— Îți explic după. Mai întâi răspunde-mi.

— Bine, îți voi răspunde. Pe Kokorin l-a ucis o doamnă foarte crudă.

Bejeţkaia îşi plecă o clipă genele-i dese şi negre şi îl arse pe sub ele cu o privire fulgerătoare, ca o lovitură de sabie.

— Numele acestei doamne, continuă ea, este „iubire".

— Iubirea pentru dumneata? Deci, şi el venea aici în vizită?

— Venea. Şi am impresia că aici, în afară de mine, nu ai de cine să te îndrăgosteşti. Poate doar de Orest Kirillovici, adăugă ea, izbucnind în râs.

— Şi n-ai pic de milă pentru acel Kokorin? o întrebă Fandorin, uluit de atâta lipsă de sensibilitate.

Regina egipteană ridică indiferentă di umeri:

— Suntem, fiecare din noi, stăpâni pe propria soartă. Ajunge cu întrebările, nu?

— Nu! exclamă grăbit Erast Petrovici. Ce legătură a avut Ahtîrţev cu povestea asta? Şi ce semnificaţie are acel testament în favoarea lui lady Astair?

Larma vocilor se înteţise, şi Fandorin se întoarse inciudat.

— Nu-ţi place tonul meu? întreba cât îl ţinea gura Ippolit, îmbulzindu-se în Ahtîrţev deja cherchelit. la uite-aici, păstaie, asta o să-ţi placă? zise el şi-l împinse pe student, atingându-i aparent fără forţă fruntea cu palma, dar pirpiriul Ahtîrţev zbură într-un fotoliu, se prăbuşi

greoi în el și rămase locului, clipind buimac, fără să priceapă nimic.

— Dă-mi voie, conte, nu se poate așa ceva, se repezi Erast Petrovici. Faptul că ești mai puternic nu-ți dă dreptul să...

Însă pledoaria lui confuză, pe care contele abia de-o lua în seamă, fu acoperită de glasul de clopoțel al amfitrioanei:

— Ippolit, ieși afară! Și să nu mai calci pe aici până nu te trezești!

Contele înjură și porni tunând și fulgerând spre ieșire. Ceilalți oaspeți îl examinau cu interes pe Ahtirțev, care se înmuiase de tot, arăta jalnic din cale-afară și nu făcea nici cea mai mică tentativă de a se ridica.

— Ești singurul de-aici care aduce cât de cât a om, îi șopti Amalia Kazimirovna lui Fandorin, îndreptându-se spre coridor. Condu-l. Și nu-l lăsa în plata Domnului.

Apăru instantaneu matahala de John, care își schimbase livreaua cu o redingotă neagră și un plastron scrobit; el îi ajută pe Fandorin să-l ducă pe student până la ușă și-i îndesă aceluia țilindrul pe cap. Bejețkaia nu ieși să-și ia rămas bun, iar Erast Petrovici, privind fizionomia ursuză a majordomului, pricepu că e cazul să plece.

CAPITOLUL AL CINCILEA,

în care pe erou îl amenință serioase neplăceri

Odată ajuns în stradă, după ce trase în piept aerul proaspăt, Ahtirțev se învioră cât de cât – stătea mai zdravăn pe picioare, nu se împleticea, încât Erast Petrovici socoti că nu mai era necesar să-l susțină de un cot.

— Să mergem până pe Sretenka, spuse Fandorin. Acolo te urc într-o birjă. E departe de-aici până la dumneata acasă?

— Acasă?

În lumina pâlpâitoare a felinarului cu gaz lampant figura palidă a studentului aducea cu o mască.

— Nu, acasă pentru nimic în lume! Să mergem undeva, ce zici? Am chef de vorbă. Doar ai văzut și dumneata... cum se poartă cu mine. Cum te cheamă? A, da, mi-aduc aminte, Fandorin, caraghios nume. Pe mine – Ahtirțev. Nikolai Ahtirțev.

Erast Petrovici se înclină ușor, încercând să rezolve o complicată problemă de ordin moral: se cuvine oare să se folosească de starea de slăbiciune a lui Ahtirțev spre a-i smulge mărturiile necesare, cu atât mai mult cu cât „zgârbovul" pare a dori el însuși să-și deschidă un pic inima?

Decise că nu e nici o problemă, că se cuvine. Şi-apoi, tare îl mai cuprinsese dorinţa de a afla.

— Aici, pe-aproape, e „Crimeea", chibzui Ahtirţev. Şi nu-i nevoie de birjă, mergem pe jos. E o speluncă, aşa-i, dar au nişte vinuri excelente. Mergem, da? Eşti invitatul meu.

Fandorin nu îl refuză, şi cei doi o luară încet, în pas domol (totuşi studentul se mai clătina uşor), pe o ulicioară întunecoasă, de unde se zăreau în depărtare luminile de pe strada Sretenka.

— Dumneata, Fandorin, mă consideri fără îndoială un laş, nu-i aşa? începu să vorbească Ahtirţev cam împleticit. Pentru că nu l-am provocat pe conte la duel, pentru că i-am tolerat jignirea şi m-am prefăcut beat? Nu sunt laş, s-ar putea să-ţi povestesc ceva care te va convinge de asta... Dar m-a provocat intenţionat. Ea l-a instigat, probabil ca să scape de mine şi să nu-şi plătească datoria... Oh, femeia asta este ceva incredibil, dumneata n-o cunoşti!.. Iar Zurov ucide un om aşa cum striveşti o muscă. Trage la ţintă cu pistolul în fiecare dimineaţă câte o oră. Se spune că nimereşte un pitac de la douăzeci de paşi. Asta mai e duel? El nu-şi asumă nici un risc. Asta-i asasinat, atâta doar că poartă alt nume. Dar cel mai important este că el nu ar păţi nimic. S-ar descurca. S-a descurcat nu o dată. O să plece să se plimbe în străinătate. Dar eu acum vreau să trăiesc, mi-am câştigat acest drept.

Cotiră de pe Sretenka pe altă ulicioară nu tocmai arătoasă, luminată totuşi de felinare – nu cu petrol, ci cu gaz – iar în faţă li se arătă un imobil cu două etaje, cu ferestrele scăldate în lumi-

nă strălucitoare. Trebuie că era vorba chiar de „Crimeea", gândi cu o strângere de inimă Erast Petrovici, care auzise multe despre acest faimos stabiliment rău famat din Moscova.

Nimeni nu-i întâmpină pe veranda largă, cu lămpi strălucitoare. Ahtirțev împinse cu gestul unui obișnuit al locului ușa înaltă, împodobită cu modele decorative, aceasta se deschise cu ușurință și dinăuntru îi izbi o pală de căldură, miros de mâncare și băutură, și se rostogoli vacarmul vocilor și scârțâitul strident al viorilor.

După ce își lăsară la garderobă țilindrele, cei doi tineri încăpură pe mâna unui individ mărunțel și dezghețat în cămașă stacojie, care îl numi pe Ahtirțev „luminăția voastră" și îi promise cea mai bună măsuță, special rezervată pentru el.

Măsuța se afla lângă perete și, slavă Domnului, departe de scena pe care se tânguia și zdrăngănea din dairele un cor de țigani.

Erast Petrovici, nimerit pentru întâia oară într-un veritabil cuib al depravării, își răsucea capul în toate părțile. Clienți erau de tot felul, dar treaz, pare-se, nu era nici unul. Tonul îl dădeau negustorii și jucătorii la bursă cu părul pomădat pieptănat cu cărare – doar se știe cine are bani în zilele noastre —, dar mai zăreai din întâmplare și câte un domn al cărui aspect îi trăda obârșia neîndoielnic aristocratică, iar pe ici, pe colo sclipea pe câte un epolet o monogramă aurie de ofițer de gardă. Dar cel mai viu interes i-l treziră registratorului de colegiu fetele care luau loc la măsuțe la cel mai mic semn al mesenilor. Aveau asemenea decolteuri, că Erast

Petrovici se imbujoră, cât despre fuste – acelea aveau tăieturi prin care ieșeau nerușinat în afară genunchii rotunjori, strânși în ciorapei ajurați.

— Ce-i, îți desfeți privirile cu fete? întrebă cu un surâs satisfăcut Ahtîrțev, după ce-i comandase chelnerului vin și gustări calde. Eu, după Amalia, nu le mai consider creaturi de sex feminin. Dumneata câți ani ai, Fandorin?

— Douăzeci și unu, răspunse Erast Petrovici, adăugând de la el un anișor.

— Eu am douăzeci și trei, și am văzut deja multe la viața mea. Nu te holba la cele de vânzare, nu merită nici banii, nici timpul. Și te cuprinde și scârba după. Dacă tot e să iubești, iubește o regină! De fapt, ce te tot bat eu la cap... Doar n-ai apărut la Amalia fără un gând anume. Te-a vrăjit? Îi place chestia asta, să colecționeze, și apoi să-și innoiască neapărat exponatele. Cum e aria aceea de operetă, *elle ne pense qu'a exciter les hommes*[1]... Dar totul are un preț, iar eu am plătit acest preț. Vrei să-ți povestesc o întâmplare? Nu știu de ce, dar îmi placi într-un fel. Te pricepi admirabil să taci. Și ți-ar fi de folos să afli cu ce fel de femeie ai de-a face. Poate te dezmeticești înainte de a te trage la fund, ca pe mine. Sau te-a tras deja, Fandorin? Ce i-ai tot șoptit acolo?

Erast Petrovici își plecă privirile.

— Ascultă atunci, își începu Ahtîrțev istorisirea. Uite, dumneata m-ai bănuit adineauri de lașitate pentru că l-am lăsat în pace pe Ippolit,

1 N-are decât un gând: să sucească mintea bărbaților (fr.). (N. tr.)

nu l-am provocat la duel. Dar eu am avut un duel cum Ippolit al dumitale nici n-a visat. Ai auzit doar că ea ne-a interzis să vorbim despre Kokorin. E şi normal! Are conştiinţa pătată cu sânge, conştiinţa ei. Şi a mea, fireşte. Numai că eu mi-am ispăşit păcatul printr-o spaimă vecină cu moartea. Kokorin mi-a fost coleg de an. Noi doi am fost prieteni cândva, dar din pricina ei am devenit duşmani. Kokorin era ceva mai înfipt ca mine, şi avea şi un chip mai atrăgător, dar, *entre nous*, feciorul de negustor tot fecior de negustor rămâne, tot plebeu, măcar că studiază la universitate. Amalia se distra destul de bine pe seama noastră – când şi-l apropia pe unul, când pe celălalt. Îţi spune *Nikolas* şi te tutuieşte ca şi când ai fi ajuns un fel de favorit al ei, după care, pentru te miri ce fleac, ii cazi în dizgraţie: îţi interzice să i te mai arăţi în faţa ochilor o săptămână şi trece din nou la „dumneavoastră”, trece din nou la „Nikolai Stepanici”. Ce-i pică în undiţă nu-i mai scapă, asta-i politica ei.

— Dar ce-i este acest Ippolit? întrebă precaut Fandorin.

— Contele Zurov? Nu ştiu exact, dar între ei există ceva special... Fie el deţine puterea asupra ei, fie ea asupra lui... Dar nu este gelos, nu el e problema. O asemenea femeie nu ar permite nimănui să fie gelos. Într-un cuvânt, este o regină.

Ahtirţev amuţi, pentru că la măsuţa vecină porni să facă larmă mare un grup de negustori chercheliţi – se pregăteau să plece şi dezbăteau aprins cine să plătească. Chelnerii adunară cât

ai zice peste fața de masă murdară, așternută alta, și după un minut, la măsuța abia eliberată luase deja loc un funcționar aghesmuit zdravăn, cu ochi alburii, aproape transparenți (pesemne din cauza stării de beție). De chefliu se apropie ca în zbor o jupâniță durdulie, îl cuprinse pe după umeri și își petrecu teatral un picior peste celălalt picior – Erast Petrovici nu-și putea dezlipi privirea de micuțul genunchi strâns într-un *fil de Perse* roșu.

Iar studentul, după ce goli paharul plin cu vin de Rin, își înfipse furculița în biftecul în sânge și continuă:

— Crezi cumva că Pierre Kokorin și-a pus capăt zilelor din pricina unei iubiri neîmpărtășite? Măcar de-ar fi fost așa. Eu l-am ucis.

— Ce? exclamă Fandorin, necrezându-și urechilor.

— Ce-ai auzit, răspunse cu mândrie Ahtirțev, dând afirmativ din cap. Îți voi povesti totul, numai să stai liniștit și să nu mă bați la cap cu întrebări. Da, l-am ucis, și nu regret câtuși de puțin. L-am ucis cinstit, în duel. Da, cinstit! Pentru că duel mai cinstit ca al nostru nu a existat de când lumea. Când doi indivizi care se duelează cu pistolul stau unul în fața celuilalt, există întotdeauna o anume înșelătorie: unul țintește mai bine, altul mai prost, sau unul este mai gras și mai ușor de nimerit, sau n-ai avut somn noaptea și-ți tremură mâinile. Pe când în cazul meu și al lui Pierre, totul s-a petrecut fără șmecherii. Ea ne-a spus – asta se petrecea la Sokolniki, pe corso, ne plimbam tustrei într-o caleașcă – ea ne-a spus,

deci: „M-am săturat de amândoi, nu sunteți decât niște băietandri bogați și depravați. Măcar dacă v-ați ucide unul pe altul, zău așa". Și porcul de Kokorin îi spune: „Îl ucid, dacă pentru asta voi primi o recompensă din partea dumitale". Și eu: „Pentru o recompensă, și eu îl ucid. Recompensa să fie de așa natură, încât să nu poată fi împărțită în două. Așadar, unul dintre noi doi trebuie să-și aștearnă cărare direct spre groapa jilavă, dacă nu se lasă el însuși păgubaș". Vezi, deci, până unde ajunseserăm, Kokorin și cu mine. „Așadar, să înțeleg că mă iubiți atât de mult?" a întrebat ea. El: „Mai presus de propria viață". Eu am răspuns la fel. „Bine", a spus ea, „eu cel mai mult prețuiesc la un om curajul, tot restul poate fi remodelat. Ascultați, deci, care mi-e voia. Dacă unul din voi chiar îl va ucide pe celălalt, va fi răsplătit, și știți și voi care va fi această răsplată". Și a izbucnit în râs. „Dar sunteți amândoi doar niște palavragii", a mai spus ea. „Nu veți ucide pe nimeni. În afara averii părintești, nu aveți nimic demn de interes." Eu mi-am ieșit din fire. „Pentru Kokorin", am spus, „nu garantez, dar eu, de dragul unei asemenea recompense, nu voi cruța nici viața mea, nici pe a altuia." Dar ea ne-a spus supărată: „Știți ceva, m-am săturat de sporovăiala voastră infumurată. Deci am hotărât: vă veți impușca, dar nu în duel, nu poți evita scandalul în asemenea situații. Și-apoi duelul nu este edificator. Îi găurește unul mâna celuilalt și mi se înființează apoi pe post de învingător. Nu, unul să aibă parte de moarte, celălalt – de dragoste. Să fie cum

va hotărî soarta. Dați cu zarul. Cel cu numărul mai mic se impușcă. Și lasă un răvaș, ca să nu se creadă că a făcut-o din pricina mea. Dar ce-i, v-a cuprins teama? Dacă v-ați speriat, încetați, măcar de rușine, să mă mai vizitați – n-ar avea nici un rost". Pierre s-a uitat la mine și a spus: „Nu știu ce gânduri are Ahtirțev, dar eu nu mă tem"... Așa că ne-am hotărât...

Studentul amuți și își plecă fruntea. Apoi venindu-și în fire, își umplu cupa până la buză și o bău dintr-o suflare. La măsuța vecină, dama cu ciorapi roșii izbucni într-un râs gâlgâit – ochi-albi îi șoptea ceva la ureche.

— Dar ce-i cu testamentul acela? întrebă Erast Petrovici și își mușcă limba, pentru că, vezi bine, nu s-ar fi cuvenit să aibă știre despre el.

Ahtirțev însă, cum era cufundat în amintiri, clătină doar molatec din cap.

— A, testamentul... A fost ideea ei. „Ați vrut să mă cumpărați cu bani?" a zis. „Bine, fie și cu bani, dar nu cu o sută de mii, cum mi-a făgăduit Nikolai Stepanici" (așa a fost, am vrut să-i ofer suma asta odată, era cât pe ce să mă dea afară). „Și nu cu două sute de mii. Ci cu tot ceea ce aveți. Cel care va avea parte de moarte, să plece gol pe lumea cealaltă. Numai că eu", a mai spus ea, „nu am nevoie de banii voștri, i-aș dărui cu mâna mea oricui doriți. Mă gândesc ca banii aceștia să fie folosiți pentru o cauză bună – un lăcaș sfânt, sau ceva de felul acesta. Pentru mântuirea păcatului de a vă fi luat viața. Ce zici, Petrușa, iese o lumânare destul de groasă din milionul tău?" Kokorin însă era ateu, și încă unul

dintre cei militanți. Așa că s-a înfuriat. „Oricui, numai popilor nu. Mai bine îi las femeilor pierdute, să-și cumpere fiecare câte o mașină de cusut și să-și schimbe meseria. Să nu rămână în Moscova picior de femeie de stradă, de asta să fie legată memoria lui Piotr Kokorin." Amalia însă a spus: „Pe cea care a apucat calea pierzaniei n-o mai poți întoarce din drum. Trebuia făcut asta mai devreme, la vârsta inocenței". Kokorin a fluturat din mână și a zis: „Fie, atunci unor copii, unor orfani, să zicem. Unui orfelinat". Ea s-a luminat pur și simplu la față: „Pentru asta, Petrușka, ai fi iertat de multe păcate. Vino să te sărut". Pe mine m-a cuprins furia. „Or să-ți pungășească milionul într-un orfelinat", am spus. „N-ai citit ce scrie în gazete despre orfelinatele statului? Și sunt și îngrozitor de multe. Mai bine i-am da englezoaicei aceleia, baroneasa Astair, ea măcar nu i-ar șterpeli." Amalia m-a sărutat și pe mine – „Haideți", [illegible], „să le arătăm obrazul patrioților noștri ruși". Asta se întâmpla pe data de unsprezece, era într-o sâmbătă. Duminică, Kokorin și cu mine ne-am întâlnit și am pus totul la punct. Discuția noastră a fost bizară. El o tot făcea pe viteazul, se fandosea, eu mai mult tăceam, și nu ne priveam unul pe altul în ochi. Eu, unul, parcă mă tâmpisem... Am chemat un avocat, am redactat testamentele după tot tipicul. Eu l-am desemnat pe Pierre martor și executor testamentar, el m-a desemnat pe mine. Avocatului i-am dat fiecare câte cinci mii de ruble, să-și țină gura. De fapt, nu ar fi avut nici un interes să trăncănească. Iar cu Pierre înțelegerea a fost

următoarea – chiar el a făcut propunerea: să ne întâlnim a doua zi dimineața la ora zece în Taganka (eu locuiesc pe strada Goncearnaia). Aveam fiecare în buzunar un revolver de șase focuri, și un singur cartuș în butoiaș. Urma să ne plimbăm separat, dar în așa fel încât să ne vedem unul pe celălalt. Cel căruia îi va ieși zarul cu numărul mai mic urma să încerce primul. Kokorin citise pe undeva despre ruleta americană și îi plăcuse ideea. „Din cauza mea și a ta, Kolea", mi-a zis el, „or s-o boteze «ruleta rusească», o să vezi". Și mi-a mai spus că n-are nici un haz să te împuști acasă, hai, zice, să organizăm o promenadă cu mascaradă. Am fost de acord, îmi era totuna. Trebuie să recunosc, îmi cam pierise curajul, mă gândeam că voi pierde. Și-n cap îmi zvâcnea un singur gând: luni, treisprezece, luni, treisprezece. Noaptea n-am închis un ochi, am vrut chiar s-o șterg în străinătate, dar la gândul că el va rămâne cu ea și vor râde amândoi de mine... Ce mai, am rămas. Și iată ce s-a petrecut a doua zi dimineața. A sosit Pierre, era spilcuit, îmbrăcase o vestă albă și era vesel nevoie mare. Era un tânăr norocos, spera pesemne că și de astă dată norocul va fi de partea lui. Am dat cu zarurile la mine în cabinet. Lui i-a ieșit nouă, mie – trei. Dar eu eram deja pregătit pentru asa ceva. „Nu merg nicăieri", am spus. „Mai bine mor aici." Am învârtit butoiașul, mi-am lipit țeava de inimă. „Stai!" m-a oprit el. „Nu trage în inimă. Dacă glonțul trece oblic, agonia ar dura prea mult. Mai bine în tâmplă sau în gură." „Îți mulțumesc pentru sfat", i-am spus, și în clipa

aceea l-am urât în asemenea hal, încât l-aş fi împuşcat fără nici un fel de duel. Dar i-am ascultat sfatul. Nu voi uita niciodată ţăcănitul acela, primul. A trosnit lângă ureche într-un fel, aşa...

Ahtirţev fu scuturat de un fior şi îşi mai turnă în pahar. Cântăreaţa, o ţigancă grasă înfăşurată într-un şal auriu, îngâna cu voce guturală o melodie tărăgănată, care îţi întorcea sufletul pe dos.

— ... Şi am auzit vocea lui Pierre: „Acum e rândul meu. Să ieşim la aer". Abia atunci am realizat că sunt în viaţă. Ne-am dus pe colina Şvivaia, de acolo se deschide panorama oraşului. Kokorin în faţă, eu – la vreo douăzeci de paşi în urma lui. A stat o vreme pe buza unei vâioage, nu-i vedeam chipul. Apoi şi-a ridicat mâna cu pistolul în aşa fel încât eu să i-o văd, a învârtit butoiaşul şi a tras rapid în tâmplă – un clănţănit. Dar eu ştiam că nu va păţi nimic, nici măcar nu speram asta. Am aruncat iarăşi zarurile – din nou eu urma să trag primul. Am coborât spre Iauza, ţipenie de om. M-am cocoţat pe o bornă de pe pod, pentru ca după aceea să cad direct în apă... Iar nimic. Ne-am tras mai într-o parte şi Pierre mi-a spus: „Devine de-acum plicticos. Ce-ar fi să băgăm spaima-n burtă-verzime?" Avea o excelentă stăpânire de sine, jos pălăria. Am ieşit într-o străduţă, acolo era lume puhoi, treceau echipaje. Eu m-am postat pe partea cealaltă a străzii. Kokorin şi-a scos pălăria, s-a înclinat în stânga şi-n dreapta, şi-a ridicat braţul, a învârtit butoiaşul – nimic. În sfârşit, trebuia să ne luăm rapid picioarele la spinare, se

porniseră țipete, zarvă, cucoanele zbierau. Am cotit pe sub bolta unei porți, eram de-acum pe Maroseika. Am aruncat zarurile – ce crezi? Eu, iarăși primul! Lui ii căzuse șase-șase, mie, unu-unu, pe onoarea mea! Gata, mi-am zis, *finito*, mai simbolic de-atât nici că se poate. Unul – totul, celălalt – nimic. A treia oară m-am împușcat lângă Biserica Kosma și Damian, acolo am fost botezat. Am urcat în pridvor, unde-s cerșetorii, i-am dat fiecăruia câte o rublă, mi-am scos chipul... Deschid ochii – trăiesc. Și un smintit îmi spune: „Te mustră cugetul, te iartă Domnul – Te mustră cugetul, te iartă Domnul", am ținut minte asta. Bun, deci, am fugit și de acolo. Kokorin a ales un loc mai șic, chiar lângă Pasajul Golițin. Pe Neglinnaia a intrat într-o cofetărie, a luat loc, eu eram afară, în spatele ferestrelor. I-a spus ceva unei cucoane de la măsuța vecină, aceea a zâmbit. El a scos atunci revolverul, a apăsat pe trăgaci – am văzut asta. Cucoana a râs mai cu poftă. El și-a pus revolverul la loc, a mai pălăvrăgit ceva cu ea, a băut cafea. Eram deja ca paralizat, nu mai simțeam nimic. În cap aveam un singur gând: acum trebuie să dăm iar cu zarurile.

Am dat cu zarurile pe Ohotnîi Riad, lângă hotelul „Loskutnaia", de data asta el trebuia să încerce primul. Mie-mi ieșise șapte, lui – șase. Șapte și șase – un singur punct diferență. Am mers până la cârciuma lui Gurov împreună, ne-am despărțit acolo unde e în construcție Muzeul de Istorie – el a intrat în Grădina Aleksandrovski, a luat-o pe o alee, eu am luat-o pe trotuarul di

spatele grilajului. Ultimul lucru pe care mi l-a spus a fost: „Proști mai suntem amândoi, Kolea. Dacă nici de data asta nu se întâmplă nimic, dau totul dracului". Am vrut să-l opresc, pe cuvântul meu, am vrut, dar nu l-am oprit. De ce – nu știu. Mint, știu... Mi-a venit un gând meschin și josnic. Las' să mai învârtă butoiașul o dată, vedem atunci... Poate atunci terminăm... Numai ție, Fando ' , îți mărturisesc asta. Ți-o spun ca la spovedanie...

Ahtirțev mai bău, ochii îi erau roșii și tulburi sub pince-nez. Fandorin aștepta cu respirația tăiată, deși evenimentele ulterioare îi erau, în linii mari, cunoscute. Nikolai Stepanovici scoase din buzunar o țigară și, cu mâna tremurândă, aprinse un chibrit. Uimitor cât de puțin se asorta țigara lungă și groasă cu figura lui dezagreabilă, infantilă. Alungând cu mâna fumul de țigară din fața ochilor, Ahtirțev se ridică brusc.

— Chelner, nota! Nu mai pot sta aici. E gălăgie, nu e aer.

Își smuci cravata de mătase de la gât.

— Să mergem în altă parte. Sau să facem câțiva pași.

Pe verandă se opriră. Ulicioara era întunecată și pustie, în afara ferestrelor de la „Crimeea", la toate celelalte luminile se stinseseră. În felinarul cel mai apropiat pâlpâia și clipea flăcăruia gazului lampant.

— Șau ah thebui șă mehgem acașă? molfăi Ahtirțev cuvintele cu țigara strânsă între dinți. Aiși, după colț, ar thebui hă hie niște thășuhi.

Se deschise ușa și pe verandă ieși, cu chipiul pe-o ureche, vecinul de masă de mai înainte, funcționarul acela cu ochi alburii. Sughițând sonor, își vârî mâna în buzunarul redingotei sale de funcționar și scoase o țigară.

— Bi-binevoiți să mă îndatorați cu un foc? întrebă el, apropiindu-se de cei doi tineri.

Fandorin îi remarcă accentul – era fie german baltic, fie finlandez.

Ahtirțev se scotoci printr-un buzunar, apoi prin celălalt – se auziră zuruind chibriturile. Erast Petrovici aștepta răbdător. Ca din senin, î aspectul exterior al lui ochi-albi se petrecu o schimbare de neînțeles. Deveni parcă mai mic de stat și se înclină ușurel într-o parte. În secunda următoare, în mâna stângă îi crescu, cu de la sine putere parcă, un tăiș scurt și lat și, cu o mișcare elastică, făcută cu economie, funcționarul i-l înfipse lui Ahtirțev în partea dreaptă a corpului.

Evenimentele care urmară se petrecură rapid, în două-trei secunde, dar lui Erast Petrovici i se păru că timpul s-a oprit în loc. Izbuti în acest răstimp să observe multe, să se gândească la multe, dar de mișcat nu se putea mișca nicicum, ca și cum sclipirea tăișului l-ar fi hipnotizat.

În primul moment, lui Erast Petrovici îi trecu prin minte: *l-a înjunghiat în ficat*, și își aminti ca din senin definiția din manualul de biologie din liceu: *Ficatul este acea măruntaie din corpul animalului care separă sângele de fiere*. Apoi văzu cum moare Ahtirțev. Erast Petrovici nu văzuse

niciodată până atunci cum se moare, dar înțelese pe loc, nu știa nici el cum, că Ahtirțev chiar moare. Ochii îi deveniră cumva sticloși, buzele i se căscară spasmodic, din ele se prelinse un fir cel vișiniu-închis de sânge. Funcționarul extrase foarte lent și, așa cum i se păru lui Fandorin, chiar cu eleganță, lama care nu mai strălucea, se întoarse încet spre Erast Petrovici și își apropie foarte mult fața de a lui: ochi luminoși cu punctișoarele negre ale pupilelor, buze delicate, palide. Buzele acestea fremătară și rostiră limpede: „Azazel". În acel moment, timpul își pierdu elasticitatea, se strânse ca un arc și, destinzându-se, îl plesni impetuos pe Erast Petrovici în dreapta, în coaste, cu atâta forță, încât el căzu și se lovi dureros cu ceafa de parapetul verandei. *Ce înseamnă asta? Ce „azazel"?* gândi Fandorin. *Dormi cumva?* Și mai gândi: *A nimerit cu lama în „Lord Byron". Os de balenă. Talie de-un ţol.*

Ușile se trântiră de perete și pe verandă năvăli, râzând în hohote, un grup zgomotos.

— Oho, domnilor, dar aici a avut loc un adevărat Borodino! strigă cu voioșie o voce de negustor beat. Storși de vlagă, drăguții de ei! Nu știu să bea!

Erast Petrovici se săltă în capul oaselor, ținându-se cu mâna de coasta lovită, fierbinte și umedă, ca să-l privească pe ochi-albi.

Dar curios lucru, nici urmă de ochi-albi. Ahtirțev zăcea acolo unde căzuse – cu fața în jos, de-a curmezișul treptelor; ceva mai încolo era țilindrul care i se rostogolise, iar funcționarul dis-

păruse fără urmă, se evaporase parcă în văzduh. Şi nici ţipenie de om pe toată strada, doar felinarele, luminând tulbure locul.

Brusc, cu felinarele se întâmplă ceva straniu – porniră a se învârti, a se roti, şi la început se făcu lumină mare, apoi beznă neagră.

Capitolul al șaselea,

în care apare omul viitorului

— Stai culcat, drăguță, stai culcat, spuse din prag Ksaveri Feofilaktovici când Fandorin își cobori stânjenit picioarele de pe divanul lui tare. Ce ți-a poruncit doctorul? Știu totul, m-am informat. Două săptămâni după ce ieși din spital – regim la pat, ca să ți se cicatrizeze tăietura cum trebuie și să ți se așeze la locul lor creierii zdruncinați, și mătăluță n-ai stat la pat nici zece zile.

Se așeză și își șterse chelia stacojie cu o batistă cadrilată.

— Uf, că tare mai pripește soarele, tare mai pripește. Ți-am adus, uite, niște marțipan și cireșe proaspete, ospătează-te. Unde să le pun?

Comisarul dădu roată cu privirea prin chițimia lunguiață în care locuia cu chirie registratorul de colegiu. Nu avea unde să pună plăsuța cu bunătăți: pe canapea era culcat amfitrionul, pe scaun ședea Ksaveri Feofilaktovici în persoană, masa era ticsită cu cărți. Alt mobilier în odăiță nu exista, nici măcar un șifonier nu erau – numeroasele obiecte vestimentare erau atârnate în cuie bătute în pereți.

— Cum e, te doare?

— Cătuşi de puţin, minţi întru câtva Erast Petrovici. Şi mâine-mi pot fi scoase firele. Numai prin coaste mă mai trece aşa câte un junghi, altfel n-am nimic. Iar capul mi-e foarte în regulă.

— Ce tot spui, stai şi boleşte liniştit, că leafa-ţi merge.

Ksaveri Feofilaktovici se încruntă, arborând un aer vinovat:

— Mătăluţă să nu te superi, sufleţelule, că nu te-am vizitat atâta vreme. Pesemne ai gândit rău despre mine – ce ţi-ai zis, de cum ţi-ai scris raportul, te-am repezit la spital, şi după aia, dacă nu mi-ai mai fost de folos, nici nasul nu mi l-am mai arătat pe-acolo. Să ştii că am trimis la doctor să se intereseze, dar personal nu am izbutit nicicum să ajung. La noi la departament se petrec nişte lucruri! Zi şi noapte stăm acolo, pe onoarea mea.

Comisarul clătină din cap şi îşi coborî secretos vocea:

— Ahtirţev al dumitale nu era un fitecine, era nici mai mult nici mai puţin decât nepotul luminăţiei sale cancelarul Korceakov.

— Ce tot spuneţi! exclamă Fandorin.

— Taică-său e trimisul nostru în Olanda, e însurat a doua oară, iar cunoştinţa dumitale locuia la Moscova în casa unei mătuşi, prinţesa Korceakova, care avea palatul ei pe strada Goncearnaia. Prinţesa şi-a dat obştescul sfârşit anul trecut şi toată averea i-a lăsat-o moştenire lui, şi tot lui îi rămăsese de la răposata maică-sa o avere frumuşică. Ei, şi din cauza asta s-a stârnit la noi debandada, stai să-ţi spun. Întâi şi-ntâi, s-a cerut

să fie verificat cazul de însuşi generalul-guvernator, de prinţul Dolgorukî personal. Numai că noi nu aveam nici un fel de caz, nu aveam de unde-l porni. În afară de dumneata, nimeni nu l-a văzut pe asasin. Pe Bejeţkaia, aşa cum ţi-am spus data trecută, ia-o de unde nu-i. Casa e goală. Nu tu servitori, nu tu hârtii. Caută acul în carul cu fân. Cine-i femeia asta – e neclar, de-unde a apărut – nu se ştie. Potrivit paşaportului, ar fi o doamnă nobilă din Vilnius. Am trimis depeşă la Vilnius – acolo nu există o asemenea persoană. Bun. M-a chemat în urmă cu o săptămână excelenţa sa. „Să-mi fie cu iertare, Ksaveri, zice, te cunosc de mult şi te respect ca ofiţer conştiincios ce te afli, dar cazul de faţă depăşeşte competenţa dumitale. Va veni de la Petersburg un anchetator special, un funcţionar cu însărcinări speciale pe lângă comandantul Jandarmeriei şi pe lângă şeful Secţiei a treia, excelenţa sa general-aghiotantul Mizinov Lavrenti Arkadievici. Pricepi dumneata ce pasăre rară-i anchetatorul ăsta? E unul dintre oamenii cei noi, intelectual provenit din popor, omul viitorului. Face totul după ştiinţă. Maestru al cazurilor încâlcite, nu-i de nasul meu şi al dumitale".

Ksaveri Feofilaktovici pufni supărat:

— Acela, vasăzică, e omul viitorului, iar Gruşin e omul trecutului. Bun. După trei zile, dimineaţa, omul a sosit. Asta era deci miercuri, pe douăzeci şi doi. Îl cheamă Ivan Franţevici Brilling, e consilier de stat. La treizeci de ani! Ei, şi s-a pornit caruselul. Uite, azi e sâmbătă şi sunt la slujbă de azi-dimineaţă de la nouă. Şi ieri am

tot deliberat şi am făcut la scheme până seara la unsprezece. Ţii minte oficiul unde beam noi ceai? Acum s-a pus acolo în locul samovarului un aparat de telegrafiat, şi un telegrafist stă de veghe la el douăzeci şi patru din douăzeci şi patru. Poţi trimite depeşă chiar şi la Vladivostok, şi la Berlin, şi vine răspunsul cât ai clipi din ochi. A dat afară jumătate din agenţi, a adus o jumătate cu el de la Piter, şi ăştia ascultă numai de el. Pe mine m-a întrebat cu de-amănuntul despre toate cele şi m-a ascultat cu mare luare-aminte. Credeam c-o să fiu trimis în retragere, dar nu, deocamdată încă mai e de trebuinţă comisarul Gruşin. De fapt, eu drăguţă, uite de ce am venit, spuse Ksaveri Feofilaktovici aducându-şi aminte. Vreau să te previn. Acum el are de gând să vină la dumneata, vrea să te chestioneze personal. Dar nu te perpeli, nu eşti învinuit de nimic. Ba ai mai fost şi rănit în exerciţiul funcţiunii. Şi dac-o fi să fie ceva, nu băga în bucluc un om bătrân ca mine. Parcă cine ştia ce întorsătură aveau să ia lucrurile?

Erast Petrovici îşi examină cu întristare locuinţa mizeră. Bună impresie o să-şi mai facă despre el mărimea aceea venită de la Petersburg.

— Poate ar fi mai bine să vin chiar eu la departament? Pentru că mă simt foarte bine, pe cuvânt.

— Nici să nu te gândeşti! spuse Gruşin, fluturând din mâini. Vrei să afle că am venit să te previn? Rămâi la pat. Şi-a notat adresa, azi vine precis.

„Omul viitorului" veni seara la orele şapte, aşa că Erast Petrovici apucă să se pregătească temeinic în vederea vizitei. Îi spuse Agrafenei Kondratievna că va sosi un general, deci să facă bine Malaşka şi să frece podelele în tindă, să scoată de acolo cufărul putred şi, mai ales, să nu care cumva să fiarbă ciorbă de varză. Rănitul făcu în odăiţă curăţenie generală: aşeză hainele agăţate în cuie în poziţii mai avantajoase privirii, îndesă cărţile sub pat, lăsă pe masă doar un roman franţuzesc, *Eseurile filosofice* de David Hume în limba engleză şi *Însemnările unui detectiv parizian* de Jean Debret. Apoi îl dădu de-o parte pe Debret şi puse în locul lui *Sfaturi privind respiraţia corectă, date de un brahman indian adevărat, dl Chandra Johnson*, după care îl făcea în fiecare dimineaţă exerciţii menite a-i fortifica sistemul respirator. Să vadă maestrul cazurilor încâlcite că aici locuieşte un om sărac, dar care nu şi-a pierdut respectul de sine. Spre a sublinia gravitatea rănilor, Erast Petrovici puse pe scaunul aşezat lângă divan un flacon cu nu se ştie ce mixtură (luat cu împrumut de la Agrafena Kondratievna), şi se culcă, înfăşurându-şi capul cu un fular alb. Părea să fi ieşit totul cum trebuie - ceva bărbătesc, în pofida durerii.

Într-un sfârşit, tocmai când i se urâse peste măsură să zacă astfel, se auzi o bătaie scurtă în uşă şi imediat, fără să aştepte răspuns, intră un domn cu un aer energic, îmbrăcat într-o jachetă uşoară, comodă, pantaloni de culoare deschisă şi cu capul gol. Părul castaniu deschis, pieptănat cu grijă, lăsa să se vadă fruntea înaltă, în colţurile

gurii cu trăsături hotărâte erau săpate două cute zeflemitoare, bărbia rasă, cu gropiță în mijloc, emana încredere în sine. Ochii cenușii, pătrunzători, examinară într-o clipită odaia și se opriră asupra lui Fandorin.

— Văd că nu e nevoie să mă prezint, spuse musafirul cu veselie în glas. Ceea ce este mai important e că mă privește ai aflat deja, deși am fost prezentat într-o lumină nefavorabilă. S-a plâns Grușin de telegraf?

Erast Petrovici flutură din gene, rămas fără replică.

— Este vorba de metoda deductivă, scumpul meu Fandorin. Recompunerea tabloului general grație unor detalii mărunte. Esențial în această metodă este să nu o iei razna, să nu ajungi la o concluzie incorectă dacă informația de care dispui se pretează la interpretări diferite. Iar în ce privește pe Grușin, lucrurile sunt foarte simple. Proprietăreasa dumitale s-a ploconit în fața mea până aproape de podea și mi s-a adresat cu „excelența voastră" – asta e unu la mână. După cum vezi, nu arăt deloc a „excelență" și deocamdată nici nu sunt așa ceva, căci la gradul meu mi se cuvine doar apelativul „înălțimea voastră" – asta-i doi. Nu i-am împărtășit nimănui altcuiva în afară de Grușin intenția mea de a te vizita – asta-i trei. E limpede că domnul comisar nu se poate exprima altfel decât prea puțin măgulitor în legătură cu activitatea mea – asta-i patru. Iar telegraful, fără de care, trebuie să fii de acord, nu-i așa, astăzi este absolut im-

posibilă o anchetă, a produs asupra întregului vostru departament o impresie de-a dreptul nepieritoare, iar adormitul nostru Ksaveri Feofilaktovici nu putea sub nici o formă să nu-ți vorbească despre el – asta-i cinci. Am dreptate?

— Aveți.

Fandorin, zguduit, îl trădă astfel în chip rușinos pe preacumsecadele Ksaveri Feofilaktovici.

— Dar ce-i cu dumneata, ai hemoroizi la o vârstă atât de fragedă? îl întrebă agerul musafir, mutând mixtura pe masă și luând el însuși loc pe scaun.

— Nu! exclamă Erast Petrovici îmbujorându-se și lepădându-se în felul ăsta și de Agrafena Kondratievna. Este... A incurcat proprietăreasa flacoanele. Ea, înălțimea voastră, veșnic încurcă totul. E o femeie atât de grea de cap...

— Înțeleg. Să-mi spui Ivan Franțevici sau, și mai bine, „șefule", pentru că vom lucra împreună. Am citit raportul dumitale, continuă Brilling fără cea mai mică tranziție. Temei ic. Perspicace. Eficient. Sunt plăcut surprins de intuiția dumitale – în meseria noastră este calitatea cea mai de preț. Deși încă nu știi cum va evolua cazul, intuiția îți sugerează să iei măsuri de precauție. Cum de-ai ghicit că vizita la Bejețkaia ar putea fi primejdioasă? De ce ai considerat necesar să îmbraci un corset de protecție? Bravo!

Erast Petrovici se îmbujoră încă mai violent ca prima oară.

— Da, excelentă idee. Sigur, nu te putea feri de glonț, dar pentru arme albe nu-i rău deloc.

Voi da dispoziţie să se cumpere un lot de asemenea corsete pentru agenţii trimişi în misiuni periculoase. Ce marcă e?

Fandorin răspunse timid:

— „Lord Byron".

— „Lord Byron"? repetă Brilling, notându-şi asta într-un carneţel învelit în piele. Şi acum, spune-mi când te-ai putea apuca de lucru? Am anumite intenţii în ce te priveşte.

— Ei, Doamne, chiar şi mâine, exclamă cu înflăcărare Fandorin, privindu-l ca un îndrăgostit pe noul său superior, pardon, şef. Dau mâine fuga la doctor să-mi scoată firele şi veţi putea dispune de mine.

— Excelent. În ce fel ai putea-o caracteriza pe Bejeţkaia?

Erast Petrovici se pierdu cu firea şi începu destul de dezlânat, ajutându-se din belşug de gesturi:

— Este... Este o femeie extraordinară. O Cleopatra. O Carmen... De o frumuseţe de nedescris, dar nici măcar frumuseţea nu e problema... Are o privire magnetică. Nu, nici privirea nu e problema... Iată esenţialul: simţi sălăşluind în ea o putere uriaşă. O putere atât de mare, încât pare că s-ar juca cu toţi ceilalţi. Un joc cu reguli neclare, dar un joc crud. După părerea mea, femeia aceasta este foarte vicioasă şi, în acelaşi timp... absolut inocentă. Lasă impresia că în copilărie a fost greşit îndrumată. Nu ştiu cum să explic...

Fandorin se îmbujoră, realizând că spune doar neghiobii, dar termină totuşi ceea ce avea de spus:

— Am impresia că nu e atât de rea pe cât vrea să pară.

Consilierul de stat îl cercetă scrutător pe tânăr și suieră ștrengărește:

— Ia te uită... Așa-mi ziceam și eu... Acum îmi dau seama că Amalia Bejețkaia este o ființă de-a dreptul primejdioasă... Mai ales pentru tinerii romantici aflați în pubertate.

Mulțumit de efectul pe care gluma aceasta o produsese asupra interlocutorului, Ivan Franțevici se ridică de pe scaun și mai privi o dată în jur.

— Pentru odăița plătești zece ruble?

— Douăsprezece, răspunse cu demnitate Erast Petrovici.

— Stilul îmi e familiar. Și eu am locuit cândva într-o asemenea odaie. Pe când eram elev de gimnaziu în renumitul oraș Harkov. Vezi dumneata, și eu mi-am pierdut părinții pe când eram foarte tânăr. În sfârșit, asta este chiar de folos pentru formarea personalității. Ai leafă treizeci și cinci de ruble potrivit statului de plată? se interesă, iarăși fără nici o legătură, consilierul de stat.

— Și un spor trimestrial pentru orele suplimentare.

— Voi da ordin să ți se plătească din fondul special cinci sute de ruble ca primă. Pentru devotament și pentru pericolul la care ai fost expus. Pe mâine, deci. Să vii, vom lucra la versiuni.

Și ușa se închise în urma uimitorului musafir.

* * *

Departamentul de Criminalistică al Poliției era într-adevăr de nerecunoscut. Pe coridoare alergau la trap, cu un aer preocupat, niște domni necunoscuți cu dosare la subsuoară, până și vechii colegi nu mai umblau cu pas legănat, ci în pas sprinten și disciplinat. La fumoar – minune mare! – țipenie de om. Erast Petrovici își aruncă din curiozitate privirea prin fostul oficiu și, într-adevăr, în locul samovarului și al ceșcuțelor, pe masă trona un aparat Baudot, iar un telegrafist în uniformă îl privi sever și întrebător pe intrus.

Cartierul general al Departamentului se stabilise în cabinetul șefului respectivului departament, pentru că domnul colonel fusese din ajun trecut pe linie moartă. Erast Petrovici, încă puțin palid la față după procedura dureroasă a scoaterii firelor, bătu la ușă și privi înăuntru. Și cabinetul suferise transformări: fotoliile confortabile, tapițate în piele, dispăruseră, în locul lor apăruseră trei șiruri de scaune simple, iar lângă perete erau instalate două table, ca acelea de școală, acoperite pe de-a-ntregul cu tot felul de scheme. Ședința, pare-se, tocmai se încheiase – Brilling își ștergea cu o cârpă mâinile prăfuite de cretă, iar funcționarii și agenții, discutând animat între ei, se îndreptau spre ieșire.

— Intră, Fandorin, intră, nu sta în prag, îl zori noul stăpân al cabinetului pe Fandorin, care se cam fâstâcise. Te-au peticit? Excelent. Dumneata vei lucra nemijlocit cu mine. Nu-ți repartizez o masă separată, oricum nu vei avea timp să șezi.

Păcat că ai venit târziu, am avut aici o discuţie interesantă cu privire la „Azazel", numele care apare în raportul dumitale.

— Deci există aşa ceva? Nu m-a înşelat auzul? sări Erast Petrovici, ciulind urechile. Mă temeam că mi s-a năzărit.

— Nu ţi s-a năzărit. Azazel este un înger căzut. Ce notă ai avut la religie? Ţii minte lecţia despre ţapii ispăşitori? Aşadar, dacă ţii minte, aceştia au fost doi. Unul i-a fost menit, în semn de ispăşire a păcatelor, lui Dumnezeu, iar al doilea, lui Azazel, pentru ca acesta să nu se mânie. La evrei, în „Cartea lui Enoh", Azazel îi învaţă pe oameni tot soiul de blestemăţii: pe bărbaţi, să se războiască şi să făurească arme, iar pe femei, să se sulemenească şi să-şi lepede pruncii. Într-un cuvânt, este un demon răzvrătit, un duh al surghiunului.

— Dar ce poate însemna asta?

— Un asesor de colegiu dintre ai voştri de la Moscova a dezvoltat pe tema asta o întreagă teorie. Despre o organizaţie secretă iudaică. Ne-a vorbit şi despre Sanhedrinul iudaic, şi despre sângele pruncilor creştini. În viziunea lui, Bejeţkaia a devenit copilul lui Israel, iar Ahtîrţev – mielul de sacrificiu adus prinos pe jertfelnicul Dumnezeului evreu. În general, nişte prostii. Îmi sunt prea bine cunoscute de la Petersburg aiurelile astea iudeofobe. Dacă te urmăreşte ghinionul şi pricina ţi-e neclară, pomeneşti pe dată Sanhedrinul.

— Şi dumneavoastră ce credeţi... şefule? pronunţă Fandorin neobişnuitul apelativ, nu fără un freamăt lăuntric.

— Binevoiește să-ți arunci o privire aici, spuse Brilling, apropiindu-se de una din table. Iată, cele patru cerculețe desenate sus reprezintă patru versiuni. În primul cerculeț, după cum vezi, este desenat un semn de întrebare. Este versiunea cel mai puțin probabilă: ucigașul a acționat de unul singur, iar dumneata și Ahtîrțev i-ați căzut întâmplător victime. Poate e vorba de un maniac obsedat de satanism. În cazul dat, nu putem acționa dacă nu se comit crime similare. Am trimis mesaje telegrafice în toate guberniile ca să aflu dacă au știință că s-ar fi săvârșit pe acolo crime similare. Mă îndoiesc de succesul acestei acțiuni – dacă un asemenea maniac s-ar fi manifestat până acum, aș fi aflat. În cel de-al doilea cerculeț sunt literele AB – e vorba de Amalia Bejețkaia. Este, fără îndoială, suspectă. De la ea de acasă dumneata și Ahtîrțev puteați fi cu ușurință urmăriți până la „Crimeea". Apoi, fuga ei. Și totuși, nu este clar mobilul crimei.

— A fugit deci este implicată, subliniee energic Fandorin. De unde reiese că ochi-albi nu este nicidecum un ucigaș solitar.

— Ba nu reiese, nu reiese deloc asta. Știm că Bejețkaia este o impostoare și că avea documente false. Posibil să fi fost o aventurieră. Posibil să fi trăit pe spezele unor protectori bogați. Dar să ucidă, și încă cu mâna unui individ atât de dibaci? Judecând după raportul dumitale, individul nu era un diletant oarecare, era un ucigaș profesionist get-beget. O asemenea lovitură la ficat este opera unui maestru. Am fost la morgă, l-am examinat pe Ahtîrțev. Să nu fi fost corse-

tul, zăceai acum şi dumneata acolo, iar poliţia ar fi considerat că a fost vorba de un jaf sau de o încăierare la beţie. Dar să revenim la Bejeţkaia. Ea putea afla despre cele petrecute de la vreun servitor – „Crimeea" e la câteva minute de mers pe jos de casa ei. Şi apoi, s-a stârnit destul de mare zarvă – poliţie, o mulţime de gură-cască treziţi din somn. Vreuna din slugi sau, să zicem, portarul l-a recunoscut în cel ucis pe oaspetele doamnei Bejeţkaia şi i-a dat de ştire. Iar ea, temându-se pe bună dreptate de ancheta poliţiei şi de inevitabila demascare a propriei persoane, s-a făcut imediat nevăzută. Timp a avut berechet – Ksaveri Feofilaktovici al dumitale a sărit şi el cu ordinele abia a doua zi după-amiază. Ştiu, ştiu, dumneata erai în stare de şoc, nu ţi-ai revenit imediat din leşin. Până ai dictat raportul, până s-a scărpinat conducerea după ceafă... Pe scurt, eu am dat-o pe Bejeţkaia în urmărire. Cel mai probabil nu se mai află la Moscova. Cred că nici în Rusia nu se mai află, au trecut zece zile, e ceva vreme. Întocmim o listă a celor care o vizitau, cei mai mulţi sunt oameni cât se poate de respectabili, aici e nevoie de tact. Bănuieli serioase îmi stârneşte doar unul.

Ivan Franţevi ˙ impunse cu beţigaşul cel de-al treilea cerculeţ, în care stătea scris CZ.

— Contele Zurov, Ippolit Aleksandrovici. Amantul doamnei Bejeţkaia, fără doar şi poate. Un individ lipsit de principii morale, catindat, duelgiu, un individ cam ciudat. Genul „Tolstoi american". Există indicii indirecte. Era într-o stare de puternică iritare după o ceartă cu cel

ucis – unu la mână. Avea posibilitatea să-l pândească, să-l urmărească și să trimită în secret un ucigaș – asta-i doi. Portarul a depus mărturie că Zurov s-a întors acasă abia spre dimineață – asta-i trei. Mobilul, deși firav, există și el: gelozia sau setea morbidă de răzbunare. Este posibil să mai fi fost și altceva. Principala rezervă: Zurov nu se numără printre cei care ucid cu mâna altuia. De altfel, potrivit informațiilor primite de la agenți, în jurul lui roiesc veșnic tot felul de indivizi dubioși, așa încât această versiune mi se pare promițătoare. Dumneata, Fandorin, te vei ocupa chiar de această versiune. De Zurov se ocupă un întreg grup de agenți, dar dumneata vei acționa de unul singur, este ceva la care te pricepi. Vom discuta mai târziu amănuntele misiunii, acum să trecem la ultimul cerculeț. De el mă voi ocupa eu.

Erast Petrovici își încruntă fruntea, încercând să ghicească semnificația inițialelor ON.

— Organizație nihilistă, îl lămuri șeful. Există unele indicii privind un complot, dar nu evreiesc, unul mai serios. De fapt, pentru asta am fost trimis aici. Adică m-a rugat și prințul Korceakov, firește – după cum știi, Nikolai Ahtirțev a fost fiul răposatei sale fiice. Dar aici s-ar putea dovedi că nu e totul chiar atât de simplu. Revoluționarii noștri nu sunt în pragul unei sciziuni. Cei mai deciși și mai nerăbdători dintre acești robespierri s-au săturat să lumineze mințile mujicilor – asta cere timp, migală, pentru așa ceva nu-ți ajunge o singură viață. Bomba, pumnalul și revolverul sunt pentru ei de departe mai demne de interes. Mă aștept în viitorul

foarte apropiat la o mare vărsare de sânge. Cele de până acum au fost floare la ureche. Teroarea îndreptată împotriva clasei la putere poate atinge proporții de masă. De o vreme încoace mă ocup în cadrul Secției a treia de cazurile legate de grupările teroriste clandestine cele mai înverșunate. Patronul meu, Lavrenti Arkadievici Mizinov, care conduce corpul jandarmeriei și Secția a treia, m-a însărcinat să investighez acest „Azazel" apărut la Moscova. Demonul este un simbol cât se poate de revoluționar. Aici, Fandorin, soarta Rusiei se joacă pe-o singură carte.

Nici urmă nu rămăsese din obișnuitul ton zeflemitor al lui Brilling, glasu-i era încărcat de îndârjire.

— Dacă nu extirpăm tumoarea în germene, romanticii ăștia ne pregătesc peste vreo treizeci de ani, ba chiar și mai curând, o asemenea *révolution*, încât ghilotina francezilor va părea o ștrengărie nostimă. Nu ne vor lăsa să îmbătrânim în pace, pe dumneata și pe mine, ține minte vorba mea. Ai citit romanul *Demonii* al domnului Dostoievski? Acolo există o prognoză elocventă.

— Așadar sunt patru versiuni? întrebă șovăitor Erast Petrovici.

— Nu sunt destule? Ne scapă oare ceva din vedere? Hai spune, dă-i drumul, când sunt în exercițiul funcțiunii nu iau seama la ranguri, îl încurajă șeful. Și nu te jena dacă pari ridicol, se poate întâmpla la tinerețea dumitale. Mai bine să spui prostii decât să lași să-ți scape ceva important.

Fandorin, la început sfielnic, apoi înfierbântându-se treptat, începu să vorbească:

— Mie mi se pare, înălț... adică, șefule, că n-ar fi cazul să o lăsați de-o parte pe lady Astair. Domnia sa este, de bună seamă, o persoană cât se poate de venerabilă și respectabilă, dar... dar este vorba de o moștenire de un milion! Bejețkaia nu are nimic de câștigat din asta, nici contele Zurov, iar nihiliștii – poate doar în ideea binelui obștesc... Nu știu ce legătură are lady Astair cu afacerea asta, poate chiar nu are nici o legătură, dar pentru a respecta regulile, ar trebui să... Doar există și un principiu în activitatea de investigații: *cui prodest* – cine are de câștigat?

— *Merçi* pentru traducere, îi replică Ivan Franțevici cu o plecăciune, și Fandorin se fâstâci. Observația dumitale este perfect legitimă, numai că în povestirea lui Ahtirțev, relatată în raportul dumitale, totul este clarificat în amănunt. Numele baronesei a apărut întâmplător. Nu am inclus-o pe lista suspecților în primul rând pentru că timpul nostru este prețios, iar în al doilea rând, pentru că eu o cunosc întru câtva pe această lady, am avut fericirea să o întâlnesc, zise Brilling, zâmbind amabil. Altminteri, din punct de vedere formal, dumneata, Fandorin, ai dreptate. Nu doresc să-ți impun concluziile mele. Gândește cu capul dumitale și nu crede pe nimeni pe cuvânt. Fă-i o vizită baronesei, intreab-o ce crezi de cuviință. Sunt încredințat că, pe lângă toate celelalte impresii, cunoștința cu ea îți va produce și satisfacție. Ofițerii de la Biroul municipal îți vor da adresa din Moscova a barone-

sei. Şi încă ceva: înainte de a pleca, treci pe la atelierul de croitorie să ţi se ia măsurile. Nu mai veni la serviciu în uniformă de funcţionar. Şi transmite-i preaplecatele mele salutări baronesei, iar când te vei întoarce, ceva mai înţelept, ne vom ocupa de caz, adică de contele Zurov.

Capitolul al șaptelea,

în care se afirmă că pedagogia este cea mai importantă dintre științe

Ajuns la adresa primită de la ofițerul de serviciu, Erast Petrovici văzu un imobil impunător, cu două etaje, aducând întru câtva la prima vedere cu o cazarmă, dar înconjurat de o grădină și cu porțile deschise primitor. Era chiar nou-înființatul așternat al baronesei engleze. Dintr-o gheretă vopsită în dungi privea afară un portar înveșmântat într-o redingotă de gală, cu galoane argintii; acesta îi explică bucuros că doamna *milady* nu locuiește aici, ci în corpul secundar al clădirii, cu intrarea prin străduță, cum faci colțul la dreapta.

Fandorin văzu dând buzna afară pe ușile imobilului un pâlc de băieței în uniforme micuțe albastre, care se porniră să zburde cu țipete sălbatice pe gazon, jucând leapșa. Servitorului nici prin minte nu-i trecea să-i cheme pe ștrulbatici la ordine. Prinzând privirea nedumerită a lui Fandorin, îi lămuri:

— Nu-i interzis. În pauză n-au decât să se dea și de-a berbeleacul, numai bunurile să nu le strice. Așa-i regula.

Nimic de zis, se părea că aici orfanii trăiesc liberi, nu ca elevii de la liceul de gubernie printre

care se numărase foarte recent şi registratorul nostru de colegiu. Bucurându-se pentru aceşti amărâţi, Erast Petrovici o porni de-a lungul gardului în direcţia indicată.

După colţ pornea o ulicioară întunecoasă, din cele care aici, în districtul Hamovniki, erau fără de număr: caldarâm prăfuit, căsuţe somnolente cu mici grădiniţe în faţă, plopi rămuroşi din care curând va zbura puful alb. Anexa cu un cat în care îşi stabilise reşedinţa lady Astair era unită de corpul principal printr-o galerie lungă. Lângă plăcuţa de marmură cu inscripţia *Primul Astairnat din Moscova. Direcţia* se încălzea la soare un portar impozant, cu favoriţi neteziţi până căpătaseră lustru. Fandorin nu văzuse nici măcar la intrarea în reşedinţa generalului-guvernator asemenea portari falnici, cu ciorapi albi în picioare şi tricorn cu cocardă aurită pe cap.

— Azi nu e vizită, vorbi ienicerul, săltându-şi braţul ca pe o barieră de cale ferată. Veniţi mâine. Pentru chestiuni oficiale de la zece la douăsprezece, pentru particulare de la două la patru.

Nu, hotărât lucru, Erast Petrovici nu se pricepea să lege bune relaţii cu tribul portarilor. Fie că aspectul lui nu era îndeajuns de impozant, fie ceva nu era în regulă cu faţa lui.

— De la poliţia judiciară. La lady Astair, urgent, strecură el printre dinţi, răzbunător, savurând anticipat momentul în care stana asta de piatră cu fireturi aurite se va ploconi brusc înaintea lui.

Dar stana de piatră nici măcar nu-şi plecă urechea.

— Nici să nu vă gândiți să intrați la excelența sa, nu vă dau voie. Dacă doriți, îi pot raporta lui mister Cunningham.

— Nu am trebuință de nici un fel de Cunningham, se oțări Erast Petrovici. Raportează-i urgent baronesei, porcule, că altfel o să-mi înnoptezi la comisariat! Așa să-i și spui: de la Departamentul de Criminalistică, într-o chestiune de stat urgentă!

Portarul îl măsură pe funcționarul mânios cu o privire încărcată de îndoială, dar dispăru totuși în spatele ușii. Ce-i drept, ticălosul nu-l invită pe vizitator înăuntru.

Fandorin se văzu nevoit să aștepte destul de mult și chiar avea de gând să intre neinvitat, când, din spatele ușii, îl privi iarăși figura aceea ursuză cu favoriți.

— De primit vă primește, dar domnia sa nu prea știe limba noastră, iar mister Cunningham n-are vreme de tradus, că-i ocupat. Numai dacă puteți să vă-nțelegeți pe franțuzește...

Se ghicea însă după totul vocii că portarul credea prea puțin într-o asemenea posibilitate.

— Pot și englezește, dădu sec din cap Erast Petrovici. Încotro s-o iau?

— Vă conduc. Urmați-mă.

Fandorin îl urmă pe ienicer, trecând printr-un vestibul curățel, tapițat în damasc, printr-un coridor luminos inundat de soare, cu un șir de ferestre înalte în stil olandez, până la o ușă în alb și auriu.

Erast Petrovici nu se temea de o conversație în limba engleză. Crescuse sub oblăduirea lui

nanny Lizbeth (în momentele ei de severitate, *missis* Jason), o guvernantă englezoaică veritabilă. Era o persoană afectuoasă și plină de solicitudine, dar fiind fată bătrână, era teribil de afectată, și trebuia totuși să-i spui nu „miss", ci „missis", din respect pentru profesiunea ei onorabilă. Lizbeth își învățase elevul să se scoale vara la șase și jumătate dimineața, și iarna la șapte și jumătate, să facă gimnastică până la prima picătură de transpirație, după care să se frecționeze cu apă rece, să se spele pe dinți până ajunge cu numărătoarea la două sute, să nu mănânce niciodată până se umflă, precum și o mulțime de alte lucruri absolut obligatorii pentru un gentleman.

La bătaia lui în ușă răspunse o voce blândă de femeie:

— *Come in! Entrez!*

Erast Petrovici îi dădu portarului chipiul și intră.

Se pomeni într-un cabinet spațios, bogat mobilat, în care locul din centru era ocupat de un birou foarte larg, din mahon. La birou stătea o doamnă căruntă, cu o înfățișare nu doar plăcută, ci extrem de agreabilă. Din spatele pince-nez-ului în ramă de aur sclipeau plini de inteligență și bunăvoință niște ochișori de un albastru luminos. Fața urâțică, mobilă, cu nas de rățușcă și gură mare, zâmbitoare, îi plăcu pe dată lui Fandorin.

El se prezentă în engleză, dar păstră tăcerea asupra scopului vizitei.

— Ai o pronunție excelentă, sir, îi lăudă lady Astair în aceeași limbă, articulând răspicat fie-

care sunet. Sper că fiorosul nostru Timothy... Timofei nu te-a speriat prea tare? Ca să fiu sinceră, chiar şi eu mă tem de el, dar la direcţie vin adesea oficialităţi, şi atunci Timofei este pur şi simplu de neînlocuit, este mai bun decât un lacheu englez. Dar la loc, tinere. Mai bine acolo, în fotoliu, e mai comod. Aşadar, lucrezi la poliţia judiciară? Trebuie să fie o ocupaţie foarte interesantă. Şi cu ce se ocupă tatăl dumitale?

— Tatăl meu a murit.

— Regret nespus, sir. Şi mama?

— Şi ea a murit, mormăi Fandorin, nemulţumit de întorsătura pe care o luase conversaţia.

— Bietul băiat. Ştiu cum e să fii singur. Eu de patruzeci de ani ajut asemenea băieţi nefericiţi să se vindece de singurătate şi să-şi afle calea.

— Să-şi afle calea, milady? întrebă nu tocmai dumirit Fandorin.

— O da, rosti însufleţindu-se lady Astair, ajunsă neîndoielnic pe propriul teren. A-ţi găsi calea este esenţial în viaţa oricărui om. Sunt profund încredinţată că fiecare om este înzestrat cu un talent irepetabil, că în fiecare om a fost sădită sămânţa harului divin. Tragedia omenirii constă în aceea că nu ştim şi nici nu sperăm să descoperim şi să cultivăm acest har în copil. La noi geniul este o raritate, chiar o minune, dar ce este acela un geniu? Este doar un om norocos. Soarta i s-a orânduit în aşa fel, încât înseşi condiţiile în care a trăit l-au împins spre alegerea justă a căii. Un exemplu clasic este Mozart. S-a născut în familia unui muzician şi a nimerit de la fragedă vârstă într-un mediu care i-a hrănit perfect talentul cu care l-a înzestrat natura. Iar acum

imaginează-ți, dragă domnule, că Wolfgang Amadeus s-ar fi născut în familia unui țăran. Ar fi ieșit din el un cioban necioplit, care ar fi distrat vacile cu cântul lui vrăjit din fluier. Dacă s-ar fi născut în familia unui soldățoi, din el ar fi ieșit un ofițer incapabil, care însă ar fi adorat marșurile militare. O, crede-mă, tinere, fiecare copil, dar fiecare, fără excepție, ascunde în el o comoară, însă pentru a ajunge la ea trebuie să știi să sapi! Există un scriitor nord-american foarte drăguț, pe numele lui Mark Twain. I-am sugerat ideea unei povestiri în care oamenii să fie apreciați nu potrivit statutului lor social actual, ci potrivit potențialului, talentului cu care i-a înzestrat natura. Abia atunci se va vedea că un croitor obscur, care nici măcar nu a făcut armata, este cel mai mare comandant de oști al tuturor timpurilor, și cel mai faimos pictor n-a ținut niciodată o pensulă în mână, pentru că toată viața a fost cizmar. Sistemul meu de educație este în așa fel gândit, încât marele comandant de oști să ajungă obligatoriu într-o slujbă militară, iar marele pictor să aibă la timpul potrivit acces la culori. Pedagogii mei cercetează scrupulos și cu răbdare alcătuirea sufletească a fiecărui elev, căutând în el scânteia divină, și în nouă cazuri din zece o găsesc!

— Aha, deci ea nu există totuși în toți! exclamă Fandorin, ridicând triumfător un deget.

— Există în toți, dragă tinere, în absolut toți, doar că noi, pedagogii, nu suntem îndeajuns de dibaci. Sau copilul este înzestrat cu un talent care nu-și află utilitatea în lumea de azi. Este posibil ca un asemenea om să fi fost necesar în co-

muna primitivă, sau poate geniul lui şi-ar putea găsi recunoaşterea într-un viitor îndepărtat – într-un domeniu pe care noi astăzi nici nu ni-l putem imagina.

— Bun, despre viitor nu mă pot pronunţa, începu Fandorin să dezbată subiectul, entuziasmat fără să vrea. Dar privitor la comuna primitivă nu mi-e prea clar. Ce anume talente aveţi în vedere?

— Nu ştiu nici eu, băiete dragă, zâmbi dezarmată lady Astair. Dar să presupunem că avea harul de a ghici unde este apă sub pământ. Sau darul de a adulmeca o fiară din pădure. Sau, poate, capacitatea de a face diferenţa între rădăcinile comestibile şi cele necomestibile. De un singur lucru sunt sigură: în acele vremuri îndepărtate, aceşti oameni erau adevăratele genii, iar dacă mister Darwin sau Herr Schopenhauer s-ar fi născut într-o peşteră, ar fi fost trataţi de proştănaci în tribul lor. Dacă tot a venit vorba de asta, copiii care în prezent sunt consideraţi înapoiaţi mintal sunt şi ei înzestraţi cu har. Nu este vorba, fireşte, de talente de natură raţională, dar sunt la fel de preţioase. La mine, în Sheffield, există un astaimat special pentru cei pe care pedagogia tradiţională îi respinge. Doamne, ce miracole de geniu scot la iveală aceşti băieţei! Am acolo un copil care la cei treisprezece ani ai lui abia a învăţat să vorbească, dar care vindecă orice migrenă prin simpla atingere a capului cu palma. Un altul, care este cu desăvârşire mut, îşi poate ţine respiraţia patru minute şi jumătate. Un al treilea încălzeşte cu privirea un pahar cu

— Incredibil! Dar de ce numai băieți? De ce nu și fetițe?

Lady Astair oftă, desfăcându-și brațele:

— Ai dreptate, prietene. Ar trebui, firește, să lucrăm și cu fetițe. Dar experiența îmi spune că talentele ascunse în natura feminină au adesea un specific pe care morala societății moderne nu este încă pregătită să il accepte așa cum trebuie. Trăim in secolul bărbaților și trebuie să luăm asta în considerare. Într-o societate în care bărbații sunt cei care conduc, o femeie excepțională, o femeie talentată stârnește suspiciuni și ostilitate. N-aș dori ca protejatele mele să se simtă nefericite.

— Și totuși cum funcționează sistemul dumneavoastră? În ce fel are loc sortarea, ca să zic așa, a copiilor? întrebă Fandorin animat de cel mai viu interes.

— Te interesează cu adevărat? întrebă bucuroasă baroneasa. Să mergem în corpul principal al clădirii, vei vedea cu proprii ochi.

Și baroneasa sări de pe scaun cu o sprinteneală uimitoare pentru vârsta ei, gata să-l conducă și să-i arate.

Fandorin se înclină, și milady il conduse pe tânăr, trecând prin coridor, apoi prin galeria aceea lungă, spre corpul principal al clădirii.

Pe drum îi povesti:

— Așezământul de față este foarte nou, s-a deschis doar de trei săptămâni și activitatea este abia la început. Oamenii mei au adunat de prin orfelinate și direct din stradă o sută douăzeci de băieți orfani cu vârste între patru și doispreze-

ce ani. Dacă sunt mai vârstnici, e greu să mai faci ceva cu ei, personalitatea li s-a format deja. Pentru început băieții sunt împărțiți în grupe de vârstă, și fiecare grup are propriul profesor specializat pentru vârsta respectivă. Principala sarcină a profesorului este să supravegheze copiii și să le dea treptat diferite teme simple. Aceste teme sunt un fel de jocuri, dar cu ajutorul lor poți cu ușurință afla tendința generală de dezvoltare a caracterului. În prima etapă trebuie aflat unde anume sălășluiește harul în acel copil – în trup, în minte sau în intuiție. Copiii sunt apoi împărțiți în grupe, de astă-dată nu pe criteriul vârstei, ci pe al profilului: raționaliști, artiști, meseriași, lideri, sportivi și așa mai departe. Treptat, profilul se îngustează tot mai mult, iar băieții mai vârstnici se pregătesc adesea individual. Lucrez de patruzeci de ani cu copiii, și nici nu-ți poți închipui cât de multe au realizat protejații mei, și în domeniile cele mai diverse.

— Este un proiect grandios, milady! se entuziasmă Erast Petrovici. Dar unde poți afla atâția experți pedagogi?

— Îmi plătesc foarte bine profesorii, pentru că pedagogia este cea mai importantă dintre științe, declară baroneasa cu profundă convingere. Și în plus, mulți dintre foștii mei protejați își exprimă dorința de a rămâne educatori în astair-nate. Este firesc, doar astairnatul este singura familie pe care au cunoscut-o.

Cei doi intrară într-o sală spațioasă de recreație, spre care dădeau ușile câtorva clase.

— Unde să te duc? se întrebă pe gânduri lady Astair. Să mergem la ora de fizică. Tocmai prezintă o lecție demonstrativă doctor Blank, un excepțional absolvent al astaimatului din Zürich, fizician de geniu. L-am ademenit la Moscova după ce i-am pus la punct un laborator pentru experiențe în domeniul electricității. Și, dacă tot e aici, trebuie să le arate copiilor tot felul de trucuri din sfera fizicii, să le trezească interesul pentru această știință.

Baroneasa bătu la una din uși și cei doi aruncară o privire în clasă. În bănci ședeau vreo cincisprezece băieți în uniforme albastre, cu litera A brodată cu fir de aur pe guler. Priveau toți cu răsuflarea tăiată cum un domn tânăr, cu favoriți uriași, îmbrăcat într-o redingotă destul de neîngrijită și o cămașă nu tocmai curată, învârtea un fel de roată de sticlă care scuipa scântei albastre.

— *Ich bin sehr beschäftigt, milady!* strigă mânios doctor Blank. *Später, später!*[1]

Și, trecând la o rusă stricată, se adresă apoi copiilor:

— Zi acum, domnii mei, vedeț mic curcubeu adevărat! Ze cheamă „Blank Regenbogen", „Curcubeul lui Blank". Eu născocit la el când tiner a fost ca voi.

Brusc, un mic curcubeu în șapte culori, de o neobișnuită strălucire, porni dinspre roata aceea ciudată spre masa ticsită cu toate instalațiile fi-

1 „Sunt foarte ocupat, milady! Mai târziu, mai târziu!" (germ.). (N. tr.)

zice posibile, şi băieţii izbucniră în strigăte de entuziasm.

— E uşor ţicnit, dar e un geniu veritabil, îi şopti lady Astair lui Fandorin.

În clipa aceea, din clasa vecină răzbătu un ţipăt puternic de copil.

— Doamne! exclamă milady, ducându-şi mâna la inimă. Asta-i din sala de gimnastică! Să dăm fuga acolo!

Lady Astair o luă la goană pe coridor, Fandorin – după ea. Se năpustiră împreună într-o sală goală, luminată, ale cărei duşumele erau acoperite aproape în întregime cu saltele de piele, iar de-a lungul pereţilor erau rânduite echipamente sportive dintre cele mai diverse: spaliere, inele, frânghii groase, trambuline. Floretele şi măştile de scrimă se învecinau cu mănuşile de box şi halterele. Un grup de băieţandri de vreo şapte-opt anişori se îngrămădise în jurul uneia dintre saltele. Dând la o parte copiii, Erast Petrovici văzu un băieţel chircit de durere, deasupra căruia stătea aplecat un tânăr de vreo treizeci de ani, în tricou de gimnastică. Avea bucle de un roşu-flacără, ochi verzi şi o faţă, spuzită de pistrui, care arăta o fire voluntară.

— Hai, hai drăguţule, vorbi el ruseşte cu uşor accent străin. Arată-mi piciorul, nu-ţi fie frică. N-o să te doară. Fii bărbat, rabdă. *Fell from the rings, m'lady*, îi explică el baronesei. *Weak hands. I am afraid the ankle is broken. Would you please tell M. Izium off?*[1]

---

1 „A căzut de la inele, milady. Are mâinile slabe. Mă tem că s-a fracturat glezna. Spuneţi-i, vă rog, domnului Iziumov" (eng.). (N. tr.)

Milady încuviință din cap în tăcere și, trăgându-l după ea pe Erast Petrovici, ieși repede din sală.

— Mă duc după mister Iziumov, medicul nostru, îl informă ea, vorbind precipitat. Asemenea accidente se produc adesea, asta e, băieții tot băieți... Acela este Gerald Cunningham, mâna mea dreaptă. Absolvent al astairnatului londonez. Pedagog strălucit. Conduce întreaga filială rusă. În doar jumătate de an și-a însușit limba voastră dificilă, ceea ce eu nu reușesc nicicum. Toamna trecută, Gerald a inaugurat un astairnat la Petersburg, acum lucrează aici temporar, ne ajută să punem treburile pe picioare. Fără el sunt ca fără mâini.

La ușa cu inscripția „Doctor" ea se opri.

— Să-mi fie cu iertare, sir, dar trebuie să întrerupem conversația. Continuăm altă dată, bine? Vino mâine să terminăm discuția. Parcă veniseși la mine într-o problemă, nu?

— Nimic important, milady, spuse Fandorin, îmbujorându-se. De fapt... voi veni altă dată. Vă urez succes în nobila dumneavoastră misiune.

Se înclină stângaci și ieși grăbit afară. Erast Petrovici era foarte rușinat.

* * *

— Ei, cum e, ai prins criminala-n flagrant? îl întâmpină cu veselie șeful pe foarte rușinatul Fandorin, ridicându-și fruntea aplecată asupra unor diagrame complicate.

În cabinet storurile erau trase, iar lampa de pe masă era aprinsă, pentru că afară începuse deja să se întunece.

— Lasă-mă să ghicesc. Despre mister Kokorin milady n-a auzit în viața ei, despre miss Bejețkaia nici atât, iar vestea despre testamentul sinucigașului a zguduit-o profund. Așa-i?

Erast Petrovici oftă doar.

— Am întâlnit-o pe această lady la Petersburg. Cererea ei de a desfășura activități pedagogice în Rusia a fost analizată la noi, la Secția a treia. Ți-a povestit despre debilii geniali? Bun, să trecem la treabă. la loc la masă, îl poftii el. Avem în față o noapte captivantă.

Erast Petrovici simți în piept o gâdilătură de agitație plăcută – era senzația pe care i-o producea îndeobște comunicarea cu domnul consilier de stat.

— Ținta dumitale este Zurov. L-ai văzut deja, ți-ai format cât de cât o idee despre el. La conte se ajunge cu ușurință, nu ai nevoie de recomandări. Ține acasă ceva în genul unui tripou, nici măcar nu e mascat ca lumea. Tonul îl dau husarii și ofițerii din gardă, dar se vânturǎ pe-acolo și tot soiul de lepădături. O casă la fel a ținut Zurov la Piter, iar după o descindere a poliției s-a mutat la Moscova. Este un domn libertin, la regimentul lui figurează deja de trei ani în permisie nelimitată. Îți prezint misiunea. Încearcă să te apropii pe neobservate cât mai mult de el, să-i studiezi anturajul. Te pomenești că se arată pe-acolo și ochi-albi, cunoștința dumitale. Dar fără inițiative personale, un om ca dumneata nu

se putea descurca de unul singur cu un individ ca el. De fapt, nici nu cred că-l vei întâlni acolo... Nu exclud posibilitatea ca însuşi contele să fie interesat de persoana dumitale – doar v-aţi întâlnit la Bejeţkaia, care în mod cert nu-i este indiferentă. Acţionează în funcţie de împrejurări. Vezi numai să nu întreci măsura. Cu domnul acesta nu-i de glumit. Trişează, sau, cum se spune în cercul lui, „el face norocul", iar dacă e prins cu ocaua mică, tot el face scandal. Are la activ vreo zece dueluri, şi încă nu se ştie despre toate. Dar îţi poate crăpa ţeasta şi fără duel. În '72 de pildă, la iarmarocul de la Nijgorod s-a certat la cărţi cu un negustor, Svişciov îl chema, şi i-a dat brânci bărbosului pe fereastră. De la primul etaj. Negustorul s-a rănit, o lună a zăcut fără limbă, nu putea decât să mormăie. Iar contele n-a păţit nimic, s-a descurcat. Are rude influente în sferele înalte. Ce-s astea? întrebă Ivan Franţevici ca de obicei, fără nici o legătură cu tema, punând pe masă un pachet de cărţi de joc.

— Cărţi de joc, răspunse uimit Fandorin.

— Joci?

— Absolut deloc. Tata mi-a interzis să pun mâna pe ele, spunea că a jucat el destul şi pentru el, şi pentru mine, şi pentru încă trei generaţii de Fandorini de-aici înainte.

— Păcat, spuse cu îngrijorare Brilling. Fără asta n-ai ce face la conte. Bun, ia o hârtie şi scrie...

Un sfert de oră mai târziu, Erast Petrovici putea deja să deosebească fără greş culorile şi ştia care carte-i mai mare şi care-i mai mică, numai

la cele cu pozã se mai încurca – uita mereu ca-re-i mai mare, dama sau valetul.

— Nici o speranţă, rezumă şeful. Oricum, la conte nu se joacă preferans sau alte jocuri mai inteligente. Acolo este la mare preţ primitivismul de cea mai joasă speţă, pentru ca totul să se petreacă rapid şi să se câştige bani cât mai mulţi. Agenţii raportează că Zurov preferă jocul de stos, dar şi acela simplificat. Îţi voi explica regulile. Cel care împarte cărţile se numeşte bancher. Celălalt jucător se cheamă pontator. Şi unul, şi celălalt primesc câte un pachet de cărţi. Pontatorul trage din pachetul lui o carte – să zicem, un nouar. Şi o pune cu reversul în sus.

— Reversul este modelul de pe dosul cărţii de joc? ţinu să i se precizeze Fandorin.

— Da. Acum, pontatorul pune o miză – să zicem, zece ruble. Bancherul începe să „ţină banca": pune în dreapta, cu faţa în sus, prima carte de deasupra din pachetul lui (cartea asta se numeşte „fruntea"), pe următoarea – în stânga (cartea asta se numeşte „carte de vise").

„Fruntea - dr., de vise - st.", nota sârguincios Erast Petrovici în blocnotes.

— Acum, pontatorul îşi întoarce nouarul. Dacă „fruntea" este tot un nouar, indiferent de culoare, bancherul ia miza. Asta se cheamă „să omori nouarul". În acest caz banca, adică suma pe care se joacă, creşte. Dacă nouarul este „carte de vise", adică a doua carte, a câştigat pontatorul şi se spune că „a găbjit nouarul".

— Şi dacă nici una dintre cele două cărţi nu e nouar?

— Dacă în prima pereche de cărţi nu a fost un nouar, bancherul ia următoarea pereche de cărţi. Şi tot aşa, până nimereşte un nouar. Ăsta-i tot jocul. E cât se poate de simplu, dar rişti să pierzi în prostie, mai ales dacă eşti pontator şi dublezi întruna miza. Aşa că fii atent, Fandorin: dumneata trebuie să joci numai ca bancher. E simplu: arunci o carte la dreapta, una la stânga; carte la dreapta, carte la stânga şi tot aşa. Bancherul nu pierde mai mult decât prima miză. Să nu te aşezi pe locul pontatorului, iar dacă locurile sunt trase la sorţi şi locul acela iţi cade ţie, fixează o miză mică. La stos nu poţi merge mai mult de cinci runde, după care tot restul băncii îi revine bancherului. Vei primi imediat de la casierie două sute de ruble pentru cazul în care pierzi.

— Două sute în cap? icni Fandorin.

— Nu „două sute în cap", ci „doar două sute". Încearcă să faci în aşa fel încât să-ţi ajungă suma asta cât ţine noaptea. Iar dacă pierzi rapid, nu e absolut obligatoriu să pleci imediat, mai poţi rămâne şi sta la palavre o vreme. Dar fără să trezeşti bănuieli, clar? Vei juca în fiecare seară, până vei ajunge la un rezultat. Iar dacă se va dovedi că Zurov nu este implicat – va fi şi acesta un rezultat. O versiune mai puţin.

Erast Petrovici îşi mişca buzele, privind în fiţuică.

— „Cupă" sunt inimioarele roşii?

— Da. Uneori li se mai zice şi *cœurs*. Coboară la croitorie. Ţi s-a pregătit pe măsura ta un schimb de haine, iar până mâine la prânz ai gata

o întreagă garderobă pentru orice ocazie posibilă. Marș, marș, Fandorin, am și fără dumneata o mulțime de treburi. Imediat ce pleci de la Zurov, te înființezi aici. La orice oră. Înnoptez la departament.

Și Brilling își vârî nasul în hârțoagele lui.

în care iese inoportun din pachetul de cărţi valetul de pică

În salonul îmbâcsit de fum de ţigară se juca la şase măsuţe de joc verzi, fie în grupuri compacte de câte patru jucători, fie doar de câte doi. Lângă fiecare dintre măsuţe se înghesuiau privitori: puţini unde miza era mică, mai mulţi unde *spiel*-ul o lua în sus. La conte nu se serveau vin şi gustări, amatorii puteau merge în camera de oaspeţi ca să trimită lacheul la birt, dar acesta era trimis numai după şampanie, când se întâmpla să dea vreun mare noroc peste câte un jucător. Răzbăteau de pretutindeni exclamaţii scurte, de neînţeles pentru un nejucător.

— *Je coupe!*

— *Je passe!*

— Runda a doua!

— *Retournez la carte!*

— Şi totuşi, domnilor, s-a tras!

— Am omorât asul! şi aşa mai departe.

Cei mai mulţi erau adunaţi lângă o măsuţă la care se juca pe miză mare, unu contra unu. Ţinea banca amfitrionul însuşi, iar pontator era un tânăr domn asudat, îmbrăcat într-o redingotă teribil de strâmtă. Se pare că pontatorul nu

avea noroc – își mușca buzele, se înfierbântase, contele însă era calmul personificat, doar zâmbea mieros pe sub mustățile negre, învăluindu-se în fumul unui ciubuc turcesc arcuit. Degetele puternice, îngrijite, împodobite cu inele strălucitoare, aruncau cu îndemânare cărțile – una la dreapta, una la stânga.

Printre privitori, ținându-se modest ceva mai la o parte, se afla un tânăr cu păr negru și rumen la față, a cărui fizionomie nu corespundea câtuși de puțin cu aceea a unui jucător. Un observator experimentat sesiza pe loc că tânărul este de familie bună, că participă pentru întâia oară la un joc de stos și că nu se simte în largul lui aici. În câteva rânduri, niște domni unși cu toate alifiile, cu păr dat cu briantină și pieptănat cu cărare, îi propuseră „să întoarcă o carte", dar se dezumflară – tânărul nu punea mai mult de cinci ruble și era clar că nu dorea „să se arunce". Gromov, fost cartofor notoriu, cunoscut de de toți jucătorii de cărți din Moscova, chiar îi întinse tânărului o „nadă" – pierdu anume o sută de ruble în folosul acestuia, dar își pierdu banii de pomană. Ochii tânărului rumen nu scăpărară și mâinile nu prinseră a-i tremura. Aveau de-a face cu un client deloc promițător, un autentic ratat.

Și în tot acest timp, Fandorin (căci, se-nțelege, despre el este vorba) credea că se strecoară prin salon ca o umbră nevăzută, fără să atragă în nici un fel atenția asupra persoanei sale. Ce-i drept, până acum nu se prea strecurase. La un moment dat, văzuse cum un domn cu aspect

foarte respectabil își însușise pe furiș de pe masă o monedă de aur de jumătate de imperial, retrăgându-se apoi foarte demn într-un ungher. Doi ofițerași, șoptind destul de tare cât să fie auziți, se certau pe coridor, dar Erast Petrovici nu pricepu o iotă din conversația lor: un locotenent de dragoni îl încredința cu înflăcărare pe celălalt că n-ul ie ar mire ce acolo, o caracudă, și n-o să-și joace arapul la cărți cu prietenii, în vreme ce husarul îl învinovățea de o anume înșelătorie.

Fandorin făcea ce făcea și tot ajungea în preajma lui Zurov, care, evident, se simțea în această societate ca peștele în apă, și nu ca orice pește, ci ca peștele cel mare. Un singur cuvânt de-al lui era de-ajuns pentru a înăbuși în fașă un scandal pe cale să izbucnească; la un moment dat, la un singur semn al gazdei, doi zdrahoni de lachei îl apucaseră de subsuori pe un scandalagiu care nu avea de gând să se potolească și îl scoseseră din salon în doi timpi și trei mișcări. Hotărât lucru, contele nu-l recunoscuse pe Erast Petrovici, deși în câteva rânduri Fandorin prinsese asupră-și privirea rapidă și ostilă a acestuia.

— Runda a cincea, domnul meu, anunță Zurov și, nu se știe de ce, acest anunț îl tulbură peste măsură pe pontator.

— Îndoi rața! exclamă el cu voce tremurată și îndoi două colțuri ale cărții lui.

Un murmur veni dinspre spectatori, iar tânărul cel asudat, îndepărtându-și de pe frunte o șuviță de păr, aruncă pe masă un teanc de hârtiuțe multicolore.

— Ce înseamnă „rață"? îl întrebă sfios, cu jumătate de gură, Erast Petrovici pe un bătrânel cu nasul roșu, care i se păru lui cel mai inofensiv.

— Asta înseamnă să crești potul de patru ori, îi răspunse îndatoritor vecinul. Domnia sa dorește să-și ia pe de-a-ntregul revanșa în ultima rundă.

Contele slobozi nepăsător un norișor de fum și întoarse în dreapta o riga, iar în stânga – un șesar.

Pontatorul prezentă un as de cupă.

Zurov clătină din cap și puse rapid un as negru la dreapta și o riga roșie la stânga.

Fandorin prinse șoapta entuziasmată a cuiva:

— Lovitură de maestru!

Înfățișarea domnului asudat era demnă de milă. El urmări cu privirea vraful de bancnote care se muta sub cotul contelui și întrebă pierit:

— Nu v-ar aranja să continuăm pe datorie?

— Nu m-ar aranja, răspunse alene Zurov. Cine mai dorește, domnilor?

Pe neașteptate, privirea i se opri asupra lui Erast Petrovici.

— Nu cumva ne-am mai întâlnit? întrebă amfitrionul cu un zâmbet neplăcut. Domnul Fedorin, dacă nu mă înșel?

— Fandori , il corectă Erast Petrovici, roșind violent.

— Pardon. Ce te tot holbezi? N-ai venit la teatru. Odată ce-ai venit, joacă. Fă-mi plăcerea, zise contele, arătând spre scaunul care se eliberase.

— Să alegi dumneata pachetele de cărţi, îi făşâi în ureche bunul bătrânel.

Erast Petrovici luă loc şi, urmând instrucţiunile, spuse cât se poate de hotărât:

— Dar să-mi permiteţi, luminăţia voastră, să ţin eu banca. Ca un privilegiu acordat unui novice. Şi aş prefera pachetele... uitaţi, acesta şi acesta.

Şi luă de pe tava cu pachetele de cărţi nedesfăcute două din cele aflate la bază.

Zurov zâmbi încă mai puţin plăcut.

— Fie, domnule novice, condiţiile îţi sunt acceptate. Dar închei o înţelegere: dacă sparg banca, să n-o iei la goană. Îmi dai şi mie dreptul să ţin banca după asta. Bun, care-i potul?

Fandorin se înmuie de tot, hotărârea îl părăsi la fel de neaşteptat precum îl vizitase.

— O sută de ruble? întrebă el timid.

— Glumeşti? Aici nu-i tractir.

— Bine, trei sute.

Şi Erast Petrovici îşi depuse pe măsuţă toţi banii, inclusiv suta câştigată ceva mai devreme.

— *Le jeu n'en vaut pas la chandelle*,[1] zise contele, ridicând din umeri. Dar, mă rog, pentru deschidere, merge.

Scoase din pachetul său o carte, aruncă neglijent pe ea trei hârtii de câte o sută:

— Merge pe toată suma.

„Fruntea" la dreapta, îşi aminti Erast Petrovici şi puse cu grijă la dreapta o damă cu inimioare roşii, iar la stânga – un şapte de pică.

1 „Mai mare daraua decât ocaua" (expr. fr.). (N. tr.)

Ippolit Aleksandrovici intoarse cu două degete cartea sa şi se crispă uşor. Era o damă de tobă.

— Ia te uită la el, novicele, spuse cineva cu un fluierat. Ştiu că a fost isteţ când a tras dama asta.

Fandorin amestecă stângaci cărţile.

— Pe tot potul, spuse batjocoritor contele, punând pe masă şase bancnote. Ha, nu cauţi pe dracu', nu câştigi.

Cum se cheamă cartea pe care o pui în stânga? se chinuia Erast Petrovici să-şi amintească. Asta-i fruntea, şi a doua... la naiba. Ce jenant. Dacă-l întreabă? Ar fi total nelalocul lui să arunce o privire în blocnotes.

— Bravo! prinseră să vocifereze spectatorii. Conte, *c'est un jeu intéressant*, nu găseşti?

Erast Petrovici văzu că iarăşi câştigase.

— Faceţi-mi plăcerea şi nu vă mai franţuziţi! Ce-i obiceiul ăsta idiot, zău aşa, să bagi la jumătatea frazei ruseşti una franţuzească, se răsti Zurov, cercetându-l iritat cu privirea pe cel care vorbise, măcar că şi el le intorcea pe franţuzeşte. Hai, Fandorin, imparte cărţile, imparte-le. Cartea nu-i cal să te-apuce dimineaţa călare pe ea. Joc pe tot potul.

La dreapta – un valet, ăsta-i „fruntea", la stânga – un optar, ăsta-i...

Ippolit Aleksandrovici intoarse un decar. Fandorin îi „omorî" decarul in runda a patra.

Masa era de-acum impresurată de privitori, iar succesul lui Erast Petrovici era apreciat după merit.

— Fandorin, Fandorin, mormăi Ippolit Aleksandrovici cu gândul aiurea, bătând darabana pe pachetul de cărţi.

Extrase în sfârşit o carte şi numără două mii patru sute de ruble.

Un şase de pică stătea pe poziţia „frunte" încă de la prima rundă.

— Dar ce nume de familie mai e şi ăsta! exclamă contele turbând de furie. Fandorin! E grecesc? Fandoraki, Fandoropulo!

— De ce grecesc? întrebă ofensat Erast Petrovici, în amintirea căruia erau încă vii zeflemelile unor puşlamale de colegi din liceu asupra acestui vechi nume de familie (porecla din liceu a lui Erast Petrovici fusese „Funduk"). Familia noastră, conte, este la fel de rusească precum a domniei voastre. Fandorinii au slujit la curte încă pe vremea ţarului Aleksei Mihailovici.

— Sigur, chiar aşa, prinse viaţă bătrânelul de mai înainte, cel cu nasul roşu, care fusese binevoitor cu Erast Petrovici. Pe vremea Ecaterinei cea Mare a existat un anume Fandorin, a lăsat nişte însemnări dintre cele mai interesante.

— Însemnare, însemnare, azi norocul nu mă are, rimă posac Zurov, alcătuind din bancnote o veritabilă colină. Pe toată banca! Întoarce cartea, dracu' să te ia!

— *Le dernier coup, messieurs*! se auzi din mulţime.

Priveau toţi cu aviditate cele două grămezi, de bancnote mototolite, egale ca înălţime: una – în faţa bancherului, cealaltă – în faţa pontatorului.

În tăcerea deplină, Fandorin deschise două pachete noi de cărţi de joc, gândindu-se la unul şi acelaşi lucru: in stânga – carte de tobă? Tobă de carte?

În dreapta – as, în stânga, tot as. Zurov avea rigă. În dreapta – damă. În stânga – decar. În dreapta valet, în stânga damă (care-i totuşi mai mare, valetul sau dama?). În dreapta – şeptar, în stânga – şesar.

— Nu-mi mai sforăiţi în ceafă! strigă furios contele şi toţi se depărtară de el.

În dreapta – optar, în stânga – nouar. În dreapta – rigă, în stânga – decar. Rigă!

Toţi în jur vuiau şi hohoteau. Ippolit Aleksandrovici şedea pe loc, înmărmurit.

Carte de vise! îşi aminti Erast Petrovici şi zâmbi bucuros. Cartea din stânga se cheamă cartea de vise. Ciudată denumire.

Zurov se înclină brusc peste masă şi-l trase pe Fandorin de buze cu degete de oţel, alungindu-i-le în formă de tubuleţ.

— Să nu-ndrăzneşti să fii ironic! M-ai stors de-un purcoi de bani, aşa că ai buna creştere şi te poartă civilizat! şuieră contele furios, aproape lipit de el.

Ochii lui invadaţi de sânge erau înfricoşători. În secunda următoare îi impunse pe Fandorin în bărbie, se lăsă pe speteaza scaunului şi îşi puse mâinile pe piept.

— Conte, asta-i deja prea mult! exclamă unul din ofiţeri.

— Îmi pare că nu dau bir cu fugiţii, spuse printre dinţi Zurov, fără să-şi dezlipească pri-

virea de la chipul lui Fandorin. Dacă cineva se simte lezat, sunt gata să-i dau satisfacție.

Se instăpâni o liniște cu adevărat mormântală.

Lui Erast Petrovici îi vuiau îngrozitor urechile și de un singur lucru se temea acum – să nu se arate laș. De fapt se mai temea și că vocea îi va tremura, trădându-l.

— Sunteți un ticălos lipsit de onoare. Pur și simplu nu vreți să plătiți, spuse Fandorin – vocea îi tremură totuși, dar îi era deja totuna. Vă provoc la duel.

— O faci pe eroul în fața publicului? spuse Zurov cu buzele crispate. Vedem noi cum o să-mi dansezi în cătarea armei. Cu douăzeci de pași distanță între bariere. Tragem fiecare când i se năzare, dar apoi ne ducem obligatoriu fiecare la bariera lui. Ce zici, nu te ia groaza?

Mă ia, își zise Erast Petrovici. Ahtîrțev spunea că Zurov nu fruntea, ci un pitac poate nimeri de la douăzeci de pași. Sau, în cel mai rău caz, un stomac. Fandorin se înfioră. În viața lui nu ținuse un pistol de duel în mână. Odată, Ksaveri Feofilaktovici îl dusese la sala de tir a poliției să tragă cu un Colt, dar asta-i cu totul altceva. Contele îl va ucide, și-l va ucide pentru o nimica toată. Și lucrează curat, n-o să i se poată reproșa nimic. E plin de martori în jur. O ceartă la masa de joc. Caz curent. Contele o să-mi șadă o lună la arest și o să iasă, are rude influente, pe când Erast Petrovici nu are pe nimeni. Și-o să mi-l așeze pe registratorul de colegiu într-un sicriu de scânduri, și-o să mi-l vâre-n pământ, și

nimeni n-o să-i vină la înmormântare. Poate doar Grușin, a, da, și Agrafena Kondratievna. Iar Lizanka va citi despre asta în ziar și va gândi în treacăt: păcat, era un polițist atât de delicat și atât de tânăr! Ba nu, nu va citi, precis Emma nu-i dă ziare. Iar șeful va spune desigur: am avut încredere în el, idiotul, și el s-a lăsat prins în cursă ca un cățel. A vrut să se dueleze, să-și gâdile ambițiile aristocratice. Ba o să și scuipe în urma mea.

— De ce taci? întrebă Zurov cu un zâmbet feroce. Sau te-ai răzgândit?

Lui Erast Petrovici îi răsări însă în minte o idee salvatoare. Doar nu urmau să se-mpuște chiar acum, ci cel mai devreme mâine dimineață. Firește, ar fi josnic și nedemn să dea fuga să se plângă șefului. Dar Ivan Franțevici îi spusese că la cazul lui Zurov lucrează și alți agenți. Este chiar foarte posibil ca și aici, în acest salon, să se afle vreun om de-al șefului. Putea primi provocarea asa, ca să nu-și pateze onoarea, iar dacă mâine, bunăoară, va năvăli de cu zori aici poliția și îl va aresta pe contele Zurov pentru deținere de tripou, nu Fandorin va fi vinovat. El nici măcar nu va ști asta – Ivan Franțevici va găsi și fără el cea mai bună soluție.

Salvarea-i era, se poate spune așa, în buzunar, dar vocea lui Erast Petrovici căpătă brusc o viață de sine stătătoare, independentă de voința stăpânului, și începu să debiteze niște lucruri incredibile și, uimitor lucru, nu mai tremura:

— Nu m-am răzgândit. Dar de ce mâine? Haideți s-o facem chiar acum. Dumneavoastră,

conte, după cum spune lumea, exersați de dimineață până seara pe banuți de-un pitac și exact de la o distanță de douăzeci de pași?

Zubov se congestionă.

— Haidem deci să procedăm altfel, dacă nu vă temeți.

Ca să vezi ce bine se nimerise povestea lui Ahtîrțev! Nici nu mai trebuia inventat altceva. Totul era gata inventat.

— Să tragem la sorți, continuă el, și cel care iese la sorți, se duce în curte și se împușcă. Fără nici un fel de bariere. În felul acesta și neplăcerile ulterioare ar fi minime: asta e, ce vreți, a pierdut omul la cărți și și-a tras un glonte-n țeastă – ceva obișnuit. Iar domnii aici de față își vor da cuvântul de onoare că totul va rămâne secret. Așa este, domnii mei?

Domnii începură să murmure, părerile lor erau împărțite: unii își exprimară acordul ca onoarea să-și spună imediat cuvântul, în timp ce alții propuseră ca sfada să fie dată uitării și să se bea pentru împăcare. Un maior cu mustăți stufoase chiar exclamă: „Ei, dar tinerelul ăsta e de toată isprava!" – ceea ce spori elanul lui Erast Petrovici.

— Ce ziceți, conte? exclamă el cu impertinență disperată, scăpând definitiv hățurile. Este oare mai ușor să nimerești un pitac decât propria frunte? Sau vă e teamă că vă murdăriți?

Zurov tăcea, privindu-l cu interes pe tinerelul cel neînfricat și arătând de parcă ar fi chibzuit la ceva.

— Ei bine, mormăi el într-un sfârşit cu neobişnuită stăpânire de sine, accept condiţiile. Jean!

Un lacheu sprinten se apropie într-o clipită de el. Ippolit Aleksandrovici îi spuse:

— Revolverul, un pachet de cărţi şi o sticlă de şampanie.

Şi îi mai şopti ceva la ureche.

În două minute Jean reveni cu o tavă. Se văzu nevoit să-şi croiască drum prin mulţime, căci, hotărât lucru, în jurul acelei măsuţe se adunaseră toţi oaspeţii contelui.

Zurov lăsă în jos cu o mişcare agilă, fulgerătoare, butoiaşul revolverului Lefaucheux cu şase cartuşe, arătând astfel că toate sunt la locul lor.

— Iată pachetul de cărţi.

Degetele lui rupseră cu un pârâit agreabil învelitoarea îndesată.

— Acum e rândul meu să întorc, zise el şi izbucni în râs, aflându-se pesemne într-o excelentă dispoziţie sufletească. Regulile sunt simple: cel care trage primul o carte de culoare neagră, îşi sloboade un glonte-n ţeastă. De acord?

Fandorin încuviinţă în tăcere din cap, începând să înţeleagă că va fi înşelat, tras pe sfoară în chip monstruos şi, ar putea să spună, ucis, ba chiar mult mai sigur decât de la douăzeci de paşi. L-a jucat pe degete abilul Ippolit, l-a jucat definitiv! Cum să nu tragă un asemenea cartofor de elită cartea care trebuie, şi încă din propriul lui pachet de cărţi! Individul are negreşit un întreg depozit de cărţi măsluite.

Între timp Zurov, închinându-se teatral, întoarse cartea de deasupra. Era o damă de tobă.

— Aceasta este Venus! spuse contele cu un zâmbet insolent. Veşnic mă salvează. E rândul dumitale, Fandorin.

Era umilitor să protesteze şi să se târguiască, iar să ceară alt pachet era prea târziu. Şi era ruşinos să tărăgăneze.

Erast Petrovi ˙ întinse mâna şi întoarse un valet de pică.

CAPITOLUL AL NOUĂLEA,

în care lui Fandorin i se deschid frumoase perspective în carieră

— Iar acesta este Momus-poznașul, îl lămuri Ippolit și se întinse cu desfătare. Este totuși cam târzior. Bei niște șampanie să prinzi curaj sau mergem direct în curte?

Erast Petrovici ședea acolo roșu ca racul. Se sufoca de furie, dar nu pe conte, ci pe sine, pentru că se dovedise un idiot sadea. Un idiot ca el nici n-are de ce să mai trăiască.

— O voi face chiar aici, mormăi el mânios, hotărând ca măcar să-i pricinuiască ceva neplăceri stăpânului casei. Va șterge dușumelele după aceea îndemânaticul dumneavoastră Jean. Cât despre șampanie, să-mi fie cu iertare, dar îmi dă dureri de cap.

La fel de furios, străduindu-se să nu se gândească la nimic, Fandorin înșfăcă revolverul greu, ridică cocoșul și, după o clipă de ezitare (unde să tragă?), își zise: mi-e totuna, își vârî țeava în gură, numără în gând: „trei, doi, unu" și apăsă atât de tare pe trăgaci, încât țeava îi strivi dureros limba. Nu urmă însă nici o împușcătură, doar un clănțănit sec. Neînțelegând nimic, Erast Petrovici mai apăsă o dată – alt clănțănit,

de data asta însă metalul scrâşni dezagreabil pe un dinte.

— Ei gata, ajunge! spuse Zurov, îi luă revolverul şi îl bătu pe umăr. Eşti un tânăr de ispravă! Şi ai făcut-o bărbăteşte, fără istericale. Strașnică e noua noastră generaţie, sunteţi de acord, domnilor? Jean, toarnă şampania, domnul Fandorin şi cu mine vom ciocni pentru *bruderschaft*.[1]

Erast Petrovici, pradă unei ciudate abulii, îl ascultă supus: bău încet udeala spumoasă până la fund, se sărută moale cu contele, care îi porunci ca de acum înainte să-i spună pe nume, Ippolit. Toţi cei din jur vociferau şi râdeau, dar vocile lor ajungeau înfundat la urechile lui Fandorin. Din pricina şampaniei simţea înţepături în nas, și în ochi i se iviseră lacrimi.

— Cum ziceai că e Jean? îl întrebă contele râzând în hohote. A scos într-o clipită toate capsele. E îndemânatic, ia zi, Fandorin?

— Îndemânatic, se învoi apatic Erast Petrovici.

— Aşa ziceam şi eu. Cum te cheamă?

— Erast.

— Să mergem, Erastus din Rotterdam, să stăm puţin la mine în cabinet şi să bem un coniac. M-am săturat de mutrele ăstora.

— Erasmus, îl corectă maşinal Fandorin.

— Poftim?

— Nu Erastus, Erasmus.

---

1 Vechi obicei rusesc, potrivit căruia doi meseni beau pentru prietenie şi din acel moment încep să se tutuiască (din germ. *bruderschaft* – frăţie). (N. tr.)

— Scuze, n-am înţeles bine. Să mergem, Erasmus.

Fandorin se ridică supus şi îl urmă pe stăpânul casei. Traversară o anfiladă întunecoasă şi pătrunseră într-o încăpere rotundă, în care domnea o dezordine exemplară – erau aruncate acolo de-a valma ciubuce şi lulele, sticle goale, pe masă se lăfăiau nişte pinteni de argint, iar într-un colţ zăcea, nu se ştie din ce pricină, o şa englezească de toată frumuseţea. De ce această încăpere purta numele de „cabinet" – iată ceva ce Fandorin nu pricepea: nu zăreai urmă de carte, nici de unelte de scris.

— Grozavă şa, ce zici? se lăudă Zurov. Am câştigat-o ieri la un pariu.

Turnă în pahare băutura brun-roşcată dintr-o carafă pântecoasă, se aşeză lângă Erast Petrovici şi îi vorbi foarte serios, chiar cu multă simţire:

— Tu să ierţi un dobitoc ca mine pentru gluma asta. Mi-e lehamite, Erasmus. Am lume multă-n jur, dar oameni nu. Am douăzeci şi opt de ani, Fandorin, şi parcă aş avea şaizeci. Mai cu seamă dimineaţa când mă deştept. Seara, noaptea, încă mai merge – fac scandal, o fac pe măscăriciul. Dar mă dezgustă asta. Pe vremuri n-aveam probleme, acum însă toate astea mă dezgustă tot mai mult. Mă crezi sau nu, dar adineauri, când trăgeam la sorţi, mi-am zis aşa, nitam-nisam: ce-ar fi să mă împuşc de-adevăratelea? Şi gândul ăsta devenise atât de ispititor... Dar tu de ce taci intruna? Dă-o incolo de treabă, Fandorin, nu fi supărat. Îmi doresc foarte

mult să nu mă ții de rău. Ce să fac ca să mă ierți, zi, Erasmus?

Și în acel moment Erast Petrovici rosti cu voce stridentă, dar cât se poate de limpede:

— Vorbește-mi despre ea. Despre Bejețkaia.

Zurov își dădu la o parte de pe frunte o șuviță involtă de păr.

— A da, uitasem. Faci parte din „trenă".

— Din ce?

— Eu așa-i spun. Amalia este o regină, nu-i așa, are nevoie de o trenă – o trenă formată din bărbați. Cu cât e mai lungă trena, cu atât mai bine. Ascultă aici o povață înțeleaptă: scoate-ți-o din cap, căci te va pierde. Uit-o.

— Nu pot, răspunse cinstit Erast Petrovici.

— Ești încă un țânc, Amalia te va trage negreșit în vârtej, cum i-a tras deja pe mulți alții. Poate că după mine i s-au aprins călcâiele tocmai pentru că nu am vrut s-o urmez acolo. Nu am nevoie s-o fac, am vârtejul meu. Nu la fel de adânc precum al ei, dar n-are a face, mie-mi ajunge cu vârf și-ndesat.

— O iubești? îl întrebă verde-n față Fandorin, profitând de privilegiul omului ofensat.

— Îmi inspiră teamă, spuse Ippolit, zâmbind posomorât. Mai mult decât dragoste. Și, în fond, asta nici nu e dragoste. Ai încercat vreodată să fumezi opium?

Fandorin negă printr-o clătinare a capului.

— Dacă încerci o dată, toată viața te va ispiti. Așa e și ea. Nu-ți mai dă drumul! Și doar îmi dau seama că mă disprețuiește, că doi bani nu dă pe mine, dar a văzut ea ceva in mine. Spre

nefericirea mea! Știi, mă bucur că a plecat, slavă Domnului. Uneori mă gândeam s-o ucid, vrăjitoarea. S-o sugrum cu propriile-mi mâini, ca să nu mă mai chinuie. Ea a simțit prea bine asta. O, frățioare, e o femeie deșteaptă! De-asta mă și îndrăgea – se putea juca cu mine așa cum te joci cu focul: când il stingea, când îl ațâța, dar fără să uite o clipă că poate dezlănțui un incendiu și că asta ar putea-o costa viața. Altminteri, ce nevoie avea ea de mine?

Erast Petrovici își zise cu invidie că un tânăr chipeș și necugetat cum era Ippolit putea fi chiar foarte bine îndrăgit și fără dezlănțuirea vreunui incendiu. Un tânăr chipeș ca el precis e asaltat de femei. Cum pică asemenea fericire pe câte unii? Ei, dar asemenea considerațiuni nu aveau legătură cu acest caz.

— Cine e, de unde e?

— Nu știu. Nu-i prea place să vorbească despre propria persoană. Știu doar că a crescut undeva în străinătate. În Elveția, pare-se, într-un pension.

— Și unde e acum? întrebă Erast Petrovici, fără a miza de altfel pe un răspuns.

Zurov însă întârzia în chip vădit cu răspunsul, și Fandorin îngheță tot pe dinăuntru.

— Dar ce-i, ți s-a lipit în așa hal de inimă? se interesă posac contele, și o grimasă ostilă îi urâți o clipă trăsăturile frumoase și capricioase ale chipului.

— Da!

— Mda, fluturașul care zboară spre lumânare își pârlește oricum aripioarele...

Ippolit scotoci pe masă printre pachete de cărți de joc, batiste mototolite și facturi de la magazine.

— Unde dracu' e? A, da, mi-am adus aminte.

Deschise o casetă japoneză lăcuită, cu un fluture de sidef încrustat pe capac.

— Ține. Mi-a venit cu poșta.

Erast Petrovici apucă cu degete tremurânde plicul îngust, pe care era așternut cu un scris înclinat, impetuos: *Luminăției sale contele Ippolit Zurov. Stradela Iakovo-Apostolski, casă particulară.* Judecând după ștampila poștei, scrisoarea fusese expediată pe 16 mai – chiar în ziua în care dispăruse Bejețkaia!

În plic găsi un răvaș scurt, nesemnat, în limba franceză:

Am fost nevoită să plec fără să-mi ' u rămas-bun. Scrie-mi pe adresa: London, Gray Street, hotel Winter Queen, pentru mrs. Olsen. Aștept. Și să nu îndrăznești să mă uiți.

— Eu însă voi îndrăzni, amenință cu aprindere Ippolit, dar se înmuie pe loc. În orice caz, voi încerca... Ia-o, Erasmus. Fă ce vrei cu ea... Dar încotro?

— Plec... spuse Fandorin, vârând plicul în buzunar. Trebuie să mă grăbesc.

— Ehei, spuse contele, clătinând compătimitor din cap. Du-te, zboară spre flacără. E viața ta, nu a mea.

În curte, pe Erast Petrovici îl ajunse în fugă Jean, cu o legăturică în mână.

— Uitați, domnu', v-ați uitat asta!

— Dar ce-i asta? întrebă Fandorin grăbit, privindu-l înciudat.

— Vă arde-a glumă, domnu'? E câștigul dumneavoastră. Luminăția sa mi-a poruncit să vă ajung numaidecât din urmă și să vi-l dau în mână.

* * *

Erast Petrovici avu un vis bizar.

Se făcea că stă în bancă, într-o sală de clasă, la liceul din gubernia lui. Avea destul de des asemenea vise, de regulă tulburătoare și dezagreabile, cum că este iarăși elev de liceu și „o scaldă" la tablă la ora de fizică sau de algebră. De data asta însă atmosfera din vis nu era doar tristă, era de-a dreptul înfricoșătoare. În visul acesta nu era la tablă, ci în bancă, iar în jur erau așezați colegii de clasă: Ivan Franțevici, Ahtîrțev, un nu știu ce tânăr chipeș cu fruntea înaltă și palidă și cu ochi căprui impertinenți (în vis, Erast Petrovici știa despre el că este Kokorin), două liceene cu șorțuri albe de uniformă și încă o persoană în banca din fața lui, cu spatele spre el. De cel întors cu spatele spre el Fandorin se temea și încerca să nu-l privească, în schimb își tot sucea gâtul ca să le vadă mai bine pe fete – una smeadă, una bălaie. Stăteau în aceeași bancă, își țineau mâinile delicate încrucișate cuminte în față. Una era Amalia, cealaltă – Lizanka. Prima îl ardea cu privirea ochișorilor ei negri și scotea limba la el, cealaltă în schimb zâmbea sfielnic și își pleca genele mătăsoase. În acel moment Erast Petrovici văzu

că la tablă, în picioare, se află lady Astair cu un bețigaș în mână, și totul se lămuri: era vorba de cea mai nouă metodă englezească de educație, conform căreia băieții și fetele învățau laolaltă. Și era chiar foarte plăcut. De parcă i-ar fi ghicit gândurile, lady Astair zâmbi cu amărăciune și spuse: „Nu e vorba de învățământ mixt, este vorba de clasa mea de orfani. Sunteți cu toții orfani, și eu trebuie să vă arăt calea". „Dar, dați-mi voie, milady, spuse cu uimire Fandorin, eu știu totuși *cu precizie* că Lizanka nu este orfană, este fiica unui consilier titular privat." „Ah, *my sweet boy*, i se adresă cu un zâmbet încă mai trist milady. Este o victimă inocentă, ceea ce e totuna cu a fi orfană." Insul cel înfricoșător care stătea în banca din față se întoarse lent și, privindu-l țintă cu ochii lui alburii, transparenți, șopti: „Și eu, Azazel, sunt un orfan." Îi făcu apoi complice cu ochiul și, întrecând orice măsură, vorbi cu vocea lui Ivan Franțevici: „Și de aceea, tânărul meu prieten, va trebui să te ucid, fapt pe care îl regret sincer... Ei, Fandorin, nu-mi sta ca bușteanul. Fandori !"

— Fandorin!

Cineva îl scutura de umăr pe Erast Petrovici, trezindu-l din chinuitorul coșmar.

— Trezește-te odată, e deja dimineață!

Fandorin tresări, își săltă capul, și-l răsuci încoace și încolo. Se pare că adormise în cabinetul șefului, somnul îl doborâse așezat chiar acolo, la masă. Prin draperiile date la o parte se revărsa pe fereastră lumina veselă a dimineții, iar alături, în picioare, se înălța Ivan Franțevi ', îmbrăcat,

nu se ştie de ce, în straie de târgoveţ: şapcă cu cozoroc de pânză, caftan cu pliuri şi cizme-armonică pline de noroi.

— Ce-i, ai aţipit, n-ai mai avut putere să m-aştepţi? îl întrebă şeful voios. Să-mi ierţi straiele astea de bal mascat, a trebuit să lipsesc o vreme noaptea asta într-o problemă urgentă. Dar spală-te odată, nu te mai holba aşa la mine. Fuga, marş!

În vreme ce mergea să se spele, Fandorin îşi aminti evenimentele nopţii trecute, îşi aminti cum, fugind ca din puşcă din casa lui Ippolit, sărise într-o trăsură de piaţă cu un birjar aţipit pe capră şi îi poruncise s-o ţină tot într-o goană pe Miasniţkaia, atât era de nerăbdător să-i vestească şefului izbânda, dar nu-l găsise pe Brilling acolo. Erast Petrovici făcuse mai întâi o treabă care nu suferea amânare, apoi se aşezase în cabinet să-l aştepte, şi nici nu băgase de seamă când se prăvălise în somn.

Când se întoarse în cabinet, îl găsi pe Ivan Franţevici cu hainele deja schimbate, purta acum un costum deschis la culoare şi bea ceai cu lămâie. Un al doilea pahar în suport de argint aburea vizavi de el, şi pe o tavă erau covrigei şi chifle.

— Să luăm micul dejun, propuse şeful, şi-n acelaşi timp stăm de vorbă. Aventurile dumitale nocturne îmi sunt pe de-a-ntregul cunoscute, dar aş mai avea unele întrebări.

— De unde vă sunt cunoscute? întrebă Erast Petrovici posomorându-se , căci savurase

anticipat plăcerea istorisirii sale din care, cinstit vorbind, intenţiona să facă uitate unele detalii.

— Am avut agentul meu la Zurov. M-am întors acum o oră, dar mi-a fost milă să te trezesc. Am stat deci şi am citit raportul lui. O lectură captivantă, aşa că nici măcar nu am apucat să mă schimb.

Bătu cu palma nişte coli de hârtie aşternute cu un scris mărunt.

— E un agent isteţ, dar are un stil îngrozitor de înflorat. Are impresia că e înzestrat cu talent literar, în ziare semnează cu pseudonimul „Maximus Zorki"[1], visează la o carieră de cenzor. Dar ascultă, o să-ţi pară interesant. Unde-i... A, da.

Descrierea subiectului. Numele – Erasmus von Dorn sau von Doren (transcriere după auz). Vârsta – nu mai mult de douăzeci de ani. Portret verbal-înălţime: doi arşini şi opt versoci; constituţie trupească: uscăţivă; păr negru drept; barbă şi mustăţi nu are şi nici nu pare să se fi ras vreodată; ochi albastru deschis, aşezaţi aproape, puţin oblici la colţuri; piele albă, curată; nas fin, drept; urechi lipite, nu prea mari, cu lobi mici. Semn particular: nu-i dispare din obraji rumeneala. Impresii personale: reprezentant tipic al tineretului nostru depravat şi desfrânat, tineret de bani gata, cu excepţionale însuşiri de duelgiu. După evenimentele relatate mai sus, s-a retras cu Jucătorul în cabinetul acestuia din urmă. Au discutat vreme de douăzeci şi două de minute. Vorbeau cu voce mică şi cu pauze. Din cauză de uşă nu s-a auzit aproape nimic, dar am deslușit limpede cuvântul „opium" şi

[1] Vigilent, perspicace (rus.). (N. tr.)

încă ceva despre un foc. Am socotit necesar să pornesc în urmărirea lui von Doren, dar acesta, fără îndoială, m-a descoperit – s-a îndepărtat foarte abil și a plecat cu o birjă. Propun... Mă rog, mai departe nu-i interesant.

Șeful își privi cu curiozitate pe Erast Petrovici.

— Deci, ce ați dezbătut acolo privitor la opium? Nu mă mai perpeli, ard de nerăbdare.

Fandori ii expuse pe scurt miezul discuției cu Ippolit și-i arătă scrisoarea. Brilling îl ascultă cu cea mai mare atenție, îi mai puse câteva întrebări clarificatoare și tăcu o bucată de vreme, cu privirea ațintită pe fereastră. Pauza se prelungi ceva vreme, aproape un minut. Erast Petrovici stătea cuminte, se temea să nu tulbure procesul de gândire al acestuia, deși avea și el de expus propriile considerațiuni.

— Sunt foarte mulțumit de dumneata, Fandorin, grăi șeful, revenind la viață. În primul rând, este cât se poate de limpede că Zurov nu este implicat în crimă și nu cunoaște natura ocupației dumitale. Altfel ți-ar fi dat adresa Amaliei? Asta ne scapă de versiunea numărul trei. În al doilea rând, ai avansat foarte mult în versiunea Bejețkaia. Acum știm unde s-o căutăm pe dama asta. Bravo. Intenționez să-i direcționez pe toți agenții care s-au eliberat, inclusiv pe dumneata, spre versiunea numărul patru, care mie mi se pare a fi versiunea principală.

Brilling impunse cu degetul spre tablă, unde erau scrise cu cretă inițialele NO în al patrulea cerculeț.

— Cum asta? exclamă impacientat Fandorin. Dar șefule, dați-mi voie...

— Azi-noapte am reușit să intru pe o pistă foarte promițătoare, care duce la o anumită vilă din împrejurimile Moscovei, il informă cu vădită satisfacție Ivan Franțevici (se explicau astfel și cizmele înnămolite). Acolo se intrunesc niște revoluționari, și încă unii extrem de periculoși. Se pare că un firicel duce și la Ahtirțev. Trebuie să ne punem pe treabă. În acțiunea asta voi avea nevoie de toți oamenii. Cât despre „versiunea Bejețkaia", după părerea mea, nu are viitor. În orice caz, nu-i nici o grabă cu ea. Le trimitem englezilor o cerere pe canale diplomatice, ii rugăm să o rețină pe această miss Olsen până la clarificarea cazului și cu asta basta.

— Este exact ceea ce nu trebuie să facem i nici un caz! strigă Fandorin, și încă atât de vehement, încât Ivan Franțevici chiar rămase cu gura căscată.

— Și de ce, mă rog?

— Chiar nu vedeți cum se înlănțuie totul aici?

Și Erast Petrovici porni să turuie rapid, de teamă să nu fie întrerupt:

— Eu despre nihiliști nu știu, s-ar putea să existe, înțeleg și importanța unui asemenea caz, dar și ce spun eu are importanță, și tot importantă de stat! Priviți, Ivan Franțevici, ce tablou ni se înfățișează. Bejețkaia s-a ascuns la Londra – asta-i unu (Fandorin nici măcar nu observă că preluase maniera de exprimare a șefului). Majordomul ei este englez, și încă unul foarte suspect, un individ ca el te taie fără să i se miște

un mușchi de pe față. Asta-i doi. Ochi-albi, cel care l-a ucis pe Ahtirțev, vorbea cu accent și părea și el englez după înfățișare – asta-i trei. Și acum patru: lady Astair este desigur o persoană cu un suflet foarte nobil, dar este tot englezoaică, și, orice ați spune, moștenirea lui Kokorin i-a revenit totuși domniei sale! Doar e limpede că Bejețkaia i-a jucat pe curtezanii ei în așa fel încât aceia să redacteze testamentul în favoarea englezoaicei!

— Stop, stop, îl opri Brilling, încruntându-se. Ce anume suspectezi? Spionaj?

— Dar e limpede ca lumina zilei! exclamă Erast Petrovici, plesnindu-și palmele. Sunt uneltiri de-ale englezilor. Știți prea bine ce relații avem acum cu Anglia. Nu vreau să spun nimic în acest sens despre lady Astair, pesemne ea nu știe nimic, dar acel așezământ al ei ar putea fi foarte bine folosit drept acoperire, ca un cal troian, pentru infiltrări în Rusia!

— Sigur, zise zâmbind ironic șeful. Reginei Victoria și domnului Disraeli nu le mai ajung aurul Africii și diamantele Indiei, și-au pus în gând să înhațe și fabrica de postav a lui Petrușka Kokorin, și cele trei mii de deseatine ale lui Nikolka Ahtirțev.

Atunci Fandorin scoase asul din mânecă:

— Nu-i vorba de fabrică, nici măcar de bani! Mai țineți minte inventarul averii? Nici mie nu mi-a atras atenția la început! Kokorin, pe lângă alte întreprinderi, avea și un șantier naval la Libava, iar acolo sunt plasate comenzi militare, m-am informat.

— Când ai apucat s-o faci?
— În timp ce vă așteptam. Am trimis o depeșă telegrafică Ministerului Marinei Militare. Și acolo se face dejurnă noaptea.
— Așa, așa. Și altceva?
— Altceva este că Ahtirțev, pe lângă deseatine, case și capital, mai avea și puțuri petroliere la Baku rămase de la o mătușă. Și doar am citit în gazetă cât visează englezii să-și croiască drum spre petrolul caspic. Or, în cazul nostru – poftiți de-l luați în modul cel mai legal! Și totul a fost gândit astfel încât ei să aibă oricum un câștig asigurat: fie șantierul din Libava, fie petrolul, în oricare din variante englezii au ceva de câștigat! Faceți cum știți, Ivan Franțevici, continuă aprins Fandorin, dar eu asta n-o las așa. Voi îndeplini toate însărcinările pe care mi le veți încredința, dar după slujbă voi săpa singur. Și voi dezgropa!
Șeful își aținti iarăși privirea pe fereastră, și de data asta păstră o tăcere mai lungă ca data trecută. Erast Petrovici era un pachet de nervi, dar își ținu firea.
Într-un sfârșit Brilling oftă și începu să vorbească – domol, ezitant, gândindu-se la ceva în timp ce își spunea părerea.
— E mai curând o prostie. Edgar Poe, Eugène Sue. Simple coincidențe. Și totuși ai dreptate într-o privință – nu ne vom adresa englezilor... Nici prin rezidența noastră de la Londra nu se poate. Dacă te înșeli – și te înșeli fără doar și poate – o să apărem ca niște idioți de-a binelea. Și chiar dacă presupunerile dumitale sunt corecte, amba-

sada tot nu va putea face nimic – englezii or s-o ascundă pe Bejeţkaia sau or să ne spună cine ştie ce minciună... Şi-apoi, ambasadorii noştri au mâinile legate, vai de capul lor... Gata, am decis, conchise Ivan Franţevici şi îşi repezi energic pumnul în aer: Fandorin, chiar şi aici mi-ai fi putut fi de folos, asta fără îndoială dar, cum se spune-n popor, dragoste cu sila nu se poate. Ţi-am citit fişa, am văzut că ştii nu doar franceza şi germana, ştii şi engleza. Domnul fie cu tine, du-te la Londra, la acea *femme fatale* a dumitale. Nu-ţi dau instrucţiuni speciale, am încredere în intuiţia dumitale. Îţi dau un om de la ambasadă, Pijov e numele lui. Are o funcţie măruntă, este secretar, ceva cam de rangul dumitale, dar se ocupă de altfel de treburi. Pe statele Ministerului Afacerilor Externe figurează ca secretar gubernial, dar pe statele noastre are şi un alt rang, mai înalt. Este un domn înzestrat cu multiple talente. Cum ajungi, te duci glonţ la el. E grozav de descurcăreţ. Sunt convins de altfel că voiajul va fi inutil. Dar, la urma urmelor, ţi-ai câştigat dreptul de a greşi. Admiră Europa, călătoreşte pe spezele statului. Deşi acum dumneata ai şi mijloace băneşti proprii?

Şeful arătă din priviri spre legăturica orfană, aşezată pe scaun.

Erast Petrovici, pe care cele auzite il lăsaseră perplex, tresări:

— Iertare, e câştigul de la cărţi. Nouă mii şase sute de ruble, le-am numărat. Am vrut să le depun la casierie, dar era inchis.

— O, lua-te-ar dracu', zise Briling, fluturând disperat din mână. Ești în toate mințile? Ce părere ai, ce va scrie casierul in registrul de încasări? Încasare de la jocul de stos al registratorului de colegiu Fandorin?.. Hm, așteaptă un moment. Nu e-n regulă ca un amărât de registrator să fie trimis în misiune în străinătate.

Se așeză la masă, își inmuie penița în călimară și începu să scrie mormăind cu voce tare:

— Deci. *Telegramă urgentă. Prințului Mihail Aleksandrovici Korceakov, personal. O copie se va înmâna generalului-aghiotant Lavrenti Arkadievici Mizinov. Excelența voastră, în interesul rezolvării cazului cunoscut domniei voastre, precum și ca recunoaștere a meritelor sale deosebite, vă rog ca în mod cu totul excepțional și fără a i se lua în considerare vechimea, să îl promovați pe registratorul de colegiu Erast Petrovici Fandorin...*" Eh, fie ce-o fi, direct în rândul titularilor. Sigur, nu-i nici asta cine știe ce scofală, dar totuși. „*... la rangul de consilier titular. Vă rog, de asemenea, să îl înscrieți temporar pe Fandorin pe statele de plată ale Ministerului Afacerilor Externe pe un post de curier diplomatic clasa întâi.* Asta ca să nu te întârzie cei de la graniță, îl lămuri Brilling. Așa. Data, semnătura. De altminteri vei transporta și vei lăsa pe drum și poșta diplomatică – la Berlin, Viena, Paris. Asta ca să fii mai bine acoperit, să nu trezești bănuieli de prisos. Obiecții?

Ochii lui Ivan Franțevici sclipiră poznaș.

— De nici un fel, îngăimă Erast Petrovici, nе-izbutind să ajungă din urmă cu gândul evenimentele.

— Iar de la Paris te vei îndrepta incognito spre Londra. Cum ziceai că se cheamă hotelul?

— „Winter Queen", „Regina iernii".

Capitolul al zecelea,

în care apare o mapă albastră

Pe data de 28 iunie pe stil occidental, 16 iunie pe cel rusesc, pe inserate, în fața hotelului „Winter Queen" de pe Gray Street, opri o caretă închiriată. Vizitiul, cu țilindru pe cap și cu mănuși albe, sări de pe capră, lăsă jos scărița și deschise cu o plecăciune ușița neagră, lăcuită, pe care stătea scris:

DUNSTER & DUNSTER
SINCE 1848
LONDON REGAL TOURS

Mai întâi pe ușiță ieși o cizmă scumpă din marochin, bătută cu ținte de argint, apoi sări sprinten pe trotuar un tânăr gentleman cu o mină înfloritoare, cu mustăți stufoase, care se potrivea cu nuca-n perete cu chipul lui proaspăt. Purta o pălărie tiroleză cu pană și o manta largă de alpinist. Tânărul privi în stânga și-n dreapta, zări o ulicioară îi îștiță, care nu-ți atrăgea atenția prin nimic, și își pironi neliniștit privirea asupra unei clădiri. Era un imobil cu trei etaje în stil georgian, destul de prăpădit, care în mod vădit cunoscuse și vremuri mai bune.

După ce zăbovi acolo scurt timp, gentlemanul murmură ruseşte:

— Eh, ce-o fi, o fi.

După această frază enigmatică, urcă treptele şi intră în holul hotelului.

Exact în secunda următoare, dintr-o cârciumă aflată vizavi de hotel ieşi un ins într-o mantie neagră şi, trăgându-şi până pe ochi caschetă înaltă, cu cozoroc strălucitor, începu să se preumble pe lângă uşile hotelului.

Acest eveniment deosebit scăpă totuşi atenţiei noului sosit, care se afla deja lângă pupitru, examinând portretul inexpresiv al unei dame medievale cu jabou înfoiat – trebuie că o înfăţişa tocmai pe „Regina iernii". Recepţionerul care moţăia în spatele pupitrului îl salută destul de placid pe străin, dar după ce văzu cum acesta îi dă un şiling întreg unui *boy*, doar pentru că îi adusese sacul de voiaj, îl mai salută o dată, mult mai amabil, ba i se adresă acum oaspetelui nu cu obişnuitul *sir*, ci cu *your honour*.

Tânărul îl întrebă dacă sunt camere libere, o ceru pe cea mai bună, cu apă caldă şi ziare, şi semnă în registrul de oaspeţi cu numele Erasmus von Dorn din Helsingfors, după care hotelierul primi, nitam-nisam, jumătate de liră de aur şi începu să-i spună smintitului străin *your lordship*.

În timpul ăsta, pe „domnul von Dorn" îl încercau serioase îndoieli. Îi venea greu să-şi imagineze că strălucitoarea Amalia Kazimirovna a tras la acest hotel de mâna a treia. E clar, aici ceva nu era în regulă.

Îl întrebă chiar dezorientat pe hotelierul încovoiat tot de atâta zel dacă nu se află în Londra și un alt hotel cu acest nume și i se garantă sub jurământ nu doar că nu există, dar nici n-a existat vreodată, asta dacă nu se ia în considerare acel „Winter Queen" care s-a înălțat odinioară pe locul actual și care a ars din temelii cu peste o sută de ani în urmă.

Să fi fost oare totul în zadar? Și turul de douăzeci de zile prin întreaga Europă, și mustățile lipite, și echipajul de lux închiriat la gara Waterloo în locul unui *cab* obișnuit, și, în fine, jumătatea de liră de aur aruncată în vânt?

Ei las' că o să-mi muncești pentru bacșișul ăsta, gugușticule, își zise Erast Petrovici (il vom numi așa, în pofida identității sale false).

— Spune-mi, stimabile, n-a tras cumva aici o anume miss Olsen? întrebă el cu prefăcută nepăsare, proptindu-și coatele pe pupitru.

Răspunsul absolut previzibil îi strânse lui Fandorin inima.

— Nu, my lord, o lady cu acest nume nu a locuit și nu locuiește la noi.

Citind tulburarea din ochii noului său locatar, recepționerul păstră o pauză pentru efect, după care îl înștiință cu un aer nevinovat:

— Și totuși numele amintit de luminăția voastră nu-mi este cu totul necunoscut.

Erast Petrovici se clătină ușor pe picioare și scoase din buzunar încă o monedă de aur.

— Dă-i drumul.

Omul se aplecă în față și șopti, împroșcându-l cu miros de apă de colonie ieftină:

— Primim la noi poşta pe numele acestei persoane. În fiecare seară la ora zece vine un anume mister Morbid, cred că este ceva servitor sau majordom, şi ridică scrisorile.

— Uriaş de statură, favoriţi mari şi blonzi, arată ca şi când n-ar fi zâmbit în viaţa lui? î - trebă precipitat Erast Petrovici.

— Da, my lord, el este.

— Şi vin des scrisori?

— Des, my lord, aproape în fiecare zi, ba se întâmplă să nu fie doar una. Azi bunăoară – şi hotelierul privi semnificativ raftul cu căsuţe poştale – au venit chiar trei în cap.

Aluzia fu înţeleasă pe loc.

— M-aş uita puţin pe plicuri – doar aşa, din pură curiozitate, declară Fandorin, ciocănind în pupitru cu o nouă jumătate de liră.

— În general, my lord, asta este strict interzis, dar... Dacă-i doar să vă uitaţi pe plicuri...

Erast Petrovici înşfăcă avid scrisorile, dar il aştepta o deziluzie – pe plicuri nu erau trecute adresele expeditorilor. Se pare că a treia monedă fusese pierdută în van. E adevărat că şeful îi aprobase orice cheltuieli „în limite rezonabile şi în interesul cazului"... Ei, dar ce ştampile sunt astea?

Ştampilele poştale îl puseră pe gânduri: o scrisoare venea din Stuttgart, a doua – de la Washington, a treia – tocmai de la Rio de Janeiro! Asta-i bună!

— Şi de multă vreme primeşte corespondenţa aici miss Olsen? întrebă Erast Petrovici, cal-

culând în minte în cât timp ajung scrisorile de peste ocean.

Bine-bine, dar înainte de asta trebuia anunțată în Brazilia adresa de aici! Asta era ciudat. Căci Bejețkaia ajunsese în Anglia cel mai devreme cu trei săptămâni în urmă.

Răspunsul fu surprinzător:

— De multă vreme, my lord. Când eu mi-am început slujba aici – și sunt patru ani de atunci – scrisorile soseau deja.

— Cum așa?! Nu încurci cumva lucrurile?

— Vă garantez, my lord. Într-adevăr, mister Morbid nu lucrează de mult la miss Olsen, să zic așa, cam de la începutul verii. În orice caz, înaintea lui venea după corespondență mister Mebius, și mai înainte, mister... m... m... scuzați, i-am uitat numele. Era un gentleman șters și la fel de puțin vorbăreț.

Își dorea cu disperare să arunce o privire în plicuri. Erast Petrovici își privi iscoditor informatorul. Probabil ar ceda. Însă în acel moment, proaspăt numitului consilier titular și curier diplomatic clasa întâi îi veni o idee mai bună.

— Spuneai că acest mister Morbid vine în fiecare seară la zece?

— Precis ca un ceas, my lord.

Erast Petrovici puse a patra monedă de aur pe pupitru și, aplecându-se peste el, îi șopti norocosului hotelier ceva la ureche.

Își petrecu timpul rămas până la ora zece î modul cel mai folositor cu putință.

Întâi de toate, Erast Petrovici își unse și-și încărcă revolverul Colt de curier. Apoi trecu în camera de baie și, apăsând pe rând pedalele de apă caldă și de apă rece, umplu cada cam în cincisprezece minute. Jumătate de oră se desfătă în cadă, iar când apa se răci, planul următoarelor acțiuni era deja pus la punct.

După ce își lipi iar mustățile și se admiră puțin în oglindă, Fandorin se îmbrăcă precum un englez de rând: melon negru, jachetă neagră, pantaloni negri, cravată neagră. Se prea poate ca la Moscova să fi fost luat drept cioclu, dar la Londra era de presupus că va trece drept omul invizibil. Iar noaptea este exact ce-i trebuie – n-are decât să-și ascundă pieptul cămășii cu reverele hainei, să-și tragă manșetele și se va topi în îmbrățișarea întunericului, ceea ce, era de extremă importanță pentru planul lui.

Îi mai rămăsese un ceas și jumătate pentru o plimbare ca să se familiarizeze cu împrejurimile. Erast Petrovici coti de pe Gray Street pe o stradă largă, plină de echipaje, și se pomeni aproape imediat lângă faimosul teatru „Old Vic", descris amănunțit în ghidul de călătorie. Mai făcu vreo câțiva pași și – minune! – zări conturile cunoscute ale gării Waterloo, de unde careta făcuse patruzeci de minute bune până la „Regina iernii" – cinci șilingi îi luase pehlivanul acela de vizitiu. I se arătă apoi privirii și Tamisa cenușie și deloc îmbietoare în umbrele amurgului. Privindu-i apele murdare, pe Erast Petrovici îl trecu un mic fior și îl năpădi cine știe din ce pricină un presentiment sumbru. În general, în

orașul ăsta străin nu se simțea în largul lui. Trecătorii îl ocoleau cu privirea, nici unul nu îl privea drept în față, ceea ce, trebuie să fiți de acord, la Moscova ar fi de-a dreptul de neimaginat. Cu toate acestea, pe Fandorin nu-l părăsea senzația ciudată că o privire malefică e pironită în spinarea lui. În câteva rânduri tânărul privi împrejur și o dată i se păru că observă o siluetă în negru ascunzându-se brusc după o coloană a teatrului. Imediat după acest episod, Erast Petrovici își struni firea, se ocărî pentru asemenea ipohondrii și nu se mai întoarse. Numai nervii ăștia blestemați sunt de vină! Chiar stătu scurtă vreme în cumpănă – n-ar fi mai bine să amâne aplicarea planului până mâine seară? Ar putea astfel face de dimineață o vizită la ambasadă, unde l-ar putea întâlni pe misteriosul secretar Pîjov, despre care-i vorbise șeful. Dar prudența lasă este un sentiment rușinos, și nici nu voia să mai piardă timpul. Și așa se irosiseră pe fleacuri aproape trei săptămâni.

Călătoria prin Europa i se păruse entuziasmului Fandorin mai puțin plăcută decât se așteptase. Teritoriul care se întindea dincolo de punctul de frontieră Verjbolov îl descurajă prin izbitoarea sa lipsă de asemănare cu modestele plaiuri natale. Erast Petrovici privea pe fereastra vagonului, tot așteptând ca sătucurile curățele și orășelele ca de jucărie să se sfârșească și să înceapă un peisaj *normal*, dar cu cât trenul se îndepărta de granița rusească, cu atât căsuțele deveneau mai albe, iar orășelele – mai pitorești. Fandorin devenea tot mai posac și mai posac,

dar își interzicea să se lamenteze. La urma urmei, nu tot ce strălucește este aur, își spunea el în sinea lui, și cu toate astea își simțea inima grea.

Apoi toate trecuseră, se obișnuise cu peisajul și începuse deja să-i pară că la Moscova nu este cu mult mai murdar decât la Berlin, și-apoi nemții nici în vis nu visează Kremlin ca al nostru și cupole aurite ca pe la noi. Altceva îl chinuise: atașatul militar al ambasadei ruse, căruia Fandorin îi înmânase pachetul sigilat, îi poruncise să nu plece mai departe, ci să aștepte corespondența secretă care urma să fie transmisă la Viena. Așteptarea asta se lungise o săptămână, și lui Erast Petrovici i se urâse tot umblând fără rost prin umbrosul Unter den Linden și tot admirând înduioșat lebedele îmbuibate din parcurile berlineze.

Același lucru se petrecuse la Viena, doar că aici trebuise să aștepte cinci zile pachetul destinat atașatului militar de la Paris. Erast Petrovici era nervos, își închipuia că „miss Olsen" părăsise hotelul fără să mai aștepte o mică veste de la Ippolit al ei, și că acum nu îi va mai da de urmă. Din pricina enervării Fandorin petrecuse multă vreme în cafenele, mâncase multe prăjituri cu migdale și băuse litri întregi de *cream-soda*.

La Paris, în schimb, luase inițiativa în propriile mâini: făcuse o vizită de numai cinci minute la reprezentanța Rusiei, îi înmânase documentele unui colonel din ambasadă și îl informase fără drept de apel că are o misiune specială și nu poate zăbovi acolo nici măcar un ceas. Drept

pedeapsă pentru timpul irosit inutil, nu stătuse nici cât să viziteze orașul, trecuse într-un fiacru doar pe bulevardele noi, recent construite de baronul Haussmann, și de acolo – direct la Gara de Nord. Pe drumul de întoarcere va avea timp să-l viziteze.

La zece fără un sfert, ascuns în spatele unui număr din *The Times* în care practicase o gaură că să poată supraveghea, Erast Petrovici luase deja loc în holul hotelului „Regina iernii". Afară îl aștepta un *cab* închiriat dinainte pentru orice eventualitate. Potrivit instrucțiunilor primite, recepționerul nu se uita – și făcea asta în mod demonstrativ – în direcția oaspetelui care nu era îmbrăcat în haine de vară și care se încăpățâna să privească în partea opusă.

La ora zece și trei minute se auzi clinchetul clopoțelului, ușa se deschise larg și intră un bărbat cu statură de uriaș, într-o livrea cenușie. Era chiar el, „John Karlici"! Fandorin își lipi ochiul de pagina de ziar în care se relata despre balul dat de Prințul de Wales.

Recepționierul trase hoțește cu coada ochiului spre mister von Dorn – ca să vezi, tocmai atunci se găsise să citească gazeta – ba începu nerodul să-și miște în sus și-n jos sprâncenele stufoase, dar din fericire „obiectivul" nu băgă de seamă sau socoti că e sub demnitatea lui să se întoarcă.

Închirierea unui *cab* se dovedi oportună, pentru că majordomul nu venise pe jos, ci cu o „egoistă" – un echipaj cu un singur loc, la care

era înhămat un bidiviu voinic, negru-pana corbului. La țanc pică și ploaia care se întețí – „John Karlici" își trase deasupra coviltirul de piele, așa că acum, și să fi vrut, nu mai putea să descopere că este urmărit.

Pe vizitiu nu îl miră câtuși de puțin porunca de a-l urmări pe individul în livrea cenușie, plesni din biciul lung și planul intră în prima sa fază.

Se întunecase. Pe străzi ardeau felinarele, dar Erast Petrovici, care nu cunoștea Londra, își pierdu curând simțul de orientare în cartierele cu clădiri din piatră, identice ale acestui oraș străin, î văluit într-o tăcere amenințătoare. De la un timp, casele deveniră mai scunde și mai rare, contururile copacilor pluteau parcă în ceață, și peste alte cincisprezece minute se perindau pe lângă ei căsuțe înconjurate de grădini. Lângă una din ele „egoistka" se opri, din ea se desprinse silueta gigantică, și aceasta deschise porțile înalte, zăbrelite. Plecându-se afară din *cab*, Fandorin văzu echipajul intrând în curte, după care porțile se închiseră la loc.

Vizitiul perspicace opri din proprie inițiativă calul, se răsuci spre el și întrebă:

— Trebuie să anunț călătoria asta la poliție, sir?

— Uite aici o coroană și hotărăște singur, îi răspunse Erast Petrovici, care luă decizia să nu-i ceară vizitiului să-l aștepte, prea era ager. Și apoi nici nu știa când avea să se întoarcă. De aici încolo îl aștepta incertitudinea absolută.

Să sară gardul se dovedi a fi un lucru ușor, în anii de liceu sărise peste obstacole mai ceva ca ăsta.

Grădina îl speria cu umbrele ei, crengile noduroase îi șfichiuiau neospitalier obrajii. Înaintea lui, printre copaci, se vedea ca prin ceață silueta albă a unei case cu un cat, cu acoperișul înclinat. Străduindu-se să nu facă zgomot, Fandorin se furișă până la ultimele tufe (miroseau a liliac, era pesemne un soi englezesc de liliac) și porni în explorare. Nu era o simplă casă, era o vilă. La intrare avea un felinar. La parter ferestrele erau luminate, dar acolo se pare că erau dependințele. Mult mai interesantă era fereastra luminată de la al doilea etaj (în acel moment își aminti că la englezi etajului ăstuia i se spune, nu se știe de ce, etajul întâi[1]), dar cum să ajungă acolo? Din fericire, în apropierea ferestrei era instalat burlanul, iar zidul era năpădit de o vegetație urât mirositoare, dar părând destul de potrivită pentru cățărat. Năravurile copilăriei nu prea îndepărtate se puteau dovedi din nou folositoare.

Erast Petrovici, ca o umbră neagră, făcu un salt până la zid și scutură burlanul. Părea solid și nu zdrăngănea. Dat fiind că problema esențială era să nu facă zgomot, ascensiunea decurse mai lent decât și-ar fi dorit. Într-un sfârșit, piciorul pipăi un prichici ieșit în afară foarte convenabil, care forma un brâu de-a lungul întregului etaj, și Fandorin, agățându-se precaut

1 În Rusia, parterul este considerat etajul întâi. (N. tr.)

de iederă, sau viță sălbatică, sau liane – dracu' știe cum se chemau vrejii aceia șerpuitori – începu să se apropie câtinel-câtinel de fereastra râvnită.

În prima secundă îl cuprinse o disperare năprasnică – în odaie nu era nimeni. Lampa de sub abajurul roz lumina un birou elegant pe care se aflau niște hârtii, într-un colț se zărea ceva alb, care părea să fie un pat. Nu-ți puteai da seama dacă încăperea aceasta era cabinet sau dormitor. Erast Petrovici așteptă vreo cinci minute, dar nu se petrecu nimic altceva decât că pe lampă, tremurându-și aripioarele catifelate, se așeză un fluture de noapte gras. Ar trebui oare să coboare îndărăt? Sau să riște și să pătrundă în odaie? Împinse ușurel rama și fereastra se întredeschise. Fandorin stătu la îndoială, dojenindu-se pentru ezitare și tergiversare, dar se dovedi că procedase corect tergiversând – ușa se deschise și în odaie pătrunseră două persoane, o femeie și un bărbat.

La vederea femeii, lui Erast Petrovici mai să-i scape un strigăt de triumf: Bejețkaia! Cu păru-i negru pieptănat drept și încins cu o panglică purpurie, într-un *peignoir* din horbotă peste care avea aruncat un șal țigănesc înflorat, ea îi păru lui Fandorin de o frumusețe orbitoare. O, unei asemenea femei îi poți ierta orice păcat!

Întorcându-se spre bărbat – chipul aceluia rămăsese în umbră, dar, judecând după statură, era mister Morbid – Amalia Kazimirovna glăsui într-o engleză impecabilă (e spioană, e cu siguranță spioană!):

— Ești sigur că el e?

— Da, ma'am. Fără umbră de îndoială.

— De unde atâta siguranță? L-ai văzut cumva?

— Nu, ma'am. Dar astăzi a stat de veghe Franz. A raportat că tinerelul a sosit la ora șapte. Descrierea a corespuns sută la sută, s-a adeverit chiar și previziunea domniei voastre că va avea mustăți.

Bejețkaia izbucni în hohote sonore de râs.

— Și totuși nu trebuie să-l subestimezi, John. Băiatul face parte din stirpea norocoșilor, iar eu cunosc foarte bine genul acesta de oameni – sunt imprevictibili și foarte periculoși.

Lui Erast Petrovici îi sări inima din loc. Doar nu cumva despre el era vorba? O, nu, imposibil.

— Fleacuri, ma'am. Trebuie doar să dați poruncă... Merg cu Franz și terminăm cu el dintr-o mișcare. Camera cincisprezece, etajul doi.

Întocmai! În camera cincisprezece, la etajul trei (doi la englezi) trăsese Erast Petrovici. Dar cum de-au aflat? De unde? Fără să ia în seamă durerea, Fandorin își smulse dintr-o mișcare infamele și inutilele mustăți.

Amalia Kazimirovna, sau cum o fi chemând-o în realitate, se încruntă, vocea ei căpătă inflexiuni metalice:

— Să nu cutezi! Eu am greșit, eu voi îndrepta greșeala. O dată în viață am avut încredere într-un bărbat și... Mă miră doar că nu am fost înștiințați de cei de la ambasadă despre sosirea lui.

Fandorin era numai urechi. Deci au oamenii lor în ambasada rusă! Extraordinar! Și Ivan Frantevici se mai îndoia! Spune cine-i, spune!

Bejețkaia însă schimbă subiectul:

— Au venit scrisori?

— Astăzi chiar trei, ma'am, spuse majordomul și-i înmână cu o plecăciune plicurile.

— Bine, John, te poți duce la culcare. Astăzi nu mai am nevoie de dumneata, zise ea înăbușindu-și un căscat.

După ce ușa se închise în urma lui mister Morbid, Amalia Kazimirovna aruncă neglijent scrisorile pe birou, după care se apropie de fereastră. Fandorin sări îndărăt pe pricheciul ieșit în afară, cu inima bătându-i bezmetic. Privind absentă cu ochii ei enormi bezna muiată de burniță (să nu fi fost geamul, Fandorin o putea atinge cu mâna), Bejețkaia murmură îngândurată în rusă:

— Ce plictiseală de moarte, iartă-mă, Doamne. Mi s-a acrit de văgăuna asta...

Apoi se comportă foarte straniu. Se apropie de brațul unei cochete lămpițe de perete în formă de Cupidon și apăsă cu degetul buricul din bronz al nevârstnicului zeu al iubirii. O gravură agățată alături (o scenă de vânătoare, pare-se) lunecă fără zgomot la o parte, descoperind o ușiță de aramă cu mâner rotund. Bejețkaia își scoase de sub mâneca vaporoasă delicatu-i braț gol, învârti mânerul încolo și încoace și ușița se deschise cu un clinchet melodios. Erast Petrovici își lipi nasul de geam, temându-se să nu piardă esențialul.

Amalia Kazimirovna, semănând mai mult ca oricând cu o regină egipteană, se întinse cu grație,

lută ceva din seif și se întoarse. Avea în mâini o mapă albastră de catifea.

Se așeză la birou, scoase din mapă un plic mare, galben, și din el – o coală pe care era așternut un scris mărunt. Deschise scrisorile primite cu un cuțitaș și copie ceva din ele pe coala aceea. Asta nu-i luă mai mult de două minute. Apoi, după ce puse la loc scrisorile și coala în mapă, Bejețkaia își aprinse o *pahitoska*[1] și trase adânc în piept câteva fumuri, privind îngândurată undeva în spațiu.

Lui Erast Petrovici îi înțepenise mâna cu care se ținea de vrejuri, în șold i se înfipsese dureros mânerul Coltului, începuseră să-l înjunghie și tălpile, sucite incomod pe prichici. Nu putea rezista multă vreme în poziția asta.

În sfârșit Cleopatra stinse pahitoska, se ridică și se îndreptă spre un ungher mai îndepărtat și slab luminat al odăii, o ușă scundă se deschise acolo și se închise la loc, apoi răzbătu un sunet de apă curgând. Acolo se afla fără îndoială camera de baie.

Pe birou odihnea ispititor mapa albastră, iar femeile, e lucru știut, dedică mult timp toaletei de seară... Fandorin împinse canatul ferestrei, își puse un genunchi pe pervaz și în doi timpi și trei mișcări pătrunse în odaie. Privind din când în când în direcția băii, de unde răzbătea în continuare uniform gâlgâitul apei curgând, începu să scotocească prin mapă.

1 Țigaretă subțire din tabac, i   în frunze de porumb. (N. tr.)

Înăuntru erau un vraf gros de scrisori și plicul galben amintit. Pe plic, adresa:

MR. NICHOLAS N. CROOG, POSTE RESTANTE, L'HÔTEL DES POSTES, S.-PETERSBOURG, RUSSIE

Ei da, asta era deja ceva. În plic se aflau niște formulare liniate, completate în limba engleză cu scrisul acela înclinat, bine cunoscut deja lui Erast Petrovici. În prima coloană era trecut un nu știu ce număr, în a doua – numele țării, într-a treia – rangul sau funcția ocupată, într-a patra – data, într-a cincea – o altă dată: erau zile diferite ale lunii iunie, în ordine crescătoare. Bunăoară, ultimele trei însemnări care, judecând după felul în care arăta cerneala, tocmai fuseseră scrise, arătau astfel:

No. 1053F	*Brazilia*	*șeful pazei personale a împăratului*	*expediată la 30 mai*	*primită la 28 iunie 1876*
No. 852F	*Statele Unite ale Americii*	*vicepreședinte comitet senatorial*	*expediată la 10 iunie*	*primită la 28 iunie 1876*
No. 354F	*Germania*	*președinte tribunal districtual*	*expediată la 25 iunie*	*primită la 28 iunie 1876*

Stop! Scrisorile sosite astăzi la hotel pe numele lui miss Olsen erau din Rio de Janeiro, Washington și Stuttgart. Erast Petrovici scotoci prin vraful de scrisori, o găsi pe cea din Brazilia. În plic era un bilețel fără vreo formă de adresare sau semnătură, conținând un singur rând:

30 mai, șeful pazei personale a împăratului, No 1053F.

Așadar Bejețkaia copia, având un motiv anume, conținutul scrisorilor primite pe niște tabele, pe care apoi le expedia la Petersburg unui anume monsieur Nikolai Croog, sau mai degrabă, unui anume mister Nicholas Croog. De ce? De ce la Petersburg? Și ce înseamnă toate astea în general?

Întrebările se îmbrânceau una pe alta gata să dea năvală, dar el nu avea vreme să le pună în ordine – în baie apa se oprise. Fandorin înghesui rapid hârtiile și scrisorile înapoi în mapă, dar nu izbuti s-o șteargă englezește pe fereastră. În spațiul ușii de la baie încremenise o siluetă albă, delicată.

Erast Petrovici își smulse revolverul de la brâu și porunci cu o șoaptă șuierătoare:

— Miss Bejețkaia, un cuvânt și te-mpușc! Apropie-te și la loc! Mai repede!

Ea se apropie în tăcere, privindu-l fascinată cu ochii adânci, lucitori, și se așeză lângă birou.

— Dar ce este, nu mă așteptai? se interesă sarcastic Erast Petrovici. M-ai luat drept prostănac?

Amalia Kazimirovna tăcea, urmărindu-l cu atenție și cu o ușoară uimire, i fi zis că îl vede pentru întâia oară pe Fandorin.

— Ce reprezintă aceste liste? întrebă el, agitându-și Coltul în aer. Ce amestec are Brazilia aici? Cine se ascunde sub aceste cifre? Răspunde odată!

— Te-ai maturizat, prinse brusc să vorbească Bejețkaia cu voce calmă, visătoare. Se pare că ai devenit bărbat în toată firea.

Ea își lăsă un braț în jos și rochia de casă îi lunecă de pe umărul rotund și alb intr-atât, încât Erast Petrovici înghiți în sec.

— Prostuț viteaz și colțos, spuse ea cu vocea la fel de coborâtă, privindu-l drept în ochi. Dar un prostuț foarte, foarte drăguț.

— Dacă ți-ai pus în gând să mă seduci, îți pierzi vremea de pomană, îngăimă el, împurpurându-se. Nu sunt atât de prostuț pe cât îți închipui.

Amalia Kazimirovna rosti cu tristețe:

— Ești un biet băiețaș care nici nu știe în ce s-a băgat. Un biet băiețaș frumos. Iar eu nu te voi mai putea salva acum...

— Mai bine te-ai gândi la propria salvare!

Erast Petrovici se străduia să nu privească blestematul acela de umăr care se dezgolea tot mai mult. Există oare piele atât de strălucitoare, de un alb ca neaua și ca laptele?

Bejețkaia se ridică fără veste și el se dădu brusc îndărăt, întinzând înainte țeava armei.

— Stai jos!

— Nu-ți fie teamă, prostuțule. Cât ești de îmbujorat. Pot să te ating?

Ea întinse mâna și degetele îi mângâiară ușor obrajii:

— Arzi... Ce să mă fac eu cu tine?

Cealaltă mână i se așeză delicat pe degetele care strângeau revolverul. Ochii ei opaci, imobili, erau atât de aproape, încât Fandorin zări în ei două mici lumini roz de la veioză. O stranie prostrație îl cuprinse pe tânăr, și el își ami avertismentul lui Ippolit în legătură cu fluturii,

dar şi-l aminti cumva departe de el, ca şi când nu-l privea.

Şi iată ce s-a petrecut mai departe. Cu mâna stângă, Bejeţkaia îi dădu Coltul la o parte, iar cu cea dreaptă îl apucă de guler pe Erast Petrovici şi îl trase brusc spre ea, lovindu-l simultan cu fruntea în nas. Durerea ascuţită îl orbi pe Fandorin, care oricum nu ar fi văzut nimic, pentru că veioza căzu cu zgomot pe podea şi în odaie se instăpâni o beznă deplină. Ca efect al următoarei lovituri – cu genunchiul în vintre – tânărul se îndoi de mijloc, degetele i se încleştară spasmodic, şi odaia fu luminată de o explozie bruscă de lumină şi zguduită de zgomotul focului de armă. Amalia trase convulsiv aer în piept, emise un sunet între sughiţ şi ţipăt şi nimeni nu îl mai lovi pe Erast Petrovici, nimeni nu îi mai strânse încheietura mâinii. Se auzi bufnetul unui corp prăbuşindu-se. Urechile îi vuiau, pe bărbie i se prelingeau două pârâiaşe de sânge, şi în josul pântecelui simţea ceva atât de scârbos, încât nu-şi mai dorea decât să se strângă ghem şi să aştepte, să îndure, să geamă până va trece această insuportabilă durere. Dar nu avea vreme să se tânguiască, de jos se auzeau voci puternice, zgomot de paşi.

Fandorin înşfăcă mapa de pe masă, o aruncă pe fereastră, încălecă pervazul şi era cât pe ce să cadă, căci mâna lui încă strângea revolverul. Nu mai ţinea minte cum alunecase înapoi pe burlan în jos, se temea îngrozitor că nu va dibui mapa în întuneric, aceasta însă era foarte vizibilă pe pietrişul alb. Erast Petrovici o culese şi

o luă la goană drept printre tufe, mormăind mărunt pe sub nas: „Grozav curier diplomatic... A ucis o femeie... Doamne, ce mă fac, ce mă fac... Numai ea e de vină... Mie nici prin gând nu mi-a... Încotro s-o iau acum... O să mă caute poliția... Sau ăștia... ucigașii... La ambasadă e imposibil... Să fug mai repede din țară... Nici asta nu se poate... Or să mă caute prin gări, prin porturi... Pentru mapa lor or să întoarcă pământul cu fundu-n sus... Să mă ascund... Doamne, Ivan Franțevici, ce să fac, ce să fac?..." În goana lui, Fandorin privea mereu în jur și la un moment dat zări ceva atât de neașteptat, încât se împiedică și era cât pe ce să cadă. Între tufe aștepta o siluetă neagră, înveșmântată într-o pelerină lungă. În lumina lunii se distingea, alb, un chip împietrit, ciudat de cunoscut. Contele Zurov!

Scoțând țipete stridente, Erast Petrovici își pierdu definitiv capul, sări peste gard, se repezi când spre dreapta, când spre stânga (dincotro il adusese oare *cab*-ul?) și, ajungând la concluzia că e totuna, o luă la goană spre dreapta.

CAPITOLUL AL UNSPREZECELEA,

în care este descrisă o noapte foarte lungă

Pe Insula Câinilor, pe străduţele înguste di spatele docurilor Millwall, noaptea se lasă repede. N-apuci să te uiţi bine, că amurgul devine din cenuşiu cafeniu, iar rarele felinare sunt aprinse unul din două. Este un loc murdar, posomorât, dinspre Tamisa trage a umezeală, dinspre gropile de gunoi duhneşte a putregai. Şi e pustiu pe străzi, doar în preajma cârciumilor dubioase şi a caselor cu camere mobilate freamătă o viaţă deşucheată şi primejdioasă.

În camerele de la „Ferry Road" locuiesc marinarii consemnaţi la mal, micii escroci şi ţârfele îmbătrânite din port. Dai şase pence pe zi şi trăieşti într-o odaie separată cu pat – şi imeni nu-şi vârâ nasul în treburile tale. Cu o singură condiţie: pentru stricăciuni aduse mobilierului şi pentru zbierete noaptea, proprietarul, Hugh-Umflatul, te amendează cu un şiling, iar dacă refuzi să plăteşti, te dă pe uşă afară. Hugh-Umflatul stă de dimineaţă până seara proţăpit în spatele oficiului său de la intrare. Este o poziţie strategică – de-acolo se vede cine a venit, cine a plecat, cine ce a adus sau, dimpotrivă,

cine ce vrea să ducă. Clientela e pestriță, de la asemenea oameni te poți aștepta la orice.

Bunăoară, pictorul acela franțuz cu plete roșcovane care tocmai s-a furișat în grabă pe lângă proprietar spre camera lui din colț. Are broscoiul ăsta bani gârlă – a plătit pe o săptămână înainte fără să se tocmească, nu bea, stă tot timpul încuiat, azi se arată la față prima oară de când a venit. Hugh, firește, folosise prilejul și aruncase o privire în camera lui, și ce credeți? Cică-i pictor, și-n cameră nu tu vopsele, nu tu pensule. Te miri că o fi vreun ucigaș, cine să-l știe, altminteri de ce și-ar ascunde ochii după ochelarii aceia întunecați la culoare? Să-i spună oare polițistului? Că oricum omul plătise-n avans.

Iar pictorul cel roșcovan, fără să bănuiască î ce direcție primejdioasă apucaseră gândurile lui Hugh-Umflatul, se închise pe dinăuntru cu cheia, comportându-se chiar mai mult decât suspect. Mai întâi de toate trase cu grijă draperiile. Puse apoi cumpărăturile pe masă – o jimblă, brânză și o sticlă de bere neagră –, își scoase de la brâu revolverul și îl vârî sub pernă. Dezarmarea ciudatului franțuz nu se opri aici. El extrase din tureatcă un Derringer – un pistolet cu un singur cartuș, aflat de regulă în dotarea damelor și a politicienilor ucigași; așeză arma asta cu aspect de jucărie lângă sticla de bere. Apoi chiriașul dădu la iveală dintr-o mânecă un stilet îngust și scurt, pe care îl înfipse în jimblă. Abia după aceea aprinse lumina, își scoase ochelarii albaștri și își frecă ostenit ochii. Examină fereastra ca nu cumva să nu fie trase draperiile, și, după ce își

scoase peruca roşcovană, pictorul se dovedi a fi nimeni altul decât Erast Petrovici Fandorin.

Masa luă sfârşit în cinci minute – consilierul titular şi ucigaşul fugar avea, se vede, treburi mai importante. După ce adună firimiturile de pe masă, Erast Petrovici îşi şterse mâinile de bluzonul lung, boem, se apropie de fotoliul jerpelit instalat într-un colţ, scotoci în tapiţeria acestuia şi scoase de acolo o mică mapă albastră. Abia aştepta să îşi continue treaba care îi ocupase întreaga zi şi care îl condusese la o descoperire de maximă importanţă.

După tragicele evenimente din noaptea trecută, Erast Petrovici fusese totuşi nevoit să dea o fugă la hotel ca să-şi ia de acolo măcar banii şi paşaportul. Iar acum, Ippolit, binevoitorul lui prieten, acest ticălos de Ippolit, laolaltă cu acoliţii lui, n-are decât să-l caute pe „Erasmus von Dorn" prin gări şi porturi. Cui îi va trezi interesul un prăpădit de pictor francez care a tras la cea mai mizeră cloacă din mahalalele londoneze? Şi dacă totuşi fusese nevoit să rişte o incursiune până la poştă, avusese pentru asta un scop întemeiat.

Dar şi Zurov ăsta, ce om! Rolul lui în această istorie nu îi era pe deplin lămurit, oricum însă era unul reprobabil. Luminăţia sa nu-i un personaj simplu, nu, nu-i deloc simplu. Ce ingenioase manevre a pus la cale acest brav husar, acest suflet sincer! Cu câtă dibăcie îi vârâse pe gât adresa, cât de bine calculase totul! Într-un cuvânt – un cartofor de elită. Ştia că peştişorul cel prostuţ o să muşte, ba chiar o să-nghită momeala

cu cârlig cu tot. Sau poate nu, nu era chiar aşa, doar lumina ia sa folosise camparia aceea cu fluturaşul. Şi uite că a zburat fluturaşul spre flacără, a zburat fără să pregete! Şi mai-mai să-şi ardă aripioarele. Aşa i-a şi trebuit dac-a fost prost. Doar era limpede că pe Bejeţkaia şi pe Ippolit îi leagă un anume interes comun. Numai un tembel romanţios cum era consilierul titular (altminteri, cocoţat în rangul ăsta o luase înaintea altora, mai merituoşi) putea crede la modul serios într-o pasiune fatală în stil castilian. Ba îl mai şi tocase la cap pe Ivan Franţevici cu prostiile lui. Ce ruşine! Ha-ha! Bine-a mai zis Ippolit Aleksandrovici: „O iubesc şi mă tem de ea, o s-o sugrum cu mâinile mele pe vrăjitoarea asta". Şi uite, pesemne se distrase grozav pe seama unui ţânc! Şi cu câtă măiestrie pusese totul la cale, întocmai ca atunci, în istoria cu duelul. Calculul i-a fost simplu şi fără cusur: să se posteze lângă hotelul „Winter Queen" şi să aştepte liniştit până ce „Erasmus", fluturaşul tembel, va zbura spre flacără. Aici nu-i Moscova, nu-i nici departament de criminalistică, nu-s nici jandarmi, il înhaţ pe Erast Fandorin cu mâinile goale. Şi gata – n-am văzut, n-am auzit. Nu cumva Zurov este chiar acel „Franz" despre care amintise majordomul? Oh, conspiratori mârşavi! Cine o fi la ei acolo mai mare – Zurov sau Bejeţkaia? S-ar părea totuşi că ea... Erast Petrovici se chirci amintindu-şi întâmplările din noaptea trecută şi ţipătul jalnic cu care se prăbuşise la pământ Amalia, după ce o împuşcase. Poate este doar rănită, poate că nu e moartă? Dar trista răceală ce-i cuprinse i ima

îi şopti că este moartă, că este moartă splendida regină, şi că el, Fandorin, va trebui să poarte până la sfârşitul zilelor sale această grea povară.

Ce-i drept, era foarte posibil ca acest sfârşit să fie foarte aproape. Zurov ştie cine e ucigaşul, l-a văzut. Mai mult ca sigur Fandorin este acum vânat în întreaga Londră, în întreaga Anglie. Dar de ce Zurov l-a făcut scăpat în noaptea aceea, de ce l-a lăsat să fugă? S-a speriat de revolverul din mâna lui? Mister...

Exista însă un mister mai greu de descifrat – conţinutul mapei. Multă vreme Fandorin nu se putuse nicicum dumiri ce reprezintă lista misterioasă. Confruntarea dovedise că lista cuprindea exact atâtea însemnări câte scrisori şi că toate datele lor concid. Atâta doar că, pe lângă data expediţiei indicată în scrisoare, Bejeţkaia adăugase şi data primirii.

Erau în total patruzeci şi cinci de asemenea însemnări. Cea mai veche data din 1 iunie, ultimele trei apăruseră chiar în prezenţa lui Erast Petrovici. Numerele de ordine trecute în scrisori erau cât se poate de diferite: cel mai mic era No 47F (Regatul Belgiei, director de departament, primită la 15 iunie), cel mai mare – No 2347F (Italia, locotenent de dragoni, primită la 9 iunie). Ţările de expediţie erau în număr de nouă. Cel mai adesea se întâlneau Anglia şi Franţa. Rusia era o singură dată (No 994F, consilier de stat titular, primită la 26 iunie, pe plic era ştampila din Petersburg – 7 iunie. Uf, să nu se-ncurce-n

calendare: 7 iunie înseamnă 19 iunie după calendarul european. Aşadar, ajunsese la destinaţie într-o săptămână). Funcţiile şi rangurile erau de regulă înalte – generali, ofiţeri superiori, un amiral, un senator, chiar şi un ministru portughez, dar mai aflai şi plevuşcă, precum locotenentul acela din Italia, un judecător de instrucţie din Franţa sau un căpitan de grăniceri din Austro-Ungaria.

Impresia generală era că Bejeţkaia ar fi un fel de intermediar, un fel de inel de legătură, o cutie poştală vie, căreia îi revenea obligaţia de a înregistra informaţiile primite şi de a le retransmite mai departe – după câte se pare, lui mister Nicholas Croog, la Petersburg. Existau temeiuri să presupui că listele erau expediate o dată pe lună. Era clar şi faptul că înaintea Amaliei, rolul lui „miss Olsen" fusese jucat de o altă persoană, lucru pe care recepţionerul nu-l bănuia.

Cu asta i ventarul elementelor de domeniul evidenţei se încheia şi se impunea cu necesitate apelul la metoda deductivă. Ehei, să fi fost şeful aici, la minut ar fi enumerat versiunile posibile şi toate s-ar fi rânduit de la sine care unde-i era locul. Şeful era însă departe, iar concluzia care se desprindea era următoarea: Brilling avusese dreptate – de o mie de ori dreptate. Există o organizaţie secretă ramificată, cu membri în multe ţări – asta e unu. Regina Victoria şi Disraeli nu au nici o legătură cu asta (altminteri de ce ar fi trimise informaţiile la Petersburg?) – asta-i doi. În ce priveşte spionii englezi, Erast Petrovici dăduse cu bâta-n baltă, aici chiar mirosea a nihi-

liști – asta-i trei. Și apoi firele duceau nici unde altundeva decât în Rusia, unde se adună cei mai cumpliți și mai neîmpăcați nihiliști. Asta-i patru. Iar printre ei se numără Zurov, acest vârcolac ticălos.

Chiar dacă șeful avusese dreptate, nici Fandorin nu-și risipise în vânt banii de călătorie. Nici măcar într-un coșmar Ivan Franțevici nu și-ar fi închipuit cât de puternică era hidra împotriva căreia pornise acest război. Aici nu-i vorba de studenți și domnișoare isterice înarmați cu bombițe și pistolașe, aici e vorba de un întreg ordin secret din care fac parte miniștri, generali, procurori, ba chiar și un consilier de stat titular din Petersburg!

Ei bine, acesta fusese momentul în care asupra lui Erast Petrovici catadicsise să coboare duhul iluminării (asta se întâmplase la sfârșitul după-amiezii). Consilier de stat titular – nihilist? Asta era ceva ce scăpa înțelegerii lui. În ce-l privește pe șeful pazei imperiale braziliene, mai treacă-meargă – Erast Petrovici nu fusese în viața lui acolo și nu avea de unde să știe care le sunt regulile, dar imaginația lui refuza categoric să își închipuie un consilier titular rus cu o bombă. Fandorin cunoștea destul de bine un asemenea consilier titular – e vorba de Fiodor Trifonovici Sevriughin, directorul liceului gubernial în care studiase vreme de aproape șapte ani. El și terorist? Haida-de!

Și brusc lui Erast Petrovici i se strânse inima. Aceștia nu sunt nici pe departe teroriști, sunt cu toții oameni onorabili și respectabili! Sunt

victime ale teroarii! Ideea era că nihiliştii din diferite ţări, ascunşi fiecare sub numărul lui de cod, raportează statului major revoluţionar central actele teroriste comise!

Deşi nu, parcă în luna iunie nu ştie să fi fost ucişi miniştri în Portugalia, în toate gazetele s-ar fi scris neapărat despre aşa ceva. Mă rog, înseamnă că sunt prezumtivi candidaţi la statutul de victime, asta e! „Numerele" cer permisiunea statului major pentru săvârşirea actului terorist. Iar numele nu sunt indicate din raţiuni conspirative.

Şi astfel totul se aşeză în matcă, totul se limpezi. Doar ii spusese ceva Ivan Franţevici despre un anume fir care duce de la Ahtirţev la o anume vilă din împrejurimile Moscovei, dar n-a stat Fandorin să-l asculte până la capăt pe şef, înfierbântat cum era de aiurelile lui despre spioni.

Stop. Dar la ce le trebuia un locotenent de dragoni? Că, zău aşa, ăsta-i o pradă tare măruntă. Păi e foarte simplu, îşi răspunse pe loc Erast Petrovici. Pesemne un obscur italian le-a tăiat calea. La fel cum la vremea lui, asasinului ochi-albi îi tăiase calea un tânăr registrator de colegiu de la poliţia judiciară moscovită.

Ce-i de făcut? El stă aici la adăpost, în vreme ce pe atâţia oameni onorabili îi pândeşte moartea! Şi tare-i mai părea rău lui Fandorin de acel general petersburghez necunoscut. Este fără doar şi poate un domn respectabil, nu tocmai tânăr, un om distins, are copii mici... Şi-apoi, după toate aparenţele, carbonarii ăştia îşi trimit lunar rapoartele lor scelerate. Înseamnă că i intreaga

Europa nu e zi în care să nu se verse sânge! Iar firele nu duc nu se știe unde, duc la Piter. Și îi reveniră lui Erast Petrovici în minte vorbele spuse cândva de șef: „Aici soarta Rusiei se joacă pe-o carte". Ehei, Ivan Franțevici, ehei, domnule consilier de stat, nu doar soarta Rusiei – soarta întregii lumi civilizate.

Trebuie înștiințat Pijov, secretarul acela de la ambasadă. În taină, pentru ca trădătorul infiltrat în ambasadă să nu miroasă ceva. Dar cum? Căci trădător putea fi oricare dintre ei, și era oricum periculos ca Fandorin să apară prin preajma ambasadei, fie și deghizat în francez roșcovan cu bluzon de artist... Va trebui să riște. Să trimită un mesaj prin poșta orășenească pe numele secretarului gubernial Pijov și să adauge „personal". Mesajul să nu cuprindă nimic de prisos, doar adresa și salutări din partea lui Ivan Franțevici. E om deștept, o să priceapă totul și singur. Și se spune că poșta orășenească de aici livrează destinatarului scrisoarea în numai două ore...

Zis și făcut. Așa procedă Fandorin, și acum, pe seară, aștepta să audă o bătaie precaută în ușă.

Nu bătu nimeni. Totul se petrecu altfel.

Seara târziu, era trecut deja de miezul nopții, Erast Petrovici ședea în fotoliul cel jerpelit în care era ascunsă mapa albastră și picotea, toropit de somn. Lumânarea de pe masă aproape se sfârșise, în ungherele odăiței se îndesea un semiîntuneric rău prevestitor, din spatele ferestrei

răzbătea neliniștitor la răstimpuri tunetele furtunii care se apropia. Aerul era apăsător și înăbușitor, de parcă cineva nevăzut ți s-ar fi așezat pe piept, îngreunându-ți respirația. Fandorin se legăna ușor undeva, la granița aceea tulbure dintre starea de veghe și somn. Gândurile importante, la obiect, se îndreptau fără veste spre fleacuri inutile, și atunci tânărul nostru, dându-și brusc seama, scutura din cap, ca să nu se prăbușească în abisul somnului.

În timpul unuia din aceste momente de luciditate se petrecu ceva straniu. Mai întâi se auzi un piuit delicat, inteligibil. Apoi, nevenindu-i să-și creadă ochilor, Erast Petrovici văzu cum cheia care se ițea din broasca ei prinse a se roti cu de la sine putere. Scârțâind dezagreabil, canatul ușii lunecă spre înăuntru și în prag răsări o arătare bizară: un domn mărunt la stat, pipernicit, cu o vârstă incertă, cu o fețișoară rasă, rotundă și cu ochi înguști, împresurați de raze de riduri mărunte.

Crispându-se, Fandorin înșfăcă de pe masă pistolașul, în vreme ce arătarea, zâmbind amabil și clătinând mulțumit din cap, gânguri cu voce mieroasă de tenor, extrem de plăcută:

— Ei, iată-mă-s, băiete dragă. Porfiri Pîjov, fiul lui Martin, robul lui Dumnezeu și secretar gubernial. Am zburat la primul semn. Ca vântul la chemarea zeului Eol.

— Cum ați descuiat ușa? șopti speriat Erast Petrovici. Țin minte că am întors de două ori cheia în broască.

— Uite ce, cu un şperaclu magnetic, ii explic cu drag ă inimă mult-aşteptatul oaspete şi îi arătă o ţevuşcă prelungă, care îi dispăru pe dată în buzunar. Un fleacuşteţ extrem de util. Mi l-am însuşit de la un hoţ autohton. Prin natura ocupaţiunilor mele, sunt nevoit să intru în raporturi cu indivizi îngrozitori, care populează cele mai de jos straturi ale societăţii. Nişte *misérables* get-beget, te asigur. Monsieur Hugo nici n-a visat asemenea indivizi. Dar sunt şi ei suflete, poţi afla şi către ele o cale. Mie chiar îmi sunt dragi bestiile astea şi, într-o oarecare măsură, le colecţionez. Cum a spus poetul: fiecare cum poate se distrează, pe toţi aceeaşi moarte îi retează. Sau cum spune teutonul: *Jedes Tierchen hat sein Plasierchen* – oricare pui de fiară are a lui jucărioară.

După cât se părea, ciudatul personaj avea capacitatea de a sporovăi fără cea mai mică dificultate pe orice temă, însă ochii lui înfipţi nu-şi pierdeau vremea de pomană: scotoceau temeinic şi persoana lui Erast Petrovici, şi interiorul chiţimiei mizere.

— Eu sunt Erast Petrovici Fandorin. Din partea domnului Brilling. În legătură cu un caz de extremă importanţă, spuse tânărul, măcar că prima şi a doua afirmaţie fuseseră deja cuprinse în scrisoare, iar pe cea de-a treia Pijov o ghicise fără îndoială şi singur. Dar nu mi-a dat nici o parolă. A uitat probabil.

Erast Petrovici îl privi neliniştit pe Pijov, de care acum depindea salvarea sa, acesta însă doar îşi plesni una de alta pălmuţele cu degeţele scurte:

— Dar nu-i nevoie de parolă! Astea-s fleacuri, jocuri de copii. Ei bravos, ce, nu se recunoaşte rus cu rus? Mie unul îmi e de-ajuns să-ţi privesc ochişorii limpezi (zicând asta, Porfiri Martinovici aproape se lipi de Fandorin), ca să văd tot-ul ca-n palmă. Eşti un tânăr curat la suflet, curajos, cu idealuri nobile şi patriot. E şi normal, în instituţia noastră nici nu încap altfel de oameni.

Fandorin se încruntă – avea impresia că secretarul gubernial îl ia peste picior, îl tratează ca pe un copil fără minte. Drept pentru care Erast Petrovici îi relată întreaga istorie scurt şi sec, fără emoţie. Prilej cu care se vădi că Porfiri Martinovici avea nu doar capacitatea de a sporovăi, ci şi pe aceea de a asculta cu cea mai mare atenţie – avea în această privinţă un veritabil talent. Pijov se aşezase pe pat, îşi pusese mânuţele pe pântece, ochii, şi aşa aducând cu două fante mici, i se strânseseră cu totul, şi el însuşi, aşa cum şedea acolo, parcă nici n-ar mai fi existat. Adică era numai urechi, la propriu. Pijov nu-şi întrerupse interlocutorul, nu se foi măcar o singură dată. Totuşi, la răstimpuri, în momentele-cheie ale povestirii, de sub pleoapele închise fulgera câte o scânteie pătrunzătoare.

Erast Petrovici nu îi împărtăşi propria ipoteză privind scrisorile – păstra secretul ăsta pentru Brilling, aşa încât în final îi spuse:

— Aşadar, Porfiri Martinovici, aveţi în faţă un fugar şi un ucigaş fără voie. Trebuie să ajung urgent pe continent. Trebuie să ajung la Moscova, la Ivan Franţevici.

Pijov molfăi din buze, aștepta să vadă dacă tânărul mai are ceva de spus, apoi îl întrebă încetișor:

— Și mapșoara? N-ar fi mai bine s-o trimitem prin curier diplomatic? Ar fi mai sigur. Nu știi ce se poate întâmpla... După cum mi se pare mie, domnii aceia sunt serioși, or să te caute și prin Europa. Peste canal, îngerașule, o să te trec firește, nu-i mare lucru. Dacă nu-ți repugnă o luntre pescărească șubredă, mâine chiar vei pluti cu Dumnezeu înainte. Și un vânt bun la pupa îți doresc.

Ce-i tot dă cu „vântul" și cu „pupa" lui, gândi mânios Erast Petrovici, care, sincer vorbind, tare nu-și dorea să se despartă de mapa obținută cu un preț atât de mare. Iar Porfiri Martinovici, ca și când nici n-ar fi observat ezitarea interlocutorului, își continuă vorba:

— Eu nu-mi bag nasul în treburile altora. Pentru că sunt om discret și nu sunt curios. Simt însă că nu-mi spui multe lucruri până la capăt. Și bine faci, băiatul meu ca piersicuța, cuvântul este de argint, tăcerea însă e de aur. Brilling Ivan Franțevici este o pasăre de mare anvergură. Aș putea spune - mândru vultur printre mierle, care nu ar încredința un caz important unui fitecine.

— În ce sens?

— În legătură cu mapa. Eu aș fi pecetluit-o pe toate părțile cu ceară roșie, i-aș fi încredințat-o celui mai destoinic curier și ar fi ajuns într-o clipită la Moscova, ca-n troica cu zurgălăi.

Ba aş mai fi trimis şi o telegramă cifrată: primiţi-l pe nepreţuitul purtător al darului celest.

Erast Petrovici nu râvnea nici la decoraţii, nici măcar la glorie, martor îi era Dumnezeu. I-ar fi dat lui Pijov mapa pentru succesul misiunii, fiindcă, ce-i drept, era mai sigură expedierea ei printr-un curier. Dar imaginaţia îşi zugrăvise de atâtea ori tabloul întoarcerii lui triumfale la şef – momentul spectaculos al înmânării preţioasei mape, povestea captivantă a aventurilor trăite... Este posibil oare ca nimic din toate acestea să nu se mai petreacă?

Şi Fandorin se dovedi slab de înger. Spuse cu severitate:

— Mapa este ascunsă într-un loc sigur. Şi o voi duce eu însumi. Răspund cu capul pentru ea. Dar dumneavoastră, Porfiri Martinovici, să nu vă supăraţi.

— O, nu, bineînţeles că nu, răspunse Pijov şi nu mai insistă. Voia dumitale. Aşa sunt şi mai liniştit. Nu am nevoie de secretele altora, sunt sătul de ale mele. Dacă-i la loc sigur, la loc sigur să stea.

Se ridică, îşi trecu privirea peste pereţii goi ai odăiţei şi rosti:

— Deocamdată odihneşte-te, tânărul meu prieten. Eu, ca orice moşneag, sufăr de insomnie, aşa încât până una-alta mă voi ocupa de bărcuţă. Mâine (de fapt, astăzi), cum se luminează de ziuă, sunt aici. Te duc până la malul mării, te pup de despărţire şi-mi fac cruce. Iar eu orfan rămâne-voi şi făr' de adăpost pe-acest meleag străin. Oh, decât pâine şi miere pe drumuri străine, mai bine usturoi în coliba ta.

În acel moment Porfiri Martinovici înțelese pesemne că prea își împănase vorbirea cu citate siropoase și își desfăcu brațele cu un aer vinovat:

— Recunosc, m-am lăsat furat de vorbe. Dar mi-e dor de limba rusă vie, vorbită, de întorsăturile ei grațioase de frază. Deștepții noștri de la ambasadă se exprimă mai mult în franceză, nu am în fața cui să-mi descarc dorul.

Afară tunetele deveniseră deja puternice, părea că pornise și ploaia. Pijov începu să se agite, pregătindu-se de plecare.

— Plec. O-ho-ho! Năvalnic se-nvolbur-afară mânioasa natură!

Ajuns în prag se întoarse, îl mângâie în final cu privirea pe Fandorin și, după ce făcu o plecăciune adâncă, se mistui în bezna coridorului.

Erast Petrovici zăvorî ușa, își strânse înfiorat umerii – un tunet bubuise chiar lângă acoperiș.

E întuneric și sinistru în cămăruța mizeră, a cărei unică fereastră dă spre curtea pavată cu piatră, pustie, fără un fir de iarbă crescut în ea. Acolo în curte, e o vreme câinească, e vijelie și ploaie, dar pe cerul de un negru cenușiu luna mai scormonește printre zdrențele norilor. O rază galbenă furișată printr-o crăpătură a draperiei retează chițimia în două, o spintecă până la patul în care Fandorin, copleșit de coșmaruri, se zbuciumă scăldat în sudoare rece. E îmbrăcat din cap până-n picioare, e încălțat și înarmat, doar revolverul e vârât ca și până atunci sub pernă.

Conștiința împovărată de crimă îi trimise lui Erast Petrovici o viziune înfricoșătoare. Se făcea că răposata Amalia stă aplecată deasupra patului său. Are ochii întredeschiși, de sub pleoape se prelinge o picătură de sânge, în mâna dezgolită ține un trandafir negru.

— Ce ți-am făcut eu? geme tânguitor cea răpusă. Eram tânără și frumoasă, eram nefericită și singură. M-au prins în plasa lor, m-au amăgit și m-au abătut de la drumul drept. Singurul om pe care l-am iubit m-a trădat. Ai săvârșit un păcat groaznic, Erast, ai ucis frumusețea, iar frumusețea, se știe, este un miracol divin. Tu ai strivit un miracol divin. Și de ce, pentru ce?

Stropul de sânge se desprinde de pe obrazul ei și picură drept pe fruntea chinuitului Fandorin, el tresare înfrigurat și își deschide ochii. Vede că, slavă Domnului, nu e nici o Amalie. Un vis, un simplu vis. Dar pe frunte îi picură iarăși ceva rece ca gheața.

Ce-i asta, își zise Erast Petrovici cutremurat de groază, trezindu-se de-a binelea, și auzi vuietul vântului, plesnetul ploii, bubuitul înfundat al tunetului. Ce-i cu picăturile astea? Nimic supranatural. Picură din tavan. Liniștește-te, i mă proastă, domolește-te.

Și totuși din spatele ușii răzbătu imedi , cet dar limpede, un șopot:

— De ce? Pentru ce?

Și iarăși:

— De ce? Pentru ce?

Asta-i conștiința mea încărcată, își spuse Fandorin. Din pricina conștiinței încărcate am ha-

lucrației. Judecata mea sănătoasă, rațională, încă nu s-a eliberat de spaima odioasă, vâscoasă care mi-a pătruns prin pori în întreg corpul.

Părea că s-a lăsat tăcerea. Un fulger lumină pereții cenușii și goi, și se instăpâni iarăși întunericul.

Și peste un minut, se auzi un ciocănit ușor la fereastră. Cioc-cioc. Și iarăși: cioc-cioc-cioc.

Calm! E vântul. Copacul. Bat crengile-n geam. Fenomen natural.

Cioc-cioc. Cioc-cioc-cioc.

Copac? Care copac? Fandorin se așeză dintr-un salt pe pat. Nu-i nici un copac acolo i spatele ferestrei! Acolo-i o curte pustie. Dumnezeule, ce înseamnă asta?

Fanta gălbuie dintre draperii se stinse, deveni cenușie, luna intră în nori, iar în clipa următoare la fereastră se undui ceva întunecat, sinistru, misterios.

Orice, numai să nu mai zacă așa, simțind cum îi furnică rădăcinile firelor de păr. Numai să nu-și piardă mințile.

Erast Petrovici se ridică din pat și o porni spre fereastră pe picioarele care nu îl ascultau, fără să-și ia ochii de la pata aceea neagră, înfricoșătoare. În secunda în care dădu deoparte draperiile, cerul fu luminat de țâșnetul brusc al unui fulger, și Fandorin zări în spatele geamului, chiar în fața lui, un chip de un alb cadaveric cu găvanele negre ale ochilor. O mână licărind de un sclipăt nepământean, cu degete răschirate ca niște raze, lunecă încet pe geam. Erast Petrovici reacționă stupid, copilărește: izbucni într-un

plâns cu sughiţuri, spasmodic, şi, retrăgându-se spre pat, se azvârli în el cu faţa în jos, acoperindu-şi capul cu palmele.

Să se trezească! Să se trezească mai repede din somn! Tatăl nostru carele eşti în Ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie Împărăţia Ta...

Ciocănitul în geam încetă. El îşi smulse faţa din pernă, privi precaut cu coada chiului în direcţia ferestrei, dar nu văzu nimic înfricoşător – noapte, ploaie, ţâşnete dese de fulger. I s-a năzărit. Precis i s-a năzărit.

Din fericire Erast Petrovici îşi aminti învăţăturile brahmanului indian Chandra Johnson, de la care aflase cum să respire şi să trăiască în mod corect. Înţeleapta carte glăsuia:

> Respiraţia corectă este temelia vieţii corecte. Ea te va susţine în momentele dificile ale vieţii de zi cu zi, în ea îţi vei afla salvarea, împăcarea şi iluminarea. După ce inspiri *prana*, forţa vitală, nu te grăbi să o expiri, reţine-o în plămâni. Cu cât mai lungă şi mai regulată îţi va fi respiraţia, cu atât mai multă vorţă vitală vei aduna în tine. Atinge iluminarea acela care, inspirând *prana* seara, nu o va expira până în zorii zilei următoare.

Mă rog, mai avea cale lungă Erast Petrovici până la iluminare, dar mulţumită exerciţiilor pe care le făcea în fiecare dimineaţă, ajunsese să îşi ţină respiraţia până la o sută de secunde. La această metodă demnă de încredere apelă şi

acum. Trase adânc aer în piept și încremeni așa, „se transformă în copac, în piatră, în iarbă". Metoda îl ajută: bătăile inimii se domoliră cât de cât, groaza îl părăsi. Când numărătoarea ajunse la o sută, Fandorin expiră zgomotos, încurajat de triumful spiritului asupra prejudecăților.

Dar sunetul care răzbătu în clipa aceea îi făcu dinții să clănțăne zgomotos. Cineva zgrepțănea în ușă.

— Dă-mi drumul, șoptea vocea. Privește-mă. Mi-e frig. Dă-mi drumul...

Asta e deja prea mult, se revoltară în Fandorin ultimele rămășițe de mândrie. Voi deschide ușa și mă voi trezi. Sau... Sau voi vedea că nu e un vis.

Din două salturi ajunse la ușă, trase zăvorul și smuci canatul spre el. Cu asta elanul disperat i se epuiză.

În prag stătea Amalia. Era într-un peignoir alb de horbotă ca atunci, doar părul îi era răvășit de ploaie, iar pe piept i se lăbărța o pată sângerie. Cel mai cumplit arăta însă fața ei, scăldată într-o sclipire nepământeană, cu ochi ficși, stinși. Mâna albă, din care izbucneau scântei, se întinse spre fața lui Erast Petrovici și îi atinse un obraz – întocmai ca atunci, doar că acum degetele-i emanau o răceală de gheață, încât nefericitul Fandorin se dădu un pas îndărăt, scos din minți.

— Unde-i mapa? întrebă fantoma într-o șoaptă șuierătoare. Unde-i mapa mea? Mi-am pierdut viața pentru ea.

— Nu ți-o dau! izbucni de pe buzele uscate ale lui Erast Petrovici.

El merse de-a-ndăratelea până la fotoliul în mânuntaiele căruia era pitită mapa furată, se trânti cu zgomot pe el și, pentru mai multă siguranță, îl cuprinse cu brațele.

Năluca se apropie de masă. Scăpără un chibrit, aprinse o lumânare și, brusc, strigă cu voce sonoră:

— *Your turn now! He's all yours!*[1]

În odaie năvăliră doi indivizi: Morbid, înalt, al cărui cap aproape că atingea pragul de sus al ușii, și încă unul, mărunțel și zglobiu.

Totalmente buimăcit, Fandorin nici măcar nu tresări atunci când majordomul îi puse un cuțit la gât, iar celălalt îi scotoci cu îndemânare și îi găsi în carâmb pistolețul Derringer.

— Găsește revolverul, porunci Morbid englezește, iar zglobiul nu pregetă – descoperi într-o clipită Coltul ascuns sub pernă.

În tot acest răstimp Amalia rămase lângă fereastră, ștergându-și cu o batistă fața și mâinile.

— Ei, sunteți gata? întrebă ea nerăbdătoare. Ce mizerie fosforul ăsta. Mai ales că toată mascarada asta a fost de pomană. N-a avut nici atâta minte cât să ascundă mapa ca lumea. John, caută în fotoliu.

Nu se uita la Fandorin, ai fi zis că acesta se transformase subit într-un obiect neînsuflețit.

Morbid îl extrase cu ușurință pe Erast Petrovici din fotoliu, cu tăișul lipit în continuare de

1 „Acum e rândul vostru! Vi-l predau!" (engl.) (N. tr.)

gâtul lui, iar zglobiul își vârî mâna în fundul fotoliului și scoase de acolo mapa albastră.

— Dă-o-ncoace.

Bejețkaia se apropie de masă, verifică conținutul mapei.

— Totul e la locul lui. N-a apucat să le expedieze. Slavă Domnului. Franz, adu-mi pelerina, sunt rebegită de frig.

— Așadar totul a fost un spectacol? rosti Fandorin cu voce tremurătoare, luându-și inima-n dinți. Bravo. Ești o mare actriță. Mă bucur că glonțul meu te-a ratat. Era păcat să se prăpădească asemenea talent...

— Nu uita călușul, i se adresă Amalia majordomului și, punându-și pe umeri pelerina adusă de Franz, ieși din odaie – nici măcar nu se uită de rămas-bun spre Erast Petrovici acoperit acum de rușine.

Piticul acela zglobiu – deci el, și nicidecum Zurov ținuse sub observație hotelul – scoase din buzunar un ghem de sfoară subțire și legă strâns brațele prizonierului de coapse. Apoi îl apucă pe Fandorin cu două degete de nas, iar când, simțind că se sufocă, Erast Petrovici deschise gura, îi îndesă în ea o pară de cauciuc.

— E-n regulă, anunță Franz cu un ușor accent german, satisfăcut de rezultat. Aduc sacul.

O zbughi în coridor și reveni rapid. Ultimul lucru văzut de Erast Petrovici înainte de a i se trage pe umeri până la genunchi un sac grosolan fu fizionomia absolut impasibilă, ca de piatră, a lui John Morbid. Păcat că la despărțire lumea aceasta îi arăta lui Erast Petrovici nu cel

mai imbietor chip al său, dar în bezna prăfoasă a sacului se vădi a fi încă mai crâncen.

— Mai dă-mi nişte sfoară, să-l leg şi peste sac, se auzi vocea lui Franz. N-avem mult de mers, dar aşa e mai sigur.

— Unde să se ducă? vorbi'cu voce baritonală Morbid. Să mişte numai, că-i bag cuţitu-n burtă.

– Şi totuşi o să-l încingem şi peste sac, îngână Franz şi înfăşură frânghia atât de strâns, încât Erast Petrovici abia mai putea respira.

— Să mergem, ordonă majordomul şi-l împunse pe prizonier, care porni orbeşte înainte, neînţelegând pe deplin de ce nu poate fi înjunghiat direct aici, în odaie.

Se împiedică în două rânduri, iar în pragul hotelului era cât pe ce să cadă, însă laba lui John îl înşfăcă la timp de umăr.

Mirosea a ploaie, caii fornăiau.

— Voi doi, cum terminaţi, reveniţi aici şi strângeţi tot, se auzi vocea Amaliei. Noi ne întoarcem acasă.

— Nu vă faceţi griji, ma'am, murmură majordomul. Domnia voastră şi-a făcut treaba, noi o s-o facem pe-a noastră.

Oh, cât îşi dorea Erast Petrovici să-i spună Amaliei la final ceva ieşit din comun, ceva deosebit, pentru ca ea să şi-l păstreze în amintire nu ca pe un băieţandru nătâng şi mort de frică, ci ca pe un tânăr viteaz, căzut bărbăteşte în încleştarea inegală cu o întreagă armată de nihilişti. Dar căluşul blestemat îl lipsi până şi de această din urmă satisfacţie.

Și în acest moment, deși ai fi zis că, după toate câte indurase, nu mai putea primi alte lovituri, bietul tânăr avu parte de încă un șoc.

— Amalia Kazimirovna, sufletele, grăi rusește o voce cunoscută, plăcută, de tenor. Permite-i unui bătrânel să facă o plimbare în caretă cu dumneata. Mai vorbim de una, de alta, și-o să fie și mai ușcat, vedeți doar, sunt leoarcă. Iar Patrick al dumitale poate merge cu droșcuța mea și poate veni în urma noastră. N-ai nimic împotrivă, dulcineea mea?

— Urcă, răspunse sec Bejeţkaia. Numai că Pijov, nu sunt în nici un fel sufletelul tău, și cu atât mai puțin dulcineea.

Erast Petrovici icni înfundat, pentru că era absolut imposibil să plângă în hohote cu para aceea în gură. Lumea întreagă tăbărâse asupra nefericitului Fandorin. De unde să adune în el atâta putere cât să țină piept unei întregi hoarde de scelerați? Căci nu afli-n jur decât trădători și năpârci veninoase (ptiu, s-a molipsit de la blestematul de Porfiri Martinovici cu infloriturile astea stilistice). Și Bejeţkaia cu asasinii ei, și Zurov, ba chiar și acest cameleon de Pijov – dușmani cu toții. În clipa aceea pe Erast Petrovici îl covârșiră atâta dezgust și atâta oboseală, încât pur și simplu nu mai avea chef să trăiască.

Între noi fie vorba, nici nu îl îndemna cineva în mod special să trăiască. Se pare că escorta sa avea în ce îl privește planuri de cu totul altă natură.

Mâini puternice îl înhățară pe prizonier și îl așezară pe banchetă. În stânga lui se înghesui

masivul Morbid, în dreapta – ușurelul Franz, se auzi plesnet de bici și Erast Petrovici fu proiectat spre spate.

— Încotro? întrebă majordomul.

— Ni s-a poruncit să-l ducem la digul șase. Acolo apa-i mai adâncă și curentul e mai puternic. Tu ce zici?

— Mie mi-e totuna. Dacă-i la șase, la șase să fie.

Așadar viitorul apropiat al lui Erast Petrovici se creiona destul de clar. Îl vor duce la un chei dosnic, vor lega de el o piatră și il vor trimite pe fundul Tamisei, să putrezească acolo printre lanțuri ruginite de ancoră și sticle sparte. Va dispărea fără urmă consilierul titular Fandorin, căci se va afla că nici un suflet viu nu-l mai văzuse pe acesta după ce se întâlnise cu atașatul militar de la Paris. Și va înțelege Ivan Franțevici că protejatul său s-a poticnit pe undeva, dar nu va afla nicicând adevărul. Și nici prin minte nu le va trece gândul celor de la Moscova și Piter că în serviciul lor secret s-a aciuat o viperă mârșavă. Uite cine trebuia demascat.

Dar poate că l-au și demascat.

Chiar așa, legat fedeleș în sacul lung și prăfos, Erast Petrovici se simțea incomparabil mai bine decât cu douăzeci de minute în urmă, când se zgâise la el pe fereastră fantoma aceea fosforescentă și când, de spaimă, judecata îi fusese paralizată.

Și asta pentru că prizonierul nostru întrevedea o șansă de salvare. O fi fiind el Franz îndemânatic, dar nu-i trecuse prin cap să-i pipăie și mâneca dreaptă. În această mânecă se afla sti-

letul, în el îi stătea toată nădejdea. Dacă ar fi destul de dibaci și dacă ar izbuti să apuce stiletul cu degetele... Oh, nu-i lucru simplu atunci când brațul ți-e legat de coapsă. Cât o fi de mers până la digul ăla numărul șase? O să aibă timp?

— Stai potolit, i se adresă Morbid și îi impunse cu cotul în coaste pe prizonierul care se zvârcolea (de groază, bineînțeles).

— Și-apoi amice, că mi te sucești, că mi te-nvârtești totuna-i, remarcă filozofic Franz.

Omul din sac se mai smuci cam un minut, apoi hâcâi scurt, înfundat, și se domoli împăcându-se pesemne cu soarta (înainte de a se lăsa tras afară, blestematul stilet îi tăiase dureros încheietura mâinii).

— Am ajuns, anunță John și se ridică pe jumătate, scrutând împrejurimile. Nu e nimeni.

— Păi cin' să fie aici, pe ploaie și în toiul nopții? întrebă Franz, ridicând din umeri. Hai, mișcă-te. Trebuie să ne și întoarcem acolo.

— Apucă-l de picioare.

Apucară sulul înfășurat în sfoară și il cărară spre un debarcader de scânduri, înălțat ca o săgeată deasupra apei negre.

Erast Petrovici auzi trosnind scândurile sub picioarele lor, auzi plescăitul râului. Salvarea era aproape. De cum apele Tamisei îți se vor închide deasupra capului, izbești cu lama în funii, tai sacul și ieși la suprafață sub debarcader. Stai acolo până pleacă ei, și gata – salvarea, viața, libertatea. Atât de simplu și firesc își imagina că se vor desfășura toate astea, încât o voce lăuntrică îi șopti brusc lui Fandorin: nu, Erast, în

viaţă nu se întâmplă aşa, intervine obligatoriu o mârşăvie care-ţi zădărniceşte întregul tău plan minunat.

Vai, cobise vocea lăuntrică, îi prevestise nenorocul. Căci într-adevăr, mârşăvia nu întârzie să se profileze – şi venită nu din partea acelui înspăimântător mister Morbid, ci la iniţiativa blajinului Franz.

— Stai puţin, John, spuse acesta după ce se opriră chiar la capătul debarcaderului şi îşi puseră încărcătura pe planşeul de scânduri. Nu se face să arunci în apă un om viu, aşa, ca pe un pisoi. Tu ai vrea să fii în locul lui?

— Nu, răspunse John.

— Păi vezi, se bucură Franz. Ce-ţi spuneam. Să-ncepi să înghiţi la apă dintr-o cloacă împuţită şi spurcată – br-r-r. Nu-i doresc nimănui una ca asta. Hai s-o facem mai omeneşte: taie-l mai întâi, să nu se chinuie. Hârşt – şi gata, ce zici?

Lui Erast Petrovici i se aplecă de atâta omenie, dar dragul, ciudatul mister Morbid mârâi:

— Păi da, să-mi mânjesc eu cuţitul cu sânge. Ba să mă stropesc şi pe mâneci. Ajunge, am avut destulă bătaie de cap cu ţângăul ăsta. Mai dă-l încolo, şi aşa o să crape. Dacă eşti tu aşa milostiv, sugrumă-l cu sfoara, eşti meşter în de-alde astea, până atunci eu mă duc să caut o bucată de fier, ceva.

Paşii lui grei se îndepărtară, iar Fandorin rămase singur cu omenosul Franz.

— N-ar fi trebuit să-l leg şi peste sac, rosti acesta îngândurat. Am folosit toată sfoara.

Erast Petrovici mugi în semn de îmbărbătare – nu-i nimic, adică, nu-ţi face sânge rău, mă descurc eu cumva.

— Of, suflet amărât, oftă Franz. Auzi-l cum geme, şi se rupe sufletul, zău aşa. Lasă, flăcăule, nu-ţi fie frică. Unchiul Franz nu-şi cruţă pentru tine nici propria curea.

Se auziră paşi apropiindu-se.

— Uite aici o bucată de şină. O să fie numai bună, răsună vocea majordomului. I-o vâri pe sub funie. Mai înainte de-o lună nu iese el deasupra.

— Stai un picuţ, vreau numai să-i petrec laţul ăsta pe după gât.

— Mai termină cu delicateţurile tale! Vremea nu stă-n loc, acuşi se crapă de ziuă!

— Eh, iartă-mă, flăcăule, spuse Franz pe un ton compătimitor. Se vede că aşa ţi-a fost scris. *Das hast du dir selbst zu verdanken*.[1]

Îl ridicară din nou pe Erast Petrovici, apoi îl legănară.

— Azazel! strigă Franz cu voce gravă, solemnă, şi în secunda următoare corpul legat fedeleş căzu cu un pleoscăit în apa clocită.

Fandorin nu simţi nici frigul, nici apăsarea uleioasă a carapacei de apă în vreme ce ciopârţea cu stiletul sfoara îmbibată. Cel mai rău îi dădu de furcă mâna dreaptă, odată aceasta eliberată, treaba a mers strună: hârşt! – şi mâna stângă î - cepu s-o ajute pe cea dreaptă; şi iar hârşt! – şi sacul era tăiat de sus până jos; şi încă un hârşt!

---

1 „Numai tu eşti de vină" (germ.). (N. tr.)

– şi bucata grea de şină se afunda în malul moale.

Acum mai trebuia doar să nu iasă la suprafaţă înainte de vreme. Erast Petrovici se împinse în picioare, în vreme ce bâjbâia prin bezna tulbure cu mâinile întinse. Undeva pe aici, foarte aproape, trebuie să fie pilonii pe care e înălţat debarcaderul. Şi uite, degetele au atins lemnul lunecos, năpădit de alge. Acum încet, fără grabă, în sus, pe lângă pilon. Nu cumva să plescăie apa, nu cumva să facă cel mai mic zgomot.

Sub podina de scânduri a debarcaderului era beznă deplină. Apa neagră scoase deodată la iveală fără zgomot, din afundul ei, o pată albă rotundă. În cercul acela alb se formă imediat un altul, mic şi negru – era consilierul titular Fandorin, care hăpăia cu nesaţ aerul. Mirosea a putregai şi a petrol. Era mirosul magic al vieţii.

În acest timp, sus, pe debarcader, avea loc o conversaţie liniştită. Cel ascuns dedesubt auzea fiece cuvânt. Se întâmpla uneori ca Fandorin să se înduioşeze până la lacrimi imaginându-şi cuvintele cu care îl vor pomeni, prieteni şi duşmani, pe el, eroul căzut prematur, cuvântările care vor răsuna deasupra mormântului ce-i era destinat. S-ar putea spune că în întreaga lui tinereţe se lăsase furat de asemenea reverii. Este deci de înţeles indignarea care îl cuprinse pe tânăr când auzi despre ce fleacuri pălăvrăgeau cei care se socoteau ucigaşii lui! Nici un cuvânt despre cel deasupra căruia se închiseseră apele întunecate – despre omul care avusese minte şi imă, un suflet nobil şi năzuinţe înalte!

— Of, dar știu c-o să m-aleg cu o criză de reumatism după plimbarea asta, oftă Franz. Vezi doar ce trage umezeala. Păi, la ce bun să mai stăm? Mergem, da?

— E devreme.

— Ascultă, cu toată alergătura asta, am rămas fără cină. Ce crezi, or să ne dea ceva de mâncare, sau se mai găsește vreo trebșoară pentru noi?

— Asta nu ne privește pe noi. Cum ne-or spune, așa om face.

— Măcar să îmbucăm la repezeală niște friptură rece de vițel. Îmi chiorăie mațele... Că doar n-o s-o ștergem noi din locul ăsta în care ne-am învățat? Abia ne-am așezat și noi, ne-am găsit un rost. Și-atunci, de ce mai stăm? Doar totul a mers foarte bine.

— Știe ea de ce. Dacă așa a poruncit, se cheamă că așa trebuie.

— Asta așa-i. Ea nu greșește. De dragul ei aș face orice, nici pe taică-meu nu l-aș cruța. Dacă l-aș avea, bineînțeles. Nici mama noastră care ne-a făcut n-ar fi făcut pentru noi câte a făcut ea.

— Se-nțelege... Gata, mergem.

Erast Petrovici așteptă până se stinse zgomotul pașilor în depărtare și, pentru mai multă siguranță, numără până la trei sute, abia apoi o luă spre mal.

Când izbuti, cu un uriaș efort, să se cațăre pe parapetul scund, dar aproape vertical al digului, după ce căzu înapoi în apă de câteva ori, întunericul începuse de-acum să se risipească, împins de la spate de revărsatul zorilor. Înecatul

ce nu fusese să se înece era zgâlţâit de frisoane, îi clănţăneau dinţii, ba îl picnise şi sughiţul – i - ghiţise, pesemne, apă mucezită din râu. Dar oricum era minunat să trăieşti. Erast Petrovici cuprinse cu o privire drăgăstoasă întinderea aurie a râului (pe celălalt mal sclipeau blând nişte luminiţe), rămase înduioşat de trăinicia antrepozitului scund, privi cu îngăduinţă legănarea ritmică a remorcherelor şi şalupelor înşirate de-a lungul cheiului. Faţa udă, cu o dungă de păcură pe frunte, a celui înviat din morţi se lumină de un zâmbet senin. Se întinse cu desfătare şi încremeni în această poziţie idioată – dintr-un colţ al antrepozitului se desprinse şi o porni fuga-fuguţa în întâmpinarea lui o siluetă mărunţică şi sprinteňă.

— Brutele, bestiile, se tângui silueta cu o voce subţirică, pe care o auzeai de departe, în vreme ce se apropia. Nu le poţi da nimic de făcut, trebuie să stai după ei să-şi ducă treaba la bun sfârşit. Ce v-aţi face cu toţii fără Pijov, ce v-aţi face? V-aţi prăpădi ca nişte căţei fără ochi, v-aţi prăpădi.

Fandorin se năpusti înainte cuprins de pioasă mânie. Trădătorul îşi închipuia pesemne că satanica lui apostazie rămăsese nedescoperită.

Numai că în mâna secretarului gubernial sclipi malefic ceva metalic, şi Erast Petrovici mai întâi se opri, apoi dădu îndărăt.

— Aţi judecat corect, căpşunelul meu, îi încuviinţă Pijov gestul, şi Fandorin remarcă atunci umbletul lui elastic, ca de pisică. Eşti un flăcău

cu judecată, mi-am dat imediat seama. Dar ştii dumneata ce-i ăsta din mâna mea?

Pijov agită obiectul acela metalic şi Fandorin văzu un pistol cu două ţevi, cu un calibru neobişnuit de mare.

— Este un lucruşor teribil. În jargonul din partea locului al lumii interlope se cheamă *smasher*. Uite-aici, binevoieşte să vezi, se pun două mici gloanţe explozive – chiar din cele pe care le-a interzis convenţia de la Sankt-Petersburg din '68. Numai că Erastuşka, vezi dumneata, criminalii sunt nişte scelerați. Ce înseamnă pentru ei o convenţie creştinească? Iar glonţul exploziv, cum nimereşte în ceva moale, cum se deschide tot aşa cum floarea îşi deschide micile petale. Cărniţă, osişoare, vinişoare – totul se transformă într-o tocătură. Aşa că, blândeţea mea, fă bine şi mi şezi acolo fără să te smuceşti, că altfel trag de spaimă un foc, şi nu-mi voi ierta în veci asemenea gest. Căci dacă glonţul nimereşte în pântece sau undeva prin zonă, e tare dureros.

Fandorin strigă încă sughiţând, de data asta nu de frig, ci de spaimă:

— Iuda Iscarioteanul! Ţi-ai vândut patria pe treizeci de arginţi!

Şi se dădu alţi câţiva paşi îndărăt din faţa ţevii prevestitoare de rău.

— După cum grăit-a marele Derjavin, nestatornicia este destinul muritorilor. Dar mă jigneşti degeaba, micul meu prieten. Nu pentru treizeci de şekeli m-am lăsat eu ispitit, ci pentru o sumă cu mult mai substanţială, transferată în cât se poate de bună regulă la o bancă elveţiană – să

fie acolo la bătrânețe, să nu crăp sub vreun zăplaz. Dar pe dumneata, copil zevzec, ce vânt te-a adus pân-aici? La cine ți-ai pus tu în gând să chelălăi? Tragi în piatră, păcat de săgeată. Aici e vorba de o forță colosală! Piramida lui Keops! Nici măcar n-o zgârii dând cu fruntea-n ea.

În timpul ăsta Erast Petrovici se tot trăsese îndărăt, până ajunsese la parapetul falezei, unde se văzuse nevoit să se oprească, simțind cum muchia lui scundă i se înfige în gleznă. După cât se pare, asta și urmărise Pijov.

— Așa e bine, excelent, vorbi el cântat, oprindu-se la zece pași de victima sa. Altfel nu mi-ar fi deloc ușor să trag după aceea până la apă un tânăr atât de bine hrănit. Dumneata, rubinelul meu, nu-ți face griji, Pijov își cunoaște meseria. Poc – și gata. Și-n loc de față roșie – chisăliță roșie. Chiar dacă te vor pescui, nu te vor recunoaște. Iar sufletul înălța-ți-se-va pe dată la îngeri. Căci n-a apucat încă sufletu-ți tânăr să fie dus în ispită.

În timp ce rostea cuvintele acestea își ridică arma, își închise pe jumătate ochiul stâng și zâmbi posficios. Nu se grăbea să tragă, savura clipa. Fandorin aruncă o privire disperată spre malul pustiu, scăldat în lumina palidă a zorilor. Nici țipenie de om. Gata, acesta chiar era sfârșitul. Lângă antrepozit parcă-parcă se stârni un oarece freamăt, dar nu apucă să vadă ceva – tună un foc de armă îngrozitor de puternic, mai puternic decât cel mai puternic tunet, și Erast Petrovici, balansându-se spre spate, se năruí cu un urlet disperat în apa din care, cu câteva minute în urmă, atât de anevoie răzbise la liman.

în care eroul află că are un nimb în jurul capului

Cunoștința nu-l părăsi totuși pe cel împușcat, ba mai mult, nu se știe de ce, nu simțea nici o durere. Nedumerit la culme, Erast Petrovici începu să bată apa cu brațele. Ce-i asta? E mort sau viu? Și dacă-i mort, de ce-i atâta umezeală?

Peste parapetul falezei răsări capul lui Zurov. Fandorin nu se miră câtuși de puțin: în primul rând, în momentul cu pricina era în general greu să-l mai mire ceva, iar în al doilea rând, pe lumea aceea (dacă firește asta era lumea aceea) se puteau petrece lucruri mai dihai.

— Erasmus! Trăiești? Te-am atins cumva? strigă cu zbucium în glas capul lui Zurov. Dă-mi mâna.

Erast Petrovici își scoase din apă mâna dreaptă și, dintr-o singură smucitură zdravănă, Zurov îl trase pe uscat. Primul lucru pe care îl văzu odată ridicat în picioare fu o siluetă măruntă zăcând cu fața la pământ, cu un revolver masiv în mâna întinsă înainte. Printre firișoarele de păr jilave de la ceafă, inspicate de cărunțeală, se zărea o pată neagră, iar dedesubt se lăbărța o mică băltoacă întunecată.

— Eşti rănit? întrebă îngrijorat Zurov, învârtindu-se în jurul lui Erast Petrovici şi tot pipăindu-l. Nu pricep cum s-a putut întâmpla una ca asta. E pur şi simplu o *révolution dans la balistique*. A, nu, e imposibil.

— Dumneavoastră sunteţi, conte? hărăi Fandorin, dumirindu-se într-un sfârşit că nu se află încă în lumea aia, ci în lumea asta.

— Nu „dumneavoastră", ci „tu". Doar am băut pentru *bruderschaft*, sau ai uitat?

— Dar d-de ce? întrebă Fandorin, pe care îl apucase din nou dârdâiala. Vreţi cu tot dinadinsul să terminaţi personal cu mine? Dar ce, v-a promis Azazel ăsta al vostru un premiu pentru asta? Trageţi dar, trageţi, blestemat să fiţi! M-am săturat de voi mai rău ca de griş fiert!

Nu era prea clar de unde-i răsărise comparaţia cu grişul fiert – pesemne din ceva împrejurări de mult uitate din copilărie. Erast Petrovici vru chiar şi cămaşa să şi-o sfâşie – uite-mi pieptul, trage! - dar Zurov îl scutură de umeri fără pic de jenă.

— Termină cu aiurelile astea, Fandorin. Care Azazel? Care griş? Stai că te-aduc eu acum în simţiri.

Şi Zurov îi trânti fără zăbavă lui Erast Petrovici, aşa vlăguit cum era, o pereche răsunătoare de palme.

— Sunt eu, Ippolit Zurov. Nu-i de mirare că după atâtea grozăvii ţi s-au zdruncinat creierii. Reazemă-te de mine, spuse Zurov, luându-l pe tânăr pe după umeri. Te duc imediat la hotel. Am aici priponit un căluţ, lângă droşca ăstuia

(și impunse cu piciorul trupul lui Pijov). Ajungem iute ca vântul. Te încălzești, dai pe gât un grog și îmi explici și mie ce-i cu circul ăsta de mi-l jucați voi aici.

Fandorin îl îmbrânci violent pe conte:

— Ba nu, tu să-mi explici! De unde (hâc) ai apărut aici? De ce m-ai urmărit? Ești mână-n mână cu ei?

Zurov își răsuci descumpănit mustața neagră.

— Asta nu se poate explica în două cuvinte.

— Nu face nimic, am (hâc) timp. Nu mă mișc de-aici!

— Bine, ascultă deci.

Și iată ce i-a povestit Ippolit.

* * *

— Crezi că ți-am dat fără un gând ascuns adresa Amaliei? Nu, frate Fandorin, aici e la mijloc o întreagă filozofie. Mi-ai plăcut, mi-ai plăcut teribil. Ai tu ceva anume... Știu și eu, e ceva ca un fel de pecete. Am un miros al meu special pentru oamenii ca tine. Văd deasupra capului acelui om un fel de nimb, ceva ca o aură ușoară. Oamenii ăștia cu nimb sunt oameni aparte, soarta îi ocrotește, îi ferește de toate primejdiile. În ce scop îi ocrotește – nici chiar acelui om nu-i dă prin minte. Ferească sfântul să te duelezi cu un asemenea om – te va ucide. Să nu joci cărți cu el – pierzi, oricâți ași ai avea ascunși în mânecă. Ți-am văzut nimbul când m-ai curățat la stos și apoi m-ai obligat să ne tragem la sorți sinuciderea. Arareori întâlnești oameni ca tine. Bunăoară, în detașamentul nostru, pe

când mărşăluiam prin deşertul Turkestanului, aveam un locotenent, Ulici îl chema. Se năpustea în mijlocul luptei, nici că-i păsa – lupta şi rânjea. Mă crezi sau nu, dar odată, lângă Hiva, am văzut cu ochii mei cum gărzile hanului au tras în el o salvă. Nici o zgârietură! Apoi a băut cumăs înăcrit şi basta, l-am înmormântat pe Ulici în nisipul deşertului. De ce îl cruţa Cel de Sus în bătălii? Mister! Aşadar, Erasmus, şi tu faci parte din stirpea asta, poţi să mă crezi. Te-am îndrăgit, te-am îndrăgit din clipa în care ţi-ai dus fără ezitare pistolul la cap şi ai apăsat pe trăgaci. Numai că dragostea mea, frate Fandorin, e un amestec subtil. Pe cel care îmi e inferior nu-l pot iubi, iar pe cel ce îmi e superior îl pizmuiesc de moarte. Pe tine te pizmuiam. Eram gelos pe nimbul tău, pe norocul tău i imaginabil. Vezi doar, şi astăzi ai ieşit uscat din apă. Ha-ha, adică ai ieşit ud, fireşte, dar viu şi fără o zgârietură măcar. Şi dacă se uită omul la tine, ce vede, un băieţandru, un căţelandru, două parale nu dă pe tine.

Până în acel moment, Erast Petrovici îl ascultase cu viu interes şi chiar se împurpurase la faţă de plăcere, o vreme i se oprise şi sughiţul, dar la cuvântul „căţelandru" se îmbufnă şi sughiţă mânios de două ori la rând.

— Ei, nu te supăra, ţi-am spus-o aşa, prieteneşte, adăugă Zurov şi îi bătu pe umăr. Ce mi-am zis atunci: soarta mi l-a trimis. Amalia o să muşte precis din asemenea momeală. O să-l privească bine şi o să muşte. Şi gata, mă voi mântui o dată pentru totdeauna de toate vrăjitoriile ei

satanice. Mă va lăsa în pace, va înceta să mă chinuie, să mă țină legat de lanț ca pe urs la iarmaroc. N-are decât să-l stoarcă de puteri cu torturile ei egiptene pe flăcăiandrul ăsta. Asa că ți-am dat un fir, știam că nu te vei lăsa păgubaș... Pune-ți pelerina mea și ia aici, trage un gât din plosca asta. Că o să-ți dai duhul de-atâta sughiț.

În vreme ce Fandorin, tot clănțănind din dinți, trase o dușcă din romul jamaican care plescăia pe fundul recipientului uriaș, Ippolit îi aruncă pe umeri eleganta lui pelerină neagră, căptușită cu atlas roșu ca sângele, după care dădu conștiincios de-a dura cadavrul lui Pijov până la parapetul falezei, îl rostogoli peste parapet și îl îmbrânci în apă. Un singur plescăit surd, și din păcătosul secretar gubernial rămase doar o mică băltoacă întunecată pe lespedea de piatră.

— Odihnește, Doamne, sufletul robului Tău nu-știu-cum-il-cheamă, psalmodie cu evlavie-n glas Zurov.

— Pi-pijov, sughiță iarăși Erast Petrovici, dar, mulțumită romului, dinții nu-i mai clănțăneau. Porfiri Martinovici Pijov.

— Oricum n-o să țin minte, riposta Ippolit zvâcnind nepăsător dintr-un umăr. Mai ducă-se și dracului. După cât se pare, era o canalie. Să tragi cu pistolul într-un om neînarmat, ptiu! A vrut să te ucidă, Erasmus. Între noi fie vorba, ți-am salvat viața, ai înțeles treaba asta?

— Am înțeles, am înțeles. Povestește mai departe.

— Mai departe, deci. Ți-am dat adresa Amalii, dar încă de-a doua zi am căzut într-un

marasm teribil, dar în ce hal, ferească sfântul. Am şi băut, am fost şi la târfe, am risipit şi la masa de joc aproape cincizeci de mii de ruble, dar dorul nu mi s-a ostoit. De dormit nu puteam dormi, de mâncat nu puteam mânca. De băut, ce-i drept, puteam. Vedeam întruna în faţa ochilor cum tu şi Amalia vă dezmierdaţi şi vă bateţi joc de mine. Sau mai rău, cum nici măcar nu vă amintiţi de mine. Zece zile am îndurat şi mi-am dat seama că încep să-mi pierd minţile. Îl mai ţii minte pe Jean, lacheul meu? Zace-n spital. Mi s-a vârât în suflet cu poveţele lui, şi atunci i-am smucit nasul din loc şi i-am rupt două coaste. Mi-e ruşine, frate Fandorin. Parcă dădusem în tremurici. Într-a unsprezecea zi am scăpat din laţ. M-am decis, gata: îi omor pe amândoi şi după asta îmi pun şi eu capăt zilelor. Oricum, mai rău ca acum nu poate fi, mi-am zis. Să mă trăsnească Dumnezeu dacă mai ştiu cum am călătorit prin toată Europa. Beam ca o cămilă din Kara-Kum. Pe când traversam Germania, am aruncat doi prusaci din vagon. De fapt, nu ţin minte. Poate doar mi s-a năzărit. M-am dezmeticit abia la Londra. Mai întâi m-am dus la hotel. Acolo – nici ea, nici tu. Şi ce hotel – o cloacă. Amalia de când se ştie n-a tras la asemenea hotel. Şi bestia aia de recepţioner nu ştia o iotă franţuzeşte, iar eu englezeşte ştiu numai *bottul viskey* şi *moov yoor ass* – un miciman m-a învăţat vorbele astea. Înseamnă: dă-mi o sticlă de tărie, dar mai repede. Îl întreb pe stafiditul ăla de recepţioner englez despre miss Olsen, şi el îmi bolboroseşte ceva pe lim-

ba lui, își învârte capul și-mi arată ceva cu degetul în spate. Adică, a plecat, dar încotro – nu se știe. Atunci îl întreb de tine: „Fandorin, zic, Fandorin, *moov your ass*". Și el – dar să nu te superi – numai ce-l văd că se holbează supărat la mine. Se pare că numele tău de familie nu sună tocmai cuviincios în engleză. Ce mai, nu am ajuns cu recepționerul la înțelegere reciprocă. Ce era să fac, m-am cazat în păduchernița aia, acolo locuiesc acum. Orarul zilnic era următorul: dimineața mă duceam la hotelier, îl întrebam: „Fandorin?" El făcea o plecăciune, răspundea: „Moning, sya". Adică, n-a venit încă. Treceam strada, intram în cârciumă, acolo era punctul meu de observație. Plictiseală de moarte, au ăia acolo niște mutre intristate, bine măcar că-i aveam de ajutor pe *bottul viskey* și *moov yoor ass*. La început, cârciumarul făcea ochii mari, dar apoi s-a obișnuit, acum mă primește ca pe o rudă apropiată. Din cauza mea i-au crescut afacerile: se adună acolo popor să vadă cum dau eu pe gât tăria cu stacana. Dar le e teamă să se apropie, se uită de departe. Am învățat cuvinte noi: „djin" – ăsta-i un rachiu de ienupăr, „răm" – ăsta-i rom, „brendi" – ăsta-i un coniac mizerabil. Aș fi tot stat eu la postul meu de observație până mi s-ar fi aplecat, dar într-a patra zi, slavă lie Allah, te-ai prezentat. Când ai venit la hotel arătai ca un fante – caretă lăcuită, mustăți. Că veni vorba, păcat că ți le-ai ras, arătai mai bine cu ele. Ia te uită, mi-am zis, și-a înfoiat cocoșelul penele. Las' c-o să primești tu acum în loc de „miss Olsen" un rahat cu perje. Numai că licheaua aia de

recepționer cu tine a-nceput să cânte altfel decât cu mine, și atunci am hotărât să rămân ascuns, să aștept până mă duci tu pe urmele ei, și acolo, cum o cădea cartea. M-am furișat pe străzi după tine ca un copoi. Ptiu! Îmi pierdusem capul cu totul. Am văzut cum te-ai înțeles cu vizitiul, am văzut ce pregătiri ai făcut: ai ales de la grajd un căluț, i-ai înfășurat copitele în prosoapele din hotel, să nu li se audă tropăitul. Cecenii fac așa atunci când pun la cale o năvală. Sigur, nu în sensul că o fac cu prosoapele de la hotel, ci în sensul că le învelesc în niște cârpe acolo, ai înțeles, nu?

Erast Petrovici își aminti ce se petrecuse în urmă cu două nopți. Într-atât se temuse să nu il piardă pe Morbid, încât nici prin minte nu-i trecuse să privească în urma sa – când colo, se pare că avusese coadă dublă.

— Când te-ai cățărat la fereastra ei, în mine a început să clocotească un vulcan, nu alta, își continuă Ippolit povestea. Mi-am mușcat mâna până la sânge, uite.

Îi vârî lui Fandorin sub nas o mână frumoasă, puternică – într-adevăr, între degetul mare și cel arătător se zărea semiluna perfectă lăsată de mușcătură.

— Gata, mi-am zis, trei suflete își vor lua zborul deodată – unul spre cer (asta era al tău), și două direct spre iad... Ai zăbovit o vreme nu știu de ce acolo, lângă fereastră, apoi ți-ai luat impertinența-n dinți și ai intrat. Aveam o ultimă speranță: că te va izgoni. Ei nu-i plac asemenea surprize, preferă să fie ea la comandă. Așteptam,

imi tremurau genunchii. Și, brusc, se stinge lumina, aud foc de armă și țipătul ei! Oh, mi-am zis, a împușcat-o nedomolitul ăsta de Erasmus. S-a întrecut cu gluma Amalia, și a dat de belea! Și, frate Fandorin, m-a năpădit așa o durere, de parcă eram singur în lumea întreagă și nu mai aveam pentru ce trăi... Știam că n-o s-o termine bine, chiar eu voiam s-o ucid, și totuși... Doar m-ai văzut atunci când ai trecut în goană pe lângă mine. Încremenisem locului, paralizasem parcă, nici măcar nu te-am strigat. Parcă intrasem în păclă... Apoi s-a petrecut însă ceva bizar, și devenea tot mai bizar pe măsură ce clipele treceau. Mai întâi a reieșit că Amalia trăiește. Pesemne ai ratat din pricina întunericului. Amalia urla și-i suduia pe servitori de se cutremurau pereții. Poruncea ceva pe englezește, slugile alergau, se agitau, mișunau prin grădină. Eu m-am pitit în tufișuri. Eram năucit cu totul. Mă simțeam ca imbecilul care rămâne popa-prostul. Toți pun carte peste carte, numai el rămâne cu mâna plină. A, nu, mi-am zis, nu v-ați găsit omul. Zurov n-a rămas de când se știe popa-prostul. Acolo, în grădină, e o gheretă pentru paznic înaltă cât două cuști de câine, era bătută în scânduri Am smuls o scândură, mi-am stabilit acolo punctul de observație, eram deja obișnuit. Și mi-am încept pânda, ochii-n patru, urechi ciulite. Satir pândind-o pe Psyche. Dar ce tămbălău se pornise acolo la ei! Să juri că era statul major al armatei înaintea inspecției imperiale. Servitorii ba intrau, ba ieșeau, Amalia zbiera, poștașii tot aduceau la telegrame. Și nu mă dumiream

defel – ce grozăvie o fi comis acolo Erasmus al meu? Părea un tânăr cu bună creştere. Ce i-ai făcut, ai? I-ai văzut crinul de pe umăr? N-are nici un crin, nici pe umăr, nici în alte locuri. Ei, hai, spune-mi, nu mă mai fierbe.

Erast Petrovici dădu doar nerăbdător din mână – continuă, adică, n-am timp de prostii.

— Asta e, ai răscolit furnicarul. Răposatul ăsta al tău (Zurov făcu un semn cu capul în direcţia apei unde îşi aflase locul de veci Porfiri Martinovici) a venit de două ori. A doua oară chiar aseară, până-n asfinţit...

— Ce spui, ai stat acolo toată noaptea şi toată ziua următoare? Fără hrană, fără băutură?

— Eh, fără hrană pot rezista vreme lungă dacă am de băut. Iar de băut aveam, zise Zurov şi lovi plosca cu palma. Sigur, am fost nevoit să-mi fixez o raţie. Două gături pe oră. A fost greu, dar la asediul de la Mahram am îndurat şi mai şi, o să-ţi povestesc altă dată. Pentru puţină mişcare m-am strecurat de vreo două ori să-mi văd calul. Îl priponisem de gardul unui parc din apropiere. Îi mai adunam nişte iarbă, mai vorbeam cu el, să nu i se urască tot stând acolo, şi – înapoi în gheretă. Ehei, o iapă fără adăpost ar fi dispărut la noi în doi timpi şi trei mişcări, dar ăştia de aici sunt neam de nătăfleţi, nu se descurcă. Nu le dă prin minte. Seara, calul meu şarg mi-a fost chiar de mare folos. Imediat după ce răposatul (Zurov făcu iar semn din cap în direcţia apei) a venit a doua oară, neprietenii tăi au început să pregătească ofensiva. Imaginează-ţi următorul tablou: înaintea tuturor, ca un

veritabil Bonaparte – Amalia în caretă, cu doi zdrahoni pe capră. Urma, într-o droşcă, răposatul. Apoi, într-o trăsură, doi lachei. Şi ceva mai departe, învăluit în bezna nopţii, călare pe şargul meu – eu, întocmai ca Denis Davidov[1], închipuie-ţi patru biete prosoape care se vânturau incolo şi-ncoace în întuneric.

Ippolit izbucni în hohote de râs, aruncă o privire spre dunga roşie a răsăritului, aşternută de-a lungul apei.

— Am ajuns într-un soi de gaură de şobolani, de-ai fi zis că eşti la noi în fundătura Ligovka – căsuţe părăduite, magazii, gunoaie. Răposatul s-a urcat în careta Amaliei, pesemne ca să ţină sfat. Eu am legat căluţul sub o boltă de poartă şi am aşteptat să văd ce mai urmează. Răposatul a intrat într-o casă cu nu ştiu ce firmă pe ea, a stat acolo ca la vreo jumătate de ceas. În timpul ăsta vremea a început să se strice. Din cer s-a stârnit canonada de tunete, s-a pornit şi ploaia. Eram ud până la piele, dar am aşteptat, devenea interesant. A apărut iar răposatul – ţuşti! în careta Amaliei. Iar a avut loc probabil un consiliu. Şi mie-mi curgea apa pe după guler, şi ploscа se golea. Tocmai mă pregăteam să mă înfăţişez dinaintea lor precum Christos în faţa norodului, să spulber şleahta asta interlopă şi să-i

1 Denis Davidov (1784-1839) – scriitor, eseist şi poet militar rus, erou al războiului franco-rus din 1812, iniţiator, înaintea bătăliei de la Borodino, al mişcării de partizani; raidurile detaşamentului său asupra trupelor lui Napoleon erau faimoase, producând mari pierderi inamicului. (N. tr.)

cer niște explicații Amaliei, când, deodată, ușița caretei s-a deschis larg și ce-am văzut – pășește-mă Doamne!

— O fantomă? întrebă Fandorin. Sclipicioasă?

— Întocmai. Brr-r, m-au trecut toate răcorile. Nu mi-am dat seama pe loc că e Amalia. Devenise iarăși foarte interesant. Se purta ciudat. La inceput, s-a dus la aceeași ușă, apoi a dispărut sub poarta de alături, apoi iar a intrat pe prima ușă. Lacheii – după ea. În scurt timp au scos de acolo un fel de sac pe piciorușe. Abia mai târziu m-am dumirit că pe tine te înhățaseră, atunci nu mi-a dat prin minte. După asta, oștirea s-a împărțit în două: Amalia cu răposatul au urcat în caretă, droșca venea în urma lor, iar lacheii cu sacul, cu tine vasăzică, au luat-o cu trăsura în altă direcție. Bun, mi-am zis, nu am eu treabă cu sacul. Trebuie s-o salvez pe Amalia, a intrat într-o istorie murdară. Am luat-o după caretă și droșcă. Auzeam copitele tropotind, trap-trap. Nu am mers prea mult și – stop. Eu am zorit după ei, țineam șargul de bot, să nu necheze. Din caretă a coborât răposatul, zice (noaptea era liniștită, vocile li se auzeau până departe): „Nu sufletelule, mai bine verific. Am eu o neliniște-n inimă. Că prea e isteț flăcăul nostru. Dacă ai nevoie de mine, știi unde mă găsești". La inceput m-am înfuriat: ce „suflețel" îți e ea ție, păstaie scârbavnică! După asta m-a fulgerat gândul: nu cumva e vorba de Erasmus?

Ippolit clătină din cap, se vedea că e foarte mândru de perspicacitatea lui.

— Ei, și mai departe a fost simplu. Vizitiul s-a mutat din droșcă pe capra caretei. Eu m-am

luat după răposat. Am stat, uite, ta-aman după colțul ală, voiam să aflu ce festă i-ai jucat individului. Dar vorbeați prea încet, nici dracu' n-auzea ce spuneți. Nu aveam de gând să trag, era și cam întuneric ca să pot ținti ca lumea, dar el te-ar fi ucis cu siguranță – am înțeles asta după cum își ținea spinarea. Am ochi buni, frățioare, pentru asemenea lucruri. Și ce lovitură am reușit! la zi, degeaba găurește Zurov la pitaci? De la patruzeci de pași, fix în moalele capului, și ține cont că și lumina era cum era.

— Hai să fim sinceri, nu de la patruzeci, rosti distrat Erast Petrovici, cu gândul la altceva.

— Cum nu de la patruzeci? se aprinse Ippolit. Numără-i!

Și Ippolit chiar începu să numere pașii (mă rog, ceva cam scurtuți), Fandorin însă îl opri.

— Acum unde te duci?

Zurov se minună:

— Cum unde? Te fac să-ți recapeți înfățișarea de om, tu îmi explici pe-ndelete ce mama dracului se petrece, luăm micul dejun, apoi mă duc la Amalia. O împușc pe șerpoaica asta, dracu' s-o ia. Sau o răpesc. Tu să-mi spui doar atât: suntem aliați sau rivali?

— Așa, deci, răspunse încruntat Erast Petrovici, frecându-și obosit ochii. Nu este nevoie să mă ajuți – asta-i unu. Nu-ți voi explica nimic – asta-i doi. N-ar fi rău s-o împuști pe Amalia, numai că s-ar putea să fii tu însuți împușcat – asta-i trei. Și nu-ți sunt rival de nici un fel, mi se întoarce stomacul pe dos când mă gândesc la ea – asta-i patru.

— Poate ar fi mai bine s-o impușc totuși, comentă Zurov, dus pe gânduri. Cu bine, Erasmus. Dacă dă Dumnezeu ne vom revedea.

* * *

După puternicele emoții nocturne, ziua ce urmă fu atât de plină de evenimente, încât i se păru lui Erast Petrovici cam bezmetică și alcătuită parcă din fragmente disparate, legate anapoda unul de celălalt. Adică Fandorin a și chibzuit, a și luat decizii inteligente, ba chiar a și acționat, dar acestea toate s-au petrecut parcă de sine stătător, în afara unui scenariu închegat. Ultima zi a lunii iunie a rămas în amintirea eroului nostru ca un șir de tablouri în culori vii, între care se așternea vidul.

Iată, bunăoară, dimineața: malul Tamisei, zona docurilor. O vreme senină, însorită, aer proaspăt, ca după furtună. Erast Petrovici stă așezat pe acoperișul de tablă al antrepozitului scund, doar cu indispensabilii pe el. Alături sunt răsfirate veșmintele ude și cizmele. Carâmbul uneia din cizme este sfârtecat, la soare se usucă pașaportul deschis și bancnotele. Gândurile celui ieșit din ape se învălmășesc, se bat cap în cap, dar revin nesmintit pe făgașul principal.

Ei cred că sunt mort, dar eu sunt viu – asta-i unu. Ei cred că nimeni nu mai știe despre existența lor, dar eu știu – asta-i doi. Mapa este pierdută – asta-i trei. Ni teni n-o să mă creadă – asta-i patru. O să fiu trimis la balamuc – asta-i cinci…

Nu, de la capăt. Ei nu știu că trăiesc – asta-i unu. N-or să mă mai caute – asta-i doi. Până-l caută pe Pijov, mai trece ceva vreme – asta-i trei. Acum aș putea face o vizită la ambasadă ca să-i trimit șefului o depeșă cifrată – asta-i patru...

Nu. La ambasadă – nu. Dacă sunt acolo și alți luda în afară de Pijov? Află Amalia și totul o ia de la capăt. De fapt, nu trebuie să spună nimănui istoria asta. Doar șefului. Iar o telegramă nu și-ar afla rostul. O să creadă că impresiile europene i-au luat mințile lui Fandorin. Să trimită o scrisoare la Moscova? Asta ar fi posibil, dar ar ajunge cu întârziere.

Ce să facă? Ce să facă? Ce să facă?

Astăzi, după calendarul locului, este ultima zi a lunii iunie. Astăzi Amalia va trage linie sub evidențele ei contabile din luna iunie și plicul va pleca spre Petersburg, pe adresa lui Nicholas Croog. Primul va fi ucis consilierul de stat titular, omul acela meritos, tată de copii. Acel om se află tot acolo, la Petersburg, or s-ajungă la el în doi timpi și trei mișcări. Pe de altă parte, e destul de stupidă situația asta – să scrie de la Petersburg la Londra, ca să primească din nou răspunsul la Petersburg. Dar ce vrei, risipă impusă de activitatea conspirativă. E clar, filialele organizației secrete nu știu unde se află cartierul lor general. Sau acest cartier general se mută dintr-o țară în alta? Azi e la Petersburg, peste o lună, cine știe unde. Sau, poate, nu e vorba de un cartier general, ci de un singur om? Cine-i acest om, Croog? Ar fi mult prea simplu. Oricum însă, acest Croog și plicul lui trebuie reținuți.

Dar cum poate fi oprit plicul?

Nicicum. Imposibil.

Stop. Nu poate fi oprit, dar poate fi depășit. Câte zile face poșta până la Petersburg?

Următorul act se petrece câteva ore mai târziu, în cabinetul directorului Districtului central-estic al Poștei londoneze. Directorul este flatat – Fandorin s-a prezentat drept prinț rus – și i se adresează cu *prince* sau *Your Highness*, pronunțând aceste titulaturi cu vădită satisfacție. Erast Petrovici poartă o jachetă elegantă și un baston, fără de care un *prince* pursânge este de neconceput.

— Regret nespus, *prince*, dar veți pierde acest pariu, îi explică directorul poștei a treia oară deja acestui rus greu de cap. Țara domniei voastre este membră a Uniunii Poștale Internaționale, înființată în urmă cu doi ani și care reunește douăzeci și două de state cu o populație totală de peste trei sute cincizeci de milioane de oameni. În acest spațiu acționează regulamente și tarife unice. Dacă o scrisoare este expediată din Londra astăzi, 30 iunie, cu poșta rapidă, nu puteți ajunge înaintea ei – exact peste șase zile, în dimineața zilei de 6 iulie, scrisoarea va fi la oficiul poștal din Sankt-Petersburg. Firește, nu 6, ce dată ar veni potrivit calendarului din țara dumneavoastră?

— Și de ce, mă rog, scrisoarea va fi, și eu nu? nu se poate dumiri „prințul". Doar nu zboară până acolo!

Directorul îl lămurește cu un aer plin de importanță:

— Vedeți, înălțimea voastră, expedițiile purtând ștampila „urgent" sunt livrate fără măcar un minut întârziere. Să presupunem că domnia voastră ia de la gara Waterloo același tren cu care este expediată scrisoarea urgentă. La Dover urcați pe același feribot. Și la Paris, la Gara de Nord, ajungeți, să zicem, la fel, simultan.

— Și atunci, care-i problema?

— Ei bine, exclamă biruitor directorul, problema este că nu există nimic mai rapid decât poșta rapidă. Ați ajuns, deci, la Paris și trebuie să luați trenul de Berlin. Trebuie să cumpărați bilet – căci nu vi l-ați comandat anticipat. Trebuie să găsiți o birjă și să traversați tot centrul până la cealaltă gară. Trebuie să așteptați trenul de Berlin, care pleacă în această direcție o dată pe zi. Și acum, să ne întoarcem la scrisoarea noastră urgentă. De la Gara de Nord, ea este dusă cu o drezină poștală specială, pe o cale ferată de centură, la primul tren care pleacă spre est. Acesta poate fi nu neapărat un tren de pasageri, poate fi și un marfar prevăzut cu vagon poștal.

— Dar și eu pot face asta! exclamă excitat Erast Petrovici.

Replica acelui patriot al serviciilor poștale este severă:

— Poate că la dumneavoastră, în Rusia, așa ceva este posibil, nu însă și în Europa. Hm, să zicem că francezul încă mai poate fi cumpărat, dar la transbordarea la Berlin vă va fi imposibil una ca asta – funcționarii poștali și feroviari

din Germania sunt faimoşi prin incoruptibilitatea lor.

— E posibil ca totul să fie pierdut? exclamă rusește, într-un final, Fandorin cuprins de deznădejde.

— Pardon?

— Deci dumneata socotești că am pierdut pariul? întrebă cu mâhnire „prințul", trecând din nou la engleză.

— Dar la ce oră a plecat scrisoarea? De fapt, nu contează. Chiar dacă vă repeziți de-aici direct la gară, este deja prea târziu.

Cuvintele englezului produc asupra aristocratului rus un efect magic.

— La ce oră? Oh, firește! Astăzi este încă luna iunie! Morbid ia scrisorile abia la zece seara! Până le transcrie ea... Și cifrarea lor? Doar nu le trimite așa, cu text deschis! Precis le cifrează, cum altfel! Or, asta înseamnă că scrisoarea va pleca abia mâine! Și va ajunge nu pe șase, ci pe șapte iulie! După calendarul nostru, pe douăzeci și cinci iunie! Am o zi avans!

— Nu înțeleg nimic, *prince*, spune directorul, desfăcându-și brațele, dar Fandorin deja nu mai este în cabinet – ușa tocmai s-a trântit.

În urma lui răsună:

— *Your Highness*, bastonul dumneavoastră!.. O, ce ți-e și cu acești *boyars* ruși...

Și, în sfârșit, seara acestei atât de complicate zile, învăluită parcă în ceață, dar extrem de importantă. Apele Mării Mânecii. Deasupra mării își expune culorile indecente ultimul asfințit

de iunie. Feribotul „The Duke of Gloucester" ține cursul spre Dunkerque. La prora, în picioare, Fandorin, într-o ținută britanică get-beget: șapcă, costum în dungi și mică pelerină scoțiană. Se uită drept înaintea lui spre malul francez, care se apropie chinuitor de lent. Nu aruncă Erast Petrovici nici măcar o privire spre stâncile cretacice ale orașului Dover.

Buzele lui șoptesc:

— Numai să fi așteptat până mâine cu expediția... Numai să fi așteptat...

Capitolul al treisprezecelea,

în care sunt descrise evenimentele petrecute în ziua de 25 iunie

Soarele de vară îmbelşugat desena pe pardoseala holului Poştei Centrale din Petersburg pătrate aurite. Spre seară, unul dintre ele, transformându-se într-un dreptunghi alungit, ajunse până la ghişeul „Post-restant" şi îi incălzi instantaneu pupitrul. Atmosfera era înăbuşitoare şi somnolentă, o muscă bâzâia împăciuitor, iar slujbaşul de la ghişeu era moleşit de căldură – noroc că afluxul de solicitanţi seca încetul cu încetul. Încă o jumătăţică de oră, şi uşile oficiului poştal se vor închide, apoi mai trebuia doar să predea registrul de evidenţă şi putea să plece acasă. Slujbaşul (că veni vorba, să-i spunem pe nume – Kondrati Kondratievici Ştukin, şaptesprezece ani de slujbă în departamentul poştei, o ascensiune glo 'oasă de la simplu poştaş la funcţionar cu rang înalt) îi predă un pachet sosit din Revel[1] unei finlandeze grase cu nume de familie caraghios – Pirvu – şi se uită să vadă dacă englezul acela stă tot acolo.

1 Fosta denumire a oraşului Tallin, capitala Estoniei. (N. tr.)

Englezul stătea, unde era să se ducă. Să vezi, dom'le, ce neam de oameni încăpățânați. Englezul își făcuse apariția dis-de-dimineață, nici nu se deschisese bine oficiul, că se și așezase cu un ziar în mână lângă perete, și-mi șezuse așa ziua toată, nu băuse, nu mâncase, nici măcar, pardon, la acele nevoi nu fusese. Stană de piatră, nu alta. Își dăduse pesemne întâlnire aici cu cineva, și acel cineva nu venise – păi la noi se-ntâmplă asta tot timpul, britanicului nu-i dă prin minte că se poate și așa, ce vreți, nație de oameni disciplinați, punctuali. Când se apropia vreun solicitant de ghișeu, mai ales dacă aducea a străin, englezul venea pe furișatelea lângă acela, până și ochelarii albaștri și-i trăgea pe vârful nasului. Dar nu era cel de care avea el trebuință. Să fi fost englezul vreunul de-ai noștri, de mult s-ar fi mâniat, ar fi-nceput să dea din mâini, să se plângă tuturor în jur, pe când ăsta se ascunde după ziarul ăla, „Times", și șade.

Sau poate n-avea omul unde se duce. Venise direct de la gară – uite, e-n costum cadrilat de călătorie și are și sacul de voiaj cu el – și-o fi zis că o să-l întâmpine cineva, dar nu s-a-ntâmplat asta. Ce-i rămăsese, așadar, de făcut? Pe când se întoarse de la masa de prânz, Kondrati Kondratievici se îndură de fiul Albionului și îl trimise pe Trifon, portarul, să-l întrebe dacă n-are trebuință de ceva, dar cadrilatul doar clătinase enervat din cap și-i îndesase lui Trifon o monedă de douăzeci de copeici – lasă-mă-n pace, adică. Mă rog, cum ți-e voia.

Lângă ghişeu răsări un bărbat mărunţel, aducea a birjar după înfăţişare, şi-i vîri pe ferestruică un paşaport mototolit.

— Ia-n uită-te mata, domnu' dragă, nu-i venit ceva pentru Krug Nikola Mitrofanici?

— De unde aştepţi scrisoare? îl întrebă sever Kondrati Kondratievici, luându-i paşaportul.

— Din Anglia, din oraşul Londra.

Lucrul cel mai uimitor fu acela că scrisoarea de la Londra chiar se găsi – atâta doar că numele destinatarului începea nu cu chirilicul „K", ci cu latinescul „C". Ca să vezi cine-mi era „Mr. Nicholas M. Croog"! Multe ţi-e dat să vezi la ghişeul „Post-restant"!

— Chiar tu eşti ăsta? îl interogă Ştukin, nu atât mânat de suspiciune, cât de curiozitate.

— Nu te-ndoi, io-s, răspunse destul de birjăreşte birjarul, îşi vârî laba în ferestruica ghişeului şi înşfăcă plicul galben cu ştampila „urgent".

Kondrati Kondratievici îi întinse registrul de evidenţă.

— Ştii să te semnezi?

— Nu mai rău ca alţii.

Şi ţopârlanul depuse la rubrica „primit" o mâzgălitură.

După ce il petrecu pe dezgustătorul solicitant cu o privire nemulţumită, Ştukin trase, din obişnuinţă, cu coada ochiului spre englez, dar acela dispăruse. Trebuie că i se urâse tot aşteptând.

Erast Petrovici îl aşteptă în stradă pe birjar cu o strângere de inimă. Iacătă-ţi-l pe Nicholas Croog! Cu cât înainta în anchetarea cazului, cu

atât lucrurile deveneau mai confuze. Esențial era însă că marșul lui forțat de șase zile prin întreaga Europă nu se dovedise zadarnic! Calculase, depășise, interceptase! Acum va avea ce-i raporta șefului. Numai să nu-l piardă pe Krug ăsta.

Lângă un stâlp moțăia un birjar tocmit pe toată ziua. Era capiu de somn după atâta trândăveală forțată și își făcea mult sânge rău că ii ceruse acelui domnișor caraghios numai cinci ruble – pentru atâta chin de mucenic putea să-i ia și șase. Văzând că-i apare în sfârșit mușteriul, birjarul arboră o ținută plină de importanță și apucă hățurile, dar Erast Petrovici nici măcar nu privi în direcția lui.

Apăru „obiectivul". Coborî treptele, își trase pe cap chipiul albastru și se îndreptă spre o caretă care aștepta în apropiere. Fandorin porni agale în urma lui. Lângă caretă, „obiectivul" se opri, își scoase iarăși chipiul, se înclină și întinse plicul galben. Din ferestruică se iți o mână de bărbat înmănușată în alb și luă plicul.

Fandorin iuți pasul ca să poată vedea chipul necunoscutului. Și îl văzu.

În caretă, examinând la lumină pecețile de ceară roșie, se afla un domn cu păr roșcovan, cu ochi verzi, pătrunzători, și cu o puzderie de pistrui pe fața-i palidă. Erast Petrovici îl recunoscu pe dată – era, bineînțeles, mister Gerald Cunningham în persoană, strălucitul pedagog, prietenul orfanilor și mâna dreaptă a lui lady Astair.

Așadar, birjarul picotise acolo de pomană – nu era greu de aflat adresa lui mister Cunnin-

gham. Deocamdată însă Fandorin avea o treabă mai urgentă.

Pe Kondrati Kondratievici îl aştepta o surpriză: englezul se întoarse. Numai că acum era zorit peste măsură. Dădu fuga la ghişeul „Primire-telegrame", îşi vârî pur şi simplu capul prin ferestruică şi începu să-i dicteze lui Mihail Nikolaici ceva în grabă mare. Iar Mihail Nikolaici prinse şi el a se agita, a se precipita, ceea ce îndeobşte îi stătea prea puţin în fire.

Ştukin deveni curios. Se sculă de la locul lui (noroc că nu mai erau solicitanţi) şi, ca şi cum ar fi trecut şi el întâmplător pe-acolo, o porni spre celălalt colţ al sălii, unde era aparatul de telegraf. Se opri lângă Mihail Nikolaici, care lucra concentrat, se răsuci un picuţ şi citi cele scrise la repezeală:

Către Departamentul de Criminalistică, Poliţia din Moscova. Extremă urgenţă. Dlui Brilling, consilier de stat. M-am întors. Rog legătură urgent cu mine. Aştept răspuns lângă aparat. Fandorin.

Aha, asta era deci, acum e limpede. Ştukin îl privi cu alţi ochi pe „englez". Suntem detectiv, care vasăzică. Îi prindem pe bandiţi. Măi, măi, ca să vezi.

Agentul se vânzoli prin sală zece minute, nu mai mult, şi Mihail Nikolaici, care rămăsese în aşteptare lângă aparat, îi făcu un semn cu mâna şi trase de panglica cu telegrama de răspuns.

Kondrati Kondratievici atât aştepta – citi direct de pe panglică:

D-LUI FANDORIN. DL. BRILLING SE AFLĂ LA SPB ADRESA: STR. KATENINSKAIA, CASA SIVERS. OFIŢER DE SERVICIU LOMEIKO

Din pricini neştiute, această depeşă îl bucură negrăit de mult pe cadrilat. El chiar îşi plesni palmele şi îl întrebă pe Ştukin, care îl cerceta cu interes:

— Unde-i strada asta, Kateninskaia? E departe?

— Nicidecum, răspunse curentitor Kondrati Kondratievici. E aici, la doi paşi. Luaţi o caretă cu rută fixă, ieşiţi pe Nevskaia colţ cu Liteinaia, apoi...

— Nu conteaza, am o birjă, îl întrerupse agentul fără să-l asculte până la capăt şi, înşfăcându-şi sacul de voiaj, o luă la fugă spre ieşire.

Strada Kateninskaia îi plăcu nespus lui Erast Petrovici. Arăta exact ca străzile cele mai respectabile din Berlin sau Viena: asfalt, felinare electrice nou-nouţe, case solide cu câteva caturi. Într-un cuvânt – Europa.

Casa Sivers, cu cavaleri din piatră pe fronton i cu intrarea puternic iluminată în pofida serii încă luminoase, era deosebit de frumoasă. De fapt, unde în altă parte să locuiască un om ca Ivan Franţevici Brilling? Era pur şi simplu imposibil să ţi-l imaginezi locuind într-o dărăpănătură de căsuţă cu o curte plină de praf şi cu livadă de meri.

Un portar îndatoritor îl linişti pe Erast Petrovici, îl asigură că domnul Brilling este acasă,

„tocmai s-a întors de cinci minute". Totul îi mergea astăzi ca pe roate lui Fandorin, totul îi reușea.

Sărind câte două trepte odată, ajunse ca-n zbor la primul etaj și apăsă pe soneria electrică, strălucind ca aurul de bine ce era lustruită.

Deschise ușa Ivan Franțevici în persoană. Nu apucase să se schimbe, își scosese doar redingota, dar sub gulerul înalt, scrobit, sclipea în culorile curcubeului emailul unei proaspete Cruci a Sfântului Vladimir.

— Eu sunt, șefule! anunță cu bucurie Fandorin, savurând efectul cuvintelor sale.

Efect care, de fapt, îi depăși toate așteptările. Ivan Franțevici încremeni pur și simplu, ba chiar porni să dea din mâi și de parcă ar fi vrut să spună: «Ptiu, drace! Piei, satana!»

Erast Petrovici izbucni în râs:

— Ce-i, nu vă așteptați?

— Fandorin! De unde ai apărut? Deja nu mai speram să te văd în viață!

— Dar de ce? se interesă călătorul, nu fără o anume undă de cochetărie în glas.

— Cum de ce!... Ai dispărut fără urmă. Ultima oară ai fost văzut la Paris, pe douăzeci și șase. La Londra n-ai mai apărut. Am cerut să mi se facă legătura cu Pijov – mi s-a răspuns că a dispărut fără urmă, că-l caută poliția!

— Am trimis de la Londra o scrisoare cu toate amănuntele pe adresa departamentului nostru din Moscova. Am scris acolo și despre Pijov, și despre tot restul. Azi-mâine va ajunge probabil. Nu știam că sunteți la Petersburg.

Șeful se încruntă a îngrijorare:

— Arăţi ingrozitor. Nu cumva eşti bolnav?

— Ca să fiu sincer, sunt lihnit de foame. Am stat toată ziua de strajă la Oficiul Poştal, firimitură n-am pus în gură.

— Ai stat de strajă la Oficiul Poştal? A, nu, nu, nu-mi povesti. Uite cum facem. Mai întâi îţi dau un ceai şi nişte dulciuri. Ticălosul meu de Semion e de trei zile beat, aşa că mă gospodăresc singur. Mă hrănesc mai ales cu bomboane şi prăjituri de la Filippov. Doar îţi plac dulciurile, nu?

— Grozav îmi plac, confirmă entuziasmat Erast Petrovici.

— Şi mie. Mi se trage de la copilăria de orfan. Nu te superi dacă mâncăm în bucătărie, ca burlacii?

În vreme ce traversau coridorul, Fandorin apucă să observe că apartamentul lui Brilling, deşi nu foarte mare, era mobilat cât se poate de practic şi riguros – exista în el tot ceea ce era necesar, dar nimic de prisos. Tânărului îi atrase în mod deosebit atenţia o cutie lăcuită agăţată pe perete, cu două ţevi metalice negre îţindu-se din ea.

— Este o adevărată minune a ştiinţei moderne, îi explică Ivan Franţevici. Se numeşte „aparatul lui Bell". Abia mi-a fost adus din America, de la agentul nostru. Au acolo americanii un inventator genial, un anume mister Bell, mulţumită căruia acum poţi purta o conversaţie de la distanţe apreciabile, de până la câteva verste chiar. Sunetul este transmis prin nişte cabluri precum cele de telegraf. Acesta este un model

experimental, producerea lui în serie încă nu a început. În întreaga Europă există doar două linii: una duce de la apartamentul meu la secretariatul Secţiei a treia, a doua linie este instalată la Berlin, între cabinetul Kaizerului şi cancelaria lui Bismarck. Aşa încât suntem în pas cu progresul.

— Extraordinar, exclamă Erast Petrovici cuprins de admiraţie. Şi se aude bine?

— Nu tocmai, dar te poţi descurca. Uneori se aud în receptor nişte pârâituri puternice... Dar n-ai prefera oranjadă în loc de ceai? Nu mă prea pricep la mânuirea samovarului.

— Oho, şi încă cum, îl asigură Erast Petrovici pe şef, iar Brilling, aidoma vrăjitorului cel bun, aşeză în faţa lui, pe masa din bucătărie, o sticlă cu oranjadă şi o tavă pe care se lăfăiau eclerурі, tartine cu cremă, sufleuri cu marţipan şi cornuleţe tăvălite în migdale.

— Tu ospătează-te, spuse Ivan Franţevici, în timpul ăsta te voi pune la curent cu treburile noastre. Apoi va veni rândul tău la spovedanie.

Fandorin dădu aprobator din cap, cu gura plină şi bărbia pudrată cu zahăr.

— Aşadar, începu şeful, după câte îmi amintesc, ai plecat din Petersburg să iei poşta diplomatică pe douăzeci şi şapte mai, aşa e? Imediat după asta la noi au început să se petreacă nişte evenimente extrem de interesante. Am regretat că te-am lăsat să pleci, contam pe fiecare om. Reuşisem să aflu prin legătura noastră că la Moscova se înfiripase în urmă cu ceva vreme o grupare mică, dar extrem de activă, de revoluţionari

radicali, nişte descreieraţi, smintiţi de-a dreptul. În vreme ce teroriştii de rând îşi fixează drept obiectiv stârpirea „mâinilor de sânge-nroşite", vasăzică a înalţilor dregători ai statului, cei despre care vorbim au decis să-i ia la ochi „pe cei ce exultă şi de-a surda se-nfoaie".

— Pe cine, pe cine? întrebă nedumerit Fandorin, care tocmai se delecta cu un prea gingaş ecler.

— Ei, e dintr-o poezie de Nekrasov: „Dintre cei ce exultă şi de-a surda se-nfoaie, dintre cei care mâ ile-au roşii de sânge, mă ia şi mă du printre cei care pier întru măreaţa cauză a iubirii". Aşadar, aceşti indivizi „care pier întru măreaţa cauză a iubirii" şi-au repartizat între ei responsabilităţile. Conducerea organizaţiei a revenit celor cu „mâi ile de sânge-nroşite" – miniştri, guvernatori, generali. Iar fracţiunea noastră din Moscova a decis să se ocupe de cei care „exultă", de cei „graşi şi-mbuibaţi". După cum am reuşit să aflu printr-un agent infiltrat în grup, fracţiunea asta şi-a luat numele „Azazel" – din nesăbuita semeţie de a-l lua pe Dumnezeu în deşert. Planificaseră un întreg şir de crime în rândul tinerilor de bani gata, al „paraziţilor" şi „destrăbălaţilor". Fracţiunii „Azazel" i s-a alăturat şi Bejeţkaia, care este, după toate probabilităţile, emisarul acestei organizaţii anarhiste internaţionale. Sinuciderea, de fapt asasinarea lui Piotr Kokorin, pusă la cale de ea, a fost prima acţiune a acestui „Azazel". În sfârşit, bănuiesc că despre Bejeţkaia îmi vei mai povesti dumneata câte ceva. Următoarea victimă a fost

Ahtirțev, acesta îi interesa pe complotiști mai mult chiar decât Kokorin, pentru că era nepotul cancelarului, prințul Korceakov. Vezi dumneata, tânărul meu prieten, planul teroriștilor era smintit, dar în același timp de o iscusință diabolică. Ei își făcuseră socoteala că e infinit mai ușor să ajungă la odraslele mai marilor zilei decât la aceștia înșiși, iar lovitura dată ierarhiei de stat nu este deloc mai puțin serioasă. Pe prințul Mihail Aleksandrovici, bunăoară, într-atât l-a zdruncinat moartea nepotului, încât aproape și-a părăsit slujba și se gândește serios să se retragă definitiv. Și doar vorbim despre un om cu merite excepționale, responsabil în mare măsură de imaginea Rusiei moderne.

— Ce mârșăvie, exclamă indignat Erast Petrovici, care chiar își împinse deoparte marțipanul neterminat.

— Iar când am reușit să descopăr că scopul final al acestui „Azazel" este uciderea țareviciului...

— Nu se poate!

— Din păcate, se poate. Așadar, când am descoperit asta, am primit ordin să trec la acțiuni decisive. Am fost obligat să mă supun, deși eu unul aș fi preferat înainte de toate să văd clar tabloul de ansamblu. Dar, înțelegi și dumneata, când este pusă în joc viața Înălțimii Sale Imperiale... Am desfășurat acțiunile operative, dar nu ne-au reușit pe deplin. Pentru data de 1 iunie teroriștii aveau planificată adunarea găștii lor într-o vilă din Kuzminki. Ții minte, ți-am spus ceva în legătură cu asta. Dumneata, ce-i drept,

la vremea aceea erai sedus de propria idee. Şi ce-a ieşit? Ai dat de vreo urmă?

Erast Petrovici mormăi ceva cu gura plină, înghiţi pe nemestecate o bucăţică de tartină cu cremă, dar Brilling se ruşină:

— Bine, bine, îmi spui după. Mănâncă. Deci. Am încercuit vila asta. Am fost nevoit să acţionez numai cu agenţii mei aduşi de la Petersburg, fără să antrenez în acţiunea asta jandarmeria şi poliţia din Moscova – trebuia să evit cu orice preţ scurgerile de informaţii.

Ivan Franţevici oftă mânios:

— A fost vina mea, am fost excesiv de precaut. În principal, din cauza lipsei de oameni, acţiunea de capturare nu a putut fi organizată ca la carte. A început un schimb de focuri. Doi agenţi au fost răniţi, unul a fost ucis. Nu-mi voi ierta asta niciodată... N-am reuşit să prindem nici unul în viaţă, ne-am ales cu patru cadavre. Conform descrierilor, unul dintre ele aducea cu ochi-albi al dumitale. De fapt, ochi ca atare nu mai avea – cunoştinţa dumitale şi-a smuls cu ultimul glonţ jumătate din ţeastă. În subsol au fost descoperite un laborator pentru producerea de maşinării infernale, câteva hârtii, dar, după cum ţi-am spus, multe din planurile şi legăturile organizaţiei „Azazel" au rămas o enigmă. O enigmă, mă tem, de nedezlegat... Cu toate acestea, suveranul, cancelarul şi şeful corpului de jandarmi au dat o înaltă apreciere operaţiunii noastre de la Moscova. I-am povestit lui Lavrenti Arkadievici şi despre dumneata. E drept, nu ai luat parte la finală, dar ne-ai ajutat totuşi foarte mult

pe parcursul anchetei. Dacă nu ai nimic împotrivă, vom lucra și de aici înainte împreună. Iau soarta dumitale în mâinile mele. Ei, ai mai prins puteri? Acum, povestește dumneata. Ce se întâmplă acolo, la Londra? Ai reușit să iei urma Amaliei? Ce dracu' s-a întâmplat cu Pijov? A fost ucis? Și pe rând, în ordine, să nu omiți nimic.

Cu cât povestirea șefului se apropia de final, cu atât privirea lui Erast Petrovici se încărca de mai multă invidie, iar propriile aventu ', de care fusese atât de mândru cu doar puțin timp în urmă, se veștejeau și se spălăceau în propriii ochi. Atentat la viața țareviciului! Schimb de focuri! Mașinării infernale! Urât renghi îi jucase soarta lui Fandorin, îl ispitise cu gloria și îl mutase de pe șoseaua largă pe un drumeag de țară nenorocit...

Îi povesti totuși cu de-amănuntul lui Ivan Franțevici epopeea sa. Doar despre împrejurarea în care fusese văduvit de mapa albastră vorbi cam nedeslușit și chiar îl năpădi o ușoară roșeață, fapt care, se pare, nu scăpă atenției lui Brilling, care-i asculta istorisirea într-o tăcere posacă. Pe când se apropie de deznodământ, Erast Petrovici își recăpătă curajul, se insufleți și nu putu rezista tentației de a introduce un efect dramatic:

— Iar eu l-am văzut pe omul acela! exclamă el când ajunse la scena cu Oficiul Poștal din Petersburg. Știu în mâinile cui se află și conținutul mapei, și toate firele organizației! „Azazel" trăiește, Ivan Franțevici, iar e în mâi ile noastre!

— Hai, vorbeşte odată, lua-te-ar dracu'! strigă şeful. Nu te mai purta ca un copil! Cine este omul acesta? Unde este?

— Este aici, în Petersburg, răspunse Fandorin, savurându-şi revanşa. Este un anume Gerald Cunningham, principalul asistent chiar al acelei lady Astair, asupra căreia v-am atras atenţia în numeroase rânduri.

Spunând acestea, Erast Petrovicii tuşi uşor, plin de tact.

— Se explică astfel şi testamentul lui Kokorin, continuă el. Acum e limpede de ce Bejeţkaia i-a învârtit şi sucit pe adoratori să accepte tocmai soluţia astairnatelor. Şi ce loc bun şi-a găsit roşcovanul! Ce bună acoperire, aşa e? Nişte mici orfani, filiale în treaga lume, o patroană altruistă în faţa căreia se deschid toate uşile. Ingenios, nimic de zis.

— Cunningham? repetă şeful tulburat. Gerald Cunningham? Dar îl cunosc bine pe acest domn, frecventăm acelaşi club, spuse Brilling, desfăcându-şi braţele. Este, într-adevăr, un domn foarte ocupat, şi totuşi nu mi-l pot imagina având legături cu nihiliştii şi asasinând consilieri de stat titulari.

— Dar nu-i asasina, nu-i asasina! exclamă Erast Petrovici. Iniţial, aşa am crezut, că pe liste sunt numele victimelor. Am spus asta doar ca să vă arăt ce direcţie luaseră gândurile mele. Dacă te pripeşti, nu-ţi poţi face o idee despre întreg. Apoi însă, când mă hăţănau trenurile prin întreaga Europă, m-am luminat brusc! Dacă aceea este lista viitoarelor victime, la ce bun

sunt trecute și datele? Or, datele sunt toate depășite! Nu se leagă! Nu, Ivan Franțevici, aici e vorba de altceva!

Fandorin chiar zvâcni din scaun, într-atât îl excitaseră propriile idei.

— Altceva? Ce altceva? întrebă Brilling, mijindu-și ochii luminoși.

— Cred că lista aceea cuprinde membrii unei puternice organizații internaționale. Iar teroriștii dumneavoastră din Moscova sunt doar o minusculă verigă a ei.

Văzând expresia pe care o căpătă chipul șefului la auzul acestor cuvinte, Erast Petrovici simți o bucurie răutăcioasă care nu-i făcea cinste – sentiment de care se rușină pe loc.

— Figura centrală a acestei organizații, al cărei scop ne este încă necunoscut, continuă el, este Gerald Cunningham. Și dumneavoastră, și eu l-am văzut, este un domn cu totul deosebit. „Miss Olsen", al cărei rol îl joacă, începând din luna iunie, Amalia Bejețkaia, este centrul de înregistrare al organizației, ceva în genul unei direcții de personal. Acolo se strâng datele sosite di întreaga lume privind schimbarea statutului social al membrilor organizației. „Miss Olsen" trimite regulat, o dată pe lună, noile date lui Cunningham, care de anul trecut s-a stabilit la Petersburg. V-am spus doar că în dormitorul Amaliei este un seif secret. După toate probabilitățile, acolo se păstrează lista completă a membrilor acestui „Azazel" – se pare că, într-adevăr, acesta este numele organizației. Sau poate este un fel de parolă, ceva în genul unei incantații. Am auzit de două ori acest cuvânt, și de fiecare dată

înainte de a se comite o crimă. Totul te trimite cu gândul la o societate masonică, numai că este de neînțeles ce ar căuta la ei un înger căzut. Iar anvergura organizației este cu mult mai amplă decât în cazul organizațiilor masonice. Vă dați seama – patruzeci și cinci de scrisori într-o singură lună! Și ce oameni – un senator, un ministru, generali!

Șeful îl privea răbdător pe Erast Petrovici, așteptând continuarea. E limpede că tânărul nu își încheiase discursul: cu fruntea încruntată, se gândea concentrat la ceva

— Ivan Franțevici, mă gândeam la Cunningham... Doar este supus britanic, îmi ziceam că nu se poate năvăli pur și simplu peste el în casă pentru o percheziție, așa e?

— Să zicem că așa e, îl încurajă șeful. Continuă.

— Iar până primiți dumneavoastră aprobare, el va ascunde atât de bine plicul, încât noi să nu putem dovedi nimic. Încă nu se știe ce legături are în sferele înalte și cine-i va sări în apărare. N-ar fi mai bine să ne agățăm mai întâi de lanțul lui rusesc și să tragem de el, inel după inel, ce ziceți?

— Și cum să faci asta? îl întrebă Brilling, animat de cel mai viu interes. Prin supraveghere secretă? Ar fi logic.

— Se poate și prin supraveghere secretă, dar există, se pare, o metodă mai sigură.

Ivan Franțevici rămase puțin pe gânduri, apoi, prefăcându-se parcă, își desfăcu brațele. Măgulit, Fandorin insinuă plin de tact:

— Ce-aţi zice de consilierul de stat titular, promovat în acest rang la 7 iunie curent?

— Să verificăm decretele de promovare date de suveran? înţelese Brilling, plesnindu-se cu palma peste frunte. Să zicem, cele din prima decadă a lunii iunie? Bravo, Fandorin, bravo!

— Bineînţeles, şefule. Nici măcar din întreaga decadă, doar cele date de luni până sâmbătă, din trei până pe opt iunie. Ar fi de mirare ca un proaspăt numit general să întârzie mai mult de-atât cu trâmbiţarea fericitului eveniment. Parcă mulţi consilieri de stat titulari pot apărea într-o săptămână î imperiul nostru?

— Doi sau trei, poate, dacă săptămâna-i mănoasă. De fapt, nu m-am interesat.

— Deci, să-i punem pe toţi aceştia sub observaţie, să le verificăm statele de serviciu, anturajul şi aşa mai departe. Şi-l luăm pe „azazelul" ăsta ca din oală.

— Spui, deci, că toate informaţiile pe care le-ai obţinut au fost trimise prin poştă Departamentului de Criminalistică din Moscova? întrebă Brilling total pe lângă subiect, după cum îi era obiceiul.

— Da, şefule. Azi-mâine plicul ajunge la destinaţie. Dar de ce, bănuiţi pe cineva cu rang înalt din poliţia moscovită? Eu, ca să dau scrisorii mai multă greutate, am scris pe plic: *„A se înmâna înălţimii sale consiler de stat Brilling personal sau, în lipsa acestuia, excelenţei sale domnul şef al poliţiei".* Aşa că nu vor îndrăzni să o deschidă. Iar domnul şef al poliţiei, dacă o citeşte, la negreşit legătura cu dumneavoastră.

— Bine gândit, îl aprobă Ivan Franțevici și păstră apoi o lungă tăcere, privind drept în perete. Chipul îi devenea sumbru, tot mai sumbru.

Erast Petrovici stătea ținându-și respirația – știa că șeful cântărește toate cele auzite și îi va comunica imediat ce decizie a luat. Judecând după expresia de pe fața lui, decizia se lăsa anevoie luată.

Brilling oftă zgomotos, surâzând amar unui gând de-al său.

— E-n regulă, Fandorin, iau totul asupra mea. Există boli care nu pot fi vindecate decât pe cale chirurgicală. Așa vom proceda și noi doi. Este o chestiune importantă, este o problemă de stat, iar în situații de acest fel avem tot dreptul să ne despovărăm de formalități. Îl ridicăm pe Cunningham. Și asta imediat, laolaltă cu corpul delict, cu plicul, adică. Crezi că mesajul din plic e cifrat?

— Fără îndoială. Conține informații mult prea importante. A fost trimis totuși prin poșta obișnuită, chiar dacă în regim de urgență. Câte nu se pot întâmpla – poate cădea în mâini străine, se poate pierde... Nu, Ivan Franțevici, unor asemenea indivizi nu le place riscul inutil.

— Cu atât mai mult. Deci, Cunningham îl descifrează, îl citește, îl transcrie în cartotecă. Doar trebuie să aibă o cartotecă! Mă tem că î scrisoarea de însoțire Bejețkaia îi raportează și peripețiile dumitale, iar Cunningham e om deștept, își va da seama pe loc că ai fi putut trimite un raport în Rusia. A, nu, trebuie ridicat urgent, fără întârziere! Și ar fi interesant de citit și scri-

soarea de însoţire. Nu-mi dă pace gândul la Pijov. Dacă nu doar el a fost cumpărat? Cu ambasada britanică ne explicăm după. Ba o să ne şi mulţumească. Doar spuneai că pe listă sunt şi supuşi ai reginei Victoria?

— Da, aproape o duzină, încuviinţă din cap Erast Petrovici, privindu-şi cu adoraţie şeful. Sigur, cel mai bine ar fi să-l ridicăm acum pe Cunningham, dar... Dar dacă ajungem acolo şi nu găsim nimic? În veci nu mi-aş putea ierta dacă dumneavoastră, din pricina mea... Vreau să spun, sunt gata să apar în faţa oricărei instanţe...

— Termină cu prostiile, îl întrerupse Brilling, împingându-şi enervat bărbia înainte. Chiar crezi că, în caz de eşec, o să mă ascund după un băieţandru? Am încredere în dumneata, Fandorin. Iar asta imi e de ajuns.

— Vă mulţumesc, zise Erast Petrovici cu voce scăzută.

Ivan Franţevici se înclină cu un aer sarcastic în faţa lui:

— N-ai pentru ce. Gata, ajunge cu mofturile astea. Să trecem la treabă. Ştiu adresa lui Cunningham, locuieşte pe Insula Aptekarski, într-o aripă a astaimatului din Petersburg. Ai o armă?

— Da, am cumpărat de la Londra un revolver Smith & Wesson. E în sacul de voiaj.

— Arată-mi-l.

Fandorin aduse iute di vestibul un revolver masiv, care îl încântase prin greutatea şi trăinicia lui.

— O mizerie, i-o tăie scurt şeful, cântărind revolverul în palmă. Ăsta-i pentru „văcarii"

americani, să tragă prin crâşme la beţie. Nu e pentru un agent serios. Mai bine ţi-l iau. Vei primi în schimb ceva mai de soi.

Dispăru pentru puţin timp şi se întoarse cu un revolver mic şi plat, care încăpea aproape tot în palma lui.

— Uite, e un Herstal belgian, are încărcător de şapte cartuşe. E model nou, comandă specială. Se poartă la spate, sub redingotă, într-un toc mititel. Este de neînlocuit în meseria noastră. E uşor, nu bate departe şi nici nu are tirul precis, în schimb piedica se ridică automat, ceea ce asigură mânuirea rapidă. Doar n-avem nevoie să nimerim o veveriţă-n ochi, aşa e? Iar în viaţă rămâne de regulă agentul care trage primul şi nu o singură dată. În loc de cocoş are aici o piedică de siguranţă, uite, butonaşul ăsta. E destul de strâns, ca să nu se declanşeze accidental. Apeşi, uite-aşa, şi poţi trage în rafală toate gloanţele. Clar?

— Clar, răspunse Erast Petrovici, privind cu admiraţie jucăria drăguţă.

— O admiri mai târziu, acum n-avem vreme, spuse Brilling împingându-l spre ieşire.

— Şi îl vom aresta noi doi? îl întrebă Fandorin, cuprins de entuziasm.

— Nu vorbi prostii.

Ivan Franţevici se opri lângă „aparatul lui Bell", ridică un tub în formă de goarnă, şi-l lipi de ureche şi învârti nu ştiu ce manivelă. Aparatul grohăi, apoi ceva zăngăni în el. Brilling îşi lipi urechea de cealaltă goarnă care se iţea din cutia lăcuită, şi din goarnă chiţcăi ceva. Lui Fan-

dorin i se păru că deslușește un glăscior firav pronunțând cuvintele „aghiotant de serviciu" și „cancelaria".

— Novgorodțev, dumneata ești? urlă Brilling în tub. Excelența sa e acolo? Nu? Nu te-aud! Nu, nu-i nevoie! Nu-i nevoie, îți spun!

Brilling își adună cât putu de mult aer î piept și răcni cu putere îndoită:

— Urgent un detașament pentru arestare! Trimiteți-l de urgență la Insula Aptekarski! Ap-te-kar-ski! Da! Aripa astairnatului! As-tair-nat! Nu contează ce-nseamnă, se descurcă ei! Și să vină și un grup de percheziție! Ce? Da, o să fiu personal acolo! Mai repede maiorule, mai repede!

Puse tubul la locul lui și își șterse fruntea.

— Uf! Sper că mister Bell își va perfecționa invenția, altfel toți vecinii mei vor fi la curent cu operațiunile secrete ale Secției a treia.

Erast Petrovici se afla sub imperiul impresiei produse de vrăjitoria ce tocmai se petrecuse sub ochii lui.

— Dar e ca în *O mie și una de nopți*! Un adevărat miracol! Și când te gândești că mai există oameni care condamnă progresul!

— Sporovăim pe drum despre progres. Din păcate, am dat drumul caretei, așa că va trebui acum să caut o birjă. Mai dă-l dracului de sac de voiaj! Fuga marș!

N-au apucat totuși să sporovăiască despre progres – au călătorit până la Aptekarski într-o tăcere deplină. Erast Petrovici vibra de emoție

și în câteva rânduri încercă să-l atragă pe Brilling într-o discuție, zadarnic însă: acesta era într-o dispoziție mizerabilă – pesemne risca, totuși, foarte mult punând la cale o operațiune neavizată.

Înserarea palidă a ținutului nordic abia se profila peste întinderile Nevei. Fandorin își spunea că o noapte luminoasă de vară era exact ce-i trebuia – oricum nu va fi rost de somn în noaptea asta. Nici noaptea trecută, în tren, nu pusese geană peste geană, se tot zbuciumase la gândul că va scăpa plicul... Birjarul își gonea iepșoara roșcată, câștigându-și cinstit rubla promisă, și ajunseră repede la destinație.

Astairnatul din Petersburg, un imobil galben, arătos, care mai înainte aparținuse Corpului inginerilor, era întrecut de cel din Moscova ca dimensiuni, în schimb era înecat în verdeață. Un loc rupt din rai – numai grădini și vile bogate în jur.

— Of, ce se va întâmpla cu bieții copii, oftă Fandorin.

— Nu se va întâmpla nimic, răspunse pe un ton agresiv Ivan Franțevici. Milady va numi alt director, și cu asta basta.

Corpul secundar al astairnatului era o clădire impozantă, în stilul epocii Ecaterinei, a cărei fațadă dădea într-o stradă umbroasă, cu atmosferă intimă. Erast Petrovici zări un ulm carbonizat de un trăsnet întinzându-și crengile moarte spre ferestrele luminate de la primul cat, foarte înalt. În casă domnea liniștea.

— Excelent, jandarmii n-au ajuns încă, spuse șeful. Nu-i așteptăm, foarte important este să

nu-l speriem pe Cunningham. Îi vorbesc eu, dumneata nu intri în vorbă. Şi fii pregătit pentru orice surpriză.

Erast Petrovici îşi vârî mâna sub pulpana jachetei, simţi răceala liniştitoare a Herstal-ului. Inima i se strânse, dar nu de frică, pentru că n-aveai a te teme cu Ivan Franţevici alături, ci de nerăbdare. Acum, acum se va lămuri totul!

Brilling trase energic de clopoţelul de aramă, se auzi un clinchet melodios. De la o ferestruică deschisă aflată la mezanin îi privi capul roşcovan.

— Deschide, Cunningham, vorbi tare şeful. Am de discutat o problemă urgentă cu dumneata.

— Brilling, dumneata eşti? se miră englezul. Ce s-a întâmplat?

— O urgenţă la club. Trebuie să te pun în gardă.

— O clipă, cobor imediat. Azi lacheul are zi liberă.

Şi capul dispăru.

— Aha, şopti Fandorin. Anume i-a dat liber lacheului. Precis stă acolo cu hârtiile lui!

Brilling bătea nervos darabana în uşă cu încheieturile degetelor. Cunningham nu părea să se grăbească.

— Nu cumva o şterge? întrebă cuprins de panică Erast Petrovici. Pe uşa din dos? N-ar trebui să dau ocol casei şi să mă postez de partea cealaltă?

Dar în acel moment, din interior se auziră paşi şi uşa se deschise.

În prag stătea Cunningham, într-un halat de casă lung, împodobit cu brandenburguri. Privirea

tăioasă a ochilor lui verzi întârzie preț de o clipă pe chipul lui Fandorin, iar sprâncenele îi tresăriră abia perceptibil. Îl recunoscuse!

— *What's happening*[1]? întrebă circumspect englezul.

— Să mergem în cabinet, îi răspunse Brilling rusește. E vorba de ceva foarte important.

Cunningham stătu o secundă în cumpănă, apoi îi invită cu un gest să-l urmeze.

După ce urcară o scară din lemn de stejar, amfitrionul și oaspeții săi ajunseră într-o odaie bogat mobilată, dar evident nu destinată trândăvelii. Pereții erau pe toată lungimea lor acoperiți de rafturi cu cărți și cu niște mape, lângă fereastră, alături de masa de scris imensă, din lemn de mesteacăn de Carelia, se înălța un suport cu niște cutii, fiecare din ele având lipită pe ea câte o mică etichetă aurie.

Pe Erast Petrovici însă acele cutiuțe nu îl interesau câtuși de puțin (doar nu era prost Cunningham să își țină la vedere documentele secrete), îl interesau hârtiile aflate pe masă și acoperite în grabă de gazdă cu ultimul număr din „Știrile bursiere".

Ivan Franțevici, se vede treaba, gândea cam la fel: traversă cabinetul și se postă în picioare lângă masă, cu spatele la fereastra deschisă, cu pervaz scund. Briza serii vălurea ușor perdeaua de tul.

Înțelegând perfect manevra șefului, Fandorin rămase lângă ușă. Acum, Cunningham nu avea pe unde să scape.

1 Ce se întâmplă? (engl.) (N. tr.)

Păru că englezul începe să suspecteze ceva necurat.

— Te porți ciudat, Brilling, spuse el într-o limbă rusă corectă. Și ce caută omul acesta aici? L-am mai văzut, e polițist.

Ivan Franțevici îl privi pe Cunningham pe sub sprâncene, ținându-și mâinile în buzunarele redingotei sale largi.

— Da, este polițist. Și peste un minut-două vor fi aici mulți polițiști, așa că nu am timp de explicații.

Mâna dreaptă a șefului ieși din buzunar și Fandorin văzu revolverul său Smith & Wesson, dar nu stătu să se minuneze, căci își scoase și el revolverul – iată deci, începe!

— *Don't*!...[1] dădu să strige englezul și își ridică rapid un braț, dar în aceeași secundă răsună focul de armă.

Cunningham se prăvăli pe spate. Erast Petrovici, încremenit locului, văzu ochii verzi încă vii, larg deschiși, și o gaură neagră bine conturată în mijlocul frunții.

— Doamne, Dumnezeule, șefule?! De ce?

Se îndreptă spre fereastră. Gura neagră a țevii îl privea drept în față.

— Dumneata l-ai dat gata, rosti pe un ton nefiresc Brilling. Ești un detectiv prea bun. De aceea, tânărul meu prieten, va trebui să te ucid, lucru pe care îl regret sincer.

1 Nu [face asta]...! (engl.). (.

CAPITOLUL AL PAISPREZECELEA,

în care povestirea ia cu totul alt curs

Bietul Erast Petrovici, totalmente descumpănit, înaintă câțiva pași.

— Stai! se răsti înverșunat șeful. Și nu-ți mai agita pistolașul ăla, nu-i încărcat. Măcar să te fi uitat în butoiaș! Nu se poate să fii atât de credul, dracu' să te ia! Nu poți avea încredere decât în tine însuți!

Brilling scoase din buzunarul stâng un Herstal aidoma și aruncă pe podea, chiar la picioarele lui Fandorin, revolverul Smith & Wesson încă fumegând.

— Uite, al meu e încărcat până la refuz, lucru de care te vei convinge imediat, începu să vorbească febril Ivan Franțevici, înfierbântându-se mai tare cu fiecare cuvânt rostit. Îl voi pune în mâna acestui nefericit Cunningham și se va ajunge la concluzia că v-ați împușcat reciproc într-un schimb de focuri. Ai garantate funeralii cu onoruri și discursuri pline de simțire. Știu doar că asta contează mult pentru dumneata. Și nu te mai uita așa la mine, tânguu blestemat!

Fandorin realiză cu groază că șeful e absolut iresponsabil și, în încercarea disperată de a-i trezi aceluia judecata întunecată brusc, strigă:

— Șefule, sunt eu, Fandorin! Ivan Franțevici! Domnule consilier de stat!

— Consilier de stat titular! zâmbi strâmb Brilling. Ești depășit de realitate, Fandorin. Am fost înălțat în rang prin decretul suveranului din data de 7 iunie. Pentru succesul operațiunii de neutralizare a organizației teroriste „Azazel". Așa încât îmi poți spune „excelența voastră".

Silueta întunecată a lui Brilling pe fondul ferestrei era parcă decupată cu foarfecele și lipită pe o coală cenușie. Crengile moarte ale ulmului din spatele lui se rășchirau în toate direcțiile aidoma unui păianjen sinistru. Lui Fandorin îi fulgeră un gând: „E un păianjen, un păianjen veninos, și-a țesut pânza și eu am căzut în ea".

Chipul lui Brilling se schimonosi dureros, și Erast Petrovici înțelese că șeful a atins un grad de furie destul de mare pentru ca în clipa următoare să tragă. De nu se știe de unde îi veni iute în minte un gând, care se risipi instantaneu într-un șirag de gânduri mărunte-mărunțele: la Herstal trebuie scoasă piedica de siguranță, altfel nu poți trage, piedica e bine fixată, asta-ți ia o jumătate sau un sfert de secundă, n-apuci să...

Urlând disperat cât îl ținea gura și strângându-și pleoapele, Erast Petrovici se năpusti înainte, țintind cu capul bărbia șefului. Nu-i despărțeau mai mult de cinci pași. Fandorin nu auzi țăcănitul piedicii, dar impușcătura bubui în ta-

van, pentru că amândoi, și Brilling, și Erast Petrovici, zburară peste pervazul scund și se prăvăliră pe fereastră afară.

În elanul zborului, Fandorin se lovi cu pieptul de trunchiul ulmului uscat și, rupând în cădere crengile, zgâriindu-se pe față, lunecă cu zgomot la pământ. De pe urma bușiturii zdravene era cât pe ce să-și piardă cunoștința, dar instinctul acut de supraviețuire nu îi îngăduia așa ceva. Erast Petrovici se ridică în patru labe, privind năuc în jur.

Șeful nu se zărea nicăieri. În schimb, lângă zid era aruncat micuțul lui Herstal negru. Fandorin sări asupra lui ca o pisică, direct din poziția patru-labe, îl apucă zdravăn și începu să își învârtă capul în toate direcțiile.

Dar Brilling dispăruse.

Lui Erast Petrovici nu îi trecu prin minte să se uite în sus decât atunci când auzi un horcăit ciudat.

Ivan Franțevici spânzura deasupra pământului într-o poziție incomodă, nefirească. Pantofii săi lustruiți se mișcau convulsiv, puțin deasupra capului lui Fandorin. De sub Crucea Sf. Vladimir, în locul unde se întindea o pată purpurie pe cămașa scrobită, se ițea un ciot ascuțit, care îl străpunsese dintr-o parte în alta pe proaspătul general. Mai înfricoșător era faptul că privirea ochilor lui luminoși era ațintită drept asupra lui Fandorin.

— Ce mizerie, pronunță distinct șeful, schimonosindu-se fie de durere, fie de scârbă. Ce mizerie...

Și, cu o voce șuierătoare, de nerecunoscut, suspină:

— A-za-zel...

Fandorin fu străbătut de un fior de gheață, iar Brilling mai horcăi vreo jumătate de minut, apoi amuți.

De parcă ar fi așteptat momentul, de după colț se auzi tropot de copite, huruit de roți. Soseau trăsurile cu jandarmi.

* * *

General-aghiotantul Lavrenti Arkadievici Mizinov, șeful Secției a treia și comandantul Corpului de jandarmi, își șterse ochii roșii de oboseală. Eghileții aurii de pe uniforma de gală zornăiră înăbușit. În ultimele douăzeci și patru de ore nu avusese timp să se schimbe, iar să doarmă – nici atât. Aseară, un curier special îl smulsese pe Lavrenti Arkadievici din toiul balului dat cu prilejul onomasticii marelui cneaz Serghei Aleksandrovici. Și începuse nebunia...

Generalul îl privi nemulțumit pe băietanul care ședea alături, zburlit și cu nasul zgâriat rău vârât în hârțoage. Uită-te la el, e nedormit de două nopți și arată proaspăt ca un castravecior de Iaroslavl. Și se poartă de-ai zice că toată viața și-a petrecut-o în cabinete de înalți dregători. Mă rog, n-are decât să-și vadă de vrăjile lui acolo. Dar Brilling! Mintea lui refuza pur și simplu să înțeleagă asta!

— Cum e, Fandorin, mai durează mult? Sau iar ți-a abătut gândurile vreo „idee"? îl întrebă aspru generalul, care simțea că, după noaptea

nedormită și ziua extenuantă, lui personal nu-i mai pot veni idei de nici un fel.

— Imediat, excelența voastră, imediat, mormăi imberbul. Au mai rămas cinci inscrisuri. V-am prevenit doar că lista ar putea fi cifrată. Vedeți ce cifru ingenios, nu au putut fi identificate jumătate din litere, și nici eu nu-i țin minte pe toți cei care erau pe listă... Aha, ăsta-i un director de oficiu poștal din Danemarca, da, ăsta e. Bun, dar ăsta cine-i? Prima literă nu-i cifrată – e o cruciuliță, a doua, tot o cruciuliță, a treia și a patra – doi de „m", apoi iar o cruciuliță, apoi „n", apoi „d" cu semnul întrebării, iar ultimele două sunt iar sărite. Iese așa: ++MM+ND(?)++.

— Ce bazaconie, oftă Lavrenti Arkadievici. Brilling ar fi descifrat-o în doi timpi și trei mișcări. Deci, dumneata ești încredințat că n-a fost un acces de nebunie? Mi-e peste putință să-mi imaginez...

— Sunt absolut încredințat, excelența voastră, îi spuse deja pentru a doua oară Erast Petrovici. Știu bine că l-am auzit foarte clar pronunțând „Azazel". Stop! Mi-am amintit! Bejețkaia avea pe lista ei un anume *commander*. El trebuie să fie.

— *Commander* este un grad în flota britanică și în cea americană, îl lămuri generalul. Corespunde, la noi, gradului de căpitan de rangul doi.

Mizinov începu să măsoare încăperea în lung și-n lat.

— Azazel, Azazel, ce-o fi căzut Azazel ăsta pe capul nostru! Păi, reiese că noi nu știm nimicuța despre organizația asta! Toată ancheta dusă de Brilling la Moscova nu face două parale!

Poftim, totul a fost o neghiobie, o i venție, baliverne – și teroriștii, și atentatul la viața țarevi-ciului! Și-a ascuns urmele, vasăzică! Ne-a vârât sub nas niște cadavre. Sau ne-a livrat, intr-adevăr, niște nihiliști mai amărâți? Te puteai aștepta la orice din partea lui, era un om foarte, foarte capabil... Dar ce fac blestemații ăștia de nu mai vin cu rezultatul percheziției? De o zi și o noapte tot scotocesc!

Ușa se întredeschise ușurel și în crăpătura ei se vârî o față posomorâtă și sfrijită, cu ochelari în rame de aur.

— Căpitanul Belozerov, excelența voastră.

— În sfârșit! Vorbești de lup, și lupul la ușă! Să intre.

Mijindu-și obosit ochii, în cabinet intră un ofițer de jandarmi nu tocmai tânăr, pe care Erast Petrovici îl văzuse în ajun în casa lui Cunningham.

— S-a găsit, excelența voastră, s-a găsit, raportă el cu voce scăzută. Am împărțit toată casa și grădina în pătrate, am săpat în tot locul, am pieptănat totul – nimic. Atunci, locotenentul Ailenson, un detectiv cu un fler extraordinar, a avut ideea să ciocănească pereții din pivnița astaimatului. Și ce credeți, Lavrenti Arkadievici? S-a descoperit un compartiment secret, cam ca un laborator fotografic, și înăuntru – douăzeci de casete, și-n fiecare casetă – cam două sute de fișe. Sunt codate cu un cifru curios, parcă ar fi niște hieroglife, e cu totul alt cifru decât cel din scrisoare. Am dat ordin să fie aduse aici toate

casetele. Am ridicat în picioare toată secția de criptografie, se apucă imediat de lucru.

— Bravo, Belozerov, bună treabă, îl lăudă generalul, îmbunat. Iar pe ăsta cu flerul propune-l pentru decorație. Bun, hai să trecem pe la camera cifrului. Să mergem, Fandorin, doar te interesează și pe dumneata. Termini mai târziu, acum nu mai e nici o grabă.

Urcară două etaje și o porniră în pas rapid pe coridorul nesfârșit. Cotiră după un colț. Le gonea în întâmpinare un funcționar care-și agita brațele:

— Nenorocire, excelența voastră, nenorocire! Cerneala se albește văzând cu ochii, nu știm ce se întâmplă!

Mizinov o porni înainte în trap mărunt, mișcare care nu cadra defel cu silueta lui masivă; franjurii auriți de pe epoleți fâlfâiau ca niște aripioare de fluture. Belozerov și Fandorin își depășiră în chip ireverențios superiorul și se năpustiră primii pe ușile albe, înalte.

În vasta încăpere ocupată pe de-a-ntregul de mese domnea panica. Vreo zece funcționari se zbuciumau deasupra unor mormane de fișe albe, ordonat așezate în teancuri pe mese. Erast Petrovici înșfăcă una dintre ele, zări pe ea o scriere abia lizibilă, aducând cu niște caractere chinezești. Chiar sub ochii lui semnele dispărură și fișa deveni complet albă.

— Ce drăcie mai e și asta! exclamă gâfâind generalul. Ceva cerneală simpatică?

— Mă tem, excelența voastră, că totul stă mult mai rău, vorbi un domn cu aer de profesor,

examinând una din fișe la lumină. Căpitane, ai spus că această cartotecă se păstra într-o ascunzătoare aducând a cabină fotografică?

— Întocmai, confirmă respectuos Belozerov.

— Și nu-ți amintești în ce fel era luminată? Nu cumva cu o lampă roșie?

— Aveți perfectă dreptate, era chiar o lampă electrică roșie.

— Așa-mi ziceam și eu. Din păcate, Lavrenti Arkadievici, cartoteca este pierdută și recondiționarea ei este cu neputință.

— Cum așa?! se înfierbântă generalul. Nu se poate. Domnule consilier de colegiu, inventează ceva. Ești un maestru în profesia dumitale, un corifeu în domeniu...

— Dar nu sunt vrăjitor, excelența voastră. Fișele au fost, se pare, tratate cu o soluție specială și se poate lucra cu ele numai la lumină roșie. Acum, stratul pe care au fost așternute literele a fost expus la lumină albă. Ingenios procedeu, nimic de zis. Mă confrunt pentru prima oară cu așa ceva.

Generalul își mișcă sprâncenele stufoase și începu să fornăie amenințător. În încăpere se așternu liniștea – se apropia furtuna. Și totuși tunetul nu urmă.

— Să mergem, Fandorin, rosti cu voce stinsă șeful Secției a treia. Trebuie să-ți termini treaba.

Fandorin nu reuși icicum să descifreze ultimele două însemnări – erau dintre cele sosite în ultima zi, 30 iunie, și Fandorin nu le putea identifica. Venise timpul să se tragă concluziile.

Ostenit, generalul Mizinov se preumbla prin cabinet, gândind cu voce tare:

— Aşadar, să adunăm puţinul de care dispunem. Există o organizaţie internaţională purtând numele convenţional „Azazel". Judecând după numărul fişelor, pe care în veci nu vom izbuti să le citim, din ea fac parte trei mii opt sute cincizeci şi patru de membri. Despre patruzeci şi şapte dintre ei – adică, despre patruzeci şi cinci, întrucât două informaţii nu au fost descifrate – ştim câte ceva. Totuşi, foarte puţin – doar naţionalitatea şi poziţia socială ocupată. Nici nume, nici vârstă, nici adresă. Ce mai ştim? Numele a doi membri morţi ai organizaţiei – Cunningham şi Brilling. Şi în plus, în Anglia, pe al Amaliei Bejeţkaia. Asta, dacă Zurov al dumitale încă nu a ucis-o, dacă femeia este încă în Anglia şi dacă o cheamă într-adevăr aşa... „Azazel" acţionează agresiv, nu ezită să comită crime, e clar că urmăreşte un ţel global. Dar care? Nu sunt masoni, eu însumi fac parte dintr-o lojă masonică, şi nu dintre cele de rând... Hm... la seama, Fandorin, n-ai auzit asta.

Erast Petrovici îşi lăsă plin de smerenie privirea în pământ.

— Şi nu-i Internaţionala Socialistă, continuă Mizinov, pentru că pe domnii comunişti nu-i în curelele pentru asemenea treburi. Iar Brilling nu putea fi revoluţionar – asta-i exclus. Indiferent ce afaceri secrete învârtea el, scumpul meu asistent îi vâna la modul cel mai serios pe nihilişti, şi chiar cu mult succes. Ce vrea, atunci, acest „Azazel"? E lucrul cel mai important pe care

trebuie să-l aflăm! Şi nu avem nici un cârlig de care să ne agăţăm. Cunningham e mort. Brilling e mort. Nikolai Krug e un simplu executant, un pion. Ticălosul de Pijov e mort. Toate verigile sunt rupte...

Lavrenti Arkadievici îşi desfăcu braţele într-un gest de indignare:

— Nu, hotărât lucru, nu înţeleg nimic! Îl cunoşteam pe Brilling de peste zece ani. Eu însumi l-am scos în lume! Eu însumi l-am descoperit! Judecă şi dumneata, Fandorin. Pe când eram general-guvernator la Harkov am organizat toate concursurile posibile în rândul liceenilor şi studenţilor, ca să încurajez sentimentele patriotice şi dorinţa de reforme utile în sufletul tinerei generaţii. Mi-a fost prezentat un tânăr jigărit şi neîndemânatic, era în ultima clasă de liceu şi scrisese o compunere foarte judicioasă şi pătimaşă pe tema „Viitorul Rusiei". Crede-mă, prin spirit şi biografie era un veritabil Lomonosov – un necunoscut, fără neam şi fără ţară, orfan de ambii părinţi, îşi plătea studiile adunând bănuţ cu bănuţ, dăduse examenele şi intrase direct în clasa a şaptea de liceu. Diamant pur! L-am luat sub oblăduirea mea, l-am stabilit o bursă, l-am înscris la Universitatea din Petersburg, apoi l-am luat în departamentul meu, şi niciodată nu am regretat asta. Era cel mai bun dintre asistenţii mei, era omul meu de încredere! A făcut o carieră strălucită, toate drumurile îi erau deschise! Ce minte sclipitoare, ce judecată originală, cât spirit de iniţiativă, câtă eficienţă! Dumnezeule,

eram pe cale să i-o dau pe fiică-mea de nevastă! zise generalul și se luă cu mâinile de cap.

Din respect față de simțămintele înaltului demnitar, Erast Petrovici păstră o pauză plină de tact, apoi tuși:

— Excelența voastră, tocmai mă gândeam că... Sigur, avem puține indicii, dar avem totuși câte ceva.

Generalul scutură din cap, alungându-și parcă amintirile de prisos, și se așeză la birou.

— Te ascult. Vorbește, Fandorin, vorbește. Nimeni altul nu cunoaște ca dumneata toată istoria asta.

— De fapt, uitați despre ce e vorba..., începu Fandorin, apoi privi lista, subliniind ceva cu creionul. Avem aici patruzeci și patru de persoane, pentru că pe două nu le-am identificat, iar pe consilierul de stat titular, adică pe Ivan Franțevici, nu-l mai punem deja la socoteală. Dintre ceilalți, pe cel puțin opt nu-i chiar atât de greu să-i identificăm. Gândiți-vă numai, excelența voastră, câți șefi ai pazei personale poate avea împăratul brazilian? Sau numărul 47F – un director de departament din Belgia, informație expediată pe 11 iunie, primită pe 15. Se poate stabili cu ușurință despre cine e vorba. Ăștia-s deja doi. Al treilea: numărul 549 F – viceamiral al flotei franceze, expediată pe 15 iunie, primită pe 17. Al patrulea: numărul 1007F – un englez proaspăt ridicat la rangul de baronet, expediată la 9 iunie, primită pe 10. Al cincilea: numărul 694F – ministru portughez, expediată la 29 mai, primită pe 7 iunie.

— Asta nu se pune, îl întrerupse generalul, care îl asculta cu cea mai mare atenție. În Portugalia s-a schimbat guvernul în luna mai, așa încât toți miniștrii cabinetului sunt noi.

— Da? făcu mâhnit Erast Petrovici. Bun, înseamnă că avem șapte, nu opt. Atunci, al cincilea e americanul: numărul 852F — un vicepreședinte de comitet senatorial, expediată pe 10 iunie, primită pe 28, chiar când eram acolo. Al șaselea: numărul 1042F, secretarul personal al prințului Abdul-Hamid, expediată la 1 iunie, sosită pe 20.

Această ultimă informație trezi în mod deosebit interesul lui Lavrenti Arkadievici.

— Într-adevăr? O, dar asta e foarte important. Expediată chiar pe 1 iunie? Așa, deci. La 30 mai, în Turcia a avut loc o lovitură de stat, sultanul Abdul-Aziz a fost răsturnat, și noul mare vizir, Midhat-Pașa, l-a urcat pe tron pe Murad V. Și chiar a doua zi, l-a numit secretar pe Abdul-Hamid, fratele mai mic al lui Murad. Să vezi câtă grabă! Asta este o știre foarte importantă. Nu cumva Midhat-Pașa plănuiește să scape de Murad și să-l urce pe tron pe Abdul-Hamid? E-he-he... Bun, Fandorin, asta nu-i problema ta. Pe secretarul ăsta îl aflăm cât ai zice pește. Chiar acum iau legătura telegrafic cu Nikolai Pavlovici Gnatiev, ambasadorul nostru la Constantinopol, suntem vechi amici. Continuă.

— Și ultimul, al șaptelea: numărul 1508F, Elveția, prefect de poliție cantonală, expediată la 25 mai, sosită pe 1 iunie. Pe ceilalți va fi mult mai greu să-i identificăm, pe unii va fi chiar im-

posibil. Dar dacă măcar pe cei șapte ii identificăm și ii punem sub supraveghere secretă...

— Dă-ncoace lista, spuse generalul, întinzând mâna. Voi da neintârziat ordin să fie trimise mesaje cifrate la ambasadele respective. Se pare că va trebui să colaborăm cu serviciile speciale din toate aceste țări. Mai puțin cu cele din Turcia, unde avem o excelentă rețea proprie... Vezi dumneata, Erast Petrovici, am fost aspru cu dumneata, dar să nu te superi. Îți apreciez foarte mult contribuția și toate celelalte... Dar era pur și simplu dureros... Din pricina lui Brilling... În sfârșit, înțelegi dumneata.

— Înțeleg, excelența voastră. Și eu, într-un anume sens, ca și domnia voastră...

— Bun, perfect. Vei lucra la mine. Ca să studiezi cazul „Azazel". Voi înființa un grup special, voi numi acolo oamenii cei mai experimentați. Descâlcim noi ițele astea, neapărat le descâlcim.

— Excelența voastră, eu ar trebui să fac o călătorie la Moscova...

— De ce?

— Aș vrea să stau puțin de vorbă cu lady Astair. Domnia sa personal, fiind o creatură mai mult celestă decât pământeană (Fandorin zâmbi rostind aceste cuvinte), e puțin probabil să fi avut cunoștință despre natura adevăratei activități a lui Cunningham, dar îl cunoștea pe domnul acesta din copilărie și ne-ar putea dezvălui unele lucruri folositoare. Și nu s-ar cădea s-o abordăm pe domnia sa pe căi oficiale, prin intermediul jandarmeriei, nu-i așa? Am cinstea de a o cunoaște întru câtva pe milady, de mine nu

s-ar speria, și-apoi eu vorbesc engleza. Dacă descoperim cumva un nou indiciu? Poate, prin trecutul lui Cunningham, să ajungem undeva?

— Ei da, ar fi ceva. Du-te. Dar pentru o singură zi, nu mai mult. Acum, mergi să te culci, aghiotantul meu te va instala într-un apartament. Iar mâine seară, iei trenul spre Moscova. Poate avem noroc și primim până atunci primele telegrame cifrate de la ambasade. În dimineața lui 28 ești la Moscova, discuți cu lady Astair, seara binevoiește să te-ntorci și – direct la mine cu raportul. La orice oră, e clar?

— Clar, luminăția voastră.

* * *

Pe culoarul vagonului de clasa întâi al trenului „Sankt-Petersburg – Moscova", un domn vârstnic, foarte impozant, cu niște mustăți răsucite de i vidiat, cu un ac de cravată cu briliant, fuma o țigară privind cu o curiozitate nedisimulată ușa închisă a cupeului numărul unu.

— Hei, drăguță, strigă el, făcând semn cu degetul grăsuliu unui conductor apărut taman la vreme.

Acesta zbură într-o clipită spre pasagerul cel impozant și făcu o plecăciune:

— Poruncă, domnule!

Boierul îl apucă de guler cu două degete și îl întrebă cu voce surdă, baritonală:

— Ce-i cu tinerelul ăsta care merge cu clasa-ntâi? Știi cine e? Că-i prea tânăr.

— Și mie mi-a fost a mirare, raportă în șoaptă conductorul. În primul rând, e lucru știut că locurile la clasa-ntâi sunt rezervate numai pentru persoane deosebite, nici măcar orice general nu poate obține loc. Numai dacă e vorba de o chestiune de stat importantă și urgentă.

— Știu, răspunse boierul și slobozi un fuior de fum. Am călătorit și eu odată așa în Novorossia, pentru o inspecție secretă. Dar ăsta-i de-a dreptul băiețaș. O fi fiind odrasla cuiva? Unul din băieții ăia de bani gata.

— Nicidecum, domnule, pe odrasle nu le lasă la clasa-ntâi, e regulă strictă. Poate numai dacă ar fi vorba de-un copil de mare cneaz. Și eu am fost curios să aflu cine-i, și mi-am aruncat o privire pe lista călătorilor de-o avea domnul șef de tren, spuse slujbașul, coborându-și și mai mult vocea.

— Și? îl zori domnul, intrigat.

Anticipând un bacșiș gras, conductorul își duse degetul la buze:

— Este de la Secția a treia. Anchetator pentru cazuri de importanță specială.

— Înțeleg și eu că-i „special", că numai pentru „importanță" nu-ți dă loc la clasa-ntâi, zise boierul și păstră o pauză semnificativă. Și ce face acolo?

— Păi, s-a încuiat în cupeu și ici c-a mai ieșit de-acolo, domnule. I-am oferit de două ori ceai – da' de unde. S-a vârât dumnealui în ceva hârțoage și șade acolo, nici capul nu-și ridică. Țineți minte că s-a întârziat plecarea din Piter? Din

pricina dumnealui, domnule. L-au aşteptat să vină.

— Oho! icni pasagerul. Aşa ceva, totuşi, nu s-a mai auzit!

— Se mai întâmplă, domnule, dar foarte rar.

— Şi numele nu-i era trecut pe lista călătorilor?

— Nicidecum, domnule. Nici numele, nici rangul.

În vremea asta, Erast Petrovici era adâncit cu totul în lectura rândurilor zgârcite în informaţii ale rapoartelor şi îşi răvăşea nervos părul. Simţea urcându-i-se în gât o spaimă mistică.

Chiar înainte de a pleca la gară, în apartamentul aflat în proprietatea statului, în care Fandorin dormise somn greu aproape douăzeci şi patru de ore, îşi făcuse apariţia aghiotantul lui Mizinov, care-i ordonase să aştepte, pentru că sosiseră primele trei depeşe de la ambasade şi tocmai erau decriptate şi urmau să-i fie apoi aduse. Aşteptarea se prelungise aproape o oră, şi Erast Petrovici se temea că va întârzia la tren, dar aghiotantul îl liniştise.

Abia intrat în cupeul imens, tapiţat în catifea verde, mobilat cu o masă de scris, canapea moale şi două scaune din lemn de nuc cu picioarele fixate în podea, Fandorin deschisese plicul şi se adâncise în lectură.

Sosiseră trei depeşe: de la Washington, Paris şi Constantinopol. Toate aveau scris pe plic: „Urgent. Excelenţei sale Lavrenti Arkadievici Mizinov, ca răspuns la depeşa ref. No 13476-8 din 26

iunie 1876". Rapoartele erau semnate de ambasadorii înșiși. Aici însă asemănările luau sfârșit. Iar textele erau următoarele:

27 iunie (9 iulie) 1876, 12.15.
Washington.

Persoana care vă interesează este John Pratt Dobbs, ales la 9 iulie a.c. vicepreședinte al Comisiei senatoriale pentru buget. Este o persoană foarte cunoscută în America, este unul dintre acei milionari cărora aici li se spune „self made man". Vârsta – 44 de ani. Perioada primei tinereți, locul nașterii și obârșia nu ne sunt cunoscute. Este de presupus că s-a îmbogățit în perioada febrei aurului din California. Este considerat un geniu antreprenorial. În timpul războiului civil dintre Nord și Sud a fost consilierul președintelui Lincoln pe probleme financiare. Circulă opinia potrivit căre tocmai mulțumită strădaniilor lui Dobbs, și nicidecum vitejiei generalilor federali, Nordul capitalist a obținut victoria asupra Sudului conservator. În 1872 a fost ales senator din partea statului Pennsylvania. Surse bine informate spun că Dobbs este avut în vedere pentru portofoliul finanțelor.

„9 iulie (27 iunie) 1876. 16.45.
Paris.

De la Ministerul de Război am reușit să aflăm, prin agentul Coco, pe care îl cunoașteți, că la 15 iunie contraamiralul Jean Intrépide, numit recent comandant al Escadrilei Siameze,

a fost promovat la gradul de viceamiral. Este una din figurile legendare ale flotei franceze. Cu douăzeci de ani în urmă, o fregată franceză a găsit în largul mării, lângă coastele insulei Tortuga, o barcă în care se afla un adolescent, care se salvase, pare-se, dintr-un naufragiu. Din pricina șocului, adolescentul își pierduse cu desăvârșire memoria, nu și-a putut aminti nici numele, nici măcar naționalitatea. A fost luat pe vas ca mus și a primit ca nume de familie numele fregatei care îl găsise. A făcut o carieră strălucită. A luat parte la multe expediții și războaie coloniale. S-a evidențiat în mod deosebit în timpul Războiului Mexican. Anul trecut, Jean Intrépide a produs o adevărată senzație la Paris, căsătorindu-se cu fiica mai mare a ducelui de Rohan. Voi trimite în următorul raport amănunte referitoare la statele de serviciu ale persoanei care vă interesează.

27 iunie 1876, ora două a după-amiezii. Constantinopol.

Dragul meu Lavrenti, cererea ta m-a mirat peste măsură. Problema este că Anvar-efendi, față de care tu manifești un interes expres, face de câtăva vreme și obiectul deosebitei mele atenții. Anvar-efendi, care este un apropiat al lui Midhat-Pașa și al lui Abdul-Hamid, este, potrivit datelor de care dispun, una din figurile centrale ale conspirației care se țese acum la palat. Este de așteptat o iminentă răsturnare de pe tron a actualului sultan și înscăunarea lui Abdul-Hamid. Într-o asemenea situație,

Anvar-efendi ar deveni negreşit o figură extrem de influentă. Este foarte deştept, are educaţie europeană, cunoaşte o mulţime de limbi orientale şi occidentale. Din păcate, nu dispunem de date biografice amănunţite cu privire la acest interesant personaj. Se ştie că nu are mai mult de 35 de ani, că s-a născut fie în Serbia, fie în Bosnia. Obârşia îi este obscură şi nu are rude, ceea ce ar aduce Turciei un mare beneficiu în cazul în care Anvar ar deveni cândva vizir. Închipuie-ţi doar – un vizir fără o liotă de rubedenii nesăţioase! Aşa ceva pur şi simplu nu se întâmplă. Anvar este un fel de „eminenţă cenuşie" a lui Midhat-Paşa, este membru activ al partidului „Junilor turci". Ţi-am satisfăcut curiozitatea? Acum, satisfă-mi-o şi tu pe a mea. Ce nevoie ai de Anvar-efendi al meu? Ce ştii tu despre el? Dă-mi neîntârziat de ştire, s-ar putea dovedi important.

Erast Petrovici, care citise deja a nu ştiu câta oară depeşele, sublinase în prima: *Perioada primei tinereţi*, locul naşterii *şi obârşia nu ne sunt cunoscute*; în a doua: *nu şi-a putut aminti nici numele, nici măcar naţionalitatea*; într-a treia: *obârşia îi este obscură, nu are rude*. Devenea întrucâtva sinistru. Reieşea că toţi trei apăruseră pur şi simplu de niciunde! Se iviseră brusc din neant la un moment dat şi porniseră pe dată să se caţăre pe scara ierarhică cu o perseverenţă supraomenească. Ce-i cu indivizii ăştia, sunt cumva membri ai vreunei secte secrete? Doamne, dar dacă nici

măcar nu sunt oameni, ci niște creaturi venite dintr-o altă lume? Să zicem, mesageri sosiți de pe Marte? Sau, mai rău, emisari de-ai Satanei? Fandorin se zgribuli un pic, amintindu-și cum făcuse cunoștință noaptea cu „stafia Amaliei". Bejețkaia însăși era o persoană cu obârșie necunoscută. Și mai era și incantația aceea diavolească – „Azazel". Oh, afacerea asta duhnește a praf de pușcă...

Cineva bătu slugarnic la ușă și Erast Petrovici își duse tresărind mâna la spate, la tocul secret, și pipăi mânerul zimțat al Herstal-ului.

În crăpătura ușii apăru chipul servil al conductorului.

— Excelența voastră, ne apropiem de stație. Nu v-ar fi pe plac să vă dezmorțiți picioarele? Au și bufet în gară.

La auzul acelui „excelența voastră", Erast Petrovici arboră un aer plin de importanță și trase hoțește cu coada ochiului în oglindă. Chiar poate fi luat drept general? Mă rog, n-ar strica să-și „dezmorțească picioarele", și apoi, în timp ce va merge gândurile ar putea să i se limpezească. I se tot învârtea tulbure prin cap o mică idee care îi scăpa mereu, nu se lăsa prinsă, dar îl încuraja: mai sapă, zicea, mai sapă.

— Fie. Cât stăm?

— Douăzeci de minute. Dar binevoiți să nu vă faceți griji, plimbați-vă în voie. Fără domnia voastră oricum nu pleacă, chicoti conductorul.

Erast Petrovici sări de pe scăriță pe peronul înțesat de lămpi care ardeau. Pe ici pe colo lumi ile din cupeuri erau deja stinse – se vede

treaba că unii călători se cufundaseră în somn. Fandorin se întinse cu desfătare și își duse mâinile la spate, pregătindu-se de o mică plimbare pe jos, menită să stimuleze o mai bună activitate a minții. Din același vagon coborî însă un domn impozant și mustăcios, cu țilindru pe cap. Acesta aruncă în direcția tânărului o privire mustind de curiozitate și întinse mâna tinerei sale însoțitoare. La vederea obrăjorului fermecător și proaspăt al aceleia, Erast Petrovici înlemni, în vreme ce domnișoara se lumină la față și exclamă:

— Papa, el este, el este domnul acela de la poliție! Ți minte, ți-am povestit! Cum care, domnul care ne-a *interogat* pe mine și pe fräulein Pfühl!

Cuvântul „interogat" fusese rostit cu vădită plăcere, iar ochii ei cenușii, luminoși îl priveau pe Fandorin cu un interes nedisimulat. Trebuie să recunoaștem, evenimentele amețitoare din ultimele săptămâni îi voalaseră întru câtva amintirile despre aceea pe care, în sinea lui, Erast Petrovici o numea exclusiv „Lizanka", iar uneori, în momentele dedicate cu deosebire visării, chiar „înger duios". Și totuși, la vederea acestei dragi făpturi, flăcăruia care pâlpâise cândva inima bietului registrator de colegiu porni brusc să ardă vâlvătaie și îi pârjoli plămânii cu scânteile-i de foc.

— De fapt, nu sunt de la poliție, îngăimă Fandorin împurpurându-se. Fandorin, ofițer cu însărcinări speciale pe lângă...

— Știu totul, *je vous le dis tout cru*[1], spuse mustăciosul cu un aer misterios, iar din briliantul din cravată țâșni un sclipăt. Este o problemă de stat, nu-i nevoie să intri în amănunte. *Entre nous sois dit*[2], prin natura activității mele am avut nu o dată și eu prilejul să fac asta, spuse el și își sâltă puțin țilindrul. Dă-mi voie, totuși, să mă prezint. Consilier titular privat Aleksandr Apollodorovici Evert-Kolokolțev, președintele Curții de Apel din Moscova. Fiica mea, Liza.

— Dar să-mi spuneți „Lizzie". „Liza" nu-mi place, aduce cu „miza", îl rugă domnișoara și mărturisi cu naivitate: Mi-am amintit adesea de dumneata. I-ai plăcut Emmei. Țin minte și cum te cheamă – Erast Petrovici. Frumos nume, Erast.

Lui Fandorin i se părea că a adormit și are un vis minunat. E important în acest caz să nu te miști cumva, altfel, ferească Dumnezeu, te trezești.

1 Ți-o spun verde-n față (fr.). (. tr.)

2 Între noi fie vorba (fr.). (N. tr.)

CAPITOLUL AL CINCISPREZECELEA,

în care se demonstrează în chipul cel mai convingător cu putinţă importanţa unei respiraţii corecte

În compania Lizankăi (Lizzie nu se putea nicicum lipi de Erast Petrovici) era în egală măsură plăcut să vorbeşti şi să taci.

Vagonul se legăna ritmic, trenul, a cărui sirenă urla la răstimpuri, străbătea cu viteză ameţitoare pădurile somnolente ale ţinutului Valdai învăluite în pâcla dinaintea zorilor, iar Lizanka şi Erast Petrovici şedeau în cupeul numărul unu pe banchetele moi şi tăceau. În cea mai mare parte a timpului se uitau pe fereastră, dar când şi când se priveau unul pe altul, iar dacă întâmplător privirile li se încrucişau, asta nu îi făcea câtuşi de puţin să se ruşineze, dimpotrivă, făcea atmosfera mai veselă şi mai agreabilă. Fandorin se străduia deja să-şi întoarcă anume privirea cât mai rapid de la fereastră, şi de fiecare dată când reuşea să prindă privirea Lizankăi, aceasta pufnea uşurel în râs.

Nu se cuvenea să vorbească pentru că îl puteau trezi pe domnul baron, care moţăia liniştit pe canapea. Nu cu mult timp în urmă, Aleksandr Apollodorovici se angajase într-o discuţie animată cu Erast Petrovici pe tema crizei balcanice, dar aproape la jumătatea vorbei domnul baron

trăsese brusc un sforăit şi îşi lăsase capul în piept. Acum capul i se legăna confortabil în ritm cu ţăcănitul roţilor de tren: tu-dum, tu-dum (te duc-te-aduc, te duc-te-aduc); tu-dum, tu-dum (te duc-te-aduc, te duc-te-aduc).

Lizanka începu să râdă pe-nfundate unor gânduri de-ale ei, iar când Fandorin o privi întrebător, îi explică:

— Ştii, eşti atât de deştept! Uite, i-ai explicat lui papa şi despre Midhat-Paşa, şi despre Abdul-Hamid. Iar eu sunt atât de proastă, nici nu-ţi închipui.

— Dumneata nu poţi fi proastă, şopti cu profundă convingere Fandorin.

— Eu ţi-aş povesti ceva, dar mi-e ruşine... De fapt, o să-ţi povestesc. Nu ştiu de ce, dar cred că dumneata n-o să râzi de mine. Adică, o să râzi laolaltă cu mine, dar nu fără mine. Aşa e?

— Aşa e! exclamă Erast Petrovici. Baronul îşi mişcă sprâncenele în somn, iar tânărul trecu din nou la şoaptă: niciodată nu voi râde de dumneata.

— Fii atent, ai pro is. După vizita dumitale de atunci, mi-am imaginat câte cele... Şi cât erau toate de frumoase! Numai că toate erau foarte triste şi sfârşitul era neapărat tragic. Asta mi se trage de la „Sărmana Liza" a lui Karamzin. Ţii minte, sunt în roman Liza şi Erast. Întotdeauna mi-a plăcut ingrozitor de mult numele ăsta - Erast. Uite cum mă imaginam: zăceam în sicriu, frumoasă şi palidă, împresurată toată de trandafiri albi - fie mă înecasem, fie murisem de tuberculoză, şi dumneata plângeai în hohote,

mama și tata plângeau in hohote, Emma își sufla nasul. E caraghios, nu?

— Da, e caraghios, confirmă Fandorin.

— E de-a dreptul un miracol că ne-am întâlnit în gară. Am fost în vizită la *ma tante* și trebuia să ne întoarcem încă de aseară, dar papa a fost reținut cu treburi la minister și am schimbat biletele. Spune, nu-i ăsta un miracol?

— De ce miracol? se miră Erast Petrovici. Este mâna destinului.

Cerul care se zărea pe fereastră era straniu – negru tot, cu o bordură purpurie în lungul orizontului. Pe masă albeau melancolic depeșele date uitării.

* * *

Birjarul îl purtă pe Fandorin prin Moscova matinală de la Gara Nikolaevski până în Hamovniki. Ziua era senină și radioasă, iar în urechile lui Erast Petrovici încă nu se stinsese ecoul exclamației de rămas-bun a Lizankăi:

— Deci, astăzi vii negreșit! Promiți?

În ce privește organizarea timpului avut la dispoziție, plănuise totul perfect. Acum se duce la astairnat, la milady. La comandamentul jandarmeriei e mai bine să meargă după această vizită; o să stea de vorbă cu comandantul, iar dacă va izbuti să afle ceva important de la lady Astair, o să-i trimită și o telegramă lui Lavrenti Arkadievici. Însă, pe de altă parte, în timpul nopții ar fi putut sosi depeșele de la celelalte ambasade... Fandorin scoase din portțigaretul de argint nou-nouț o țigară și-o aprinse destul de stângaci.

N-ar fi totuşi mai bine să treacă mai întâi pe la jandarmerie? Dar bidiviul gonea deja pe Ostojenka şi ar fi fost o prostie să se întoarcă din drum. Aşadar, la milady, apoi la comandament, apoi acasă – să-şi adune lucrurile şi să se mute într-un hotel decent, apoi să se schimbe, să cumpere flori şi, la ora şase, să fie pe Malaia Nikitskaia, la Evert-Kolokolţevi. Erast Petrovici zâmbi potopit de beatitudine şi fredonă un cântecel: „Consilier titular el era, ea fiică de general îmi era, sfielnic el dragoste îi declara, dar ne-ndurătoare ea îl gonea".

Iată şi cunoscutul imobil cu porţile lui din fontă, şi portarul în gheroc albastru, lângă gheretă vopsită în dungi.

— Unde o pot găsi pe lady Astair? strigă Fandorin, aplecându-se în afară de pe bancheta birjei. În astairnat, sau la dumneaei?

— La astă vreme, obişnuieşte să fie la dumneaei, raportă energic portarul, şi trăsura îşi continuă huruind drumul până pe străduţa cea liniştită.

Lângă căsuţa cu un cat a direcţiei, Fandorin îi porunci birjarului să aştepte, avertizându-l că aşteptarea s-ar putea prelungi.

Acelaşi portar ţâfnos, căruia milady îi spunea „Timofai", tăia frunză la câini lângă uşă. Acum însă nu se mai încălzea la soare ca data trecută, se mutase la umbră, căci alta este dogoarea soarelui de iunie faţă de aceea din mai.

De această dată, „Timofai" se comportă cu totul altfel, demonstrând un talent psihologic de excepţie: îşi scoase chipiul, făcu o plecăciune şi

întrebă cu voce mieroasă pe cine să anunțe. Se vede treaba că se schimbase câte ceva în ținutul lui Erast Petrovici în luna care trecuse de nu mai trezea în casta portarilor instinctul de a-l înhăța și de a-i interzice accesul.

— Nu anunți imic, mă duc chiar eu.

„Timofai" se incovoie ca un arc și deschise smerit ușa, lăsând cale liberă oaspetelui în vestibulul tapițat în damasc, de unde, traversând coridorul scăldat în lumina strălucitoare a soarelui, Erast Petrovici ajunse la ușa cunoscută, cu alb și auriu. Ușa se deschise și în întâmpinarea lui ieși un ins înveșmântat într-o livrea albastră aidoma celei a lui „Timofai" și cu ciorapi la fel, albi, care îi pironi cu o privire întrebătoare pe nou-sosit.

— Inspector Fandorin, de la Secția a treia, într-o chestiune urgentă, vorbi aspru Erast Petrovici, dar expresia cabalină a lacheului rămase de nepătruns, încât Fandorin se văzu nevoit să-i explice în engleză:

— *State police, inspector Fandorin, on urgent official business.*

Și iarăși, nici un mușchi nu tresări pe chipul cioplit în piatră, dar sensul celor spuse ajunse totuși la el: lacheul își inclină cu morgă capul și dispăru în spatele ușii, trăgând bine canaturile după el.

După jumătate de minut, acestea se redeschiseră. În prag se afla lady Astair în persoană. La vederea mai vechii ei cunoștințe, zâmbi bucuroasă:

— O, dumneata erai, băiete dragă. Andrew mi-a spus că a venit nu știu ce domn important

de la poliția secretă. Intră, intră. Ce mai faci? De ce ai o mină atât de obosită?

— Abia am coborât din trenul de Petersburg, milady, începu să-i explice Fandorin, intrând în cabinet. De la gară am venit direct la domnia voastră, cazul este foarte urgent.

— O, da, aprobă din cap baroneasa făcându-se comodă într-un fotoliu și invitându-și printr-un gest oaspetele să ia loc în fața ei. Vrei, fără îndoială, să discuți cu mine despre dragul de Gerald Cunningham. Este un coșmar, nu înțeleg nimic... Andrew, ia pălăria domnului polițist... Andrew este un vechi slujitor de-al meu, abia a sosit din Anglia. Drăguțul de Andrew, mi-a fost dor de el. Du-te, Andrew, du-te, prietene, deocamdată nu este nevoie de dumneata.

Ciolănosul Andrew, care lui Erast Petrovici nu-i păruse defel „drăguț", se îndepărtă cu o plecăciune, iar Fandorin începu să se foiască în fotoliul său, încercând să stea cât mai comod – convorbirea promitea să dureze destul de mult.

— Milady, mă întristează nespus cele petrecute, și totuși, domnul Cunningham, care de mulți ani vă era ajutorul cel mai apropiat, s-a dovedit a fi fost implicat într-o foarte serioasă conspirație criminală.

— Și acum îmi veți închide așezămintele din Rusia? întrebă încet milady. Doamne, ce se va întâmpla cu micuții... Abia începuseră să deprindă viața normală. Și câte talente se află printre ei! Mă voi adresa însuși împăratului, poate mi se va îngădui să-mi duc protejații în străinătate.

— Nu este cazul să vă faceţi griji, vorbi cu blândeţe Erast Petrovici. Astairnatele dumneavoastră nu vor avea de suferit. La urma urmei, asta ar fi de-a dreptul o crimă. Eu vreau doar să vă pun câteva întrebări în legătură cu Gerald Cunningham.

— Fireşte! Tot ce doreşti. Sărmanul Gerald... Vezi dumneata, el se trăgea dintr-o familie foarte bună, era nepotul unui baronet, dar părinţii lui au pierit într-un naufragiu pe când se întorceau din Indii, şi băiatul a rămas orfan la vârsta de unsprezece ani. La noi în Anglia, legile referitoare la moştenire sunt foarte dure: totul revine fiului mai mare – şi titlul, şi averea, în vreme ce fraţilor mai mici nu le revine adesea nici o leţcaie. Gerald era, ca să spun aşa, mezinul mezinului, nu avea mijloace materiale, nu avea casă, rudele nu s-au interesat de soarta lui... Uite, tocmai compuneam o scrisoare de condoleanţe adresată unchiului său, altminteri, un om de nimic, căruia puţin i-a păsat de Gerald. Dar ce vrei, noi, englezii, acordăm o mare atenţie chestiunilor formale...

Lady Astair îi arătă o hârtiuţă aşternută cu un scris mare, de modă veche, cu înflorituri şi bucluşoare complicate.

— Pe scurt, am luat copilul la mine. Am descoperit că Gerald avea aptitudi i excepţionale în domeniul matematicii, îmi ziceam că va deveni profesor, dar vioiciunea minţii şi ambiţia nu prea fac casă bună cu o carieră ştiinţifică. Am remarcat curând că băiatul se bucură de autoritate în faţa celorlalţi copii, că îi place să comande. Era înzestrat cu un autentic talent de lider:

o neobișnuită putere a voinței, spirit de disciplină, știința de a descoperi în fiecare om trăsăturile puternice și pe cele slabe. La astairnatul din Manchester a fost ales monitor al așezământului. Mă așteptam ca Gerald să dorească să acceadă într-o slujbă administrativă sau să se ocupe de politică – ar fi ieșit din el un excelent administrator în colonii, cu timpul ar fi ajuns chiar general-guvernator. Mare mi-a fost mirarea când și-a exprimat dorința de a rămâne la mine și de a se dedica activității pedagogice!

— Dar bineînțeles, zise Fandorin clătinând din cap. În acest fel avea posibilitatea să influențeze mințile încă necoapte ale copiilor și apoi să mențină contactul cu absolvenții...

Erast Petrovici nu își încheie fraza, izbit de o bănuială neașteptată. Doamne, cât este totul de simplu! Extraordinar, cum de nu înțelesese asta mai înainte!

— Foarte curând, Gerald a devenit ajutorul meu de neînlocuit, continuă milady, fără să observe schimbarea petrecută pe expresia interlocutorului. Munca cu atâta abnegație, era neobosit! Era înzestrat cu un talent lingvistic excepțional – fără el mi-ar fi fost de-a dreptul imposibil să urmăresc activitatea filialelor din atâtea țări. Știi, dușmanul lui dintotdeauna a fost ambiția sa nemăsurată. Era o reacție la trauma psihică suferită în copilărie, era dorința de a le demonstra rudelor că va obține totul și fără ajutorul lor. Simțeam, simțeam această stranie discordanță – cu aptitudinile lui, cu ambițiile lui, nu ar fi trebuit nicidecum să se mulțumească doar cu

rolul modest de pedagog, chiar dacă foarte convenabil remunerat.

Erast Petrovici însă nu mai asculta. În cap i se aprinsese parcă un bec electric, luminând tot ceea ce mai înainte fusese cufundat în beznă. Totul își găsea acum locul! Senatorul Dobbs apărut nu se știe de unde, amiralul francez care își „pierduse memoria", acel efendi turc cu obârșie necunoscută, ba chiar și răposatul Brilling – da, da, și el! Fiinţe din alte lumi? Marţieni? Vizitatori din lumea de apoi? Vezi să nu! Toţi erau orfani din azilurile, asta erau! Erau copii abandonaţi, dar abandonaţi nu la porţile orfelinatelor, din contră, din orfelinate erau aruncaţi în societate. Fiecare din ei era pregătit în chip corespunzător, fiecare era înzestrat cu un talent nativ, identificat cu iscusinţă și scrupulos cultivat! Nu degeaba Jean Intrépide fusese abandonat tocmai în calea fregatei franceze – adolescentul era, desigur, înzestrat cu un talent marinăresc ieșit din comun. Numai că, nu se știe de ce, trebuia tăinuit cum de se brodise să aibă asemenea talent. Deși e clar de ce! Dacă întreaga lume ar fi aflat câte cariere strălucite își au obârșia în pepinierele lui lady Astair, s-ar fi alertat inevitabil. Pe când așa, totul părea că se petrece la modul cel mai firesc. Un ghiont în direcţia necesară – și talentul va ieși obligatoriu la iveală. Iată de ce fiecare membru al cohortei de „orfani" realiza succese răsunătoare în carieră! Iată de ce era atât de important pentru ei să-i raporteze lui Cunningham felul în care avansează – confirmând în acest fel valabilitatea, justeţea alegerii făcute!

Și, de fapt, este cât se poate de firesc ca toate aceste genii să fie devotate doar comunității lor – este singura lor familie, familia care îi apărase de cruzimea acestei lumi, îi crescuse, îi dezvăluise fiecăruia irepetabilul său „eu". Și ce familie – formată din aproape patru mii de genii răspândite în întreaga lume! Poftim de vezi cine-mi era acest Cunningham, ce era cu „talentul de lider"! Deși, stop...

— Milady, dar câți ani avea Cunningham? întrebă, încruntându-se, Erast Petrovici.

— Treizeci și trei, răspunse prompt lady Astair. Pe 16 octombrie ar fi împlinit treizeci și patru. Întotdeauna Gerald organiza de ziua lui o serbare pentru copii, dar nu el era cel care primea daruri, el era cel care le dăruia tuturor câte ceva. Cred că-și cheltuia aproape întreaga leafă pentru asta...

— Nu, nu se potrivește! strigă Fandorin cuprins de disperare.

— Ce nu se potrivește, băiete dragă? întrebă mirată milady.

— Intrépide a fost găsit în apele mării cu douăzeci de ani în urmă! Pe atunci Cunningham avea doar treisprezece ani. Dobbs s-a îmbogățit în urmă cu un sfert de secol. Cunningham încă nici nu era orfan la vremea aceea! Nu, nu e el!

— Ce tot spui acolo? întrebă englezoaica clipind perplexă din ochii ei albaștri, luminoși, încercarea de a pătrunde sensul spuselor lui.

Erast Petrovici o fixă însă în tăcere cu privirea, răpus de cumplita bănuială.

— Așadar, nu a fost Cunningham..., șopti el. Domnia voastră a făcut toate astea... Domnia voastră personal! Căci domnia voastră exista și acum douăzeci, și acum douăzeci și cinci, și acum patruzeci de ani! Bineînțeles, cine altul! Iar Cunningham a fost, într-adevăr, doar mâna dumneavoastră dreaptă! Patru mii de discipoli, în fond, copii de-ai dumneavoastră! Pentru fiecare erați ca o mamă! Deci Morbid și Franz despre dumneavoastră vorbeau, nicidecum despre Amalia! Le-ați dat fiecăruia un scop în viață, le-ați „arătat calea"! Bine, dar asta este înfricoșător, înfricoșător! exclamă Erast Petrovici, gemând ca de-o durere. De la bun început ați avut de gând să puneți această teorie pedagogică în slujba fondării unei conspirații mondiale.

— Ei, nu chiar de la bun început, riposta calm lady Astair.

În purtarea ei se produse o anume schimbare abia perceptibilă, totuși cât se poate de evidentă. Nu mai avea aerul unei bătrânele pașnice și agreabile, ochii ei prinseră a sclipi de inteligență, autoritate și forță inflexibilă.

— La început, voiam pur și simplu să-i salvez pe copiii săraci, pe acești dezmoșteniți ai soartei. Voiam să-i fac fericiți – pe atâția câți îmi stătea în putere. Fie și o sută, fie și o mie. Dar strădaniile mele erau ca un fir de nisip în deșert. Salvam un copilaș, dar ferocele Moloh al societății măcina în timpul ăsta o mie, un milion de omuleți, și în fiecare din ei ardea scânteia divină. Am înțeles că truda mi-e în zadar. Nu poți seca marea cu lingurița.

Vocea lui lady Astair prinse putere, umerii căzuți i se îndreptară.

— Am înțeles că Dumnezeu mi-a dat puterea de a face mai mult. Că pot salva nu doar o mână de orfani, pot salva omenirea. Poate nu în timpul vieții mele, poate la douăzeci, treizeci, cincizeci de ani după moartea mea. Este vocația mea, este misiunea mea. Fiecare din copiii mei este un giuvaier, este o cunună a creației, este un cavaler al noii omeniri. Fiecare din ei își va aduce obolul neprețuit, va schimba în mai bine lumea prin propria sa viață. Ei vor scrie legi mai înțelepte, vor dezlega tainele naturii, vor crea capodopere. Și de la un an la altul vor fi tot mai mulți, iar cu timpul vor transforma lumea aceasta mârșavă, nedreaptă și criminală!

— Care taine ale naturii, care capodopere? întrebă cu amărăciune Fandorin. Pe dumneavoastră vă interesează doar puterea. Doar am văzut, cei de pe listă sunt toți până la unul generali și viitori miniștri.

Milady zâmbi disprețuitor:

— Prietenul meu Cunningham mi-i avea grijă doar pe cei din categoria „F" – o categorie foarte importantă, dar nici pe departe singura. „F" înseamnă „*Force*", adică tot ceea ce are legătură cu mecanismul puterii nemijlocite: politica, aparatul de stat, forțele armate, poliția și așa mai departe. Există și categoria „S" – „*Science*", categoria „A" – „*Art*", categoria „B" – „*Business*". Mai sunt și altele. În patruzeci de ani de activitate pedagogică, șaisprezece mii opt sute nouăzeci și trei de oameni au urmat calea pe care le-am arătat-o. Chiar nu vezi ce avânt au luat în

ultimele decenii știința, tehnologia, arta, legislația, industria? Chiar nu vezi că, începând de la jumătatea acestui secol al nouăsprezecelea, lumea a devenit dintr-odată mai frumoasă? Are loc o adevărată revoluție pașnică. Și este absolut necesară, altminteri alcătuirea nedreaptă a societății va duce la un alt fel de revoluție, una sângeroasă, care va arunca omenirea cu câteva secole în urmă. Copiii mei salvează zilnic omenirea. Și stai să vezi ce va urma în anii care vor veni. Îmi amintesc că m-ai întrebat de ce nu iau și fetițe. Recunosc, te-am mințit atunci. Iau fetițe. Foarte puține, dar iau. Am în Elveția un așezământ special unde sunt educate scumpele mele fetițe. Ele reprezintă un material absolut special, poate chiar mai prețios decât fiii mei. Pare-mi-se, pe una din copilele mele chiar o cunoști, spuse milady cu un surâs perfid. Deocamdată, ce-i drept, are o purtare cam nechibzuită și pentru o vreme și-a uitat datoria. Se mai întâmplă în cazul tinerelor fete. Dar se va îndrepta negreșit la mine, îmi cunosc fetele.

Din aceste cuvinte Erast Petrovici înțelese că Ippolit nu o ucisese, totuși, pe Amalia, ci o dusese pesemne undeva, dar amintirea acesteia îi zgândări răni mai vechi și îndulci întru câtva impresia (să recunoaștem, destul de puternică) pe care comentariile baronesei o produseseră asupra tânărului.

— Un țel nobil este, fără îndoială, un lucru remarcabil! exclamă el vehement. Dar cum rămâne cu mijloacele? Căci voi ucideți un om așa cum ai strivi un țânțar.

— Nu-i adevărat! obiectă milady cu înflăcărare. Regret sincer fiece viață pierdută. Dar nu poți curăța grajdurile lui Augias fără să te murdărești. O viață de om salvează mii, milioane de alte vieți omenești.

— Și ce viață a salvat Kokorin? se interesă sarcastic Erast Petrovici.

— Pe banii acestui om de nimic acestui depravat, eu educ pentru Rusia și pentru lumea întreagă mii de minți luminate. N-ai ce face, băiete dragă, nu eu am alcătuit această lume crudă, în care pentru orice trebuie plătit un preț. După părerea mea, în cazul dat prețul a fost căt se poate de rezonabil.

— Dar moartea lui Ahtîrțev?

— În primul rând, a trăncănit prea mult. În al doilea rând, prea o săcâia pe Amalia. Iar în al treilea rând, este vorba chiar de ceea ce i-ai spus dumneata însuți lui Ivan Brilling: petrolul din Baku. Nimeni nu va putea ataca testamentul scris de Ahtîrțev, el a rămas în vigoare.

— Și riscul unei anchete a poliției?

— Fleacuri, făcu ridicând din umeri milady. Știam că dragul de Ivan va aranja totul. Încă din copilărie s-a evidențiat printr-un strălucit spirit analitic și talent organizatoric. Mare tragedie că nu mai e printre noi... Brilling ar fi aranjat totul perfect, dacă nu ar fi existat un tânăr gentleman peste măsură de perseverent. Am fost cu toții foarte, foarte ghinioniști.

— Stați puțin, milady, spuse Erast Petrovici, căruia începu, în sfârșit, să-i sune clopoțelul de alarmă. De ce sunteți atât de sinceră cu mine?

Nu cumva speraţi să mă atrageţi în tabăra dumneavoastră? Dacă nu ar fi sângele vărsat, aş fi întru totul de partea dumneavoastră, însă metodele...

Lady Astair îl întrerupse, zâmbind netulburată:

— Nu, prietene, nu sper să te conving. Din păcate, ne-am cunoscut prea târziu – mintea ta, caracterul tău, sistemul tău de valori morale au apucat deja să se formeze, şi acum sunt imposibil de schimbat. Şi sunt sinceră cu dumneata din trei motive. În primul rând, pentru că eşti un tânăr foarte isteţ şi îmi inspiri o sinceră simpatie. De aceea nu vreau să mă consideri un monstru. În al doilea rând, pentru că ai făcut o mare greşeală venind de la gară direct aici, fără să-ţi înştiinţezi şefii în legătură cu asta. Iar în al treilea rând, pentru că nu degeaba te-am invitat să iei loc în acest fotoliu extrem de incomod, cu un spătar atât de curios curbat.

Lady Astair făcu o mişcare imperceptibilă cu mâna şi din braţele înalte ale fotoliului amintit ţâşniră două benzi de oţel, care îl fixară strâns pe Fandorin de spătar. Încă neînţelegând ce se petrece, el se smuci, încercând să se ridice, dar nu izbuti nici măcar să se mişte, picioarele fotoliului erau parcă plantate în podea.

Milady sună din clopoţel şi în aceeaşi secundă, ca şi când ar fi ascultat la uşă, intră Andrew.

— Drăguţul meu Andrew, adu-l, te rog, cât mai repede pe profesorul Blank, porunci lady Astair. Explică-i pe drum care-i situaţia. A, da, şi să nu uite cloroformul. Iar lui Timofai dă-i-l

în grijă pe birjar, mai spuse baroneasa şi oftă: În ce-l priveşte, nu e nimic de făcut.

Andrew făcu în tăcere o plecăciune şi ieşi. În cabinet domnea tăcerea. Erast Petrovici gâfâia, zvârcolindu-se în capcana de oţel şi încercând să se sucească în aşa fel, încât să poată scoate de la spate Herstal-ul salvator, însă blestematele acelea de cercuri ca de butoi îl încingeau atât de strâns, încât se văzu nevoit să renunţe la idee. Milady urmărea cu îngăduinţă contorsionările tânărului, clătinând la răstimpuri din cap.

Destul de curând se auziră paşi repezi pe coridor şi intrară doi inşi: profesorul Blank, geniul fizicii, şi taciturnul Andrew.

Privind prizonierul în treacăt, profesorul întrebă în engleză:

— Este ceva serios, milady?

— Da, destul de serios, spuse ea oftând. Dar remediabil. Sigur, vom avea ceva bătaie de cap. Nu vreau să recurgem la metode extreme dacă nu este absolut necesar. Şi mi-am amintit că dumneata, băiete dragă, visezi de mult la un experiment pe material uman. Se pare că ţi s-a ivit prilejul.

— Nu sunt, totuşi, pe deplin pregătit să lucrez pe creierul uman, spuse Blank cu voce şovăielnică, privindu-l pe Fandorin, care se potolise. Pe de altă parte, ar fi mare păcat să pierd o asemenea şansă...

— De adormit trebuie adormit oricum, observă baroneasa. Ai adus cloroformul?

— Da, da, imediat.

Profesorul scoase din buzunaru-i încăpător un flacon și își muie din belșug batista cu conținutul lui. Erast Petrovici simți miros înțepător de medicament și se pregăti să protesteze vehement, dar din două salturi Andrew se află lângă el și îl prinse cu incredibilă forță de gât.

— Adio, sărmanul meu băiat, spuse milady și se întoarse cu spatele.

Blank scoase din buzunarul vestei un ceas de aur, îl privi pe deasupra ochelarilor și apăsă pe fața lui Fandorin cârpa aceea albă cu miros înțepător. Iată și împrejurarea în care lui Erast Petrovici se dovedi a-i fi de folos știința salvatoare a incomparabilului Chandra Johnson! Tânărul nu începu să inspire aroma trădătoare care, e clar, nu conținea *prana*. Era momentul să treacă la practicarea exercițiului de reținere a respirației.

— Un minut va fi mai mult decât suficient, anunță învățatul, apăsând energic batista peste gura și nasul condamnatului.

„Și-i opt, și-i nouă, și-i zece", număra mental Erast Petrovici, fără a uita să caște gura spasmodic, să-și holbeze ochii și să mimeze convulsiile. De altfel, și dacă ar fi vrut să inspire, treaba asta ar fi fost destul de anevoioasă, pentru că Andrew îi cuprinsese gâtul ca într-un clește de fier.

Numărătoarea trecuse de optzeci, plămânii își aruncaseră ultimele puteri în lupta cu setea de aer, și odioasa cârpă îi răcea în continuare cu umezeala ei fața congestionată. Opcinci, opșase, opșapte – Fandorin trecuse șmecherește la numărătoarea rapidă, încercând, cu ultimele puteri, să păcălească secundarul insuportabil de

lent. Brusc, își dădu seama că ar trebui să nu se mai contorsioneze, că de mult era timpul să-și piardă cunoștința, și se lăsă moale, încetă orice mișcare și, pentru a fi mai convingător, lăsă să-i cadă și falca de jos. Când numărătoarea ajunse la nouăzeci și trei, Blank își luă mâna de pe fața lui.

— Și totuși, ce capacitate de rezistență a organismului. Aproape șaptezeci și cinci de secunde.

„Inconștientul" își lăsă capul într-o parte, prefăcându-se că respiră regulat și profund, deși gura ahtiată după oxigen își dorea cumplit să hăpăie aerul.

— Gata, milady, o înștiință profesorul. Putem începe experimentul.

Capitolul al șaisprezecelea,

în care electricității i se prevede un mare viitor

— Duceți-l în laborator, spuse milady. Dar trebuie să vă grăbiți. Peste douăsprezece minute începe recreația. Copiii nu trebuie să vadă asta.

Cineva bătu la ușă.

— Timofai, dumneata ești? întrebă baroneasa rusește. *Come in!*

Erast Petrovici nu se hotărâ să tragă cu ochiul nici măcar printre gene – dacă observă careva, e pierdut. Auzi pași grei ai portarului și vocea lui puternică, adresându-se parcă unor surzi:

— Totu-i cum e mai bine, luminăția voastră. Oll rait. Am chemat birjaru' să-i dau ceai. Ceai! Ti! Drinc! S-a nimerit să fie rezistent al dracului. Tot bea, bea, nimic. Drinc, drinc, nasing. Da-n urmă tot a mierlit-o. Și trăsurica am dus-o în dosul casei. Bihainde haus a noastră. În curte, zic. Să stea acolo până una-alta, după aia o aranjez eu, binevoiți să n-aveți grijă.

Blank îi traduse baronesei spusele portarului.

— *Fine*, răspunse ea și și adăugă cu jumătate de voce: *Andrew, just make sure that he*

doesn't try to make a profit selling the horse and the carriage.[1]

Fandorin nu auzi răspunsul aceluia, probabil taciturnul Andrew încuviințase din cap.

„Hai odată, nemernicilor, descătărămați-mă, îi zorea în sinea lui Erast Petrovici. Las' că-ncepe acuș-acuș recreația. Va ară eu experiment. Numai să nu uit de piedica de siguranță."

Pe Fandorin îl aștepta însă o mare deziluzie – nimeni nu se apucă să îl descătărămeze. Auzi chiar lângă ureche o fornăială și simți miros de ceapă (ăsta-i „Timofai", stabili fără greș captivul), apoi ceva scrâșni ușurel o dată, de două ori, de trei ori, de patru ori.

— Gata, l-am dejurubat, raportă portarul. Apucă-l, Andriuha, hai să-l ducem.

Îl ridicară pe Erast Petrovici laolaltă cu fotoliul și îl cărară pe sus. Cu unul din ochi abia-abia întredeschis, el zări galeria și ferestrele olandeze scăldate în soare. Era clar: îl vor duce în corpul principal al clădirii, în laborator.

Atunci când, străduindu-se să nu facă zgomot, hamalii lui intrară în sala de recreație, Erast Petrovici se gândi la modul serios dacă nu ar fi cazul să-și „revină" și să tulbure procesul educativ prin niște urlete disperate. Să vadă copiii cu ce treburi se ocupă buna lor milady. Dar din clase răzbăteau sunete atât de pașnice și molcome – vocea măsurată, baritonală a unui profesor, explozia de râs a unor copii, un cântecel

1 „Andrew, fii atent, să nu încerce să facă bani vânzând calul și birja" (engl.). (N. tr.)

intonat de un cor – încât lui Fandorin i se inmuie inima. Nu-i nimic, încă n-a venit vremea să dăm cărţile pe faţă, îşi justifică el slăbiciunea.

Iar mai târziu deja nu mai putu face asta – larma specifică şcolii rămase în urmă. Erast Petrovici observă printre gene că e purtat în sus pe o scară, apoi auzi scârţâind o uşă, răsucindu-se o cheie.

Chiar prin pleoapele închise văzu izbucnirea strălucitoare a luminii electrice. Mijindu-şi un ochi, Fandorin cercetă rapid cu privirea mediul ambiant. Izbuti să zărească nişte dispozitive din porţelan, cabluri, bobine metalice. Toate acestea nu îi plăcură chiar deloc. De departe se auzi sunet de clopoţel – deci ora se terminase – şi aproape imediat răzbătu zvon de voci limpezi.

— Sper că totul se va termina cu bine, oftă lady Astair. Mi-ar părea rău să se prăpădească tânărul acesta.

— Şi eu sper, milady, răspunse profesorul evident emoţionat, zornăind din ceva metalic. Dar, din păcate, ştiinţa fără sacrificiu nu se poate. Fiecare mic pas pe calea cunoaşterii se plăteşte scump. Înaintând centimetru cu centimetru, nu ajungi departe. Dar dacă tânărul acesta vă e atât de drag, ursul dumneavoastră nu trebuia să-l otrăvească pe birjar, trebuia să-i pună-n ceai doar un soporific. Şi aş fi început cu birjarul, iar pe tânăr l-aş fi lăsat pe mai târziu. În acest fel, ar fi avut o şansă în plus.

— Ai dreptate prietene, ai perfectă dreptate. Am făcut o greşeală de neiertat, recunoscu lady Astair, şi din vocea ei răzbătea o mâhnire sinceră.

Și totuși, dă-ți toată silința. Mai explică-mi o dată ce anume intenționezi să faci.

Erast Petrovici ciuli urechile – problema asta îl interesa și pe el în cel mai înalt grad.

— Doar vă este cunoscută ideea mea genială, vorbi Blank, încetând chiar și cu zornăitul acela metalic. Eu consider că supunerea forței electricității este cheia spre secolul care vine. Da, da, milady! Ne despart douăzeci și patru de ani de secolul viitor, asta nu-i chiar așa de mult. În noul secol lumea se va transforma, devenind de nerecunoscut, și această transformare se va produce grație electricității. Electricitatea nu este doar o sursă de iluminat, cum își închipuie profanii. Ea este capabilă să înfăptuiască minuni – și în structurile macro, și în cele micro. Imaginați-vă o caretă fără cai, deplasându-se cu ajutorul unui electromotor! Imaginați-vă un tren fără locomotivă – rapid, curat, silențios! Dar tunurile puternice, care pot doborî inamicul prin descărcarea direcționată a unui fulger! Dar diligența fără tracțiune cabalină!

— Mi-ai spus asta în repetate rânduri, îl întrerupse cu blândețe baroneasa pe entuziast. Vorbește-mi despre aplicațiile electricității în medicină.

— Oh, acesta este domeniul cel mai interesant, continuă încă mai aprins profesorul. Este chiar acea sferă a științei electricității căreia intenționez să-mi dedic viața. Macroelectricitatea – turbinele, motoarele, dinamurile puternice – va schimba lumea înconjurătoare, dar microelectricitatea va schimba omul însuși, va corecta im-

perfecțiunile construcției naturale a lui *homo sapiens*. Electrofiziologia și electroterapia – iată domeniile care vor salva omenirea, și nicidecum isteții domniei voastre care se joacă de-a marii politicieni sau, m-apucă și râsul, smângălesc acolo la tablouașe.

— Greșești, băiete dragă. Și ei fac un lucru foarte important și necesar. Dar continuă.

— Vă voi da posibilitatea să faceți dintr-un om, din orice om, o ființă ideală, să-l izbăviți de imperfecțiuni. Toate defectele care determină un anumit comportament al omului sunt localizate uitați aici, în subcortexul encefalului.

Un deget rigid îl ciocăni dureros pe Erast Petrovici în tâmplă.

— Ca să explic în termeni mai simpli, în creier există anumite zone care controlează logica, plăcerile, spaima, cruzimea, apetitul sexual și așa mai departe. Omul poate fi o personalitate armonioasă doar dacă toate aceste zone funcționează cu aceeași intensitate, dar asta nu se întâmplă aproape niciodată. La câte unul este dezvoltată peste măsură zona răspunzătoare de instinctul de conservare, și atunci acel om este un fricos patologic. La un altul nu este destul de dezvoltată zona logicii – și atunci acel om este un imbecil irecuperabil. Potrivit teoriei mele, cu ajutorul electroforezei, adică al unei descărcări electrice bine direcționate și strict dozate, pot fi stimulate unele zone ale creierului și pot fi suprimate cele nedorite.

— Este foarte, foarte interesant, spuse baroneasa. Știi prea bine, dragul meu Gebhardt, că

până acum nu ţi-am limitat finanţarea, dar de ce eşti atât de sigur că o asemenea corecţie psihică este posibilă?

— Este posibilă! Nu am nici cea mai mică îndoială în această privinţă! Ştiţi oare, milady, că în necropolele incaşilor au fost descoperite cranii având, uitaţi aici, nişte orificii identice?

Degetul ciocăni iarăşi, de două ori, capul lui Erast Petrovici.

— Aici se află zona care controlează frica. Incaşii ştiau asta şi, cu ajutorul instrumentelor lor primitive, înlăturau teama din creierul băieţilor care făceau parte din casta războ icilor, şi astfel aveau soldaţi neînfricaţi. Dar şoricelul? Mai ţineţi minte?

— Da, m-a impresionat acel „şoricel neînfricat" al dumitale care s-a năpustit asupra pisicii.

— O, şi ăsta-i doar începutul. Imaginaţi-vă o societate fără infractori! După arestare, criminalul feroce, maniacul, hoţul nu va mai fi condamnat la moarte sau trimis la ocnă – i se va face doar o mică operaţie, şi nefericitul acela, vindecat pe vecie de cruzimea lui patologică, de senzualitatea excesivă sau de lăcomia fără margini, va deveni un membru util al societăţii! Şi închipuiţi-vă cum ar fi dacă unul dintre băieţeii dumneavoastră, oricum foarte talentaţi, ar fi supus electroforezei mele, sporindu-i-se astfel harul!

— A, nu, pe băieţii mei n-o să ţi-i dau, i-o taie baroneasa. Ar putea să-şi piardă şi minţile de atâta talent. Mai bine fă-ţi experimentele pe infractori. Dar ce înseamnă „om neîntinat"?

– În acest caz, este vorba de o operaţie relativ simplă. Cred să sunt aproape pregătit să o fac. Se poate aplica un şoc în zona în care se acumulează memoria, caz în care creierul omului devine un fel de coală albă de pe care ai şters pur şi simplu totul cu radiera. Se păstrează întreaga capacitate intelectuală, dar dispar toate deprinderile şi cunoştinţele dobândite. Veţi avea un om neprihănit ca un prunc nou-născut. Mai ţineţi minte experimentul cu broscuţa? După operaţie nu mai ştia să sară, dar nu-şi pierduse reflexele motorii. Nu mai ştia să prindă gâze, dar îşi păstrase reflexul de a înghiţi. Teoretic vorbind, putea fi reînvăţată să facă toate astea. Să luăm acum pacientul nostru... Hei, voi doi, ce vă holbaţi? Luaţi-l şi puneţi-l pe masă! *Macht schnell!*[1]

Ei, acum e momentul! Fandorin se pregăti de acţiune. Însă nemernicul de Andrew îl prinse de umeri cu atâta vigoare, încât nici gând să-şi poată duce mâna la revolver. „Timofai" făcu să ţăcăne ceva, şi cercurile de oţel care strângeau pieptul prizonierului se dădură la o parte.

– Un-doi, şi! comandă „Timofai", apucându-l de picioare pe Erast Petrovici, în vreme ce Andrew, strângând la fel de zdravăn umerii prizonierului, îl sãltă cu uşurinţă din fotoliu.

„Cobaiul" fu mutat pe masă şi culcat pe spate, Andrew însă îl ţinea în continuare de coate, iar portarul – de glezne. Lui Fandorin i se înfipse se dureros tocul armei în şale. Se auzi iarăşi zvon de clopoţel – se terminase recreaţia.

1 Mai repede! (germ.). (N. tr.).

— După ce voi prelucra sincron, printr-o descărcare electrică, două zone ale creierului, pacientul se va „curăța" definitiv de experiența de viață anterioară și, că să spun așa, se va transforma într-un bebeluș. Va trebui reînvățat totul – să umble, să mănânce, să folosească closetul, iar mai târziu, să citească, să scrie și așa mai departe. Presupun că asta îi va interesa pe pedagogii dumneavoastră, cu atât mai mult cu cât se pare că aveți deja o oarecare idee despre înclinațiile acestui individ.

— O, da. Se distinge printr-o excelentă viteză de reacție, este curajos, este inzestrat cu o gândire logică foarte bine dezvoltată și cu o intuiție unicat. Sper că toate acestea vor putea fi reconstituite.

În orice altă împrejurare, Erast Petrovici s-ar fi simțit flatat de o atât de măgulitoare caracterizare, acum se crispă însă de groază – se imagină culcat într-un landou roz, cu suzeta-n gură, gângurind fără noimă și, plecată asupra lui, lady Astair, spunându-i dojenitor: „U-u-u, ce copilaș rău avem aici, iar suntem uduți". A, nu, mai bine moartea!

— Are convulsii, sir, deschise Andrew gura pentru prima oară. Nu cumva să se trezească.

— Imposibil, îi repezi profesorul. Anestezicul ăsta ține minimum două ore. Unele mărunte mișcări convulsive reprezintă o reacție normală. De un singur lucru mă tem, milady. Nu am avut destul timp pentru a calcula cu exactitate puterea șocului necesar. Dacă e prea puternic, va ucide pacientul sau îl va transforma pe veci în

idiot. Dacă e prea slab, în subcortex se vor păstra unele figuri vagi, reziduale, care, sub influența unor stimuli externi, pot căpăta la un moment dat forma unei anumite amintiri.

După un moment de tăcere, baroneasa spuse cu vădită părere de rău:

— Nu putem risca. Administrează-i un șoc mai puternic.

Se auzi un zumzet ciudat, apoi un trosnet, care îi stârnira fiori reci lui Fandorin.

— Andrew, tunde două cerculețe, uite, aici și aici, spuse Blank, atingând părul celui culcat. Trebuie să leg aici electrozii.

— Nu, să se ocupe Timofai de asta, porunci ferm lady Astair. Eu plec. Nu vreau să văd asta, altfel nu mai dorm la noapte. Andrew, tu vii cu mine. Trebuie să scriu câteva depeșe, le vei duce la telegraf. Trebuie să ne luăm măsuri de precauție, doar voi începe foarte curând să-l caute pe prietenul nostru.

— Da, da, milady, domnia voastră doar m-ar incurca, răspunse distrat profesorul, ocupat cu preparativele lui. Vă voi aduce fără întârziere la cunoștință rezultatul.

Cleștii de fier care imobilizau coatele lui Erast Petrovici se desfăcură în sfârșit.

Abia se stinse în spatele ușii zgomotul pașilor îndepărtându-se, și Fandorin deschise ochii, își eliberă dintr-o mișcare picioarele și, după ce își adună genunchii, și-i dezdoi rapid și îl îmbrânci pe „Timofai" cu picioarele în piept cu atâta putere, încât acela zbură până într-un colț al încăperii. În secunda următoare, Erast Petrovi

sărea deja de pe masă pe podea şi, cu ochii mijiţi din cauza luminii, îşi smulgea de sub pulpana hainei mult râvnitul Herstal.

— Nici o mişcare sau trag! şuieră a răzbunare cel revenit la viaţă, şi în clipa aceea chiar îşi dorea cu adevărat să îi împuşte pe amândoi – şi pe „Timofai", care clipea nătâng fără să priceapă nimic, şi pe profesorul acela smintit, care încremenise descumpănit cu două andrele de oţel în mâi i. De la andrele porneau nişte cabluri subţiri spre o maşinărie complicată, pe care clipea o mulţime de lumi iţe. În laborator erau o sumedenie de aparate ciudate, dar nu avea vreme să le cerceteze.

Portarul nu încerca să se ridice de la podea, doar îşi făcea cruci mărunte, în ce îl priveşte însă pe Blank, se pare că lucrurile nu stăteau tocmai bine. Lui Erast Petrovici i se păru că profesorul nu se speriase deloc, era doar furios pe acest obstacol neaşteptat care îi putea zădărnici experimentul. Lui Fandorin îi trecu fulgerător prin cap: în clipa asta se năpusteşte la mine! Şi dorinţa de a-l ucide se făcu mică, se mistui fără urmă.

— Fără prostii! Stai pe loc! strigă Fandorin cu uşor tremur în glas.

În aceeaşi secundă, Blank răcni:

— *Mistkerl! Du hast alles verdorben!*[1] – şi se repezi înainte, lovindu-se cu coapsa de marginea mesei.

Erast Petrovici apăsă pe trăgaci. Nimic. Piedica de siguranţă! Trase butonul. Apăsă pe tră-

[1] „Porcule! Ai stricat totul!" (germ.). (N. tr.)

gaţe de două ori la rând. Du-dum! – un dublu bubuit, şi profesorul căzu cu faţa la pământ, cu capul chiar la picioarele lui Fandorin.

Temându-se de un atac pe la spate, Fandorin se răsuci brusc, gata să mai tragă o dată, dar „Timofei" se lipise cu spatele de perete şi îngăima întruna, cu voce lăcrămoasă:

— Nu mă omorâţi, înălţimea voastră! N-a fost cu voia mea! Pentru numele lui Christos! Înălţimea voastră!

— Ridică-te, nemernicule! urlă Erast Petrovici, pe jumătate asurzit, ca un sălbatic. Înainte! Marş!

Împungându-l pe portar cu ţeava armei în spinare, îl fugări pe coridor, apoi pe scară în jos. „Timofai" tropăia mărunt, văicărindu-se de câte ori ţeava revolverului îi atingea şira spinării.

Traversară rapid sala de recreaţie şi Fandorin se strădui să nu privească spre uşile deschise ale sălilor de clasă, de unde priveau afară profesorii şi, buluciţi în spatele lor, copiii tăcuţi, în micuţele lor uniforme albastre.

— Poliţia! răcni Erast Petrovici. Domnilor profesori, nu lăsaţi copiii să iasă din clase! Şi nici voi nu ieşiţi!

După ce străbătură galeria aceea lungă, ajunseră la fel, când la pas, când la galop, în corpul secundar al clădirii. Odată opriţi lângă uşa alb-aurie, Erast Petrovici îl îmbrânci din răsputeri pe „Timofai", şi portarul deschise canaturile cu fruntea, abia reuşind să rămână pe picioare. Nimeni. Pusti !

— Marș înainte! Deschide toate ușile! îi ordonă Fandorin. Și fii atent: dacă te prind cu prostii, te omor ca pe un câine!

Portarul doar plesni din palme și o porni iar la galop pe coridor. În cinci minute cercetară toate încăperile de la parter. Țipenie de om – doar în bucătărie, prăbușit greoi cu pieptul peste masă și cu fața de mort întoarsă într-o parte, își dormea somnul de veci bietul birjar. Erast Petrovici văzu doar în treacăt firicelele de zahăr din barbă și băltoaca mică formată de ceaiul vărsat, și îi porunci lui „Timofai" să miște mai departe.

La primul etaj se aflau două dormitoare, odaia-garderobă și biblioteca. Baroneasa și lacheul nu erau nici acolo. Atunci, unde puteau fi? Auziseră împușcăturile și se ascunseseră pe undeva prin astaimat? Ori scăpaseră cu fuga?

Furios, Fandorin își smuci brusc mâna în care ținea revolverul, și răsună din senin o împușcătură. Glonțul ricoșă cu sunet strident din perete în fereastră, lăsând în geam o steluță perfectă din care porneau mulțime de raze mici. La dracu', e trasă piedica de siguranță, iar trăgaciul e slab, își aminti Fandorin și scutură din cap ca să scape de sunetul care îi persista în urechi.

Focul neașteptat de armă produse asupra lui „Timofai" un efect magic – portarul căzu în genunchi și porni să se jeluiască:

— Înăl... înălțimea voastră... Nu-mi luați viața! Mi-a smintit necuratul mințile! Mă jur, mă jur cu mâna pe inimă! Că am copilași, nevasta mi-e bolnavă! Vă arăt! Pe Dumnezeul meu că v-arăt!

Îs în pivniţă, în beciul secret! V-arăt, numai viaţa nu mi-o luaţi!

— În ce beci? îl întrebă ameninţător Erast Petrovici şi ridică revolverul, ca şi când ar fi avut într-adevăr de gând să împartă pe loc dreptatea.

— Veniţi după mi ›, aveţi bunătatea, după mine.

Portarul sări în picioare şi, privind fără încetare în jur, îl conduse pe Fandorin din nou la parter, în cabinetul baronesei.

— Mi-am aruncat odată privirea din întâmplare... Că dumnealor nu mă lăsau aici. N-aveau încredere în mine. Cum altfel – io-s rus, suflet pravoslavnic, n-am sânge inglezesc, zise „Timofai", închinându-se. Numai Andrei ăla avea intrare acolo, io – ninci-ninci.

Dădu fuga în spatele biroului, întoarse acolo un mâner şi biroul se dădu brusc într-o parte, descoperind o uşiţă de aramă.

— Deschide-o! porunci Erast Petrovici.

„Timofai" se mai închină de trei ori şi împinse uşiţa. Aceasta se deschise fără zgomot şi descoperi o scăriţă care cobora în întuneric.

Fandorin începu să coboare precaut, tot împungându-l pe portar în spate. Scăriţa se sfârşea într-un zid, dar de după un colţ, în dreapta, pornea un coridor scund.

— Mergi, mergi, îl îşituia Erast Petrovici pe „Timofai", care cam pregeta.

Cotiră după colţ şi se pomeniră într-o beznă de nepătruns. Trebuia să iau o lumânare, îşi zise Fandorin, şi mâna stângă îi porni spre buzunar

după chibrituri, dar în fața lui țâșni brusc un fulger și izbucni un tunet. Portarul scoase un vaiet și se lăsă la pământ, în vreme ce Erast Petrovici întinse mâna cu Herstal-ul și apăsă pe trăgaci până ce percutorul țăcăni în gol în tuburile pentru cartușe. Se lăsă o liniște încărcată de ecou. Fandorin scoase cu degete tremurânde cutia, hârșâi un chibrit. „Timofai" stătea așezat lângă perete ca un morman diform și nu se mișca. Făcând câțiva pași înainte, Erast Petrovici îl văzu pe Andrew prăvălit pe spate. Lumina tremurătoare a flăcăruii jucă puțin în ochii sticloși și se stinse.

Odată rămas în beznă, ne învață marele Fouché, trebuie să-ți strângi pleoapele, să numeri până la treizeci ca să ți se îngusteze pupilele, și atunci privirea poate distinge și cea mai firavă sursă de lumină. Erast Petrovici, pentru mai multă siguranță, numără până la patruzeci, deschise ochii și – chiar așa: de undeva se strecura o fâșiuță de lumină. Întinzându-și mâna în care ținea Herstal-ul inutil, făcu un pas, doi, trei și zări în fața lui o ușă ușor întredeschisă, prin crăpătura căreia se strecura lumina aceea palidă. Doar acolo se putea afla baroneasa. Fandorin se îndreptă hotărât spre dunga luminoasă și împinse ușa cu putere.

Ochii lui descoperiră o cămăruță mică, cu pereții acoperiți de rafturi. În mijlocul odăii se afla o masă, pe masă ardea o lumânare într-un sfeșnic de bronz, luminând chipul brăzdat de umbre al baronesei.

— Intră, băiete dragă, vorbi ea calm. Te așteptam.

Erast Petrovici păşi peste prag, şi uşa se trânti brusc în spatele lui. El tresări, se întoarse şi văzu că uşa nu are nici balamale, nici clanţă.

— Apropie-te, îi ceru milady cu voce scăzută. Vreau să-ţi privesc mai bine chipul, căci chipul tău este chipul destinului meu. Eşti pietricica ieşită în calea mea. Pietricica măruntă de care-mi era sortit să mă împiedic.

Cu amorul propriu rănit de asemenea comparaţie, Fandorin se apropie de masă şi văzu aşezată pe ea, în faţa baronesei, o casetă metalică lustruită.

— Ce-i asta? întrebă el.

— Despre asta vorbim puţin mai târziu. Ce-ai făcut cu Gebhardt?

— E mort. E numai vina lui, nu l-a pus nimeni să se arunce în faţa glonţului, răspunse cam grosolan Erast Petrovici, încercând să nu se gândească la faptul că în doar câteva minute ucisese doi oameni.

— Este o mare pierdere pentru omenire, băiete dragă. Era un om ciudat, era un obsedat, dar era un mare savant. Avem un Azazel mai puţin...

— Ce este cu acest „Azazel"? întrebă Fandorin, străbătut de un fior. Ce legătură are acest demon cu orfanii?

— Azazel nu este un demon, băiete dragă. Este măreţul simbol al salvatorului şi al civilizatorului omenirii. Dumnezeu a creat această lume, a creat oamenii şi i-a lăsat de capul lor. Dar oamenii sunt atât de slabi, atât de orbi, ei au transformat lumea lui Dumnezeu într-un iad.

Omenirea ar fi pierit de mult dacă printre oameni nu ar fi apărut din când în când niște personalități aparte. Ei nu sunt demoni și nu sunt dumnezei, eu îi numesc *héros civilisateurs*. Grație fiecăruia dintre ei omenirea a făcut câte un salt înainte. Prometeu ne-a dăruit focul. Moise ne-a dăruit conceptul de lege. Christos ne-a dăruit pivotul moral. Dar cel mai valoros intre acești eroi este Azazel iudeul, care i-a insuflat omului sentimentul propriei demnități. Se spune în Cartea lui Enoh: „El s-a pătruns de iubire față de oameni și le-a dezvăluit taine pe care le aflase în ceruri". El i-a dăruit omului oglinda, pentru ca omul să vadă ce se află în spatele lui, adică să aibă memorie și să își înțeleagă trecutul. Grație lui Azazel bărbatul poate practica meșteșugurile și-și poate apăra casa. Grație lui Azazel femeia s-a transformat dintr-o femelă supusă născătoare de prunci într-o ființă umană egală în drepturi, având libertatea de a alege – să fie frumoasă sau slută, să fie mamă sau amazoană, să trăiască pentru propria familie sau pentru întreaga omenire. Dumnezeu i-a dat omului doar pachetul de cărți, Azazel însă ne învață cum să le jucăm pentru a câștiga. Fiecare din protejații mei este un Azazel, chiar dacă nu toți știu asta.

— Cum „nu toți"?

— Puțini sunt cei inițiați în menirea noastră secretă, doar cei mai fideli și mai inflexibili, îl lămuri milady. Ei sunt și cei care iau asupră-le treburile murdare, pentru ca ceilalți să rămână neprihăniți. „Azazel" este detașamentul meu de

avangardă, cel care trebuie treptat, încetul cu încetul, să acapareze guvernarea acestei lumi. Oh, cât va fi de prosperă planeta noastră atunci când va fi condusă de Azazelii mei! Şi asta s-ar putea întâmpla atât de curând, peste vreo douăzeci de ani... Ceilalţi elevi ai astaimatelor, neiniţiaţi în taina lui Azazel, îşi urmează pur şi simplu propria cale în viaţă, aducând omenirii nepreţuit prinos. Iar eu doar le urmăresc succesele, mă bucur pentru înfăptuirile lor şi ştiu că la nevoie nici unul nu va refuza să îşi ajute mama. Ah, ce se vor face fără mine? Ce se va întâmpla cu întreaga omenire?... Dar nu-i nimic, „Azazel" trăieşte, el îmi va duce misiunea la bun sfârşit.

Erast Petrovici interveni indignat:

— Eu am văzut eu pe Azazelii dumneavoastră, pe cei „fideli şi inflexibili"! Morbid şi Franz, Andrew şi cel cu ochi ca de peşte, cel care l-a ucis pe Ahtîrţev! Ei sunt avangarda dumneavoastră, milady? Ei sunt cei mai vrednici?

— Nu doar ei. Dar şi ei. Mai ţii minte, prietene, ţi-am spus că nu toţi copiii mei izbutesc să-şi afle calea în lumea de azi, pentru că talentul lor a rămas în trecutul îndepărtat sau va fi necesar în viitorul îndepărtat? Tocmai aceşti elevi devin cei mai fideli şi devotaţi executanţi. Unii dintre copiii mei reprezintă creierul, alţii – braţul. Iar cel care l-a eliminat pe Ahtîrţev nu se numără printre copiii mei. Este doar un aliat temporar.

Degetele baronesei mângâiară absent suprafaţa lustruită a casetei şi apăsară ca în treacăt un mic buton rotund.

— Asta-i tot, tinere dragă. Ne-au rămas două minute, mie şi dumitale. Vom părăsi viaţa împreună. Din păcate, nu te pot lăsa în viaţă. Le-ai face rău copiilor mei.

— Ce-i asta? strigă Fandorin înşfăcând caseta, care se dovedi a fi destul de grea. O bombă?

— Da, răspunse lady Astair zâmbind compătimitor. Un mecanism cu ceas. Invenţia unuia din băieţii mei talentaţi. Există casete de acest fel fixate la treizeci de secunde, la două ore, chiar şi la douăsprezece ore. Nu pot fi deschise pentru a li se opri mecanismul. Mina aceasta este fixată la o sută douăzeci de secunde. Voi pieri laolaltă cu arhiva mea. Viaţa mea s-a sfârşit, dar am apucat să fac destule în timpul ei. Misiunea mea va fi continuată, iar lumea mă va mai pomeni de bine.

Erast Petrovici încercă să agaţe butonul cu unghiile, dar nu iε i nimic. Atunci se năpusti spre uşă şi începu s-o pipăie cu degetele, s-o izbească cu pumnii. Sângele îi pulsa în urechi, numărând trecerea secundelor.

— Lizanka! gemu disperat Fandorin în pragul morţii. Milady! Nu vreau să mor! Sunt tânăr! Sunt îndrăgostit!

Lady Astair îl privi cu milă. Era limpede că înăuntrul ei se ducea o luptă.

— Promite-mi că vânarea copiilor mei nu va deveni scopul vieţii dumitale, vorbi ea cu voce scăzută, privindu-l pe Erast Petrovici drept în ochi.

— Jur! exclamă el, gata în clipa aceea să promită orice.

După o pauză chinuitoare, infinit de lungă, milady îi adresă un zâmbet blând, matern:

— Bine, trăiește deci, băiete dragă. Grăbește-te însă, ai patruzeci de secunde.

Ea își duse mâna sub masă, și ușa de aramă se deschise scrâșnind spre înăuntru.

Aruncând o ultimă privire femeii cărunte, nemișcate, și flăcării pâlpâitoare a lumânării, Fandorin o luă la goană, în salturi uriașe, pe coridorul întunecat. Se lovi în goana lui de perete, se cățără în patru labe pe scăriță, se ridică în picioare și din alte două salturi traversă cabinetul.

Zece secunde mai târziu, ușile de stejar ale corpului secundar al casei aproape zburară din țâțâni în urma unei lovituri puternice, iar pe veranda din fața imobilului zbură dându-se de-a rostogolul un tânăr cu fața crispată. Goni pe strădușa liniștită și umbroasă până la colț, și abia acolo se opri, ￼sfâind din greu. Cuprinse strada cu privirea, încremeni.

Secundele treceau și nu se întâmpla nimic. Soarele aurea blând coroanele plopilor, pe o bancă moțăia un pisoi roșcat, niște găini cotcodăceau undeva, într-o curte.

Erast Petrovici își duse mâna la inima care îi bătea bezmetic. L-a înșelat! L-a tras pe sfoară ca pe-un țânc! Și a fugit pe ușa din dos!

Începu să urle de furie neputincioasă și, parcă răspunzându-i, corpul secundar al casei urlă aidoma. Zidurile se cutremurară, acoperișul se clătină abia perceptibil, și de undeva, din pântecele pământului, răzbătu bubuitul înfundat al exploziei.

Ultimul capitol,

în care eroul
își ia rămas-bun de la tinerețe

Întrebați orice locuitor al Moscovei, străvechiul nostru oraș de scaun, care este cea mai potrivită vreme să închei o căsătorie legitimă, și veți auzi negreșit drept răspuns că un om chibzuit și serios, care dorește să își așeze de la bun început viața de familie pe un fundament solid, neapărat se cunună religios doar la sfârșit de septembrie, căci această vreme a anului este ideală în cel mai înalt grad spre a porni în larg, în plăcuta și lunga călătorie pe valurile vieții de familie. Septembrie la Moscova este sătul și leneș, împodobit cu brocart auriu și rumenit de sângeriul arțarilor, ca o precupeață gătită din Zamoskvorecie. Dacă te cununi în ultima duminică, cerul va fi negreșit senin și azuriu, iar soarele va străluci cumpătat și delicat – mirele nu va asuda din pricina gulerului scrobit, strâns pe gât și a fracului negru bine mulat pe trup, în timp ce mireasa nu va îngheța în veșmântu-i miraculos, vaporos, diafan, pentru care nici cuvintele nu-s să-i dea un nume.

Alegerea bisericii pentru săvârșirea ceremoniei este o întreagă știință. Și ai de unde alege, slavă Domnului, în acest oraș-cu-turle-de-aur,

dar tocmai de aceea greutatea deciziei este cu atât mai mare. Un moscovit neaoș știe că este bine să te cununi pe Sretenka, la Biserica Adormirea din Pecеatniki: soții vor trăi mult și vor muri în aceeași zi. Dacă vrei să ai parte de progenituri numeroase, cea mai indicată este Biserica Marea Cruce a Sfântului Nikol, care s-a întins în Kitai-gorod pe lărgimea unui cvartal întreg. Cei care prețuiesc mai mult ca toate tihna și traiul domestic, să aleagă Biserica lui Pimen cel Mare din Starie Vorotniki. Dacă mirele e militar, dar dorește să-și sfârșească zilele nu pe câmpul de luptă, ci în căminul familial, înconjurat de toți ai casei, cu cățel, cu purcel, cel mai înțelept este să facă legământ de cununie la Biserica Sf. Gheorghe, de pe Vspolie. Și, de bună seamă, nici o mamă iubitoare nu ii va îngădui fiicei sale să-și pună pirostriile pe Varvarka, în Biserica Marii Mucenițe Varvara - biata copilă și-ar trece viața toată în chin și suferință.

Dar notabilitățile și cei cu rang înalt nu prea au libertate de alegere, pentru ei biserica trebuie să fie maiestuoasă și spațioasă, altminteri n-ai cum cuprinde în ea toți acei oaspeți reprezentând crema societății moscovite. Iar la cununia religioasă care se oficia la spațioasa și maiestuoasa Biserică Zlatoușpenkaia se adunase „Moscova toată". Mulțimea de gură-cască buluciță la intrare, de unde se întindea un alai lung de echipaje, arăta spre caleașca în care se afla însuși prințul Vladimir Andreevici Dolgoruki, general-guvernator, asta însemna deci că această cununie se desfășura după ceremonialul cel mai ales.

În biserică se putuse intra numai cu invitaţie specială, dar chiar şi aşa se adunaseră acolo aproape două sute de invitaţi. Vedeai mulţime de uniforme strălucitoare, şi militare, şi civile, multe doamne cu umeri dezgoliţi şi coafuri înalte, multe panglici, stele, diamante. Erau aprinse toate candelabrele şi lumânările, ceremonia începuse de multişor, invitaţii obosiseră. Toate femeile, indiferent de vârstă şi stare civilă, erau emoţionate şi înduioşate, bărbaţii însă se plictiseau în mod vădit şi conversau cu jumătate de gură despre ale lor – pe cei doi miri îi judecaseră deja. Pe tatăl miresei, consilierul titular privat Aleksandr Apollodorovici von Evert-Kolokolţev, îl cunoştea întreaga Moscovă, pe frumuşica Elizaveta Aleksandrovna o văzuseră nu o dată – începuse să iasă la baluri încă de anul trecut, de aceea mirele, Erast Petrovici Fandorin, era cel care le stârnea curiozitatea. Despre el se ştiau prea puţine: un tânăr din capitală, vine adesea în călătorii-fulger la Moscova în misiuni de mare importanţă, carierist, şi-a croit drum până chiar în sanctuarul puterii de stat. Deocamdată, ce-i drept, nu are rang prea mare, dar este încă foarte tânăr, iar ascensiunea spre culmi îi merge rapid. Ce, e de glumă – să ai la anii lui Crucea Sf. Vladimir la petliţă! Om prevăzător, Aleksandr Apollodorovici, ţinteşte departe în viitor.

În ceea ce priveşte pe femei, acestea erau cu deosebire mişcate de tinereţea şi frumuseţea mirilor. Mirele era înduioşător de emoţionat, ba roşea, ba pălea, încurca vorbele legământului, Doamne, era frumos ca o cadră. Iar mireasa,

Lizanka Evert-Kolokolţeva, părea de-a dreptul o creatură nepământească, o priveai şi ţi se oprea inima-n loc, nu alta. Şi rochia albă, vaporoasă ca un nor, şi voalul de mireasă diafan, şi cununiţa din roze de Saxonia – totul era exact aşa cum se cuvenea. Când mirii băuseră din cupa cu vin roşu şi se sărutaseră, mireasa nu se fâstâcise câtuşi de puţin, dimpotrivă, zâmbise cu veselie şi îi şoptise mirelui ceva care îl făcuse şi pe el să zâmbească.

Auziţi ce îi şoptise Lizanka lui Erast Petrovici:

— „Sărmana Liza" şi-a schimbat gândul, nu se mai ineacă, se mărită.

Întreaga zi, pe Erast Petrovici îl chinuise faptul că fusese în centrul atenţiei tuturor şi că depinsese în întregime de cei care îl înconjurau. Îşi făcuseră apariţia o mulţime de foşti colegi de gimnaziu şi de „vechi camarazi" ai tatălui său (care, în ultimul an parcă intraseră toţi în pământ şi acum ieşiseră cu toţii la lumină). La început, Fandorin fusese dus la un mic dejun „între burlaci" într-o tavernă de pe Arbat, numită „Praga", unde îl tot împungeau în coaste, îi făceau cu ochiul şi, nu se ştie de ce, îi transmiteau condoleanţe. Îl duseseră apoi din nou la hotel, venise frizerul Pierre, care îl trăsese dureros de păr, încoindu-i-l într-un moţ înfoiat. Pe Lizanka nu se cuvenea să o vadă până la biserică, şi asta fusese la fel de chinuitor. De trei zile, de când sosise de la Sankt-Petersburg, unde mirele îşi avea acum slujba, nu îşi văzuse aproape deloc mireasa – Lizanka era ocupată cu pregătirile de nuntă care îşi aveau importanţa lor.

Apoi, cu fața congestionată în urma miculului dejun „între burlaci", Ksaveri Feofilaktovici Grușin, în frac și cu panglică albă de cavaler de onoare, îl instalase pe mire într-un echipaj deschis și îl dusese la biserică. Erast Petrovici stătuse pe trepte și așteptase mireasa, din mulțime i se striga ceva, o domnișoară aruncase în el cu un trandafir care îi ințepase obrazul. În sfârșit, fusese adusă Lizanka, pe care aproape nici n-o zărea sub valurile de voal transparent. Stătuseră umăr la umăr în fața stranei, corul cânta, preotul spusese: „Căci milostiv și iubitor de oameni e Domnul Dumnezeul nostru" și încă ceva, schimbaseră inelele, se ridicaseră în picioare pe covoraș, apoi Lizanka îi spusese ce-i spusese și, nu știu cum, Erast Petrovici se liniștise dintr-odată, privise în jur, văzuse chipuri, văzuse cupola înaltă a bisericii, și se simțise bine.

Se simțise bine și după aceea, pe când toți se apropiau de ei și îi felicitau sincer și din toată inima. Îi plăcuse cu deosebire general-guvernatorul Vladimir Andreevici Dolgoruki – un rotofei, blând, cu fața rotundă și mustăți pe oală. Acela îi spusese că a auzit multe lucruri măgulitoare despre Erast Petrovici și îi urase casă de piatră.

Ieșiseră în piață, toți în jur strigau, dar nu se vedea bine din cauza luminii strălucitoare a soarelui.

Se așezase împreună cu Lizanka în trăsura decoperită, mirosea a flori.

Lizanka își scosese una din mănușile lungi, albe și strânsese cu putere mâna lui Erast

Petrovici. El își apropiase hoțește fața de voalul ei și inspirase iute mireasma părului, a parfumului, a pielii ei. În secunda aceea (tocmai treceau pe lângă Nikitskie Vorota), privirea lui Fandorin căzuse întâmplător pe pridvorul Bisericii Voznesenskaia – și parcă o mână de gheață îi prinse inima în strânsoarea ei.

Fandorin văzuse doi băieței de vreo opt-nouă anișori, în micuțe uniforme albastre zdrențăroase. Stăteau acolo, pierduți printre oamenii sărmani, și cântau cu voci subțirele ceva tânguitor. Micii cerșetori, sucindu-și gâtul, urmăreau curioși din priviri fastuosul alai nupțial.

— Dar ce-i cu tine, dragostea mea? întrebase speriată Lizanka, văzând în ce hal pălise chipul soțului ei.

Fandorin nu-i răspunsese.

Percheziția pivniței secrete din corpul secundar al clădirii astairnatului nu dusese la nici un rezultat. O bombă de construcție necunoscută produsese o explozie puternică și compactă, fără a produce aproape deloc stricăciuni clădirii, dar distrugând aproape î intregime subsolul. Din arhivă nu rămăsese nimic. Nici din lady Astair – dacă nu punem la socoteală un petic din rochia ei de mătase.

Rămas fără administrator și fără surse de finanțare, sistemul internațional de astairnate se destrămase. În unele țări, așezămintele trecuseră sub oblăduirea statului sau a unor societăți de binefacere, dar cele mai multe își încetaseră pur și simplu activitatea. În orice caz, ambele

astairnate din Rusia fuseseră închise printr-un ordin al Ministerului Instrucției Publice, ca focare de propagare a ateismului și a ideilor nocive. Profesorii se împrăștiaseră, iar cei mai mulți dintre copii fugiseră care-ncotro.

Datorită listelor capturate de la Cunningham s-a reușit identificarea a optsprezece absolvenți ai astairnatelor, asta însă nu însemna mare lucru, pentru că era imposibil să stabilești care dintre ei era implicat în activitatea organizației „Azazel" și care nu. Totuși, cinci dintre ei (printre care și ministrul portughez) își dăduseră demisia, doi își puseseră capăt zilelor, iar unul (șeful gărzii braziliene) fusese chiar supus torturii. În urma unei ample anchete interguvernamentale fuseseră descoperite numeroase persoane notabile și onorabile care absolviseră, la vremea lor, diverse astairnate. Mulți nici măcar nu ascundeau asta, mândrindu-se cu educația primită acolo. Ce-i drept, unii dintre „copiii lui lady Astair" preferaseră să se ascundă, să scape astfel de supărătoarea atenție pe care le-o acordau poliția și serviciile secrete, cei mai mulți însă rămăseseră în pozițiile ocupate până atunci, pentru că nu aveai ce vină să le aduci. Însă calea spre înaltele demnități de stat le fusese de atunci interzisă, iar la numirea în posturi înalte începuse să se acorde din nou, ca în vremea feudalismului, atenție obârșiei și genealogiei – nu cumva, ferească sfântul, să avanseze vreun „lepădat" (acesta era numele dat în cercurile competente protejaților lui lady Astair). De altfel, publicul larg nu a remarcat epurarea asta, căci fuseseră

luate măsuri de precauţie şi confidenţialitate coordonate scrupulos de guvernele diferitelor ţări. O vreme, circulaseră unele zvonuri despre o conspiraţie mondială – fie masonică, fie evreiască, fie şi una şi alta luate la un loc, şi fusese menţionat şi numele domnului Disraeli, apoi însă totul se stinsese, cu atât mai mult cu cât în Balcani se cocea o criză gravă, care dădea frisoane întregii Europe.

Prin obligaţiile de serviciu, Fandorin fusese nevoit să participe la investigaţiile din „Cazul Azazel", dar manifesta atât de puţin zel în descâlcirea cazului, încât generalul Mizinov socotise mai înţelept să-i dea tânărului său asistent o altă misiune, de care Erast Petrovici se ocupă cu infinit mai multă râvnă. Simţea că în istoria legată de „Azazel" cugetul nu-i era tocmai curat, iar rolul pe care îl jucase fusese destul de ambiguu. Jurământul dat baronesei (şi calcat fără voie) îi întunecase în mare măsură fericitele săptămâni dinaintea căsătoriei.

Şi iată, trebuia ca tocmai în cea mai fericită zi a vieţii, ziua căsătoriei, să-i cadă lui Erast Petrovici sub ochi victimele „abnegaţiei, spiritului de sacrificiu şi zelului lăudabil" (astfel glăsuia decretul imperial care însoţise decoraţia) de care el dăduse dovadă.

Pe Fandorin îl cuprinse deprimarea, se posomori, dar, odată ajunşi în casa părintească de pe Malaia Nikitskaia, Lizanka apucă ferm frâiele situaţiei în propriile mâini: se retrase împreună cu soţul ei deprimat în odaia-garderobă, aflată lângă

vestibul, şi interzise cu severitate accesul altora fără să fie chemaţi – noroc că ai casei aveau destule pe cap cu pregătirile pentru primirea oaspeţilor, şi asta urma să îi ţină ocupaţi până va începe banchetul. Dinspre bucătărie pluteau arome ameţitoare, bucătarii aduşi special de la „Slavianski Bazar" roboteau fără preget încă din zori; în spatele uşilor bine închise ale sălii de bal orchestra repeta pentru ultima oară valsurile vieneze – în general, totul mergea conform planului. Mai rămăsese doar să facă ordine în sufletul soţului demoralizat.

După ce se încredinţă că pricina neaşteptatei melancolii nu era despărţirea de cine ştie ce persoană de care îşi amintise la momentul nepotrivit, tânăra nevastă se linişti pe deplin şi porni încrezătoare la acţiune. La întrebările puse direct, Erast Petrovici răspundea cu nişte mormăieli şi tot încerca să îşi întoarcă faţa, aşa încât Lizanka se văzu nevoită să schimbe tactica. Îşi mângâie mirele pe obraz, îl sărută mai întâi pe frunte, apoi pe buze, apoi pe ochi, şi mirele se înmuie, se dezgheţă, deveni iarăşi cât se poate de maleabil. Şi totuşi, tinerii nu se grăbeau să se alăture oaspeţilor. Baronul ieşise în câteva rânduri în vestibul şi se apropiase de uşa închisă, chiar tuşise încet, cu tact, dar nu se hotărâse să bată la uşă.

Şi totuşi, la un moment dat fusese nevoit să o facă.

— Erast! il strigase Aleksandr Apollodorovici care, din această zi, începuse să îşi tutuiască

ginerele. Iartă-mă, prietene, dar te caută un curier special de la Petersburg. Într-o problemă urgentă!

Baronul îl privi pe ofiţerul tinerel, cu panaş la chipiu, înlemnit smirnă lângă uşă. Curierul ţinea sub braţ un pachețel pătrat, învelit într-o hârtie cenuşie, cazonă, cu peceţi din ceară roşie închipuind nişte vulturi.

— Pe mine mă cauţi, locotenent?

— Domnul Fandorin? Erast Petrovici? se i formă ofiţerul cu o voce limpede, cu modulaţii specifice ofiţerilor din corpul de gardă.

— Da, eu sunt.

— Aveţi un colet secret urgent de la Secţia a treia. Unde porunciţi să-l pun?

— Fie şi aici, spuse Erast Petrovici şi se dădu la o parte. Iertaţi-mă, Aleksandr Apollodorovici (încă nu se obişnuise să i se adreseze mai familiar socrului).

— Înţeleg. Munca e muncă, spuse socrul cu o înclinare a capului, închise uşa în urma curierului şi rămase afară, ca nu cumva, Doamne fereşte, să intre vreun străin.

Locotenentul puse coletul pe masă şi scoase de după reverul hainei o hârtiuţă.

— Vă rog să semnaţi de primire.

— Ce este în colet? întrebă Fandorin în vreme ce semna.

Lizanka privea curioasă coletul, fără a manifesta nici cea mai mică dorinţă de a-şi lăsa soţul singur cu curierul.

— Nu am ştiinţă, răspunse ofiţerul, ridicând din umeri. Cântăreşte patru funţi. Serbaţi astăzi

un fericit eveniment? Poate este ceva în legătură cu asta. În orice caz, primiţi felicitările mele. Mai aveţi aici şi o scrisoare, care în mod sigur vă va explica totul.

Scoase din manşetă un plic micuţ, nesemnat.

— Permiteţi să plec?

Erast Petrovici dădu afirmativ din cap în vreme ce verifica ştampila de pe plic.

După ce salută milităreşte, curierul se răsuci voiniceşte pe călcâie şi ieşi.

În odaia adumbrită era destul de întuneric, şi Fandorin, deschizând din mers plicul, se apropie de fereastra care dădea spre Malaia Nikitskaia.

Lizanka îşi cuprinse soţul pe după umeri, îi respiră în ureche.

— Ei, ce-i acolo? O felicitare? întrebă ea nerăbdătoare şi, zărind cartonaşul lucios cu două ineluşe aurite zugrăvite pe el, exclamă: Chiar aşa! Vai, ce drăguţ!

În clipa aceea, Fandorin, căruia îi atrăsese atenţia o mişcare rapidă care se petrecea afară, îşi ridică privirea şi îl văzu pe curier, care se comporta oarecum ciudat. O luase la goană pe scări în jos, sărise la fel, din goană, într-o trăsură care îl aştepta, şi îi strigase vizitiului:

— Dă-i drumul! Nouă! Opt! Şapte!

Vizitiul îşi agită brusc biciul, privi preţ de o clipă în jur. Vizitiu ca toţi vizitiii: pălărie cu calotă înaltă, barbă sură, doar ochii îi erau cumva aparte – foarte luminoşi, aproape albi.

— Stai! strigă cuprins de turbare Erast Petrovici şi, fără să mai stea pe gânduri, sări peste pervaz.

Vizitiul pocni din bici, și perechea de bidivii negri pana corbului porni direct la trap.

— Stai! Stai că trag! striga din răsputeri Fandorin în timp ce fugea, cu toate că nu avea cu ce trage – cu ocazia nunții, credinciosul său Herstal rămăsese la hotel.

— Erast! Încotro?

Erast privi din goană îndărăt. Lizanka stătea aplecată peste pervaz, pe obrăjorul ei era zugrăvită cea mai adâncă uimire. În următoarea clipă, din fereastră irupse foc și fum, geamurile se sparseră, iar Erast Petrovici se pomeni trântit la pământ.

Un timp se înstăpâni liniștea, intunericul și pacea, apoi însă o lumină strălucitoare îi izbi ochii, în urechi i se stârni un zumzet înăbușit, și Fandorin înțelese că trăiește. Văzu pietrele din caldarâm, dar nu înțelegea de ce acestea erau chiar în fața ochilor lui. Îl dezgusta vederea acelor pietre cenușii, așa că își întoarse capul. Mai rău: acolo zăcea un cocoloș de baligă de cal și, alături, ceva dezagreabil de alb pe care sclipeau scânteietor două inelușe aurite. Erast Petrovici se săltă puțin și citi rândul scris cu o caligrafie de modă veche, cu înflorituri și bucle complicate:

My Sweet Boy, This is a Truly Glorious Day![1]

Sensul cuvintelor nu pătrunse în mintea lui încețoșată, mai ales că atenția îi fu atrasă de un

1 Scumpul meu băiat, e într-adevăr o zi măreață (eng.). (N. tr.)

alt obiect, aruncat chiar în mijlocul drumului și scăldat în sclipiri vesele.

În primul moment, Erast Petrovici nu înțelese despre ce e vorba. Se gândi doar că *acesta* nu are deloc ce căuta pe pământ. Apoi înțelese: pe inelarul unei mâini delicate de fată smulse din cot sclipea un inel de aur.

* * *

Pe Bulevardul Tverskoi umbla în pas rapid, șovăielnic, fără să vadă pe nimeni în jur, un tânăr în straie foarte elegante, dar într-o cumplită dezordine: frac scump, mototolit, cravată albă murdară, o garoafă albă, prăfuită, la butonieră. Trecătorii se trăgeau la o parte din calea lui și îl petreceau pe tânărul acela ciudat cu priviri curioase. Și nu atât din pricina palorii cadaverice a filfizonului – câți ofticoși nu-s pe lume! – și nici chiar pentru că era cu siguranță beat-mort (se clătina trecând dintr-o parte în cealaltă a străzii) – mare scofală! Nu, atenția trecătorilor, și mai cu seamă a doamnelor, era atrasă de un amănunt neobișnuit al fizionomiei lui: în pofida tinereții evidente, tâmplele dezmățatului erau complet albe, ca pudrate de promoroacă.

Cuprins